لغاتِ عُرفی

جسکو

پادری ولیم هوپر صاحب [illegible] ڈوینٹی کالج

لاهور نے

مرتب

[illegible] ریلیجیس بُک سوسیٹی کے لیئے

اِلهآباد

مشن پریس میں چھاپی گئی

سنه ۱۸۸۰ ع

[۵۰۰ جلد

مقدمه

کتاب شروع کرنے سے پہلے چند باتیں لکھی جاتی ہیں جنکے یاد کرنے سے اِس کتاب کے پڑھنے میں بہت آسانی ہوگی *

۱-جن الفاظ کے ساتھہ حرکات نہیں لکھی گئیں اُنکو مصدر سمجھنا چاھئے *

۲-جن مصدروں کے صرف ... لکھے گئے ھیں اور یہہ ذکر نہیں کیا گیا کہ وہ مجرد یا مزید مستعمل ہوتے ھیں وہ مصدر بیبل میں نہیں آئے *

۳-ارامی زبان کے مصدروں کے مزید فیہہ ارامی صرف کے موافق نہیں لکھے گئے بلکہ عبرانی صرف کے موافق لکھے گئے ھیں *

۴-جس کسی لفظ کے معنی اُسکے بعد نہیں لکھے گئے اُسکے معنی اس لفظ کی خاص جگہہ پر پائے جائینگے جو اول لفظ کے آگے لکھا گیا ہے *

۵-اِس کتاب میں مذکر کی علامت (م) لکھی گئی ہے اور مونث کی (ث) اور ارامی زبان کے لفظ کی (ا) *

لغات عبرانی

אב م-مضاف אֲבִי (ر אבב) ۱-باپ. ۲-باپ داداؤں میں سے ایک. ۳-بانی.

אֵב ——— אבב.

אבב اُگنا.

אֵב م ۱-سبزی. ۲-میوه.

אָבִיב م ۱-ھری بال. ۲-بنی اسرائیل کے دینی سال کا پہلا مہینا.

אבד قل ۱-کھویا جانا. ۲-ھلاک ہونا. ۳-نیست ہونا.

פִּעֵל ۱-کھو دینا. ۲-ھلاک کرنا. ۳-برباد کرنا.

הִפְעִיל ۱-ھلاک کرنا. ۲-برباد کرنا.

אֲבֵדָה ت ۱-کھوئی ہوئی چیز. ۲-ھلاکت.

אֲבַדּוֹן م ۱-ھلاکت. ۲-عالم ارواح.

אַבְדָן اور אָבְדָן م ھلاکت.

אבה قل ۱-چاھنا. ۲-راضی ہونا. ۳-فرمانبردار ہونا.

אֲבוֹי م حاجت.

אֶבְיוֹן محتاج.

אֲבִיּוֹנָה ت ایک قسم کا میوه جو مشتہی اور مبہی ہے.

אֵבֶה م نے-(ماخذ مشتبه).

אֵבוּס ——— אבס.

אבח گھومنا.

אִבְחָה ت گردش.

אבטיח —— בטח.
אביב —— אבב.
אביון | אביונה —— אבה.
אביר | אביר —— אבר.
אבך هتپعيل-لپٹ جانا.
1 **אבל** قل-ماتم كرنا.
هفعيل-ماتم كرنا.
هتپعيل-دل سے ماتم كرنا.
1 אבל ماتم كرنيوالا.
אבל م ماتم.
2 **אבל** گهاس كي مانند بهيگنا.
2 אבל م گهاس كا ميدان.
אבל —— בלה.
אבן ١-پتهر. ٢-كچي دهات. ٣-بت. ٤-ساگول(شاقول)
אבנים (تثنيه) ١-كمهار كے چاک جو پتهر كے هوتے هيں. ٢-ايک قسم كي پيڑهي جو شكل ميں كمهار كے چاک كے مشابه تهي.
הבנים يا הובנים م آبنوس كي لكڑي جو پتهر سي سخت هے (بصيغه جمع مستعمل).
אבנט م قيمتي كمربند. (ماخذ مشتبه).
אבס موٹا كرنا.
אבוס م ١-تهان (گهوڑے وغيره كا). ٢-شايد چرني.
מאבוס م انبار خانه.
אבעבעה —— בוע.
1 **אבק** م گرد.

אבקה ث خوشبودار سفوف.
2 אבק نفعل-كشتي لڑنا (كيونكه كشتي لڑنے ميں گرد اُڑتي هے).
אבר قل-غالب هونا.
هفعيل-چڑھ جانا.
אביר قادر.
1 אביר ١-قدرت والا. ٢-سردار. ٣-سخت.
2 אביר م ١-سانڈ. ٢-جنگي گهوڑا.
אבר م اور אברה ث پر.
אברך —— ברך.
אגד باندهنا.
אגדה ث ١-باندهنے كي چيز. ٢-گچها. ٣-غول. ٤-محراب.
אגוז م جوز (ماخذ مشتبه).
אגורה —— אגר.
אגל سمٹ جانا.
אגל م بوند.
אגם ١-گرم هونا. ٢-سڑنا. ٣-مكروه هونا.
אגם م ١-بند پاني كا تالاب. ٢-تالاب.
אגם غمگين.
אגמון يا אגמן م ١-اُبلتي هوئي ديگ. ٢-نَے. ٣-نے سے بنا هوا رسا.
אגן كپڑے دهونا.
אגן م ١-كپڑے دهونے كا برتن. ٢-سيال چيزوں كا برتن.
אגפים —— נפף.

אגר קַל-جمع کرنا.
אֲגוֹרָה ایک قسم کا چھوٹا چاندي کا سکہ.
אִגֶּרֶת (و אִגְּרָא) ث ایک شاهي پروانه. (ماخذ مشتبہ مگر شاید فارسي سے لیا گیا ہے).
אֶגְרוֹף ——— גרף.
אֲגַרְטָל م ایک قسم کا برتن. (ماخذ مشتبہ).
אֵד | אֵדוֹת ——— אוד.
אדב הִפְעִיל-پژمردہ ہونا.
אֲדוֹן | אָדֹן ——— אדן.
אֶדֶן ——— אֶן.
אַדִּיר ——— אדר.
אדם קַל-لال ہونا.
פֻּעַל-لال کیا جانا.
הִפְעִיל-لال ہونا.
הִתְפַּעֵל-اپنے تئیں لال دکھانا.
אָדוֹם یا אָדֹם لال.
אַדְמֹנִי لال.
אֹדֶם م لعل.
אֲדַמְדָּם لال سا.
אֲדָמָה ث ۱-مٹي. ۲-زمین. ۳-کھیتي. ۴-سرزمین.
אָדָם م ۱-آدمي. ۲-ایک عام آدمي. ۳-مرد. ۴-کوئي.
אדן حاکم ہونا.
אָדוֹן یا אָדֹן م ۱-خاوند. ۲-مالک. (صیغہ جمع اکثر بمعني واحد مستعمل).

אֲדֹנָי م خداوند.
אֶדֶן م ۱-بنیاد. ۲-ستون کا پایہ.
אדר קַל-چوڑا ہونا.
נִפְעַל-بزرگ ہونا.
הִפְעִיל-بزرگي بخشني.
אֶדֶר م ۱-اوپر والا کپڑا جس سے تمام بدن ڈھکتا ہے. ۲-عظمت.
אַדֶּרֶת ث ۱-پھیلاو. ۲-اوپر والا کپڑا جس سے تمام بدن ڈھکتا ہے. ۳-عظمت.
۱ אַדִּיר ۱-چوڑا. ۲-بڑا. ۳-زورآور. ۴-شریف.
۲ אַדִּיר م ۱-سردار. ۲-پیشوا.
אַדַרְגָּזְרִין ——— גזר
אֲדָר م بني اسرائیل کے دیني سال کا بارھواں مہینا. (ماخذ مشتبہ)
אִדַּר م کھلیان. (ماخذ مشتبہ).
אַדְרַזְדָּא ۱-دُرستي سے. ۲-چالاکي سے. (فارسي لفظ دُرست سے ماخوذ ہے).
אֲדַרְכּוֹן م ایک قسم کا فارس کا چاندي کا سکہ جو دارا بادشاہ نے بنوایا تھا.
אֶדְרָע ——— זְרוֹעַ.
אדש קַל-داونا. دائیں چلانا.
אהב קַל-محبت رکھني.
נִפְעַל-محبوب ہونا.
פִּעֵל-پیار کرنا.
פֻּעַל-شدت سے پیار کرنا.

אַהַב م ۱-عشق. ۲-خوشي. (صرف بصيغهٔ جمع مستعمل هوتا ہے).

אֹהַב م ۱-عشق. ۲-معشوق. (صرف بصيغهٔ جمع مستعمل هوتا ہے).

אַהֲבָה ث ۱-محبت. ۲-محبت ركهني. ۳-پياري.

אֲהָהּ افسوس! هاے!

אֱהִי ——— אַיֵּה.

۱ **אהל** قل-روشن هونا.

הִפְעִיל-روشني ديني. [مسكن.

אֹהֶל ۱-خيمه (كيونكه وه دور سے چمكتا ہے). ۲-

۲ אהל قل-خيمه اُكهاڑنا.

הִפְעִיל-خيمه كهڑا كرنا.

אֲהָלִים يا אֲהָלוֹת م يا ث عود. (سنسكرت كے لفظ اگرو سے ماخوذ ہے).

אוֹ أو ——— אוה.

אוֹב م ۱-مشك. ۲-غيب كي جهوٹهي سچي خبريں بتانيوالا. ۳-بهوت.

אוּבָל ——— יובל.

אוד ۱-مرڑنا. ۲-گهمانا. ۳-گهيرنا. ۵-گهيركر دبانا.

אוּד م ۱-لكڑي (كيونكه اُس سے آگ كو گهماتے هيں).

אוֹדוֹת يا אֹדוֹת كا سبب.

אֵד م بخارات.

אֵיד م ۱-بڑي آفت. ۲-هلاكت.

۱ **אוה** پعيل-آرزو كرنا.

הִתְפַּעֵל-آرزومند هونا.

אַו م خواهش.

אוֹ ۱-خواه. ۲-يا. ۳-بلكه. ۴-اگر. ۵-شايد.

אַוָּה ث خواهش.

מַאֲוַי م خواهش.

תַּאֲוָה ث ۱-خواهش. ۲-خصوصاً خواهش بد. ۳-چاهي هوئي چيز.

۲ **אוה** بودوباش كرني.

۱ אִי م ۱-خشكي. ۲-سمندر كے كنارہ كي زمين. ۳-جزيره.

۳ **אוה** چلّانا.

۱ אוֹי م نوحه

۲ אוֹי اور אוֹיָה هاے!

۲ אִי م ۱-هاے! ۲-گيدڑ.

אַיָּה ث ايک قسم كا گده.

۴ **אוה** قل-نشان دينا.

הִתְפַּעֵל-حد باندهنا.

אוֹת م اور ث (ج אֹתוֹת) ۱-نشان. ۲-جهنڈا. ۳-يادگار. ۴-معجزه.

אוּלַי אוּלָי ——— ۱ אול.

۱ **אול** ۱-كمزور هونا. ۲-بيوقوف هونا.

אֱוִיל اور אֱוִלִי ۱-بيوقوف. ۲-بيدين.

אִוֶּלֶת ث ۱-بيوقوفي. ۲-بيديني.

۲ **אול** يا **איל** ۱-زورآور هونا. ۲-كسي چيز كا اور چيزوں ميں سے بڑها هوا هونا.

אַיִל م ۱-زورآور آدمي. ۲-پيٹ.

۱ אוּלָם يا אֻלָם ۱-سامنے. ۲-اسكے برعكس.

٢ אֵילָם م صحن.

אַיָּל م اور ث هرن اور هرني.

אַיָּלָה يا אַיֶּלֶת ث هرني.

אַיִל م ١-مينڈها. ٢-دروازه كي باهر نكلي هوئي چوكهٹ.

אֵילָם م بڑها هوا پايه.

אֱיָל م زور.

אֱיָלוּת ث زور.

אַיִל م ١-صاحب اِختيار آدمي. ٢-بلوط.

אֵלָה ث اور אֵלוֹן م بلوط يا كوئي اور اُس جيسا درخت.

אִילָן م درخت.

١ אֵל م ١-زور. ٢-زوروالا. ٣-اِلٰه. ۴-اَللّٰه.

١ אָלָה قل ١-قسم كهاني. ٢-لعنت بهيجني. ٣-چلّانا.

הִפְעִיל-قسم كهلاني.

אָלָה ث ١-قسم. ٢-لعنت.

תַּאֲלָה ث لعنت.

אֱלוֹהַּ يا אֱלֹהַּ (ر אֱלֹהִים) م بصيغه واحد ١-اِلٰه. ٢-اَللّٰه. بصيغه جمع ١-اِلٰه. ٢-حكّام (كيونكه وه اَللّٰه كے نائب هوتے هيں). ٣-شايد ملائك. ۴-ايک اِلٰه. ٥-اَللّٰه.

אֲרִיאֵל اور אַרְאֵל اور אֲרִאֵל م ١-(ארי سے ماخوذ) خدا كا ببر يعني پهلوان. ٢-(٢ ארה سے ماخوذ) خدا كي انگيٹهي يعني مذبح.

הַרְאֵל م ١-خدا كا پہاڑ. ٢-مذبح.

אֵילֵי ——— לֹא.

אָיַן يا אֵין ١-عدم ميں هونا. ٢-باطل هونا. ٣-غافل رهنا. ۴-حاضر نه هونا.

אָוֶן م (جمع אוֹנִים) ١-بطالت. ٢-بُت. ٣-جهوٹ. ۴-بدي. ٥-آفت. ٦-غم.

אוֹן م ١-دولت. ٢-زور.

אַיִן ١-عدم. ٢-كچهه نهيں هے يا كچهه نهيں تها. ٣-نهيں هے يا نهيں تها.

בְּאֵין ١-جب نهيں هے يا جب نهيں تها. ٢-بغير.

כְּאַיִן قريب قريب.

לְאֵין ١-جس كو نهيں هے. ٢-يهانتک كه نهو.

מֵאֵין ١-يهانتک كه نهو. ٢-اِس لئے كه نهيں هے.

תְּאֻנִים م سخت محنت.

אִיץ ——— אוּץ.

אוּץ قل ١-جلدي كرنا. ٢-جلدي كرانا. ٣-تنگ هونا.

הִפְעִיל-جلدي كرانا.

אוֹצָר ——— אצר.

אוֹר قل-روشن هونا.

נִפְעַל-روشن هونا.

הִפְעִיל ١-روشن كرنا. ٢-روشني ديني.

אוֹר يا אֹר اور אוּר م اور ث ١-نور. ٢-آگ.

אוֹרָה ث ١-نور. ٢-ساگ پات كيونكه اُسكي سبزي كسي قدر چمكني هے.

מָאוֹר م اور ث ١-نيّر. ٢-شمعدان. ٣-روشني.

מְאוּרָה ث بِل.

אֹרוֹת —— ١ אֹרָה.

אות نِفْعَل-راضي هونا.

١ אוֹת —— ٣ אוה.

٢ אוֹת —— אנה.

٣ אוֹת —— אֵת.

אָז يا אֲזַי (و אֶזֶן) ١-اُس وقت. ٢-اُسکے بعد.

מֵאָז يا מִזְּאִי ١-قديم الايام سے. ٢-جب سے. ٣-وقت سے.

אזא يا **אזה** قَل-جلانا.

אזד قَل-چلا جانا.

אֵזוֹב م زوفا. (ماخذ مشتبه).

אֵזוֹר —— אזר.

אַזְכָּרָה —— זכר.

אזל قَل ١-ٹرکانا. ٢-بُننا. ٣-چلا جانا. ٤-گُھٹنا.

پُعَل-بُنا جانا.

١ **אזן** قَل-تولنا.

پِعِيل-سوچنا.

מֹאזְנַיִם م (تثنيه). ترازو.

٢ **אזן** قَل-تيز كرنا.

אָזֵן م ١-تيز هتهيار. ٢-هتهيار.

אֹזֶן م كان كيونكه حيوانات كے كان نوكدار هوتے هيں.

٣ אזן هِفْعِيل-كان لگاكر سننا.

אֲזִקִּים —— זקק.

אזר قَل-كمر باندهنا.

نِفْعَل-كمر بسته هونا.

پِعِيل-كمر باندهنا.

هِتْپَعِيل-اپني كمر كو باندهنا.

אֵזוֹר م كمربند.

אֶזְרוֹעַ —— זרע.

אֶזְרָח —— זרח.

١ **אָח** م (و אַח) ١-بهائي. ٢-دوسرا.

אָחוֹת ث ١-بهن. ٢-دوسري.

אַחֲוָה م برادري.

٢ **אָח** هائے!

אֹחַ م ايک قسم كا جنگلي جانور جو واويلا كرتا ہے.

٣ אָח —— אחה.

אחד قَل-ايک هونا.

هِتْپَعِيل-اكٹها هونا.

אֶחָד م (مضاف אַחַד) (و חַד) אַחַת ث (و חָדָה) ١-ايک ٢-ايک هي. ٣-يكم. ٤-دوسرا. ٥-كوئي.

כְּאֶחָד (و כְּאֶחָד) باهم.

אַחַת ايک بار.

בְּאַחַת ١-يكباركي. ٢-اكٹهے.

אָחוּ ذ (يه مصري زبان كا لفظ ہے).

אַחֲוָה —— חוה.

אַחֲוָה —— ١ אָח.

אַחְיָה —— חיה.

אֵחֵר —— אחר.

אֲחָיוֹת —— ١ אָח.

אחז قَل ١-پكڑنا. ٢-پكڑے رهنا. ٣-جوڑنا. ٤-بند كرنا. ٥-ڈهانكنا. ٦-نكالنا.

נֶאֱחַז ۱-پکڑا جانا. ۲-مالک ہو جانا.
אִחֵז-ڈھانکنا.
הָאֳחַז-جکڑا جانا.
אֲחֻזָּה ث ۱-ملکیت. ۲-ملک.

אחח جلنا.
۳ אָח ث انگیٹھی.
אֲחִירָה ——— חור.
אַחֲלַי یا אַחֲלֵי ——— לא.
אַחְלָמָה ——— חלם.

אחר قل ۱-پیچھے ہونا. ۲-مابعد ہونا. ۳-تاخیر کرنی.
פִּעֵל ۱-تاخیر کرانی. ۲-تاخیر کرنی.
אַחֵר ۱-دوسرا. ۲-غیر.
۱ אַחַר م پیچھا.
۲ אַחַר اور אַחֲרֵי ۱-پیچھے. ۲-پچھم کی طرف. ۳-بعد. ۴-مابعد.
אַחֲרוֹן ۱-پچھلا. ۲-پچھم کا. ۳-مابعد کا. ۴-آخری.
אַחֲרֹנָה آخرکار.
אַחֲרֵי اور אַחֲרֵן دوسرا.
אַחֲרֵי آخرکار.
אַחֲרִית ث ۱-انتہا. ۲-آخر. ۳-آخرت.
אָחוֹר م ۱-پچھا. ۲-پچھم. ۳-مابعد.
אֲחֹרַנִּית پیچھے کی طرف.
אֲחַשְׁדַּרְפְּנִים فارسی سلطنت کا گورنر. (قدیم فارسی لفظ کشترپ سے).
אֲחַשְׁתְּרָנִים خچر. (سنسکرت کے لفظ اشوتر سے).

אַט ——— אטט.

אטד پایدار ہونا.
אָטָד م ایک قسم کا خاردار درخت.
אִטִּי ——— אטט.

אטט ۱-آہستہ آہستہ چلنا. ۲-آہستہ آہستہ بولنا.
۱ אַט م ۱-چھوٹی سی آواز. ۲-مُردوں کی طرف سے جواب دینیوالا.
۲ אַט اور לְאַט ۱-آہستہ آہستہ. ۲-نرمی سے.

אטם قل / נִפְעַל } بند کرنا.

אטן بُننا.
אֵטוּן م ایک قسم کا کپڑا.

אטר بند کرنا.
אִטֵּר ۱-بند. ۲-بیکار.

אֵי (مضاف אֵי اور אַיֵּה) ۱-کہاں. ۲-لفظ استفہام مثلاً אֵי [זֶה کون.
۲ אֵי کہاں.
אַיֵּה ۱-کہاں. ۲-کب.
אֵיפֹה ۱-کدھر. ۲-کہاں. ۳-کب. ۴-اِدھر.
אַיִן کہاں.
۱ אִי ——— ۲ אוה.
۲ אִי ——— ۳ אוה.

איב قل-دشمنی رکھنی.
אֹיֵב م دشمن.
אֵיבָה ث دشمنی.

איד ——— אוד.

אַיֵּה ——— ٣ אוה.

אִי ——— אִי.

אֵיךְ | אֵיכָה | אֵיכֹה | אֵיכָכָה ——— כֹּה. [٢ אול.

אַיִל | אֵיל | אֵיל | אֵלִים | אֵלוֹת | אֵלָה | אֵילִם | אֵלוֹן | אַלּוֹת ———

אים ڈرانا.

אָיֹם (ش אֲיֻמָּה) ڈراونا.

אֵים م ١-ڈر. ٢-بُت.

אֵימָה یا אֵמָה اور אֵימָתָה ش ڈر.

١ אַיִן ——— אין.

٢ אִין ——— אִי.

אֵיפָה یا אֵפָה ش اناج کا ایک خاص پیمانہ. (ماخذ مصري)

אֵיפֹה | אֵיפוֹא ——— פֹּה.

אִישׁ | אִישׁוֹן ——— אנש.

אֵיתָן ——— אתה.

אִישַׁי ——— ישׁ.

אִיתָן ——— יתן.

אַךְ ——— כון.

אַכְזָב ——— כזב.

אַכְזָר | אַכְזָרִי | אַכְזְרִיּוּת ——— כזר.

אֲכִילָה ——— אכל.

אכל ق ١-کھانا. ٢-نیست کرنا.

נִפְעַל-کھایا جانا.

פִּעֵל-نیست کرنا.

פֻּעַל-نیست کیا جانا.

הִפְעִיל ١-کھلانا. ٢-نیست کرانا.

אֹכֶל م ١-کھانا. ٢-طعام.

אָכְלָה ش ١-طعام.

אֲכִילָה ش طعام.

מַאֲכָל م اور מַאֲכֹלֶת یا מַאֲכֶלֶת ش طعام

מַאֲכֶלֶת ش چھري.

אָכֵן ——— כון.

אכף ق ١-دبانا. ٢-جبراً ترغیب دینی.

אֶכֶף م ١-بوجھ. ٢-رعب.

אכר کھودنا.

אִכָּר م کسان.

אַל ——— אול.

١ אֵל | אֵלֶה | אֵלֶּה | אֱלוֹהַּ | אֵלָה ——— ١ איל.

٢ אַל ——— הל.

٣ **אֶל** (مضاف אֶל اور אֱלֵי) ١-کي طرف. ٢-کے پاس. ٣-تک.
٤-کے برخلاف. ٥-میں (حرکت کے فعل کے ساتھ، مثلاً
אֶל-בֵּיתוֹ בָּא وہ اپنے گھر میں گیا). ٦-کے ساتھ. ٧-
کي نسبت. ٨-کے سبب. ٩-کے موافق.

לְ اور לָ ١-کي طرف. ٢-کے پاس. ٣-کے لئے ٤-تک.
٥-قریب قریب. ٦-کو. ٧-کا. ٨-سے.
٩-کي نسبت. ١٠-کے باب میں. ١١-کے
موافق. ١٢-میں. ١٣-ההה کے بعد לְ کا
ترجمہ اُردو میں نہیں ہوتا.

שֶׁלִּי اور שֶׁלְּ (שֶׁ اور לְ سے مرکب ہے) جو کچھ
کسي کا ہے.

בְּשֶׁל اور בְּשֶׁלִּי ۱-جو کچھ کسی کا ہے اُس میں. ۲-کے سبب.

אֶלְגָּבִישׁ —— גָּבִישׁ.

אַלְגּוּמִּים صندل کے درخت یا ٹکڑے. (ماخذ سنسکرت).

אַלְמֻגִּים اوپر کے لفظ کا بگڑا ہوا ہے.

۱ אלה ، אֵלָה —— ۲ אול.

۲ **אלה** موٹا ہونا.

אַלְיָה ث دُنبہ کی چکّی.

אֵלֶּה —— הל.

אֱלֵי —— ארה.

אִלּוּ —— לו.

אֱלִיל —— ۲ אלל.

אֵלָה ؛ אַלּוֹן —— ۳ אלל.

אַלּוֹן —— ۲ אול.

אֵלֶּה —— אלה.

אלח قل-دودھ کی طرح بگڑ جانا.

نِفْعَل-خراب ہونا.

אַלְיָה —— ۲ אלה.

אֱלִיל —— ۱ אלל.

אֵלֶּן ؛ אֵלֶּה —— הל.

۱ **אלל** عدم میں ہونا.

אַל ۱-عدم. ۲-حرف نہی اور حرف، نفی صرف مضارع کے ساتھ. ۳-تو نہیں جیسے اِس مثال میں אַל־פְּשַׁטְתֶּם הַיּוֹם تم نے آج تو حملہ نہیں کیا.

אֱלִיל اور אֱלִילִי باطل.

אֱלִיל م ۱-بطالت. ۲-بُت.

۲ **אלל** واویلا کرنا.

אַלְלַי ہائے !

۳ **אלל** موٹا ہونا.

אַלָּה ث اور אַלּוֹן م بلوط یا کوئی مضبوط درخت.

אלם قل ۱-باندھنا. ۲-بندھنا. ۳-گونگا ہونا. ۴-متروک ہونا.

نِفْعَل ۱-گونگا ہونا. ۲-خاموش ہونا.

پِعِّیل-باندھنا.

אֵלֶם م خاموشی.

אִלֵּם گونگا.

אֲלֻמָּה ث پُولی.

אַלְמָן متروک.

אַלְמָנָה ث ۱-بیوہ-۲-اُجاڑ گھر.

אַלְמֹן م بیوگی.

אַלְמְנוּת ث بیوگی.

אַלְמֹנִי م فلاں کیونکہ اُس کا نام بتایا نہیں جاتا.

אֵלָם ؛ אֵילָם —— ۱ איל.

אַלְמֻגִּים —— אַלְגּוּמִּים.

אִלֵּן —— הל.

אלף قل ۱-عادت پکڑنی. ۲-مانوس ہونا. ۳-سیکھنا. [۴-ملنا.

پِعِّیل-سکھانا.

אֶלֶף یا אַלּוּף م اور ث ۱-گائے یا بیل. ۲-ہزار. ۳-گھرانوں کا مجموعہ جو پہلے ایک ہزار آدمی کا ہوتا تھا. ۴-زمین کا ایک حصہ جس پر ایسا مجموعہ رہتا تھا.

¹ אַלּוּף مانوس.
² אַלּוּף ۱-یار. ۲-گاے یا بیل. ۳-هزار آدمیوں کا سردار. ۴-سردار.
אלץ פִּעֵל-اصرار کرنا.
אַלְקוּם ——— רים.
אֵם ث ۱-ماں. ۲-دادیوں نانیوں میں سے ایک. ۳-چوراہا (کیونکہ اس مقام پر ایک رستے سے دو رستے پیدا ہوتے ہیں).
אַמָּה ث ۱-کلائی. ۲-هاتھ (پیمایش میں). ۳-دارالامارت. ۴-بُنیاد.
אִם ۱-لفظ استفہام. ۲-اگر. ۳-خواہ. ۴-اگرچہ. ۵-کاشکے. ۶-جب. ۷-کہ. [۸-سوا.
כִּי אִם ۱-کہ اگر. ۲-کہ جب. ۳-مگر. ۴-مگر جب.
אֻמָּה ث اُمّتی.
אַמָּה ——— אם.
אִמִּי ——— אם.
אֻמָּה ——— אמם.
¹ אָמוֹן ——— המה.
² אָמוּן، אֱמוּן، אֱמוּנָה ——— אמן.
אַמִּיץ ——— אמץ.
אָמִיר ——— אמר.
אמל פֻּעַל ۱-مرجھانا. ۲-غمگین هونا. ۳-اُجڑ جانا.
אֻמְלָל پژمردہ.
אמם ملانا.
אֻמָּה اُمّت.

אמן קַל ۱-سنبھالنا. ۲-پالنا. ۳-بنانا. ۴-معتبر ہونا.
נִפְעַל ۱-سنبھالا جانا. ۲-پایدار ہونا. ۳-معتبر ہونا. ۴-سچا ٹھہرنا.
הִפְעִיל ۱-سنبھالنا. ۲-بھروسا رکھنا. ۳-ایمان لانا.
אָמָן اور ۲ אָמוֹן م کاریگر.
אָמֵן ۱-سچ (کلمہ تصدیق). ۲-ایسا هی ہو. (آمین).
אֹמֶן م سچائی.
אֵמֻן م سچائی.
אֱמוּנָה ث ۱-پایداری. ۲-سچائی.
אֲמָנָה ث ۱-عهد. ۲-روزانہ کہانے پینے کا بندوبست.
אֹמֵן م ۱-بچہ کا کھلانیوالا. ۲-بچہ کا پالنیوالا.
אֹמֶנֶת ث آنّا (دودھ پلانیوالی نوکر).
אֹמְנָה ث ستون.
אָמְנָה ث ۱-پرورش. ۲-سچائی.
אָמְנָה سچ مچ.
אָמְנָם یا אֻמְנָם سچ مچ.
אֱמֶת (אֱמֶנֶת کے عوض) ث سچائی.
אמץ קַל-مضبوط ہونا.
פִּעֵל ۱-مضبوط کرنا. ۲-مرمت کرنی. ۳-سخت کرنا.
הִפְעִיל-مضبوط بنانا.
הִתְפַּעֵל ۱-همت باندھنی. ۲-قصد کرنا.
אָמֹץ مضبوط.
אֹמֶץ م مضبوطی.
אַמְצָה ث زور.
אַמִּיץ مضبوط.

מַאֲמָץ م قوت.

אמר قَل ١-اپنے میں سے نکالنا. ٢-کہنا. ٣-سوچنا.
٤-حکم دینا.

נִפְעַל-کہا جانا.

הִפְעִיל-قول کرانا.

הִתְאַמֵּר-اپنی بڑائی کرنی.

אֵמֶר اور אֹמֶר م قول.

אָמִיר م بڑہ کیونکہ کلہ اُسے اپنے میں سے نکالتا یعنی
پیدا کرتا ہے.

אִמְרָה یا אֶמְרָה ث قول. خصوصاً وعدہ.

אָמִיר م درخت کی پھننگ.

מַאֲמָר یا מֵאמַר م فرمان.

כְּמוֹ (כַּאֲשֶׁר کے عوض) ١-جیسا کہ کہا گیا ہے.
٢-اسیطرح.

אֶמֶשׁ —— ٢ משׁ.

אֱמֶת —— אמן.

אַמְתַּחַת —— מתח.

אֶתְמוּי —— מתו.

אָן —— אי.

אָנָא —— אָנֹכִי.

אָנָּא —— נָא.

² **אנה** قَل-آہ بھرنا.

אֲנִיָּה ث ماتم.

תַּאֲנִיָּה ث نوحہ.

³ **אנה** قَل ١-نزدیک آنا. ٢-ملنا.

פִּעֵל-پہنچانا.

פֻּעַל ١-پہنچایا جانا. ٢-پڑنا.

הִתְפַּעֵל-درپے نقصان ہونا.

אֳנִי م اور ث جہازوں کا بیڑا.

אֳנִיָּה ث جہاز.

² אֵת (אִתָּה کی عوض) (مضاف אֵת اور אִתּוֹ یا אִתָּה).
١-پاس. ٢-ساتھ.

תַּאֲנָה ث ١-ملنا. ٢-شہوت.

תֹּאֲנָה ث داؤگھات.

כְּאָא (כִּתְאֵנָה کی عوض) م برتن.

אָנָה —— אָן.

אָנָה —— אָנֹכִי.

אָנָּה —— נָא.

אָנוּ —— אָנֹכִי.

אִנּוּן —— הֵם.

אֱנוֹשׁ —— אִישׁ.

אנח נִפְעַל-آہ بھرنا.

אֲנָחָה ث آہ.

אֲנַחְנוּ אֲנַחְנָא | אֲנַחְנָה —— אָנֹכִי.

אֲנִי —— אָנֹכִי.

אֳנִי | אֳנִיָּה —— ² אנה.

אֲנִיָּה —— ¹ אנה.

אֲנָךְ م ساہول (شاقول).

אָנֹכִי م اور ث میں.

אֲנִי (ر אֲנָא یا אֲנָה) م اور ث میں.

אֲנַחְנוּ (وְ אֲנַחְנָא یا אֲנַחְנָה) م اور ث هم.
אָנוּ اور נַחְנוּ م اور ث هم.

אנן قَل-غمگین هونا.
هِتْپَعِيل-کُڑکُڑانا.

אנס قَل ١-جبر کرنا. ٢-تکلیف دینی.

אנף قَل ١-دم لینا. ٢-سانس باهر نکالنا. ٣-غصه هونا.
هِتْپَعِيل-غصه هونا.
١ אַף (אנף کي عوض) (وאנף) واحد میں. ١-ناک ٢-غصه.
تثنیه میں. ١-نتهنے. ٢-غصه. ٣-چهره. ٤-دواشخاص.
אֲנָפָה ث ایک قسم کا غصه‌والا پرند.

אנק نِفْعَل-آه بهرنا. [سے.
אֲנָקָה ث ١-آه. ٢-ایک قسم کا رینگنے والا جو آه بهرتا

אנש قَل-لا علاج هونا.
نِفْعَل-لا علاج بیماری میں مبتلا هونا.

אֱנוֹשׁ اور אֱנָשׁ یا אִישׁ م آدمي.
אִישׁ (אֱנוֹשׁ کي عوض) واحد میں. ١-مرد. ٢-شوهر.
٣-شریف آدمي. ٤-کوئي. ٥-هر ایک.
جمع میں. (אֲנָשִׁים یا אִישִׁים).
١-مردمان. ٢-آدمیان.
אִישׁוֹן م ١-چهوٹا آدمي. ٢-آنکه کي پتلي.
٣-بیچوں‌بیچ.
אִשָּׁה (אֲנָשָׁה کي عوض). ١-عورت. ٢-جورو. ٣-کوئي.
٤-هر ایک.
אֱנוֹשׁ م ١-آدمي (خصوصاً اُسکي ناپایداري کے خیال سے).
٢-ایک عام آدمي.

אַתָּה اور אַתְּ اور אַתִּי ث تو.
אַתָּה اور אַתָּה م تو.
אַתֵּן اور אַתֵּנָה ث تم.
אַתֶּם اور אַתֶּם اور אַתֶּמָּה م تم.

אסה نقصان اٹهانا.
אָסוֹן م نقصان.
אָסִיךְ —— כוך.
אָסִיר | אַסִּיר | אֲסִיר אֲסִיר —— אסר.
אָסִיף —— אסף.

אסם رکهنا.
אָסָם م انبار خانه.

١ **אסף** قَل ١-جمع کرنا. ٢-اپنے پاس رکه لینا. ٣-چهڑا لینا.
٤-کهینچ لینا. ٥-مٹا دینا. ٦-چنداول هونا.
نِفْعَل ١-جمع هونا. ٢-مل جانا. ٣-اُلٹا پهر جانا.
٤-مٹایا جانا.
پِعِيل ١-جمع کرنا. ٢-اپنے گهر میں اُتارنا.
٣-چنداول هونا.
پُعَل-جمع هونا.
هِتْپَعِيل-اپنے تئیں جمع کرنا.
אֹסֶף م انبار خانه.
אָסִיף م ١-جمع کرنا. ٢-فصل.
אֲסֵפָה ث جمع هونا.
אֲסֻפָּה ث جماعت.
אֲסַפְסֻף م عوام کي جماعت (اخلاط الناس).
אָסִיף م فصل اور خصوصاً میوونکي.

² **אסף** (ינה کا مُرادف).

אָסְפַּרְנָא چالاکي سے یا کوشش سے. (ماخذ قدیم فارسي).

אסר قل ۱-باندهنا. ۲-قیدکرنا. ۳-جوتنا. ۴-صف باندهنا.

نِفْعَل ۱-بندهنا. ۲-قید هونا.

پُعَل-اسیر هونا.

אִסָּר اور אֱסָר م ۱-کسي چیز سے پرهیز کرنے کا عهد. ۲-حکم امتناعي.

אֵסוּר یا אֱסוּר م باندهنے کي کوئي چیز.

אָסִיר اور אַסִּיר م اسیر.

מֹסֵרָה (מֹאסֵרָה کي عوض) ث باندهنے کي کوئي چیز.

מוֹסֵר (מֹאסֵר کي عوض) م باندهنے کي کوئي چیز.

אֵעַ —— עֵץ.

¹ אַף —— אנף.

² **אַף** ۱-بهي. ۲-بلکه.

אפד قل-باندھ لینا.

אֵפוֹד م سردار کاهن کا ایک لباس.

אֲפֻדָּה ث ۱-باندھ لینا. ۲-بتوں پر بطور لباس سونا یا چاندي چڑهي هوئي.

אַפֶּדֶן —— פדן.

אפה قل-پکانا.

מַאֲפֶה م پکا هوا کهانا.

תֻּפִין م پکا هوا کهانا.

אֵפוֹ | אֵפוֹא —— פה.

אֵפוֹד —— אפד.

אֹפֶל —— אפל.

אָפִיק —— אפק.

אפל ۱-غروب هونا. ۲-کمزور هونا.

אָפֵל تاریک.

אֹפֶל م تاریکي.

אֲפֵלָה ث سخت تاریکي.

אָפִיל دیر میں پکنے والا. (میوہ وغیرہ).

מַאֲפֵל م تاریکي.

מַאְפֵּלְיָה ث بهت سخت تاریکي.

אפן گهومنا.

אוֹפַן م پهیّا.

אֹפֶן م ۱-وقت. ۲-عین وقت.

אפס قل- تمام هونا.

¹ אֶפֶס م ۱-انتها. ۲-اور نهیں هے. ۳-نهیں. ۴-عدم. [۵-صرف.

בְּאֶפֶס ۱-بغیر. ۲-بےسبب.

² אֶפֶס —— ¹ פסס.

אֶפַע | אֶפְעֶה —— פעה.

אפף قل-گهیرنا.

אפק قل-تهامنا.

هِتْپَعِّیل ۱-اپنے تئیں ضبط کرنا. ۲-اپنے پر جبر کرنا.

¹ אָפִיק م ۱-نل. ۲-گذرگاہِ بحر. ۳-نالا. ۴-ندي.

² אָפִיק مضبوط.

אפר ڈهانکنا.

אֲפֵר م سر کي اوڑهني.

אֵפֶר م راکھ.

אֶפְרֹחַ —— פרח.

אפריון ——— פרה.
אפתם آخرکار. (ماخذ ژند).
אצבע ——— צבע.
אציל | אציל ——— אצל.

۱ **אצל** قل-جوڑنا.
אצל م ۱-پسلي کيونکه جُڑي هوئي ہے. ۲-پاس.
۲ אצל قل ۱-پاس رکہنا. ۲-نکالنا. ۳-رکہ چہوڑنا
۴-باز رکہنا.
نِفْعَل-چہوٹا کیا جانا.
هِفْعِيل-نکال لینا.
۱ אציל م ۱-پسلي. ۲-حد.
۲ אציל ۱-جڑ پکڑے ہوئے. ۲-شریف خاندان کا.
אציל م جوڑ.
אצעדה ——— צעד.

אצר قل-خزانه کے طور پر رکہنا.
نِفْعَل-خزانه کے طور پر رکہا جانا.
هِفْعِيل ۱-خزانه رکہوانا. ۲-خزانچي بنانا.
אוצר م ۱-خزانه. ۲-مخزن.
אקדח ——— קדח.
אקו م بُز کوهي. (ماخذ مشابه).
אר ——— ארר.
אראל | אראל ——— ۲ ארל. [۳-گہات لگانا.

ארב قل ۱-رسي وغيره کا بٹنا یا گونتہنا. ۲-جعلسازي کرنا
پِعِيل-گہات لگانا.
هِفْعِيل-گہات میں بٹہانا.

ארב م ۱-گہات. ۲-گہات کي جگہہ.
ארב م گہات.
ארבה ش فریب.
ארבה ش ۱-جالي. ۲-کہڑکي. ۳-کبوتروں کا جال.
۴-دودکش.
מארב م ۱-گہات کي جگہہ. ۲-گہاتیوں کا مجمع.
ארבה ——— רבה.
ארבע ——— רבע.

ארג قل ۱-رسّي وغیره کا بٹنا یا گونتہنا. ۲-بُننا.
ארג م ۱-بٹي ہوئي چیز. ۲-تال (جولاہونکا آله).
ארגן اور ארגמן م ۱-ارغواني رنگ. ۲-ارغواني رنگ
کي چیز. (ماخذ سنسکرت).
ארגז ——— רגז.

۱ **ארה** قل ۱-توڑنا. ۲-پہاڑنا. ۳-چرنا. ۴-جمع کرنا.
אריה اور אריה ش ۱-چرني. ۲-اصطبل. ۳-تہان.
ארון م اور ش صندوق. کیونکه اُس میں جمع رکہتے
ہیں.
۱ ארי اور אריה م شیر ببر.

۲ **ארה** جلنا.
۲ ארי م انگیٹہي.
ארו | ארו ——— ראה.
ארח ——— ארה.
ארוכה | ארכה ——— ארך.

ארז م ۱-دیودار. ۲-چوب دیودار کا کوئي عمده مصنوع.
ארזי دیودار کي لکڑي سے بنا ہوا.

אֹרְחָה ث ديودار كي لكڑي كا كوئي عمده مصنوع.

۱ **ארח** قَل-چلنا.

אֹרֵחַ م مُسافر.

אֹרְחָה ث قافله.

אֹרַח (ر אָרְחָא) م اور ث ۱-رسته. ۲-روش. ۳-دستور. ۴-حال. ۵-قافله.

۲ **ארח** مقرر كرنا.

אֲרֻחָה ث مقرري روزينه.

אֲרִי | אַרְיֵה ——— ۱ ארה.

אֲרִיאֵל ——— ۲ איל.

ארך قَل-لمبا هونا.

הִפְעִיל ۱-لمبا كرنا. ۲-تاخير كرني. ۳-باز ركهنا.

אָרֵךְ (مُضاف אֶרֶךְ) ۱-لمبا. ۲-دهيما.

אֹרֶךְ م دهيما پن.

אָרֹךְ لمبا.

אֹרֶךְ م لمبائي.

אָרִיךְ مناسب.

אַרְכָּה دير پائي.

אֲרוּכָה يا אֲרֻכָה ث ۱-زخم باندهني كي لمبي پٹي. ۲-پٹي. ۳-گهاؤ كا علاج كرنا. ۴-صحت.

אַרְכֻבָּה ——— רכב.

ארם بلند هونا.

אַרְמוֹן م قلعه.

אֹרֶן م ايک قسم كا درخت.

אַרְנֶבֶת ——— נב.

אַרְעָא | אַרְעִית ——— אֶרֶץ.

אֶרֶץ (ر אַרְעָא اور אֲרַק) م اور ث ۱-زمين. ۲-خشكي. ۳-سرزمين. ۴-كهيت. ۵-دهات كا ميل.

۱ אַרְצָה ث زمين.

۲ אַרְצָה زمين كي طرف.

אַרְעִית ث تهه

ארר قَل-لعنت كرني.

נִפְעַל-ملعون هونا.

פִּעֵל ۱-لعنت كرني. ۲-ملعون كر دينا.

הֻפְעַל-ملعون هونا.

מְאֵרָה ث لعنت.

ארש פִּעֵל-اپني منگني كرني. (مرد كا فعل).

פֻּעַל-عورت كي منگني هوني.

ארש آرزو ركهنا.

אֲרֶשֶׁת ث آرزو.

אֵשׁ م اور ث ۱-آگ. ۲-چمک.

אִשָּׁה ث آگ.

אִשֶּׁה م ۱-سوختني قرباني. ۲-كوئي قرباني جسكے جلانے كا عهد كيا جاے.

אִשׁ ——— יֵשׁ.

אִשׁ ——— אִישׁ.

אשד بهانا. [بهيں.

אֶשֶׁד م ميدان كا سرا جهاں كه ندياں پهاڑوں سے نكلكر

אֲשֵׁדָה ث ۱-ميدان كا سرا جهاں كه ندياں پهاڑوں سے نكلكر بهيں. ۲-ترائي.

אשה سنبھالنا۔

אָשְׁיָה ث ستون یا بُنیاد۔

אִשָּׁה | אִשֵּׁי ——— אִשׁ۔

אִשָּׁה ——— אֱנֹשׁ۔

אִישׁוֹן م تاریکی۔ (ماخذ مشتبہ)۔

אִשּׁוּר | אֲשׁוּר אֲשׁוּר ——— אשר۔

אֶשְׁיָה ——— אשה۔

אֲשֵׁרָה ——— אשר۔

אֲשִׁישׁ אֲשִׁישָׁה ——— אשש۔

אֶשְׁכָּה ——— ۱ שכה۔

אֶשְׁכֹּל م خوشہ۔ (ماخذ مشتبہ)۔

אֶשְׁכָּר ——— ۲ שכר۔

אשל جڑ پکڑنا۔

אֵשֶׁל م جھاؤ کا درخت۔

אשם قل ۱-قصوروار ہونا۔ ۲-قصوروار ٹھہرنا۔

נִפְעַל-قصوروار ٹھہرنا۔

הִפְעִיל-قصوروار ٹھہرانا۔

אָשָׁם م ۱-قصورواری۔ ۲-قصورواری کا جرمانہ۔

אָשֵׁם ۱-قصوروار۔ ۲-جرمانہ کا مستوجب۔

אַשְׁמָה ث ۱-قصوروار ہونا۔ ۲-قصورواری۔ ۳-قصورواری کا جرمانہ دینا۔

אַשְׁמַנִּים ——— שמן۔

אַשְׁמוּרָה | אַשְׁמֹרֶת ——— שמר۔

אֶשְׁנָב ——— שנב۔

אשף ۱-چھپانا۔ ۲-جادوگری کرنی۔

אַשָּׁף م جادوگر۔

אַשְׁפָּה ث ترکش کیونکہ اُس میں تیر چھپے رہتے ہیں۔

אֶשְׁפָּר ——— ۲ שפר۔

אַשְׁפֹּת ——— שפת۔

אשר قل ۱-سیدھا ہونا۔ ۲-سیدھا چلنا۔ ۳-کامیاب ہونا۔ ۴-خوشوقت ہونا۔

פִּעֵל ۱-سیدھا چلانا۔ ۲-رہنمائی کرنی۔ ۳-سیدھا چلانا۔ ۴-خوشوقت ٹھہرانا۔

פֻּעַל ۱-رہنمائی پانا۔ ۲-خوشوقت ہونا۔

אֶשֶׁר م خوشوقتی۔ (صرف بصیغہ جمع مستعمل ہوتا ہے)۔

אֹשֶׁר م خوشوقتی۔

אֲשֵׁרָה یا אֲשֵׁירָה ث ۱-ایک دیبی کا نام جو کامیاب کرتی تھی۔ ۲-اُسکا بُت جو شاید لکڑی کا ایک ستون تھا۔

אַשּׁוּר اور אֲשֻׁר م ۱-قدم۔ ۲-ایک قسم کا درخت جو سیدھا ہوتا ہے۔

אֲשׁוּר م قدم۔

תְּאַשּׁוּר م ایک قسم کا سیدھا درخت۔

אֻשַּׁרְנָא ث دیوار۔

אֲשֶׁר ——— שר۔

אשש دبانا۔

אֹשׁ م بُنیاد۔

אָשִׁישׁ م بُنیاد۔

אֲשִׁישָׁה ث سکھائے ہوئے اور دبائے ہوئے انگوروں کا پِنڈ۔

אֶשְׁתַּדּוּר ——— שדר۔

אֵת ——— ٣ אוה.

١ **אֵת** (ضمیر کے ساتھ את یا אות ہوتا ہے) (و ٢٠) ١-خود. ٢-مفعولِ مخصوص کی علامت.

٢ אֵת ——— ٢ אנה.

٣ אֵת م پھال یا کُدالی. (ماخذ مشتبہ)

אתה یا אתא قل-آنا.

הִפְעִיל-لے آنا.

הֻפְעַל-پہنچایا جانا.

אִיתוֹן م دخل.

אַתְּ، אַתָּה، אַתִּי ——— אנת.

אִתּוֹ ——— ארן.

אֶתֵּן ——— ٢ תנן.

אַתִּיק، אַתּוּק ——— נתק.

אַתֶּם، אַתֶּן ——— אנת.

אֶתְמוֹל، אֶתְמֹל، אִתְמוֹל ——— מול.

אתן چھوٹے قدم چلنا.

אָתוֹן ث گدھی.

אֶתְנָה، אֶתְנָן، אֶתְנַן ——— ١ תנה.

אֲתַר م جگہ.

בָּאֲתַר یا בָּתַר ١-جگہ میں. ٢-بعد.

ב

בְּ، בַּ ——— בנה.

בְּאֵת ——— בוא.

בָּאוּשׁ ——— באש.

באר قل-کھودنا.

פִּעֵיל ١-حروف کھودنا. ٢-صاف صاف بیان کرنا.

בְּאֵר اور בֵּר ث کُوا.

בֹּאר اور בּוֹר م ١-گڑھا. ٢-حوض. ٣-قبر.

באש قل ١-بدبو ہونا. ٢-خراب ہونا.

נִפְעַל-نفرت انگیز ہونا.

הִפְעִיל ١-بدبو کر دینا. ٢-نفرت انگیز کر دینا. ٣-بدبو ہونا. ٤-نفرت انگیز ہونا.

הִתְפַּעֵיל-نفرت انگیز ہونا.

בָּאוּשׁ خراب.

בְּאֹשׁ م بدبو.

בָּאְשָׁה ث ایک قسم کا نکمّا پودا.

בְּאֻשׁ م جنگلی انگور.

בְּאַתַּר ——— אתר.

בָּבָה ——— נבב.

בַּג یہ ایک مشکوک لفظ ہے جسکے معنی شاید طعام ہیں.

בגד قل ١-دغا کرنا. ٢-مکر کرنا. ٣-بیوفائی کرنی.

בֶּגֶד م اور ث ١-پوشاک و پوشش. ٢-بیوفائی.

בֹּגְדוֹת ث بیوفائی.

בָּגוֹד بیوفا.

١ בַּד ——— ١ בדד.

٢ בַּד ——— ٢ בדד.

בדא قل-بنا لینا.

١ **בדד** قل ١-الگ کرنا. ٢-الگ ہونا. ٣-تنہا ہونا.

۱ בַּד م ۱-حصہ. ۲-عُضو. ۳-شاخ. ۴-تَنَدا. ۵-شہر کا رئیس. ۶-کوری. ۷-مہین سن کا کپڑا.

לְבַד ۱-الگ. ۲-اکیلا. ۳-فقط.

מִלְּבַד سوا.

בָּדָד اکیلا.

לְבָדָד تنہائی میں.

۲ **בדד** بکنا.

۲ בַּד م ۱-بک بک. ۲-واهیات بات. ۳-جھوٹ.

בדל قل ۱-الگ الگ کرنا. ۲-اِمتیاز کرنا. ۳-الگ کرنا.

נִפְעַל-الگ ہونا.

בָּדָל م ٹکڑا.

בְּדִיל م ۱-چاندی کا میل. کیونکہ اُس سے الگ کیا جاتا ہے. ۲-قلعی.

בְּדֹלַח م ایک قسم کی مُمتاز اور عمدہ چیز جس کو بعض موتی سمجھتے ہیں اور بعض ایک درخت کا گوند.

מִבְדָּלָה ث ایک الگ شہر.

۱ **בדק** پھاڑنا.

בֶּדֶק م دراڑ.

۲ בדק دراڑوں کو بند کرنا.

בדר پِعِیل-چھدرا کرنا.

בהה صاف ہونا.

בֹּהוּ م ۱-خلا. ۲-سنسانی.

בהט چمکنا.

בַּהַט م ایک قسم کا سنگِ مرمر.

בְּהִילוּ ——— בהל.

בָּהִיר ——— בהר.

בהל قل ۱-تھرتھرانا. ۲-گھبرانا. ۳-گھبراکر بھاگنا. ۴-گھبراهٹ میں کسی کی پیروی کرنی.

پِعِیل ۱-گھبرا دینا. ۲-جلدی کرانی. ۳-جلدی کرنی.

پُعَل ۱-جلدی چلایا جانا. ۲-جلدی سے پایا جانا.

ہِفْعِیل ۱-گھبرا دینا. ۲-جلدی کرانی. ۳-جلدی نکالنا.

בֶּהָלָה ث حیرانی.

בִּבְהָלָה ث پریشانی.

בְּהִילוּ ث پھرتی.

הִתְבַּהֲלָה ث پُھرتی.

בהם غیر ناطق ہونا.

בְּהֵמָה ث واحد میں. ۱-کوئی بڑا چار پایہ. ۲-خصوصاً مواشی میں سے ایک. ۳-خصوصاً لدو جانور.

جمع میں. ۱-چارپایے. ۲-ایک قسم کا بڑا چار پایہ جسکو اہلِ یورپ اسپِ دریائی کہتے ہیں.

בהן بند کرنا.

בֹּהֶן م انگوٹھا کیونکہ وہ ہاتھ کو بند کرتا ہے.

בהק سفید ہونا.

בֹּהַק م ایک قسم کی بےنقصان کوڑھ (برص).

בהר چمکنا.

בָּהִיר چمکنے والا.

בַּהֶרֶת ث (جمع בֶּהָרוֹת) آدمی کی جلد میں ایک قسم کا سفید داغ.

בוא قل ١-اندر آنا. ٢-غروب هونا. ٣-حاصل هونا.
٤-پورا هونا. ٥-آنا. ٦-جانا.
הִפְעִיל ١-داخل کرنا. ٢-غروب کرانا. ٣-حاصل کرنا.
٤-پورا کرنا. ٥-لانا. ٦-لیجانا. ٧-اُٹھائے جانا.
הֻפְעַל ١-داخل کیا جانا. ٢-پهنچایا جانا.
בִּאָה ث مدخل.
מָבוֹא م ١-دخل. ٢-مدخل. ٣-مغرب.
מוּבָה م دخل.
תְּבוּאָה ث ١-حاصل. ٢-نفع.

בוז قل-حقیر جاننا.
בּוּז م حقارت.
בּוּזָה ث ١-حقارت. ٢-موردِ حقارت.

בוך قل-اُلجهانا.
נִפְעַל ١-اُلجهنا. ٢-شش و پنج میں هونا.
מְבוּכָה ث حیرانی.
בּוּל ——— יבל.

בום بلند هونا.
בָּמָה ث ١-بلند مقام. ٢-بلند مقام پر بُت‌خانه.
בֵּן ——— בין.

בוס قل-روندنا.
פִּעְלֵל-حقارت سے روندنا.
הֻפְעַל-روندا جانا.
הִתְפַּעְלֵל-زمین پر لوٹنا. (گویا پانو کے نیچے).
מְבוּסָה ث پامالی.
תְּבוּסָה ث پامالی.

בוע پهوٹنا.
אֲבַעְבֻּעָה م پهنسی.

בוץ سفید هونا.
בּוּץ م ایک قسم کے سن کا نهایت مهین کپڑا.
בֵּיצָה ث انڈا.

בוק خالی هونا.
בּוּקָה ث ویرانی.
מְבוּקָה ث سنسانی.
בּוֹקֵר ——— בקר.
١ בּוֹר ——— באר.
٢ בּוֹר ——— ברר.

בור قل-تحقیقات کرنی.

בוש قل-شرمانا.
פִּעְלֵל ١-شرمنده کرنا. ٢-دیر کرنا. کیونکه دیر
کرنے سے دوسرا آدمی شرمنده هوتا ہے.
הִפְעִיל ١-شرمنده کرنا. ٢-ایسی چال چلنی
جس سے شرمانا چاهئے.
הִתְפַּעְלֵל-شرمانا.
בֹּשֶׁת ث ١-شرم. ٢-شرمندگی. ٣-بُت کیونکه
اپنے پرستاروں کو شرمنده کرتا ہے.
בּוּשָׁה ث شرم.
בָּשְׁנָה ث شرم.
מְבוּשִׁים م (صیغهٔ جمع) شرمگاه.

בות قل-رات گذارنی.
בִּז ——— בזז.

בזא قَل-لُوٹنا.

בזה قَل-حقیر جاننا.

نِفْعَل ۱-حقیر سمجھا جانا. ۲-قابل حقارت ہونا.

هِفْعِيل-حقیر جاننا.

בָּזֶה حقیر.

בִּזָּיוֹן م حقارت.

נִבְזֶה ناچیز.

בָּזָה ——— בזז.

בזז قَل-لُوٹنا.

نِفْعَل-لُٹنا.

پُعَل-لُٹنا.

בַּז م لُوٹ.

בִּזָּה ث لُوٹ.

בזק پھیلانا.

בָּזָק م بجلی.

בזר قَل-پھیلانا.

پِعیل-تتّر بتّر کرنا.

בָּחוּן | בְּחוֹן ——— בחן.

בָּחִיר בְּחִיר ——— בחר.

בַּחַן ——— בחן.

۱ **בחל** قَل-نفرت کرنی.

۲ **בחל** قَل-لالچ کرنا.

پُعَل-لالچ سے حاصل ہونا.

בחן قَل ۱-دھات کا گلانا. ۲-آزمانا. ۳-تاکنا.

نِفْعَل-آزمایا جانا.

پُعَل-آزمایا جانا.

בֹּחֵן م دھات کا گلانیوالا.

בַּחַן اور בֹּחַן اور בֶּחָן م دیدگاہ.

בֹּחַן م آزمایش.

בחר قَل ۱-چُنّا. ۲-پسند کرنا.

نِفْعَل-پسندیدہ ہونا.

پُعَل-چُنا جانا.

בָּחִיר چُنا ہوا.

בָּחוּר م جوان کیونکہ کام کے واسطے چُنے جاتے ہیں.

בְּחוּרִים م (صیغہ جمع) جوانی.

בְּחוּרוֹת ث (صیغہ جمع) جوانی.

מִבְחָר م ۱-چُنّا. ۲-عمدگی.

מִבְחוֹר م چُنّا.

בטא اور בטה قَل-بکنا.

پِعیل ۱-بیجا بکنا. ۲-بے سوچے سمجھے بولنا.

מִבְטָא م بے سوچے کہی ہوئی بات.

בטח قَل ۱-اپنے کسی عضو کو آرام کے واسطے سہارا دینا. ۲-بھروسا کرنا. ۳-بےفکر ہونا.

هِفْعِيل-بھروسا کرانا.

בֶּטַח م ۱-بھروسا. ۲-بے فکری.

בִּטְחָה ث بھروسا.

בִּטָּחוֹן م بھروسا.

בַּטֻּחוֹת ث (جمع) امن چین.

מִבְטָח م ۱-بھروسا. ۲-تکیہ گاہ. ۳-بے فکری.

בטל قل ۱-خالي هونا. ۲-فارغ هونا.
پعيل-موقوف كرنا.
בטן کھوکھلا هونا.
בֶּטֶן ث ۱-پيٹ. ۲-رحم. ۳-باطن. ۴-ستونوں كي اُبهري هوئي گولائي.
בָּטְנִים م (صيغہ جمع) پستہ كيونكہ پيٹ كے همشكل هوتا [ہے.
בִּי —— בעה.
בין اور בן قل ۱-امتياز كرنا. ۲-كسي حس سے دريافت كرنا. ۳-غور كرني. ۴-سمجهنا.
نِفْعَل-دانا هونا.
پعليل-نگاه ميں ركهنا.
هِفْعيل ۱-سمجهانا. ۲-جان لينا. ۳-غور كرني. ۴-سمجهنا.
هِتْپَعلِيل ۱-توجه كركے جان لينا. ۲-توجه كركے سوچنا. ۳-اپنے تئيں سمجهدار ظاهر كرنا.
בֵּין (مضاف اليه בַּיִן) واحد ميں، ۱-فرق. ۲-درميان. ۳-اندر. ۴-خواه.
تثنيه ميں، مابين.
בִּינָה ث ۱-سمجه. ۲-علم.
תְּבוּן م اور תְּבוּנָה ث ۱-سمجه. ۲-سمجه كي بات.
מֵבִין م معلم.
בֵּיצָה —— בוץ.
בִּיר —— באר. [(ماخذ مشتبه).
בִּירָה ث ۱-قلعه. ۲-بادشاهي محل. ۳-دارالسلطنة.
בִּירָנִית ث قلعه.

בַּיִת، בָּתִּים —— בנה.
בכא اور **בכה** قل-آنسو بهانا.
پعيل-كسي كا ماتم كرنا.
۱ בָּכָא اور בֶּכֶה م اشک ريزي.
בְּכִי م ۱-اشک ريزي. ۲-ٹپكنا.
בְּכִית اور בָּכוּת ث اشک ريزي.
۲ בָּכָא م ايک قسم كا درخت جس ميں سے گوند ٹپكتا ہے.
בְּכוֹר، בְּכִירָה، בְּכֹרָה، בְּכוֹרָה، בִּכּוּרִים —— בכר.
בכר قل ۱-پهوٹ نكلنا. ۲-پهلوٹها هونا.
پعيل ۱-پهلوٹها ٹهہرانا. ۲-نئے نئے پهل لانے.
پُعَيل-پهلوٹها جننا.
בֵּכֶר م نوجوان اُونٹ.
בִּכְרָה ث نوجوان اُونٹني.
בְּכוֹר م پهلوٹها بيٹا.
בְּכִירָה ث پهلوٹهي بيٹي.
בְּכֹרָה يا בְּכוֹרָה ث ۱-پهلوٹهي اولاد. ۲-پهلوٹها پن. ۳-پهلوٹے پن كا حق.
בִּכּוּר م پهلا پهل.
בִּכּוּרָה اور בִּכּוּרִים ث پهلے پكے انجير.
[illegible] —— [illegible].
[illegible] —— [illegible].
בלג قل-هنسنا.
هِفْعيل ۱-هنسانا. ۲-هنسنا.
מַבְלִיגִית ث خاطرجمعي.

בלה قل-گھبرانا.

پِعیل-گھبرا دینا.

בַּלָּהָה گھبراہٹ.

בלה قل ۱-گھِس جانا. ۲-پُرانا ہو جانا. ۳-نیست [ہونا.

پِعیل ۱-نیست کرنا. ۲-وقت گذارنا. ۳-ستانا.

בַּל ۱-عدم. ۲-نہیں. ۳-مبادا.

אֲבָל ۱-یقیناً (کسی مُنکر سے اپنے قول کے اِثبات کے لئے یہہ کہنا کہ نہیں). ۲-مگر.

בֹּל م دل کیونکہ فکر سے گھِس جاتا ہے.

בָּלֶה پُرانا (کپڑا).

בְּלוֹ یا בְּלוֹא م ۱-پُرانا چیتھڑا. ۲-چُنگی کا محصول.

בְּלִי ۱-نیستی. ۲-نہیں. ۳-بغیر.

בִּבְלִי بغیر.

לִבְלִי بغیر.

מִבְּלִי ۱-اسواسطے کہ نہیں. ۲-یہاںتک کہ نہیں.

בִּלְתִּי ۱-نہیں. ۲-بغیر. ۳-سوا. ۴-اگر نہ.

לְבִלְתִּי ۱-کہ نہیں. ۲-کہ نہ.

מִבִּלְתִּי اسواسطے کہ نہیں.

תַּבְלִית ث نیستی.

בְּלִיל ——— בלל.

בְּלִימָה ——— מָה.

בְּלִיַּעַל ——— יעל.

۱ בלל قل ۱-کسی کے اُوپر ڈالنا. ۲-ممسوح ہونا. ۳-ملا دینا. ۴-مخبط کرنا.

הִתְבּוֹלֵל-اپنے تئیں ملا دینا.

בְּלִיל م مواشی کی کئی قسم کی ملی ہوئی خوراک.

۲ בלל قل-جانور کو کھلانا.

שַׁבְּלוּל م ایک قسم کا گھونگا.

תֶּבֶל م گندگی.

תְּבַלֻּל جسکی آنکھوں میں بیماری سے تل پڑ گئے ہوں.

בלם قل-روکنا.

בלס قل-انجیرستان کی باغبانی کرنی.

בלע قل-نگلنا.

نِفْعَل-نگلا جانا.

پِعیل ۱-نگل لینا. ۲-نیست کرنا.

پُعل-نیست کیا جانا.

ہِتْپَعیل-نیست ہونا.

בֶּלַע م ۱-نگلی ہوئی چیز. ۲-نیست کرنا.

בִּלְעֲדֵי מִבַּלְעֲדֵי עדה.

בלק قل-خالی کرنا.

پُعل-ویران کیا جانا.

בָּהֶם ——— בה.

בָּמָה ——— במה.

בֵּן ——— בנה.

בנה اور בנא قل ۱-تعمیر کرنا. ۲-بنانا. ۳-با اولاد کرنا.

نِفْعَل ۱-تعمیر ہونا. ۲-سلامت ہونا. ۳-با اولاد ہونا.

בַּיִת م (مُضاف الیہ בֵּית اور جمع בָּתִּים) ۱-گھر. ۲-داخلی حصہ. ۳-دیرانا. ۴-اولاد. ۵-خاندان.

בַּיְתָה اور מִבַּיִת اندر.

בִּיתָן م شاہی محل.

בְּ اور בָּ ۱-میں. ۲-پاس. ۳-بہ. ۴-پر. ۵-تک.
۶-کے برخلاف. ۷-کي مانند. ۸-کے سبب
۹-کے باب میں. ۱۰-کے ساتھ. ۱۱-سے.
۱۲-کے بارجود. ۱۳-ھوکر. ۱۴-ایک
مجموعہ کا بتانےوالا لفظ.

בֵּן م ۱-بیٹا. ۲-اولاد. ۳-شاخ. ۴-لڑکا. ۵-صاحب.
(جیسے عربي لفظ ذو یا ذي). ۶-قابل.

۱ בַּת ث (בְּנַת کي عوض) (جمع בָּנוֹת) ۱-بیٹي.
۲-چھوٹي شاخ. ۳-لڑکي.

בְּנִיָּה ث عمارت.

בִּנְיָן م عمارت.

מִבְנֶה م عمارت.

תַּבְנִית ث ۱-عمارت. ۲-صورت. ۳-نمونہ.

בנס قل-غصہ ہونا.

בסר کچا ہونا.

בֹּסֶר اور בֹּסֶר م کچا انگور.

בעד ۱-غیر ہونا. ۲-نزدیک ہونا.

בְּעַד اور בַּעַד ۱-نزدیک. ۲-کے سبب سے. ۳-پیچھے.
۴-چاروں طرف. ۵-درمیان. ۶-میں سے. ۷-خاطر.

בעה اور בעא قل ۱-اُبالنا. ۲-پھیلانا. ۳-چاھنا. ۴-تلاش
کرني. ۵-درخواست کرني.

נִפְעַל ۱-پھوٹنا. ۲-تلاش کیا جانا.

בָּעוּת ث درخواست.

בְּעִי م دُعا.

בִּי عاجزي و منّت کا لفظ جو ندا کے ساتھ بولا [جاتا ہے.

בעט قل ۱-لات مارنا. ۲-پایمال کرنا.

בְּעִיר —— בער.

בעל قل ۱-کسي کا مالک ہونا. ۲-کسي عورت سے
نکاح کرنا.

נִפְעַל-کسي مرد سے نکاح کرنا.

בַּעַל م (ر בְּעָלִים) ۱-مالک. ۲-شوھر. ۳-اھل (بصیغہ
جمع). ۴-والا. ۵-اھل فنیقیا کے ایک
مشہور دیوتا کا نام.

בֵּל م بابلیوں کا خاص دیوتا.

בַּעֲלָה ث ۱-بي بي. ۲-والي.

۱ **בער** قل ۱-چرنا. ۲-جلانا. ۳-جلنا.

פִּעֵל ۱-چر جانا. ۲-جلانا. ۳-نیست کرنا.

פֻּעַל-جلایا جانا.

הִפְעִיל ۱-چر جانا. ۲-جلانا. ۳-نیست کرنا.

בְּעִיר م ۱-چرنےوالا. ۲-ایک مواشي.

۲ בער قل-حیوان کي مانند ہونا.

בַּעַר م حیوان کي مانند بیوقوف.

בְּעֵרָה ث جلنا.

תַּבְעֵרָה ث جلنا.

בעת پِعِیل-ڈرانا.

נִפְעַל-ڈر جانا.

בְּעָתָה ث دہشت.

בִּעוּת م دہشت.

בֹּץ؛ בִּצָּה —— בצץ.

בָּצִיר —— בצר.

בצל چھیلنا.

בָּצָל م پیاز.

בצע قل ۱-توڑڈالنا. ۲-بیجا نفع اُٹھانا. ۳-زخمي ھونا.

פִּעֵל ۱-کاٹ ڈالنا. ۲-کُوٹنا. ۳-پورا کرنا.

בֶּצַע م ۱-ناجائز نفع. ۲-نفع.

בצץ رِسنا.

בֹּץ م کیچڑ.

בִּצָּה ث دلدل.

בצק قل-پُھولنا.

בָּצֵק م گُندھا ھوا آٹا.

בצר قل ۱-توڑ لینا. ۲-خصوصاً انگوروں کو توڑ لینا. ۳-باز رکھنا. ۴-کھودنا.

נִפְעַל-باز رکھا جانا.

פִּעֵל-مُستحکم کرنا (کسي شھر کو).

בֶּצֶר اور בְּצָר م سونا چاندي جیسا کہ کان سے نکلتا ہے.

۱ בָּצִיר م انگوروں کي فصل.

۲ בָּצִיר مُمتنع الدخول.

בִּצָּרוֹן م قلعه.

בַּצֹּרֶת ث امساک باران.

מִבְצָר م ۱-قلعه. ۲-قلعه والا شھر.

בִּקְבֵּק ——— בקק.

בִּקִּיעַ ——— בקע.

בקע قل ۱-پھاڑنا. ۲-چیرنا. ۳-توڑنا. ۴-زبردستي لے لینا. ۵-پھوڑنا. ۶-پُھٹانا. ۷-سینا (انڈوں کو).

נִבְקַע ۱-پھٹنا. ۲-کُھلنا. ۳-پُھوٹنا. ۴-پُھوٹ نکلنا. ۵-زبردستي لے لیا جانا.

פִּעֵל ۱-چیرنا. ۲-پھاڑنا. ۳-سینا.

פֻּעַל ۱-پھٹنا. ۲-چیرا جانا. ۳-زبردستي لے لیا جانا.

הִפְעִיל ۱-زبردستي لے لینا. ۲-توڑ کر گذر جانا.

הָפְעַל-زبردستي لے لیا جانا.

הִתְפַּעֵל-پھٹنا.

בֶּקַע م ۱-آدھا. ۲-خصوصاً آدھا مثقال.

בִּקְעָה یا בִּקְעָא ث ۱-نالا. ۲-میدان.

בְּקִיעַ م دراڑ.

בקק قل ۱-اُنڈیلنا. ۲-خالي کرنا. ۳-ویران کرنا. ۴-پھیلنا.

נִפְעַל ۱-اُنڈیلا جانا. ۲-خالي ھونا.

פּוֹעֵל-ویران کرنا.

בַּקְבּוּק م صراحي.

۱ **בקר** قل ۱-پھاڑنا. ۲-ھل جوتنا. ۳-پُھوٹ نکلنا.

פִּעֵל ۱-توجه کرکے دیکھنا. ۲-خبر لیني. ۳-سوچنا. ۴-تلاش کرنا.

הִתְפַּעֵל-تلاش کیا جانا.

בָּקָר م اور ث گاے بیل.

۲ בקר گاے بیل رکھنا.

בּוֹקֵר ۱-گاے بیل کا رکھنے والا. ۲-گڈریا.

בֹּקֶר م صبح.

בקרה ث خبرگیری.

בקרת ث ١-توجہ. ٢-سزا.

בקש پعیل ١-ڈھونڈھنا. ٢-طلب کرنا. ٣-مانگنا. ٤-پوچھنا. ٥-کوشش کرنی.

בקשה ث درخواست.

١ בר —— ברא.

٢،٣،٤ בר، בר —— ברר.

ברא اور ברה قل ١-کاٹنا. ٢-کاٹکر بنانا. ٣-پیدا کرنا. ٤-خصوصاً خلق کرنا. ٥-کھانا. ٦-چننا.

نفعل ١-پیدا ہونا. ٢-خلق ہونا.

پعیل ١-کاٹ ڈالنا. ٢-کھودنا (حروف کا).

ہفعیل ١-کھلانا. ٢-موٹا کرنا.

١ בר م بیٹا.

בריא موٹا.

בריאה ث مخلوق چیز.

ברי موٹا.

בריה ث کھانا.

ברות ث کھانا.

ברית ث عہد (کیونکہ عہد باندھنے والے جانوروں کو ذبح کرکے اور آدھا آدھا تقسیم کرکے اُنکے بیچ میں سے گذرا کرتے تھے).

ברברים —— ברר.

ברד اولے پڑنے.

ברד م اولے.

ברד چتکبرا.

ברה —— ברא.

בריים —— ברה.

ברוש اور ברות م ١-سرو. ٢-سرو کی لکڑی کی برچھی. ٣-سرو کی لکڑی کا باجا. (ماخذ مشتبہ).

ברית —— ברא.

ברז چھیدنا.

ברזל م (و פרזל) لوہا.

ברח قل ١-گذر جانا. ٢-بھاگ جانا.

ہفعیل ١-گذارنا. ٢-بھگانا.

בריח م اڑبنگا یا آگل (دروازہ بند کرنے کی لکڑی).

בריח اور ברח بھاگنے والا.

מברח م بھاگنے والوں کا غول.

בריה —— ברא.

ברית —— ברר.

ברך قل ١-گھٹنے ٹیکنا. ٢-مبارکباد کہنا (خدا کو).

نفعل-مبارک ہونا.

پعیل ١-مبارکباد کہنا (خدا کو). ٢-دعاے خیر دینی ٣-سلام کرنا. ٤-برکت دینی. ٥-دعاے بد دینی. ٦-ملعون کہنا.

پُعل-مبارک ہونا.

ہفعیل-گھٹنے ٹکانا.

ہتفعیل-اپنے تئیں مبارک ٹھہرانا.

ברך م گھٹنا.

בְּרֵכָה ت تالاب (کیونکه اُس کے پاس اُونٹ گُھٹنے ٹیک کر پاني پیتے هیں).

בְּרָכָה ت ۱-دُعاے خیر. ۲-برکت. ۳-اِنعام. ۴-نذر.

אַבְרֵךְ ایک مشتبه لفظ جس کے معني اکثر سمجھتے هیں گُھٹنے ٹیکو.

ברם ۱-بُننا. ۲-مضبوط کرنا.

בְּרֹמִים م (صیغه جمع) رنگارنگ پوشاک.

בְּרַם ۱-یقیناً. ۲-مگر.

ברק فَل بجلي چمکاني.

בָּרָק م ۱-بجلي. ۲-تلوار.

בַּרְקָן م ایک قسم کا کانٹےوالا پودا.

בָּרֶקֶת اور בָּרְקַת ت ایک قسم کا چمکنےوالا جوهر.

ברר قَل ۱-الگ کرنا. ۲-چُننا. ۳-صاف کرنا. ۴-آزمانا.

نِفعَل-صاف هونا.

پِعِيل-صاف کرنا.

هِفعِيل ۱-صاف کرنا. ۲-تیز کرنا.

هِتپَعِيل ۱-اپنے تئیں صاف کرنا. ۲-اپنے تئیں صاف ظاهر کرنا.

۲ בַּר (ت בָּרָה) ۱-برگزیده. ۲-صاف. ۳-خالي.

۳ בָּר م ۱-صاف کیا هوا اناج. ۲-کھیت میں لگا هوا اناج.

۴ בַּר م کُھلا میدان.

בֹּר یا בֹּר م ۱-صفائي. ۲-مَیل صاف کرنےوالي کوئي چیز جو درخت میں سے پیدا هوتي ہے مثلاً ریٹھا.

בֹּרִית ت مَیل صاف کرنےوالي کوئي چیز جو درخت میں سے پیدا هوتي ہے مثلاً ریٹھا.

בַּרְבֻּרִים م (صیغه جمع) هنس (سفیدي کے سبب).

בְּשׂוֹרָה، בְּשֹׂרָה —— בשׂר.

בשׂם خوشبودار هونا.

בֹּשֶׂם اور בֶּשֶׂם م ۱-خوشبو. ۲-خوشبودار مصالح. ۳-بلسان.

בָּשָׂם اور בֹּשֶׂם م بلسان.

בשׂר قَل-خوش هونا.

پِعِيل ۱-خوشخبري دیني. ۲-خبر دیني.

هِتپَعِيل-خوشخبري پاني.

בָּשָׂר اور בְּשַׂר م ۱-گوشت. ۲-بدن. ۳-جانداروں کا مجموعه. ۴-خصوصاً بني آدم. ۵-رشتهدار. ۶-مرد کا عضوِ مخصوص.

בְּשֹׂרָה اور בְּשׂוֹרָה ت ۱-خوشخبري. ۲-خوشخبري لانے کا اجر.

בשׁל قَل-پکنا.

پِعِيل ۱-پکانا. ۲-خصوصاً اُبالنا.

پُعَل-پکایا جانا.

هِفعِيل-پکانا.

בָּשֵׁל م اور בְּשֵׁלָה ت اُبلا هوا کھانا.

מְבַשְּׁלָה ت چُولها.

בָּשְׁנָה —— בושׁ.

בשׁם پوعيل-روندنا.

בֹּשֶׁת ——— בוש.

۱ בַּת ——— בנה.

۲ בַּת ׀ בָּתָּה ׀ בָּתָּה ——— בתת.

בְּתוּלָה ——— בתל.

בתל الگ رکھنا.

בְּתוּלָה ث کنواري. [کا نشان.

בְּתוּלִים م (صيغهٔ جمع) ۱-کنواري‌پن. ۲-کنواري‌پن

בתק پِعيل-کاٹ ڈالنا.

בתר قَل-کاٹنا.

בֶּתֶר م ۱-کاٹنا. ۲-حصّہ.

בִּתְרוֹן م وادي.

בָּתַר ——— אתר.

בתת کاٹنا.

۲ בַּת م سيّال چيزوں کا ايک پيمانہ.

בַּתָּה اور בָּתָּה ث ويراني.

ג

גֵּא ——— גאה.

גאה قَل-۱-بڑھنا. ۲-بزرگ ہونا.

גֵּא مغرور.

גֵּאֶה ۱-بلند. ۲-مغرور.

גֵּאָה ث غرور.

גַּאֲוָה ث ۱-بزرگي. ۲-رونق. ۳-غرور.

גָּאוֹן م ۱-بزرگي. ۲-رونق. ۳-غرور.

גֵּאוּת ث ۱-(دُھويں کا) اُٹھنا. ۲-بزرگي. ۳-رونق. ۴-غرور.

גַּאֲיוֹן مغرور.

۱ גֵּוָה ث ۱-سرفرازي. ۲-غرور.

גֵּאוּת ——— גיא.

۱ **גאל** قَل ۱-بيچي ہوئي چيز کو پھر مول لينا. ۲-دام ديکر چھڑانا. ۳-چھڑانا.

נִפְעַל ۱-بِک کر پھر خريدا جانا. ۲-دام ديکر چھڑايا جانا. ۳-اپنے دام ديکر چھوٹنا.

גֹּאֵל م ۱-دام ديکر چھڑانے والا. ۲-چھڑانے والا. ۳-خون کا مُنتقم. ۴-نزديک رشتہ دار.

גְּאֻלָּה ث ۱-بيچي ہوئي چيز کا پھر مول لينا. ۲-ايسا کرنے کا حق. ۳-ايسي خريدي ہوئي چيز. ۴-ايسا خريدنے کے دام. ۵-نزديک رشتہ داري.

۲ **גאל** قَل-پليد کرنا.

פִּעֵל-پليد کرنا.

פֻּעַל ۱-پليد ہونا. ۲-پليد ٹھہرنا.

נִפְעַל-پليد ہونا.

הִפְעִיל-پليد کرنا.

הִתְפַּעֵל-اپنے تئيں پليد کرنا.

גֹּאַל م پليد کرنا.

גַּב ׀ גַּב ——— גבב.

גַּב ׀ גַּב ——— גוב.

۲ גַּב ——— גבה.

גבא جمع ہونا.

גֶּבֶא م ۱-تالاب. ۲-دلدل.

גבב ۱-خم ہونا. ۲-کُریدنا.

גַּב م ۱-پیٹھ. ۲-سپر کے باہر کا رُخ. ۳-پُشتہ
۴-محرابنما چھت والا کمرا. ۵-پہیے کا آون.
۶-بھوں. ۷-سطح.

גֵּב م شہر کے واسطے ایک طرح کا گڑھا بنایا ہوا.

גבה زمین سے نکلنا.

۱ גֵּב م ٹڈّی.

גֵּב اور גֵּבָא م ٹڈّی.

גבה قل ۱-بلند ہونا. ۲-سرفراز ہونا. ۳-مغرور ہونا.

ہِفْعِیل-بلند کرنا.

גָּבֹהַּ اور גָּבֵהַּ ۱-بلند. ۲-مغرور.

גֹּבַהּ م ۱-بلندی. ۲-غرور.

גַּבְהוּת ث غرور.

גְּבוּל | גְּבוּלָה —— גבל.

גִּבּוֹר גְּבוּרָה —— גבר.

גבח ۱-بلند ہونا. ۲-بلند پیشانی ہونا.

גִּבֵּחַ جسکی پیشانی بے بال ہو.

גַּבַּחַת ث ۱-پیشانی کا بے بال ہونا. ۲-کپڑے کی
اُوپرواز کی ایسی جگہ جہاں سے رُواں اُڑا
ہوا ہو.

גְּבִינָה —— גבן.

גָּבִיעַ —— גבע.

גְּבִיר | גְּבִירָה —— גבר.

גָּבִישׁ —— גבש.

۱ **גבל** رسّی وغیرہ کا بٹنا یا گُوندھنا.

גַּבְלוּת ث بٹی ہوئی چیز.

מִגְבָּלָה ث رسّی.

גְּבוּל اور גְּבֻל م ۱-ڈوری. ۲-حد. ۳-محدود زمین.
۴-مُلک. ۵-کنارا.

גְּבוּלָה ث حد.

۲ גבל قل ۱-کسی کی حد ہونا. ۲-حد کے طور
پر ٹھہرانا. ۳-ہمکنار ہونا.

ہِفْعِیل-کسی کی حدیں باندھنی.

גבן ۱-کُبڑا ہونا. ۲-سکڑنا. ۳-پھٹنا دُودھ کا.

גִּבֵּן کُبڑا.

גַּבְנֻנִּים م (صیغہ جمع) پہاڑ کی چوٹیاں.

גְּבִינָה ث دہی.

גבע گول ہونا.

גִּבְעָה ث چھوٹا پہاڑ.

גָּבִיעַ م پیالہ.

גֶּבַע م پھول کی پنکھڑی.

מִגְבָּעָה ث عام کاہنوں کی پگڑی.

גבר قل ۱-زورآور ہونا. ۲-غالب ہونا.

پِعِیل-زورآور کرنا.

ہِفْعِیل ۱-مضبوط کرنا. ۲-غالب ہونا.

ہِتْپَعِیل ۱-اپنے تئیں زورآور دکھانا. ۲-تکبر کرنا.

גֶּבֶר اور גְּבַר م ۱-پہلوان. ۲-مرد. ۳-ہر ایک.

גִּבָּר م پہلوان.

גִּבּוֹר ۱-زورآور. ۲-پہلوان. ۳-سردار.

גְּבוּרָה ث ۱-زور. ۲-بہادري. ۳-زور کا کام. ۴-غلبہ.

גְּבִיר م آقا.

גְּבִירָה اور גְּבֶרֶת ث ۱- بي بي (لونڈي کي). ۲-مالکہ.

גבשׁ جم جانا.

גָּבִישׁ م ۱-یخ. ۲-بلّور

אֶלְגָּבִישׁ م اولے.

גָּג م ۱-چھت. ۲-سطح.

גַּד | גָּד ——— גדד.

גדד قل ۱-کاٹنا. ۲-توڑکر حملہ کرنا.

הִתְגּוֹדֵד ۱-اپنے بدن کو کاٹنا کوٹنا. ۲-توڑکر اکٹھے داخل ہونا.

גַּד م ۱-دھنیا (کیونکہ اُس پر خط کھنچے ہوئے ہوتے ہیں). ۲-قسمت. ۳-قسمت کي دیوي.

גָּד م خوش نصیبي.

גְּדוּד م ۱-زخم. ۲-ریگھاري. ۳-توڑکر حملہ کرنے والوں کا غول. ۴-بےقاعدہ سپاہیوں کا غول.

גִּדְבָּר ——— גנז.

גָּדוֹל | גֹּדֶל | גְּדוּלָּה | גְּדוֹלָה | גְּדֻלָּה ——— גדל.

גִּדּוּף | גְּדוּפָה ——— גדף.

גדה توڑ لینا.

גָּדָה اور גִּדָּה ث دریا کا کراڑا.

גְּדִי م بکري کا بچّہ (کیونکہ پتّوں وغیرہ کو توڑ لیتا ہے).

גְּדִיָּה ث بکري.

גִּדְיָה ث دریا کا کراڑا.

גָּדִיל ——— גדל.

גָּדִישׁ ——— גדשׁ.

גדל قل ۱-بڑھنا. ۲-مضبوط کرنا. ۳-بڑا ہونا. ۴-بڑا ٹھہرنا. ۵-گراں قدر ہونا.

פִּעֵל ۱-بڑھانا. ۲-بڑا کرنا. ۳-پالنا. ۴-گراں قدر ٹھہرانا.

פֻּעַל-پلنا.

הִפְעִיל ۱-بڑا کرنا. ۲-بڑے بڑے کام کرنا. ۳-غالب ہونا. ۴-اُٹھانا.

הִתְפַּעֵל ۱-اپني بڑائي دکھاني. ۲-تکبّر کرنا.

גָּדֵל ۱-بڑا. ۲-بڑھنےوالا.

גֹּדֶל م ۱-بڑائي. ۲-تکبّر.

גָּדוֹל یا גָּדֹל بڑا.

גְּדוּלָּה اور גְּדוֹלָה اور גְּדֻלָּה ث ۱-بڑائي. ۲-بڑا کام.

גָּדִיל اور גְּדִל م ۱-بٹي ہوئي جھالر. ۲-ستون پرکي مالا.

מִגְדָּל م ۱-بُرج. ۲-ممبر. ۳-اُبھري ہوئي کیاري.

גדע قل ۱-توڑنا. ۲-کاٹ ڈالنا.

נִפְעַל ۱-ٹوٹنا. ۲-کاٹ ڈالا جانا.

פִּעֵל-توڑ ڈالنا.

פֻּעַל-کاٹ ڈالا جانا.

גדף قل-کاٹنا.

פִּעֵל ۱-سخت باتوں سے دل پر چوٹ لگاني. ۲-لعن‌طعن کرنا.

גִּדּוּף م اور גְּדוּפָה ث لعن‌طعن.

גדר قل ۱-احاطہ باندھنا. ۲-دیوار بناني.

גָּדֵר م اور ث ۱-دیوار. ۲-احاطہ بند جگہ.

גָּדֵר م احاطه.

גְּדֵרָה ث ۱-احاطه. ۲-احاطه بند جگہ.

גדשׁ ڈھیر کرنا.

גָּדִישׁ م ۱-پولیوں کا ڈھیر. ۲-مقبره.

גֵּה ایک لفظ جو کسی ناقل نے זֶה کی عوض غلط لکھا ہوگا.

גהה نکالنا.

גֵּהָה ث ۱-زخم سے پٹّی کا نکالنا. ۲-تندرست کرنا.

גהר قل-جھکنا.

גֵּו | גֵּו | גֵּוָא —— גוה.

גוב قل ۱-کھودنا. ۲-ہل جوتنا. ۳-کاٹنا.

גֵּב م ۱-تختہ. ۲-کنواں.

גּוֹב —— גבה.

גוד قل-حملہ کرنا.

גוה اور גוי اُبھرا ہوا ہونا.

גֵּו اور גַּו اور גֵּוָא م ۱-پیٹھ. ۲-پیٹ. ۳-بیچ.

۲ גְּוִיָּה ث ۱-پیٹ. ۲-بدن.

גְּוִיָּה ث ۱-بدن. ۲-نعش.

גּוֹי م ۱-بدن. ۲-غول. ۳-قوم. ۴-خصوصاً بنی اسرائیل کے سوا اور کوئی قوم. ۵-غیر مذہب والی قوم.

۱ גֵּוָה —— גאה.

גוז قل ۱-گذرنا. ۲-گذارنا. ۳-اُٹھاکر پہنچانا.

גּוֹז م سنبھالنے والا.

גּוֹזָל —— ۲ גזל.

גוח اور גיח قل ۱-پھوٹ نکلنا. ۲-پھوڑکر نکالنا.

ہِفْعِیل-نکل آنا.

גִּיחוֹן م ندی.

גּוֹי | גְּוִיָּה —— גוה.

גּוֹל —— גיל.

גּוֹלָה —— גלה.

גּוּמָּץ —— גמץ.

גוע قل-اپنا دم دیدینا.

גוף قل ۱-کھوکھلا ہونا. ۲-چھپانا.

ہِفْعِیل-بند کرنا.

גּוּפָה ث ۱-بدن. ۲-نعش.

۱ **גור** قل ۱-راہ سے ہٹ جانا. ۲-ٹکنا. ۳-پردیسی یا مہمان ہوکر رہنا. ۴-رہنا. ۵-ہٹنا. ۶-ڈرنا.

ہِتْپَعْلیل-مہمان ہوکر رہنا.

גֵּר یا גֵּיר م پردیسی.

גּוּר اور גּוֹר یا גֻּר م شیر کا بچہ جو اپنی ما کے پاس [رہتا ہو.

גֵּרוּת ث رہنے کی جگہ.

מָגוֹר م ۱-پردیسی ہوکر رہنا. ۲-مسکن.

מָגוֹר م اور מְגוֹרָה ث ڈر.

۱ מְגוּרָה ث ۱-ڈر. ۲-ڈر کی بات.

۲ **גור** قل ۱-جمع ہونا. ۲-جمع کرنا.

ہِتْپَعْلیل-جمع ہونا.

۲ מְגוּרָה ث کھتّا.

מַמְּגֻרָה ایک گھر جس میں بہت سے کھتّے ہوں.

גּוֹרָל —— גרל.

גרש اور גרש م ڈھیلا.

גז | גזא —— גזה.

גזבר —— גנז.

גזה کاٹنا.

גזית ث ١-چیرنا. ٢-کاٹے ہوئے پتّھر.

גזז قل ١-کاٹنا. ٢-کترنا. ٣-مُونڈنا.

נפעל ١-کٹ جانا.

גז م ١-کتری ہوئی اُون. ٢-کٹی ہوئی گھاس. ٣-کٹی ہوئی گھاس کا میدان.

גזה ث کتری ہوئی اُون.

١ **גזל** قل ١-چھیلنا. ٢-کھال نکالنا ٣-چھیننا. ٤-لُوٹنا.

גזל اور גזל م اور גזלה ث لُوٹ.

٢ **גזל** چہچہانا.

גוזל م چڑیا کا بچّہ.

גזם توڑ لینا.

גזם م ٹڈّی.

גזע کاٹ ڈالنا.

גזע م کٹے ہوئے درخت کا تنہ.

גזר قل ١-کاٹنا. ٢-ٹھاننا. ٣-چیرنا. ٤-چھیننا. ٥-گھٹ جانا.

נפעל ١-کٹ جانا. ٢-نیست ہونا. ٣-ٹھانا جانا.

התפעל-کٹ جانا.

גזר م حصہ.

גזרה ث ١-کٹی ہوئی یعنی ویران زمین. ٢-تقدیر.

גזרה ث ١-ایک مقام جو ہیکل کے نزدیک ہے لیکن اُس سے الگ. ٢-صورت.

גזר ث ١-مُنصف. ٢-جھوٹے مُنجّم.

אדרגזרין م (صیغہ جمع) مُنصفانِ شریف.

מגזרה ث کُلہاڑی.

גחון —— גחן.

גחל جلنا.

גחלת ث (جمع גחלים) انگارا.

גחן جُھکنا.

גחון م رینگنے والے جانوروں کا پیٹ.

גי —— גיא.

גיא بڑھکر مل جانا.

גיא اور גי اور גיא اور גיא م اور ث (جمع גיאות اور גאיות) ایک طرح کی وادی جس میں پانی دونو طرف سے آکر مل جاتا ہے.

גיד باندھنا.

גיד م ١-ڈوری. ٢-نس.

גיחון —— גוח.

גיל اور **גול** قل ١-چکّر کھانا. ٢-خوشی کے مارے اُچھلنا.

גיל م ١-دَورہ. ٢-عُمر. ٣-خرّمی.

גילה ث خرّمی.

גיר اُبلنا.

גיר یا גר م چُونا.

גיר —— גור.

גיש —— נגש.

גל | גל ——— גלל.

גלב مونڈنا.

גלב م حجّام.

גלבל | גלגל | גלגלת ——— גלל.

גלד ننگا هونا.

גלד م آدمي كي جلد.

גלה اور גלא قل ١-ننگا كرنا. ٢-ظاهر كرنا. ٣-كهولنا. ٤-اپني زمين كو چهوڑنا. ٥-اسير هوكر چلا جانا.

נפעל ١-ظاهر كيا جانا. ٢-كهولا جانا. ٣-اسير هوكر چلا جانا.

פיעל ١-ننگا كرنا. ٢-كهولنا. ٣-ظاهر كرنا.

פועל-ننگا هونا.

הפעיל-اسير كركے جلا وطن كرنا.

הפעל-اسير كركے جلا وطن كيا جانا.

התפעל ١-اپنے تئيں ننگا كرنا. ٢-اپنے تئيں [كهولنا.

גולה يا גלה ث ١-اسيري اور جلا وطني. ٢-اسير جلا وطنوں كا غول.

גלות ث ١-اسيري اور جلا وطني. ٢-اسير و جلاوطنوں كا غول.

גליון م (جمع גליונים) ١-لكهنے كے واسطے ساده تختہ. [٢-آئينہ.

גלה | גולל ——— גלל.

גלום ——— גלם.

גלח قل ١-ننگا هونا. ٢-بے بال هونا.

פיעל ١-مونڈنا. ٢-اپنے تئيں منڈانا. ٣-ويران كرنا.

פועל-مونڈا جانا.

התפעל-اپنے تئيں منڈانا.

גליל | גלילה ——— גלל.

גלל قل-لڑكانا.

נפעל ١-لهر ماركر بهنا. ٢-لپيٹا جانا.

פועל-لپيٹا جانا.

התפועל ١-لوٹنا. ٢-سمٹ كر حمله كرنا.

פלפל-لڑكانا.

התפלפל-سمٹ كر حمله كرنا.

הפעיל-لڑكانا.

גל م ١-ڈهير. ٢-چشمہ. ٣-لهر.

גל م پياله.

גלגל م ١-پہيا. ٢-بگولا. ٣-بگولے ميں اڑتي هوئي گرد.

גלגל م پہيا.

גלגלת ث كهوپڑي.

גלה ث ١-چشمہ. ٢-پياله. ٣-ستون كا گولا.

גלול م ١-لكڑي كا كندا. ٢-بت.

١ גליל گهومنے والا.

٢ גליל م ١-انگوٹهي. ٢-چاروں سمت كي زمين.

גלילה ث اطراف.

גלל م ١-فضله (كُل جانداروں كا). ٢-سبب.

בגלל كے سبب سے.

גלל م لڑكايا جانا.

גלל م فضله خصوصاً آدمي كا گُه.

מגלה اور מגילה ث طومار.

גלם קַל-لپیٹنا.

גֹּלֶם م جنین (کیونکہ اسکے عضو سب لپٹے ہوئے ہوتے ہیں.

גְּלוֹם م اوڑھنے کی چیز.

גַּלְמוּד ١-سخت. ٢-بانجھ. ٣-دُبلا. (عربی الفاظ جلد اور جمد سے ماخوذ ہے).

גלע קַל-جھگڑنا.

הִתְגַּלֵּעַ-غصہ سے بےخود ہو جانا.

גלש קַל-بیٹھ جانا.

גַּם ——— גמם.

גמא פִּעֵל-نگلنا.

הִפְעִיל-پلانا.

גֹּמֶא م ایک قسم کی دریائی نے جو مصر میں ہوتی ہے.

גמד کاٹنا.

גַּמָּד م بہادر سپاہی.

גֹּמֶד م ١-چھڑی. ٢-ہاتھ (پیمایش کا).

גְּמוּל | גְּמוּלָה ——— ١ גמל.

גָּמוּל ——— ٢ גמל.

١ **גמל** קַל ١-کسی سے نیک سلوکی یا بد سلوکی کرنی. ٢-خصوصاً نیک سلوکی کرنی. ٣-بدلا دینا.

גְּמוּל م اور גְּמוּלָה ث ١-نیک سلوکی یا بد سلوکی. ٢-بدلا.

תַּגְמוּל م نیک سلوکی.

٢ **גמל** קַל ١-بچہ کا دودھ چھڑانا. ٢-اپنا میوہ پکانا. ٣-پکنا.

נִפְעַל-کسی کا دودھ چھڑایا جانا.

גָּמוּל م دودھ چھڑایا ہوا بچہ.

גָּמָל م اور ث اونٹ یا اونٹنی. (ماخذ مشتبہ).

גמם جمع ہونا.

גַּם ١-بھی. ٢-بلکہ. ٣-مگر.

מְגַמָּה ث جمع کر کرکے کھا لینا.

גמץ کھودنا.

גּוּמָּץ م گڑھا.

גמר קַל ١-بندوبست کرنا. ٢-پورا کرنا. ٣-موقوف ہونا.

גָּמִיר کامل.

גַּן ——— גנן.

גנב קַל ١-چرانا. ٢-فریب دینا.

נִפְעַל-چرایا جانا.

פִּעֵל-چرانا.

פֻּעַל ١-چرایا جانا. ٢-چھپاکر دیا جانا.

הִתְפַּעֵל-چوری سے کوئی کام کرنا.

גַּנָּב م چور.

גְּנֵבָה ث چوری کی چیز.

גַּנָּה | גִּנָּה ——— גנן.

גנז خزانہ کے طور پر رکھنا.

גֶּנֶז م ١-خزانہ. ٢-خزانہ کا صندوق.

גַּנְזַךְ م مخزن.

גִּזְבָּר اور גְּדָבָר م خزانچی (بر فارسی وار سے ماخوذ ہے).

גנן קַל ١-اپنے پروں سے چھپانا. ٢-محفوظ رکھنا.

הִפְעִיל ١-اپنے پروں سے چھپانا. ٢-محفوظ رکھنا.

גַּן م اور ث باغ (کیونکہ چاروں طرف سے محفوظ رہتا ہے).

גַּנָּה اور גִּנָּה ث باغ.

מָגֵן م اور ث ۱-سپر. ۲-حافظ.

מְגִנָּה ث تاریکی.

געה قل-بمبانا (بیل کی آواز).

געל قل-نفرت کرنی.

נִפְעַל-نفرت سے رد کرنا.

הִפְעִיל-کھو دینا.

גֹּעַל م نفرت.

גער قل ۱-ڈانٹنا. ۲-دھمکانا.

גְּעָרָה ث ۱-ڈانٹ. ۲-دھمکی.

מִגְעֶרֶת ث دھمکی.

געש قل ۱-دھکا دینا. ۲-دھکا کھانا.

פֻּעַל-دھکا کھانا.

הִתְפַּעֵל-دھکا کھانا.

הִתְפּוֹעֵל-لڑ پڑانا.

גַּף —— גפף.

גפן جھکنا.

גֶּפֶן م اور ث ۱-بیل. ۲-خصوصاً انگور کا درخت.

גפף خم ہونا.

גַּף م ۱-پیٹ. ۲-بازو (پرندوں کا). ۳-بدن. ۴-سطح.

אֲגַפִּים م (صیغہ جمع) ۱-فوج کے بازو. ۲-فوج.

גפר لیپنا.

גֹּפֶר م رال.

גָּפְרִית ث ۱-رال. ۲-گندک.

גֵּר ا גר —— ۱ גור.

גֵּר —— גיר.

גרב کھجلانا.

גָּרָב م کھجلی.

גַּרְגַּר —— גרר.

גַּרְגְּרוֹת —— גרה.

גרד قل-کھجلانا.

הִתְפַּעֵל-اپنے تئیں کھجلانا.

גרה قل-کھردرا ہونا.

פִּעֵל-جھگڑا برپا کرنا.

הִתְפַּעֵל ۱-اپنا غصہ بڑھانا. ۲-حملہ کرنا.

גָּרוֹן م اور ث گلا (کیونکہ کھردرا ہوتا ہے).

גַּרְגְּרוֹת ث (صیغہ جمع) گلا.

תִּגְרָה ث جھگڑا.

גֵּרָה —— גרר.

גֵּרוּת —— ۱ גור.

גרז قل-کاٹ ڈالنا.

נִפְעַל-کاٹ ڈالا جانا.

גַּרְזֶן م کلہاڑی.

גרל کھردرا ہونا.

גְּרַל غصہ والا.

גּוֹרָל م ۱-کنکر. ۲-قرعہ (بنی اسرائیل اس کی جگہہ چھوٹے چھوٹے پتھروں کا استعمال کرتے تھے). ۳-میراث.

גֶּרֶם م (ر עֶצֶם) ۱-ہڈی. ۲-خود.

גרם قل-ہڈیاں چبانی.

פִּעֵל-ہڈیاں چبانی.

גרן صاف کرنا.
גֹּרֶן م ۱-صاف اور کُهلي جگہ. ۲-خصوصاً کهليان.
גרס قَل-پسنا.
هِفْعِيل-پيسنا.
גרע قَل ۱-کُهرچ کر نکالنا. ۲-باز رکهنا. ۳-گهٹانا.
۴-رکه لينا.
پِعيل-کهينچ نکالنا.
نِفْعَل ۱-باز رکها جانا. ۲-گهٹايا جانا.
מִגְרָעָה ث گهٹتي.
גרף قَل-پکڑ لے جانا.
אֶגְרוֹף م گهوسا.
מַגְרֵפָה ث ڈهيلا.
גרר قَل ۱-کُهردرا هونا. ۲-گهسيٹ لے جانا. ۳-چيرنا.
۴-جُگالي کرني. ۵-لُڑکانا.
نِفْعَل-گهسيٹ کر اکٹها کيا جانا.
پُوعَل-چيرا جانا.
هِتْپَعِيل-گهسيٹ لے جانا
גֵּרָה ث ۱-جُگالي. ۲-دانہ (کيونکہ لُڑکايا جاتا ہے).
۳-ايک قسم کا وزن. ۴-ايک قسم کا سکہ.
גַּרְגַּר م ايک قسم کا ميوہ.
מְגֵרָה ث آرہ.
גרש پيسنا.
גֶּרֶשׂ م پسي هوئي چيز.
גרש قَل ۱-ڈهکيلنا. ۲-نکال دينا. ۳-لُوٹنا. ۴-نکالنا.
پِعيل-نکال دينا.

پُعل-نکال ديا جانا.
نِفْعَل ۱-نکال ديا جانا. ۲-بهايا جانا. ۳-مارا جانا.
גֶּרֶשׁ م حاصل.
גְּרוּשָׁה ث نکال دينا.
מִגְרָשׁ م ۱-لُوٹنا. ۲-چراگاہ (کيونکہ اُس ميں مويشي هانکي جاتي هيں). ۳-گهر يا شہر کے سامنے کُهلا ميدان.
גשם قَل-برسنا.
پُعل-بارش سے سينچا جانا.
هِفْعِيل-برسانا.
۱ גֶּשֶׁם اور גֹּשֶׁם م زور کي بارش.
۲ גֶּשֶׁם —— גֶּרֶם.
גשש پِعيل-ٹٹولنا.
גַּת ث (جمع גִּתּוֹת) انگور کا کولهو. (ماخذ مشتبہ).

ד

דָּא —— זֶה.
דאב قَل-مُرجهانا.
דְּאָבָה ث دهشت.
דְּאָבוֹן م پژمُردگي.
דָּאג —— דגה.
דאג قَل-دهشت کرني.
דְּאָגָה ث دهشت.
דאה تيزي سے اُڑنا.
דָּאָה ث ايک قسم کا شکاري پرند.

דַּיָּה ث ایک اور قسم کا شکاري پرند.

דֹּאר ——— דור.

דֹּב ——— דבב.

דבא آرام کرنا.

דֹּבֶא م آرام.

דבב قل-آهسته آهسته چلنا.

דֹּב یا דּוֹב م ریچھ.

דִּבָּה ث ۱-چغل‌خوري. ۲-چغلي.

דבה بهنا.

דְּבוֹרָה ——— דבר.

דבח ا דְּבַח ——— זבח.

דִּבְיוֹנִים ——— יוֹנָה.

דְּבִיר ——— דבר.

דבל اکٹھا دبا دینا.

דְּבֵלָה ث سوکھے انجیروں کا پهنڈ.

דבק قل ۱-چمٹنا. ۲-پہنچنا.

פֻּעַל-چمٹنا.

הִפְעִיל ۱-چمٹانا. ۲-زور سے رگیدنا. ۳-پہنچنا.

הָפְעַל-چمٹنا.

דָּבֵק چمٹنے والا.

דֶּבֶק م ۱-جهال (دھات جوڑنے کا). ۲-جوڑ (بکتر کا).

דבר قل ۱-سلسله‌وار رکھنا. ۲-رهبري کرني. ۳-هانکنا. ۴-دبانا. ۵-پیچھے هو لینا. ۶-گهات لگانا. ۷-هلاک کرنا. ۸-بولنا (گویا اپني باتیں سلسله‌وار نکالني).

פִּעֵל ۱-بولنا. ۲-هلاک کرنا.

פֻּעַל-عورت کي منگني هوني.

נִפְעַל-آپس میں بولنا.

הִפְעִיל-دبانا.

הִתְפַּעֵל-بولنا.

דָּבָר م ۱-قول. ۲-بات. ۳-معامله. ۴-سبب.

דֶּבֶר م ۱-هلاکت. ۲-وبا.

דֹּבֶר م چراگاه (کیونکه مویشي اُس میں هانکي جاتي هیں).

דֹּבְרָה ث بیڑا (کیونکه سیدها چلایا جاتا هے).

דִּבְרָה ث بات.

דִּבְרָה ث ۱-معامله. ۲-سبب. ۳-طور.

דְּבוֹרָה ث شهد کي مکھي (کیونکه بهت سي نکلتي هیں گویا هانکي جاتي هیں).

דְּבִיר م اندروني حصه (هیکل کا).

מִדְבָּר م ۱-چراگاه. ۲-بیابان جهاں گهاس کے سوا اور کچھ نهیں هوتا. ۳-دهن.

הַדָּבָר م وزیر.

דבש م شهد.

דַּבֶּשֶׁת ث اُونٹ کا کوهان (شاید شهد کي مکھیوں کے لئے بنائے هوئے گهر کي مشابهت کے سبب).

דָּג ——— דגה.

דגה قل-کثرت سے بڑھنا.

דָּג م اور דָּגָה ث مچھلي.

דּוּג اور דִּיג مچھلي پکڑنا.

דַּוָּג اور דַּיָּג م ماهي‌گیر.

דּוּגָה ث ماهي گیري. [ڈھا.
דָּגוֹן م فلسطیوں کا ایک دیوتا جو مچھلي کے مُشابہ
דָּגָן م اناج.
דֶּגֶל م بڑا جھنڈا.
דגל قَل ۱-جھنڈا کھڑا کرنا. ۲-جھنڈے کیطرح کھڑا ہونا.
نِفْعَل-جھنڈوں سے آراستہ ہونا.
דגר قَل-اپنے انڈوں یا بچوں کو سینا.
דַּד —— שׁדה.
דֹּד —— דוד.
דדה هِتْپَعِيل ۱-آہستہ آہستہ چلنا. ۲-آہستہ آہستہ امامت کرني.
דְּהַב —— זהב.
דהם نِفْعَل-پریشان ہونا.
דהר قَل ۱-چکّر کھانا. ۲-تیزي سے چلنا. ۳-پایدار ہونا.
דַּהֲרָה ث تیزروي.
תִּדְהָר م ایک قسم کا درخت.
דֹּב —— דבב.
דוב قَل-پژمُردہ ہونا.
هِفْعِيل-پژمُردہ کرنا.
דוג | דַּוָּג | דוּגָה —— דגה.
דוד اُبلنا.
דּוּד م ۱-دیگ. ۲-ٹوکرا (کیونکہ دیگ کے مُشابہ ہے).
דּוֹד یا דֹּד م ۱-محبت. ۲-خصوصاً عشق. ۳-یار. ۴-چچا.
דּוֹדָה ث ۱-پُھپّي. ۲-چچي.

דּוּדַי م (جمع דּוּדָאִים) ۱-ٹوکرا. ۲-ایک قسم کا میوہ جو توہّم کي راے میں عشق پیدا کرتا ہے.
דוה ۱-بیمار ہونا. ۲-حیض میں مُبتلا ہونا. ۳-غمگین ہونا.
דָּוֶה (ث דָּוָה) ۱-حائضہ. ۲-غمگین.
דָּוָה ث حیض کا لتّا.
דְּוַי م ۱-بیماري. ۲-مکروہ چیز.
דַּוָּי غمگین.
מַדְוֶה م بیماري.
דוח هِفْعِيل ۱-پھینک دینا. ۲-صاف کر ڈالنا.
דוך پیسنا.
מְדֹכָה م اوکھلي.
דּוּכִיפַת ث ایک قسم کا ناپاک پرند. (ماخذ مشتبہ).
דום خاموش ہونا.
דּוּמָה ث خاموشي.
דּוּמִי خاموش.
דּוּמִיָּה ث ۱-خاموشي. ۲-خاموشي سے.
דּוּמָם ۱-خاموش. ۲-چُپ چاپ.
דין اور **דון** قَل ۱-عدالت کرني. ۲-مقدمہ کرنا.
نِفْعَل-مقدمہ کرنا.
דִּין اور דִּן م ۱-عدالت. ۲-مقدمہ. ۳-انصاف.
דַּיָּן م منصف.
מָדוֹן م (جمع מְדָנִים) ۱-جھگڑا. ۲-جھگڑے کا باعث.
מִדְיָן م ۱-جھگڑا. ۲-جھگڑے کا باعث.
מָדָן م جھگڑا.

מְדִינָה ث ۱-عملداري. ۲-صوبه. ۳-مُلک.

דִּינָג, דוֹנָג ——— דנג.

דרץ قَل-کُودنا.

۱ **דוק** تاکنا.

דָּיֵק م دیدگاه.

۲ **דוק** قَل-ٹکڑے ٹکڑے هونا. [کرني.

דור ۱-چکّر کهانا. ۲-اُترنا (کسي گهر میں). ۳-بود وباش

דּוּר م ۱-دائره. ۲-گَرد. ۳-چِتا.

דּוֹר یا דֹּר اور דָּר م ۱-عمر. ۲-پُشت. ۳-خاندان.

מָדוֹר اور מְדוּר م مسکن.

מְדוּרָה ث چِتا.

תְּדִירָא ث دائره.

בִּתְדִירָא پےدرپے.

דוש اور דִּישׁ قَل ۱-پیس ڈالنا. ۲-داونا.

נִפְעַל-پسنا.

הֻפְעַל-داؤا جانا.

דַּיִשׁ م داونے کا موسم.

דִּישׁוֹן م ایک قسم کا هرن (شاید کودنے کے سبب ماخوذ).

מְדוּשָׁה اور מְדֻשָּׁה ث ۱-داؤا جانا. ۲-داوے هوئے اناج کا ڈهیر. ۳-سزایافته قوم.

דחה قَل ۱-دهکیلنا. ۲-گرا دینا.

נִפְעַל-بهگایا جانا.

פֻּעַל-دهکّا کهانا.

דֶּחִי م گرا دینا.

דַּחֲוָה ث معنے مشتبه لیکن غالباً باجے کو کهتے هیں.

מִדְחֶה م گرایا جانا.

דחל قَل-ڈرنا.

פִּעֵל-ڈرانا.

דְּחִיל ڈرانا.

דחן م باجرا.

דחף قَل ۱-دهکیلنا. ۲-جلدي کراني.

נִפְעַל-جلدي کرني.

מַדְחֵפָה ث دهکّا (دیا هوا).

דחק ۱-دهکیلنا. ۲-ظلم کرنا.

דַּי (مُضاف דֵּי) م ۱-کفایت یعني جتنا کافي هو. ۲-مقدور.

מִדֵּי جب کبهي.

בְּדֵי ۱-جب کبهي. ۲-جتنا کافي هو. ۳-محض (فلاں چیز) کے واسطے.

כְּדֵי مُطابق.

מִדֵּי جتنا کافي ہے.

דַּי ——— זֶה.

דִּיג | דַּיָּג ——— דגה.

דיה کالا هونا.

דְּיוֹ م سیاهي (جس سے لکهتے هیں).

דַּיָּה ث ایک قسم کا شکاري پرنده.

דִּין | דַּיָּן ——— דון.

דָּיֵק ——— ۱ דוק.

דַּיִשׁ | דִּישׁוֹן ——— דוש.

דַּךְ ——— דכך.

דד | דַּד —— זֶה.

דכא اور **דכה** قَل ١-پسنا. ٢-دبنا.

پِعِیل-توڑ ڈالنا.

پُعل-کُچلا جانا.

نِفعَل-ٹوٹنا.

ہِتپَعِیل-کُچلا جانا.

דַּכָּא کُچلا ہوا.

דֳּכִי م لہروں کے ٹوٹنے کا شور.

דכך پیس ڈالنا.

דַּךְ کُچلا ہوا.

דַּכָּה ث پیس ڈالنا.

דִּכֵּן —— זֶה.

דְּכַר | דִּכְרוֹן | דָּכְרָן —— זכר.

١ דַּל —— דלה.

٢ דַּל —— דלל.

דלג قَل-کُودنا.

پِعِیل ١-کُودنا. ٢-اُچھلنا.

דלה قَل ١-لٹکانا. ٢-پانی کھینچنا.

پِعِیل-گویا کُنویں میں سے کھینچنا.

١ דַּל م کواڑ (دروازہ کا).

דֶּלֶת اور דַּלָּה ث واحد-کواڑ.

تثنیہ ١-دونو کواڑ. ٢-دروازہ. ٣-صفحہ کے کالم.

דְּלִי اور דֳּלִי م ڈول.

דָּלִית ث شاخ.

דַּלָּה —— דלל.

דלח قَل-بدلا کرنا.

דְּלִי | דֳּלִי דָּלִית —— דלה.

דלל قَل ١-لٹکنا. ٢-کمزور ہونا. ٣-گھٹنا.

نِفعَل-کمزور ہونا.

٢ דַּל ١-کمزور. ٢-دُبلا. ٣-غریب.

דַּלָּה ث ١-پتلی ڈوری. ٢-بال.

דַּלּוֹת ث (صیغہ جمع) غربا.

דלף قَل ١-چُونا (ٹپکنا). ٢-رونا.

דֶּלֶף م چُونا (ٹپکنا).

דלק قَل ١-جلنا. ٢-تیز ہونا. ٣-تیزی سے رگیدنا.

ہِفعِیل-جلانا.

דַּלֶּקֶת ث شدت کی تپ.

דֶּלֶת —— דלה.

١ דָּם م بصیغہ واحد ١-خون. ٢-رس.

بصیغہ جمع خونریزی.

٢ דָּם —— ٢ דמה.

١ **דמה** قَل-مُشابہ ہونا.

نِفعَل-مُشابہ ہونا.

پِعِیل ١-تشبیہ دینی. ٢-تمثیل کہنی. ٣-خیال کرنا. ٤-منصوبہ باندھنا.

ہِتپَعِیل-اپنے تئیں مُشابہ بنانا.

١ דְּמוּת ث ١-مُشابہت. ٢-صورت. ٣-نمونہ.

٢ דְּמוּת مانند.

דִּמְיוֹן م شکل.

² **דמה** قَل ۱-خاموش هونا. ۲-تهمنا. ۳-نیست کرنا.
نِفْعَل-نیست هونا.
דֳּמִי اور דֳּמִי م ۱-خاموشي. ۲-دو پهر کا وقت. ۳-اقبال‌مندي.
² דֹּם م اقبال‌مندي.
דֻּמָה —— דמם.
דמם قَل ۱-خاموش هونا. ۲-حیران هونا. ۳-تهمنا.
پوعیل-خاموش کرنا.
هِفْعِیل ۱-خاموش کرنا. ۲-هلاک کرنا.
نِفْعَل ۱-هلاک هونا. ۲-برباد هونا.
דֻּמָה ث برباد شهر.
דְּמָמָה ث خاموشي.
דֹּמֶן م کهاد.
מַדְמֵנָה ث کهاد کا ڈهیر.
דמע قَل-آنسو بهانا.
דֶּמַע م زیتون اور انگور کا رس.
דִּמְעָה ث آنسو.
דן —— דין.
דנג گلنا.
דּוֹנַג اور דוֹנָג م موم.
דַּע | דֵּעָה —— ידע.
דעך قَل-بجهنا.
نِفْعَل-سوکهہ جانا.
پُعَل-بجهہ جانا.
דַּעַת —— ידע.

דפה دهکیلنا.
דֳּפִי م دهکا.
דפק قَل ۱-کهٹکهٹانا. ۲-زور سے هانکنا.
هِتْپَّعیل-باهم کهٹکهٹانا.
דַּק | דַּק —— דקק.
דקק قَل ۱-پیس ڈالنا. ۲-پسنا.
هِفْعیل-پیس ڈالنا.
هُفْعَل-پسنا.
¹ דַּק ۱-مهین. ۲-پتلا. ۳-دُبلا. ۴-دهیما.
² דֹּק م ذرّه.
דֹּק م مهین کپڑا.
דקר قَل-چهیدنا.
نِفْعَل-چهدنا.
پُعَل-چهدنا.
מַדְקֵרָה ث چوٹ.
דַּר —— דרר.
דָּר | דֹּר —— דור.
דרא نفرت کرني.
דֵּרָאוֹן م نفرت.
דֵּרָאוֹן م مکروه چیز.
דרב تیز هونا.
דָּרְבָן م آر (بیل هانکنے کا).
דָּרְבוֹנָה ث آر.
דרג بتدریج چلنا.
מַדְרֵגָה ث ۱-سیڑهي. ۲-اونچا پهاڑ.

דַּרְדַּר | דָּרוֹם | דְּרוֹר —— דרר.

דרך قَل ١-روندنا. ٢-دبانا. ٣-چلنا.

هِفْعِيل ١-چلانا. ٢-روندنا. ٣-دبانا. ٤-جا پکڑنا.

דֶּרֶךְ م اور ث ١-سفر. ٢-رستہ. ٣-روش. ٤-مذهب. [٥-حال.

דְּרָכָה م (تثنيه). دودلي.

מִדְרָךְ م جس جگہه پر چلتے هيں.

דֶּרַע —— זְרוֹעַ.

דרר ١-چکّر کهانا. ٢-چاروں طرف پهوٹ نکلنا. ٣-چمکنا. ٤-جلدي جلدي بڑهنا (پودے کي طرح).

דַּר م موتي.

דָּרוֹם م دکهن طرف (کيونکه سورج اکثر اُدهر رهتا ہے).

דְּרוֹר م ١-ابابيل (کيونکه چکّر کها کهاکر اُڑتي ہے). ٢-کثرت سے بہه نکلنا. ٣-آزادي.

דַּרְדַּר م ايک قسم کا نکمّا پودا.

דרש قَل ١-کسي جگہه اکثر جانا. ٢-خصوصاً درخواست کرنے کے لئے کسي کے پاس جانا. ٣-تلاش کرنا. ٤-دريافت کرنا. ٥-مانگنا. ٦-طلب کرنا. ٧-کسي بات ميں مشغول هونا. ٨-کسي چيز کي فکر کرني.

نِفْعَل ١-دوسرے کو اپنے پاس درخواست کے لئے آنے دينا. ٢-تلاش کيا جانا. ٣-طلب کيا جانا.

پِعِيل-تحقيقات کرني.

מִדְרָשׁ م تفسير.

דשא قَل-سرسبز هونا.

هِفْعِيل-اپنے ميں سے سبزي نکالني.

דֶּשֶׁא (و דְּתָא) م چهوٹي چهوٹي گهاس.

١ **דשן** قَل-فربه هونا.

پِعِيل ١-فربه کرنا. ٢-مسح کرنا. ٣-فربه يعني لذيذ سمجهکر قبول کرنا.

پُعَّل-موٹا هونا.

هُتْپَعَّل-چکنايا جانا.

דָּשֵׁן ١-چکنا. ٢-زرخيز. ٣-شاداب. ٤-دولتمند.

דֶּשֶׁן م ١-چربي. ٢-زرخيزي. ٣-قربانيوں کي چربي کي راکهه.

٢ דשן پِعِيل-راکهه نکالکر صاف کرنا.

דָּת | דְּתָבַר —— ידה.

דְּתָא —— דשא.

ה

הַ | הָ | הֶ —— הל.

הֵא اور הָא ديکهو.

הֶאָח چه خوش.

הַבְהַב —— יהב.

١ **הבל** سانس لينا اور نکالنا.

١ הֶבֶל اور הֲבֵל م ١-دَم. ٢-باطل چيز. ٣-بطالت.

٢ הֶבֶל باطلاً.

٢ הבל قَل ١-باطل هونا. ٢-باطل کام کرنا.

هِفْعِيل-باطل کام کرانا.

הָבְנִי —— אבן.

הבר قل-تقسیم کرنی۔

הגג گرم ہونا۔

הֲגִיג م ١-دل کی سوزش۔ ٢-شدت آمیز فریاد۔

¹**הגה** قل ١-کسی طرح کی دھیمی آواز نکالنی۔ ٢-بولنا۔ ٣-بیان کرنا۔ ۴-غور کرنی۔ ٥-منصوبہ باندھنا۔

پوعیل-بولنا۔

ہفعیل-دھیمی آواز سے بولنا۔

הֶגֶה م ١-گرجنے کی آواز۔ ٢-آہ۔ ٣-غم آمیز شور۔

הָגוּת ث غور۔

הִגָּיוֹן (مضاف הֶגְיוֹן) م ١-دھیمی اور سنجیدہ آواز۔ ٢-غور۔ ٣-منصوبہ۔

²**הגה** قل ١-اُٹھ جانا۔ ٢-اُٹھا لے جانا۔

הגן مناسب ہونا۔

הָגוּן شایان۔

הֵד —— הדד.

הַדְּבָר —— דבר.

הדד خوش آوازی کرنی۔

הֵד اور הֵידָד م ١-فصل کاٹنے والوں کی للکار۔ ٢-چڑھنے والے سپاہیوں کی للکار۔

הדה قل-بڑھانا۔

הדך قل-روندنا۔

הדם ٹکڑے ٹکڑے کرنا۔

הֶדֶם م ٹکڑا۔

הֲדֹם م پاؤں تلے کی چوکی۔

הֲדַס م مہندی کا درخت۔

הדף قل ١-دھکیلنا۔ ٢-گرا دینا۔ ٣-ہٹا دینا۔ ۴-نکال دینا۔

הדר قل ١-پھول جانا۔ ٢-رونق دینی۔ ٣-کسی کی عزت کرنی۔

نفعل-عزت دار ہونا۔

پعیل-کسی کی عزت کرنی۔

ہتپعیل-تکبر کرنا۔

הָדָר اور הֲדַר م ١-رونق۔ ٢-بزرگی۔

הֶדֶר م اور הֲדָרָה ث رونق۔

הָהּ ہائے!

הוֹ —— הוי.

הוּא (ث הִיא) ١-وہ۔ ٢-خود۔ ٣-یہ۔ ۴-یعنی۔

הוֹבְנִי —— אָבֶן.

הוֹד —— נהד.

הוה قل ١-سانس لینا۔ ٢-جینا۔ ٣-ہونا۔ ۴-چاہنا۔ ٥-ڈھونڈنا۔

הַוָּה ث ١-خواہش۔ ٢-بدی۔ ٣-ضرر۔ ۴-آفت۔

הֹוָה ث آفت۔

הַיָּה ث آفت۔

יהוה (اعراب مشتبہ لیکن غالباً יַהְוֶה یا יַהֲוֶה) م ١-ہونے والا۔ ٢-خدا کا وہ نام جو اُسنے بنی اسرائیل کو بتایا۔

יָהּ خدا کا نام جو اُوپر کے لفظ سے مختصر کیا ہوا ہے۔

הוֹי اور הוֹ ١-ہائے! ٢-ارے۔

הוך قل-چلنا۔

הוֹלֵלָה | הוֹלֵלוֹת —— הלל.

הום قل-گھبرا دینا۔

נִפְעַל-گھبرا جانا.
הִפְעִיל-گُونجنا.
מְהוּמָה ث گھبراهٹ. [گڑھا.
תְּהוֹם م اور ث ۱-لہر. ۲-گہرا پاني. ۳-بحر. ۴-گہرا
הרן قَل ۱-هلکا هونا. ۲-آرام سے رهنا.
הִפְעִיל-ناچيز جاننا.
הוֹן م ۱-دولت. ۲-بس.
הוֹר —— הַר.
הזה قَل-خواب ديکھنا.
הִי —— נהה.
הִיא —— הוא.
הֵידָד —— הדד.
הֻיְּדָה —— ידה.
היה قَل ۱-هونا. ۲-هو جانا. ۳-بننا. ۴-رهنا.
נִפְעַל ۱-بنايا جانا. ۲-پُورا هونا. ۳-وقوع ميں آنا.
۴-جاتا رهنا.
הַיָּה —— הוה.
הֵיךְ —— כה.
הֵיכָל —— יכל.
הֵילֵל —— הלל.
הִין م سيّال چيزوں کا ايک پيمانه. (ماخذ مشتبه).
הכר הִפְעִיל-ظلم کرنا.
הַכָּרָה —— נכר.
הַל اِسکي دو قسم کي صورتيں هوتي هيں. ۱-הַ اور הָ اور
הֶ ۱-يہہ. ۲-آل‌تعريفيه ۲-הַ اور הָ اور הֶ لفظِ استفهام.

۲ אֵל اور אֵלֶּה اور אֵלֶּה اور אֵלִין يا אֵלֵין ہے (صيغه جمع).
הלא נִפְעַל-دُور هونا.
הָלְאָה ۱-دُور. ۲-آگے. ۳-پرلي طرف.
הִלּוּל —— הלל.
הֲלוֹם —— הֲלֹם.
הַלָּז | הַלָּזֶה | הַלֵּזוּ —— זֶה.
הֵלֶךְ | הֲלִיכָה —— הלך.
הלך قَل ۱-چلنا. ۲-چلا جانا. ۳-بڑھنا.
נִפְעַל-جاتا رهنا.
פִּעֵל ۱-چلنا. ۲-چلا جانا. ۳-رهزن هونا.
הִפְעִיל ۱-چلانا. ۲-لے جانا.
הִתְפַּעֵל ۱-اِدهر اُدهر چلنا. ۲-زندگي گذارني.
۳-رهزن هونا.
הֵלֶךְ م ۱-سفر. ۲-مسافر. ۳-ندي.
הֲלָךְ م رستے کا محصول.
הָלִיךְ م قدم.
הֲלִיכָה ث ۱-روش. ۲-قافله.
מַהֲלָךְ م ۱-چلنے کي جگہہ. ۲-رسته.
תַּהֲלוּכָה ث جانے‌والوں کا غول.
הלל قَل ۱-چمکنا. ۲-خوشي کي آواز کرني. ۳-تکبّر
کرنا. ۴-احمق هونا.
פִּעֵל ۱-ستايش کرني. ۲-فخر کرنا.
פֻּעַל ۱-کسي کي حمد کيجاني. ۲-گيت ميں
کسي کي تعريف کيجاني.
פּוֹעֵל ۱-احمق کر دينا. ۲-احمق ٹهہرانا.

פּוּעַל ۱-دیوانہ ہونا۔ ۲-دیوانہ کی طرح ستانا۔
הִפְעִיל ۱-چمکانا۔ ۲-روشنی دینی۔
הִתְפַּעֵל ۱-کسی کی تعریف کیجانی۔ ۲-فخر کرنا۔
הִתְפּוֹעֵל ۱-دیوانہ ہونا۔ ۲-دیوانہ بننا۔
הִלּוּל م خدا یا دیوتا کی ستایش۔
הֵילֵל م زُہرہ۔
הוֹלֵלָה اور הוֹלֵלוּת ث حماقت۔
מַהֲלָל م تعریف۔
תְּהִלָּה ث ۱-ستایش۔ ۲-ستایش نامہ۔ ۳-حمد کا [سورہ۔
תָּהֳלָה ث حماقت۔

הלם قل ۱-مارنا۔ ۲-توڑنا۔ ۳-ٹوٹنا۔
יַהֲלֹם م ایک قسم کا سخت جواہر۔
מַהֲלֻמָּה ث ضرب۔
הַלְמוּת ث ہتوڑی۔
הֲלֹם یا הֲלוֹם ۱-اِدھر۔ ۲-یہاں۔ ۳-اب۔ (ماخذ مشتبہ)۔
הֵם ——— המה.

הֵם (ث הֵן) اور הֵמָּה (ث הֵנָּה) اور הֵמוֹ اور הִמּוֹן اور אִנּוּן (ث אִנִּין) وہ (صیغہ جمع)۔

המה قل ۱-گونجنا۔ ۲-کسی طرحکی دھیمی آواز نکالنی۔ ۳-بھیڑ کی آواز نکالنی۔ ۴-شور مچانا۔ ۵-گھبرانا۔
הֲמִיָּה ث شہر کی سڑک۔
הָמוֹן یا הֲמֹן اور ۱ אַמּוֹן م اور ث ۱- انبوہ کی آواز۔ ۲-انبوہ۔ ۳-گھبراہٹ۔ ۴-دولت (کیونکہ گھبراہٹ سے حاصل ہوتی ہے)۔
הֵם م دولت۔

הֶמְיָה ث باجے کی آواز۔

המל انبوہ کی آواز نکالنی۔
הֲמֻלָּה اور הֲמוּלָּה ث انبوہ کی آواز۔

המם قل ۱-گھبرا دینا۔ ۲-ہانکنا۔ ۳-ہلاک کرنا۔
הַמְנִיךְ اور הַמּוּנִיךְ م طوق۔ (ماخذ مشتبہ)۔

המס دھیمی آواز نکالنی۔
הֲמָסִים م (جمع) جھاڑی۔

המר بہنا۔
מַהֲמֹרָה ث پانی کا گڑھا۔

۱ הֵן ——— הֵם.

۲ **הֵן** ۱-دیکھو۔ ۲-آیا۔ ۳-اگر۔
לָהֵן ۱-اِس لئے۔ ۲-مگر۔ ۳-اگرنہ۔
הִנֵּה دیکھو۔
۱ הֵנָּה ۱-اِدھر۔ ۲-یہاں۔ ۳-اب۔
۲ הֵנָּה ——— הֵם.
הֲנָחָה ——— נוח.

הַס ۱-چپ رہو۔ ۲-چپ چاپ۔
הסה پِعیل-چپ ہونا۔
הִפְעִיל-چپ کرنا۔
הֲפוּגָה ——— פוג.

הפך قل ۱-گھمانا۔ ۲-گھومنا۔ ۳-اُلٹ دینا۔ ۴-بدل دینا۔ ۵-بدل جانا۔ ۶-آینٹھانا۔ ۷-کجرو ہونا۔
נִפְעַל-حملہ کرنا۔
הִתְפַּעֵל ۱-گھومنا۔ ۲-بدل جانا ۳-لڑکنا۔
הֶפֶךְ اور הֵפֶךְ م اُلٹی بات۔

הֲפֵכָה ث اُلٹاؤ.
הֲפַכְפַּךְ کجرو.
מַהְפֵּכָה ث اُلٹاؤ.
מַהְפֶּכֶת ث کاٹھ (جس میں پاؤں ٹھونکا جاتا ہے).
תַּהְפּוּכָה ث کجروي.
הַצָּלָה —— נצל.

הצן مضبوط هونا.
הֹצֶן م سلیح.

הַר اور הָרָר اور הֲרַר اور הר یا הֹר م ۱-پہاڑ. ۲-کوهستان.
הַרְאֵל —— ۲ אול.

הרג قَل-قتل کرنا.
نِفْعَل-قتل کیا جانا.
پُعل-قتل کیا جانا.
הֶרֶג م اور הֲרֵגָה ث قتل.

הרה قَل-حامله هونا.
پُعل-پیٹ میں پڑنا.
הָרָה (ث הָרָה) اور הָרִי (ث הָרִיָּה) حامله.
הֵרוֹן اور הֵרָיוֹן م حمل.
הַרְהֹר —— הרר.
הֲרִיסָה| הֲרִיסוּת —— הרס.

הרם بلند هونا.
הַרְמוֹן م قلعه.

הרס قَل ۱-ڈھانا. ۲-گرا دینا. ۳-اُکھاڑنا. ۴-ٹوٹ پڑنا [(آدمی کا).
نِفْعَل-ڈھایا جانا.
پِعیل-ڈھانا.

הֶרֶס بربادي.
הֲרִיסָה اور הֲרִיסוּת ث ۱-بربادي. ۲-ویرانه.
הָרָר اور הֲרַר —— הר.

הרר سوچنا.
הִרְהוּר م خیال.
הַשְׁמָעוּת —— שמע.
הִתְבַּהֲלָה —— בהל.
הִתּוּךְ —— נתך.

התל پِعیل ۱-فریب دینا. ۲-ٹھٹھا کرنا.
הָתֵל ٹھٹھے باز.
מַהֲתַלָּה ث فریب کي بات.

התת پوعیل-ٹوٹ پڑنا (آدمي کا).

ו

וְ اور וּ اور וָ ۱-اور. ۲-لیکن. ۳-بھي. ۴-بلکه. ۵-هاں. ۶-تو. ۷-جیسا. ۸-که. ۹-پس.
וָו م آنکڑا.

וזר بوجھ اُٹھانا.
וָזָר اپني قصورواري سے واقف.

ולד جننا.
וָלָד اور וֶלֶד م اولاد.

ז

זאב زرد هونا.
זְאֵב م بھیڑیا.

זֹאת ——— זֶה.

זבב گونجنا.

זְבוּב م مکّھي.

זבד قَل-بخشنا.

זֶבֶד م انعام.

זְבוּב ——— זבב.

זְבוּל ——— זבל.

זבח (ر דבח) قَل ١-ذبح كرنا (جانور كو). ٢-خصوصاً قرباني کرنا.

پِعیل-قرباني کرنا.

זֶבַח (ر דבח) م ١-ذبح كرنا. ٢-ضيافت. ٣-قرباني.

מִזְבֵּחַ (ر מַדְבַּח) قربان گاہ.

זבל قَل ١-بودوباش کرني. ٢-کسي کے ساتھ رهنا.

זְבֻל يا זְבוּל م مسکن.

זבן قَل ١-خريدنا. ٢-اپنے کام ميں لانا.

זגג شفّاف هونا.

זָג م انگور کا چھلکا.

זֵד | זָדוֹן ——— זוד.

זֶה اور זֹה اور זוֹ اور זוּ (ث זאת) ١-يہہ. ٢-جو. ٣-يہاں. ٤-آب.

הַזֶּה اور הַלָּזֶה اور הַלָּזוּ يہہ.

ر דָּא اور דָה اور דְּנָה (ث דָּךְ) يہہ.

ر דֵּן اور דְּנָה يہہ.

ر דִּי ١-جو. ٢-مضاف کي علامت. ٣-كہ. ٤-اِس لئے کہ. ٥-تاکہ.

זהב چمکنا.

זָהָב (ر דְּהַב) ١-سونا. ٢-سونے کي سي چمک.

מַדְהֵבָה ث سونے کا ڈهير.

זהה چمکنا.

זִו يا זִיו م ١-رونق. ٢-بني اسرائيل کا دوسرا مهينا (کيونکہ اُس ميں پُهول بہت هوتے هيں).

זַיִת م ١-زيتون کا درخت. ٢-زيتون کا پهل.

זהם قَل-بدبودار هونا.

پِعيل-مکروہ جاننا.

זהר قَل-چمکنا.

هِفعِيل ١-روشن کرنا. ٢-سمجهانا. ٣-روشني ديني.

نِفعَل-عبرت پکڑني.

זֹהַר م چمک.

זָהִיר خبردار.

זִו ——— זהה.

זוב قَل-بهنا.

זוֹב م جريان.

זוד اور זִיד قَل ١-اُبالنا. ٢-شيخي کرني.

نِفعَل-اُبالا جانا.

هِفعِيل ١-اُبالنا. ٢-شيخي کرني. ٣-عمداً کرنا.

זֵד م شيخي باز آدمي.

זָדוֹן م شيخي.

זֵידוֹן اُمڈتا هوا.

זוה چُهپانا.

זָוִית ث ١-کونا. ٢-کونے کا ستون.

מְזֵו م انبارخانہ.

זוז ۱-جهومنا. ۲-نكلنا.
זִיז م ۱-متحرك چيز. ۲-پستانِ پُر (جس سے دودھ بہہ نکلتا ہے).
מְזוּזָה ث دروازہ کا بازو (کیونکہ کواڑ اُسپر جھولتا ہے).

זול قَل ۱-بہانا. ۲-نکالنا.
هِفْعِيل-ناچيز جاننا.
זוּלַת ث ۱-نکالنا. ۲-سوا.

זון قَل-کہلانا.
هُفْعَل-پیٹ بھرکر کھانا.
هِتْپَعِيل-کہلایا جانا.
מָזוֹן م کھانا.
זוֹנָה ——— זנה.

זוע قَل ۱-ہلنا. ۲-کانپنا.
پِلْپِيل-کنپانا.
זְוָעָה اور זַעֲוָה ث کنپکنپی.

۱ **זור** ۱-دبانا. ۲-نچوڑنا.
זוּרֶה ث دبائي هوئي چيز.
۱ מָזוֹר م ۱-دباؤ. ۲-پُھوڑا (کیونکہ دبایا جاتا ہے).

۲ **זור** قَل ۱-ہٹنا. ۲-ٹکنا. ۳-پردیسي ہونا. ۴-اندوکھا ہونا. ۵-غیر ہونا. ۶-غیر مقرّر ہونا. ۷-مکروہ ہونا.
نِفْعَل-ہٹنا.
هُفْعَل-اجنبي ٹھہرنا.
זָרָא ث نفرت‌انگیز چیز.
۲ מָזוֹר م ۱-گُمراہي. ۲-پھندا.

זחח قَل-ہٹانا.
نِفْعَل-ہٹنا.

זחל قَل ۱-رینگنا. ۲-ڈرنا.
זָדוֹן ——— זוד.
זִיז ——— זוז.
זִיו ——— זיו.
זִיקָה ——— זוק.
זַיִת ——— זהה.
זַךְ ׀ זַךְ ——— זכך.

זכה قَل-پاک ہونا.
پِعِيل-پاک کرنا.
هِتْپَعِيل-اپنے تئیں پاک کرنا.
זָכוּ ث پاکي.
זְכוּכִית ——— זכך.
זָכוּר ——— זכר.

זכך قَل-پاک ہونا.
هِفْعِيل-صاف کرنا.
זַךְ اور זַךְ ۱-صاف. ۲-پاک.
זְכוּכִית ث بِلّور.

۱ **זכר** (و דכר) قَل ۱-یاد کرنا. ۲-یاد رکھنا.
نِفْعَل ۱-یاد کیا جانا. ۲-یاد رکھا جانا.
هِفْعِيل ۱-یاد دلانا. ۲-ذکر کرنا. ۳-ذکر کرانا. ۴-یاد کرنا. ۵-یاد دلانیوالي قرباني چڑھاني.
זֵכֶר اور זֶכֶר م ۱-یادگاري. ۲-ذکر. ۳-شہرت.

זִכָּרוֹן (ر דכרן) م ١-یادگاري. ٢-یادگار. ٣-کہاوت. (کیونکہ وہ یاد رہتي ہے).

אַזְכָּרָה ث یاد دلانےوالي قرباني.

דָּכְרָן م تواریخ.

זָכָר اور זָכוּר (ر דְּכַר) م ١-نر. ٢-خصوصاً مینڈھا. (ماخذ مشتبہ).

٢ זכר נִפְעַל-نر پیدا ہونا.

זלג کھینچ نکالنا.

מַזְלֵג م کانٹا (جس سے کھاتے ہیں).

מִזְלָגָה ث کانٹا (جس سے کھاتے ہیں).

זֻלּוּת | זוֹלֵל ——— זלל.

זלל قَل ١-کنپانا. ٢-اُنڈیلنا. ٣-فضول خرچ ہونا. ۴-ذلیل ہونا.

נִפְעַל-کانپنا.

הִפְעִיל-ذلیل جاننا.

זָלּוּת ث (جمع) ١-ذلت. ٢-خرابي.

זַלְזַל م شاخچہ.

זַלְעָפָה | זִלְעָפָה ——— זעף.

זִמָּה ——— זמם.

זְמוֹרָה | זָמִיר-זְמִיר ——— זמר.

זמם قَل ١-ارادہ کرنا. ٢-منصوبہ باندھنا.

זִמָּה ث ١-ارادہ. ٢-منصوبہ. ٣-شدید گناہ.

זָמָם م منصوبہ.

מְזִמָּה ث ١-ارادہ. ٢-حکمت. ٣-منصوبہ. ۴-دغا. ٥-خیال.

זמן پِعیل-مقرّر کرنا.

پُعل-مقرّر ہونا.

ہِتپَعیل-آپس میں صلاح کرکے بنا لینا.

זְמָן م ١-معین وقت. ٢-دفعہ.

זמר قَل ١-توڑ لینا. ٢-چھانٹنا.

نِفعَل-چھانٹا جانا.

پِعیل ١-شعر بناکر گانا. ٢-گانا. ٣-بجانا. ۴-ناچنا.

זֶמֶר م ایک قسم کا ہرن.

זָמִיר م انگور چھانٹنے کا موسم.

זָמִיר ث گیت.

זְמוֹרָה ث ١-انگور کي ڈالي. ٢-ڈالي.

זֶמֶר م باجا.

זַמָּר م گانےوالا.

זִמְרָה ث ١-گانا. ٢-بجانا. ٣-جو کچھ تعریف کے لائق ہے یعني عمدہ تر حصہ.

זִמְרָת ث وہ جسکا بیان گیت میں گایا جاتا ہے.

מִזְמוֹר م مزمور.

מַזְמֵרָה ث ہنسوا یا درانتي.

מְזַמְּרוֹת ث (جمع) گُلگیر.

זַן م جنس.

זָנָב ث دُم.

זנב پِعیل-دُم کاٹ لینا.

זנה قَل-حرامکاري کرني (خصوصاً عورت کي).

پُعل-حرامکاري کیجاني.

ہِفعیل-حرامکاري کراني.

זוֹנָה ث كسبي.
זְנוּנִים م (جمع) ١-حرامكاري. ٢-زناكاري.
זְנוּת اور תַּזְנוּת ث ١-حرامكاري. ٢-زناكاري.
זנח قَل ١-بدبودار هونا. ٢-نفرت سے رد كرنا.
הִפְעִיל ١-بدبو دينا. ٢-نفرت سے رد كرنا. ٣-ناپاک كر دينا.
זנק قَل-تير مارنا.
פִּעֵל-زور سے كُود پڑنا.
¹ זֵק (جمع זִקִּים) م تير.
זִקָּה ث لكتّي.
זֵעָה ——— יזע.
זְוָעָה ——— זוע.
זְעֵיר ——— זער.
זעך נִפְעַל-بُجهنا.
זעם قَل ١-كف نكالنا. ٢-بہت غصّہ هونا. ٣-لعنت كرني.
נִפְעַל-اُداس هونا.
זַעַם م ١-كف. ٢-بڑا غصّہ.
זעף ١-جلنا. ٢-غصّہ هونا. ٣-اُداس هونا.
זַעַף م غصّہ.
זָעֵף غضبناک.
זַלְעָפָה اور זִלְעָפָה ث ١-شديد گرمي. ٢-نهايت رنج.
זעק قَل ١-چلّانا. ٢-فرياد كرني.
נִפְעַל ١-پُكارا جانا. ٢-جمع هونا.
הִפְעִיל ١-پُكروانا. ٢-بُلانا. ٣-چلّانا.
זַעַק م اور זְעָקָה ث ١-چلّاهٹ. ٢-فرياد.

זער چهوٹا هونا.
זְעֵיר ١-چهوٹا. ٢-تهوڑا.
מִזְעָר م كمي.
זפה بڑهنا.
זֶפֶת ث رال.
¹ זֵק ——— זנק.
² זֵק ——— זקק.
זָקָן م اور ث ڈاڑهي.
זקן قَل-بُوڑها هونا.
הִפְעִיל ١-بُوڑها هونا. ٢-پُرانا هونا.
זָקֵן ١-بُوڑها. ٢-بُزرگ.
זֹקֶן م اور זִקְנָה ث بُڑهاپا.
זְקֻנִים م (صيغہ جمع) بُڑهاپا.
זקף قَل ١-اُٹهانا. ٢-صليب ديني.
זקק قَل ١-باندهنا. ٢-نچوڑنا. ٣-چهاننا. ٤-صاف كرنا. ٥-نچوڑكر بهانا.
פִּעֵל-صاف كرنا.
פֻּעַל-صاف هونا.
² זֵק اور אֲזִק م زنجير.
זָר ——— ١ זרר.
זָרָא ——— ٢ זור.
זרב פֻּעַל-گهٹنا.
זרה قَل ١-تتّر بتّر كرنا. ٢-اُسانا (اناج كو). ٣-پهيلانا.
פִּעֵל ١-پراگنده كرنا. ٢-اُسانا. ٣-خوب دريافت كرنا.
פֻּעַל ١-پراگنده هونا. ٢-پهيلايا جانا.

זֶרֶת م بالشت.
מִזְרֶה م اُسانے کا پنکھا.
מְזָרֶה م ۱-پراگندہ کرنےوالا. ۲-اُتّر کي هوا (کیونکہ بادلونکو پراگندہ کرتي ہے).
זְרוֹעַ اور אֶזְרוֹעַ (ر זְרֹעַ اور אֶזְרֹעַ) م اور ث ۱-بازو. ۲-خصوصاً کُہني سے پہنچے تک. ۳-زور. ۴-فوج. ۵-جبر.
זֵרוּעַ —— זרע.
זַרְזִיף —— זרף.
זַרְזִיר —— ۱ זרר.
זרח قَل ۱-طلوع هونا. ۲-اُگنا. ۳-پیدا هونا. ۴-پُهوٹ [نکلنا.
זֶרַח م طلوع.
אֶזְרָח م ۱-اپني خاص زمین میں لگا هوا درخت. ۲-اپني زمین میں رهنےوالا آدمي.
מִזְרָח م مشرق.
זרם قَل-بہا لیجانا.
פּוֹעֵל-اُنڈیلنا.
זֶרֶם م بڑے زور کي بارش.
זִרְמָה ث اِنزال.
זרע قَل ۱-بونا. ۲-لگانا.
נִפְעַל ۱-بویا جانا. ۲-حاملہ هونا.
פֻּעַל-بویا جانا.
הִפְעִיל ۱-اپنے میں سے بیج نکالنا. ۲-حاملہ هونا.
זֶרַע اور זֵרוּעַ م ۱-بونا. ۲-بونے کا موسم. ۳-لگایا هوا درخت. ۴-بیج. ۵-کھیت کا حاصل. ۶-آولاد.

זֵרֹעִים اور זֵרְעֹנִים اور זֵרְעֹנִים م (جمع) ساگ پات.
מִזְרָע م کھیت.
זרף بہنا.
זַרְזִיף م شدت کي بارش.
זרק قَل-چھڑکنا.
פֻּעַל-چھڑکا جانا.
מִזְרָק م وہ برتن جس سے قربانیوں کا لہو چھڑکا جاتا تھا.
۱ זרר باندھنا.
זֵר م خوبصورت کنارہ.
זַרְזִיר کمربستہ.
۲ זרר پوعیل-چھینکنا.
זֶרֶת —— זרה.

ח

חֹב —— חבב.
חבא اور חבה قَل-چھپنا.
נִפְעַל ۱-چھپنا. ۲-چھپکر کوئي کام کرنا.
פֻּעַל-کسي کو چھپنے کي ضرورت هوني.
הִפְעִיל-چھپانا.
הָפְעַל-چھپنا.
הִתְפַּעֵל-چھپنا.
חֶבְיוֹן م پوشیدگي.
מַחֲבֵא اور מַחֲבֹא م چھپنے کا مقام.
חבב قَل-پیار کرنا.
חֹב م گود.

חֲבוּלָה ——— חבל.

חֲבוּרָה اور חַבּוּרָה ——— חבר.

חבט قَل ١-میوہ جھاڑ لینا. ٢-اناج کو چھڑي سے داؤنا.
نِفْعَل-چھڑي سے داوا جانا.

חבל قَل ١-باندھنا. ٢-کسي سے گِرو لینا. ٣-گِرو کے طور پر لینا. ۴-مروڑنا. ۵-کجروي کرني.
پِعِیل ١-دردِ زہ میں مُبتلا ہونا. ٢-جننا. ٣-ڈھانا. ۴-برباد کرنا. ۵-نقصان کرنا.
پُعَل ١-ہلاک ہونا. ٢-توڑ ڈالا جانا.
نِفْعَل-ہلاک ہونا.
ہِتْپَعِیل-نیست ہونا.
חֵבֶל م دردِ زہ.
חֶבֶל ١-ڈوري. ٢-ڈوري سے ناپا ہوا کھیت. ٣-حصہ بخرہ. ۴-اطراف. ۵-غول. ٦-ہلاکت.
חֲבֹל م اور חֲבֹלָה ث گِرو.
חֶבֶל اور חֲבָל م نقصان.
חִבֵּל م مستول.
חֹבֵל م مَلّاح
חֲבוּלָה ث شرارت.
תַּחְבֻּלָה یا תַּחְבּוּלוֹת ث (جمع) ١-حکمراني. ٢-مُلک کا انتظام. ٣-حکمت.
חֲבַצֶּלֶת ث ایک قسم کا خوبصورت پُھول جو میدان میں ہوتا ہے. (ماخذ مشتبہ).

חבק قَل-گلے لگانا.
پِعِیل ١-گلے لگانا. ٢-ہاتھ مَلنا.

חִבֻּק م ہاتھوں کا مَلنا.

חבר قَل ١-بندھنا. ٢-جُتنا. ٣-باہم سازش کرني. ۴-جادو کرنا.
پِعِیل ١-جوڑنا. ٢-باہم سازش کرني.
پُعَل ١-جُتنا. ٢-شریک ہونا.
ہِفْعِیل-باندھنا.
ہِتْپَعِیل-باہم سازش کرني.
חָבֵר اور חַבָּר اور חָבֵר م ١-شریک. ٢-مُصاحب.
חֲבֵרָה اور חֲבֶרֶת ث ١-مُصاحبہ. ٢-دوسري.
חֶבֶר م ١-شرکت. ٢-جادو.
חַבּוּרָה اور חֲבוּרָה ث مار پٹنے کا لمبا نشان.
חֲבַרְבֻּרָה ث لگڑ بگڑ کے جسم کي دھاري.
חֶבְרָה ث شرکت.
חֹבֶרֶת ث جوڑ.
מַחְבֶּרֶת ث پیوند ہونے کا مقام.
מְחַבְּרָה ث ١-شہتیر (کیونکہ دو دیواروں کو ملاتا ہے). ٢-دیواروں کے باندھنے کے لئے لوہا.

חבש قَل ١-باندھنا. ٢-باندھ لینا. ٣-لپیٹنا. ۴-چنگا کرنا. ۵-زین کسنا. ٦-بند کرنا. ٧-حکومت کرني.
پِعِیل ١-باندھنا. ٢-روکنا.
پُعَل-بندھنا.

חבת پکانا.
חֲבִתִּים م (جمع) پکائي ہوئي چیزیں.
מַחֲבַת ث توا.
חַג اور חָג ——— חגג.

חָגָא | חָגָּה —— חגג.

חָגָב م ایک قسم کي ٹڈي۔ (ماخذ مشتبه)۔

חגג قَل ۱-چکّر کهانا۔ ۲-ناچنا۔ ۳-عيد مناني۔

חַג اور חָג م ۱-عيد۔ ۲-عيد کي قرباني۔ ۳-قرباني۔

חָגָּא اور חָגָּה ث ۱-سر گُهومنا۔ ۲-هَول۔

חגה پناه ليني۔

חָגוּ م چهپنے کا مقام۔

חֲגוֹר | חֲגוֹרָה —— חגר.

חגר قَل-کمر باندهنا۔

חֲגוֹר م ۱-کمربند۔ ۲-کمر بسته آدمي۔

חֲגוֹרָה ث ۱-کمربند۔ ۲-دهوتي۔

מַחֲגֹרֶת ث پيٹي۔

۱ חַד —— אחד.

۲ חַד —— חדד.

חדד قَل ۱-تيز هونا۔ ۲-تيزرو هونا۔

هِفْعِيل-تيز کرنا۔

هُفْعَل-تيز کيا جانا۔

۲ חַד (ث חַדָּה) تيز۔

חִדּוּד م نکيلاپن۔

חדה قَل-خوش هونا۔

پِعِيل-خوش کرنا۔

חֶדְוָה ث خوشي۔

חֲדִי —— חזה.

חדל قَل ۱-کام کر چهوڑنا۔ ۲-موقوف هونا۔ ۳-باز آنا۔ ۴-باز رهنا۔ ۵-چهوڑ دينا۔

חָדֵל ۱-ناپايدار۔ ۲-باز رهنے والا۔ ۳-شمار ميں نه آنيوالا۔

חֶדֶל م عالمِ فاني۔

חדק چهبنا۔

חֵדֶק اور חֶדֶק م ايک قسم کا خاردار درخت۔

חדר قَل-گهيرنا۔

חֶדֶר م ۱-کوٹهري۔ ۲-خصوصاً اندروني کوٹهري۔

חדש اور חדת قَل-نيا هونا۔

پِعِيل ۱-نيا کرنا۔ ۲-مرمت کرني۔

هِتْپَعِيل-نيا بننا۔

חָדָשׁ اور חֲדַת ۱-نيا۔ ۲-تازه۔

חֹדֶשׁ م ۱-نيا چاند۔ ۲-مهينا۔

חוא —— חוה.

חוב قَل ۱-قرضدار هونا۔ ۲-قصوروار هونا۔

پِعِيل-قصوروار ٹهرانا۔

חוֹב م قرض۔

חוג قَل-دائره کهينچنا۔

חוּג م ۱-دائره۔ ۲-گُنبدِ فلک۔

מְחוּגָה ث پرکار۔

חוד ۱-پهيلي بُوجهني۔ ۲-تمثيل کهني۔

חִידָה اور אֲחִידָה ث ۱-پهيلي۔ ۲-تمثيل۔

חוה اور חוא قَل ۱-سانس نکالنا۔ ۲-جينا۔

پِعِيل-بتانا۔

هِفْعِيل-بتانا۔

חַוָּה ث ۱-زندگي۔ ۲-خانه بدوشوں کا خيمه گاه۔

אַחֲוָה ث قَول۔

אֲחִיָּה ث تفصيل.

חִיד ——— חוּד.

חרט قل-سينا.

הִפְעִיל-مرمت كرني.

חוּט م ۱-تاگا. ۲-ڈوري.

חול اور חיל قل ۱-مڑوڑا جانا. ۲-گهومنا. ۳-ناچنا.
۴-مڑوڑكر پهينكا جانا. ۵-دردِ زه ميں
مبتلا هونا. ۶-جننا. ۷-ٹهرٹهرانا.
۸-مضبوط هونا. ۹-صبر كرنا.

הִפְעִיל-دردِ زه ميں مبتلا كرنا.

הֻפְעַל-جنا جانا.

פִּעְלֵל ۱-ناچنا. ۲-جننا. ۳-پيدا كرنا.
۴-جنانا. ۵-ٹهرٹهرانا. ۶-صبركرنا.

פֻּעַל-جنا جانا.

הִתְפַּעְלֵל ۱-ليكنا. ۲-درد كهانا. ۳-صبركرنا.

הִתְפַּלְפֵּל-بهت غمگين هونا.

חוֹל م بالو.

חַיִל م ۱-زور. ۲-فوج. ۳-دولت. ۴-لياقت.
۵-نيكي.

חֵיל يا חֵל م اور חֵילָה ث ۱-فوج. ۲-شهر پناه.

חִיל م اور חִילָה ث دردِ زه.

חַלְחָלָה ث دردِ زه.

מָחוֹל م اور מְחוֹלָה يا מְחִלָּה ث ناچ.

חרם كالا هونا.

חוּם كالا.

חוֹמָה ——— חמה.

חרס قل ۱-ترس كهانا. ۲-دريغ كرنا.

חוֹף ——— חפף.

חרץ گهيرنا.

חַיִץ م ديوار.

۱ חוּץ م ۱-باهر كي ديوار. ۲-باهر كي جگه. ۳-سڑك.
۴-ميدان.

۲ חוּץ ۱-باهر. ۲-سوا.

הַחוּצָה باهر كي طرف.

חִיצוֹן ۱-باهر كا. ۲-ملكي.

חרק گلے لگانا.

חֵיק يا חֵק اور חוֹק م ۱-گود. ۲-دل. ۳-اندر.
۴-كهركهلي جگه. ۵-گاڑي كا پا انداز.

חרר قل ۱-سفيد هونا. ۲-زردرو هونا.

חוּר سفيد.

۱ חֹרִי م سفيد روٹي.

۱ חוּר اور ۱ חוֹר يا חֹר م ستهرا سفيد كپڑا.

۲ **חור** اور ۲ חוֹר اور ۲ חֹר م ۱-بِل. ۲-چهيد. ۳-غار.
۴-خانه.

۲ חֹרִי م غار كا رهنےوالا.

۳ חוֹר ——— חרר.

חרש اور חיש قل ۱-جلدي كرني. ۲-متحرك هونا.

הִפְעִיל ۱-جلدي كراني. ۲-جلدي كرني.

חִישׁ جلدي سے.

חוֹתָם ——— חתם.

חזה قل ۱-تاکنا. ۲-دیکھنا. ۳-دیکھ لینا. ۴-چننا. ۵-جاننا.

חָזֶה (ر חֲזִי) م حیوانوں کی چھاتی (کیونکہ سامنے ہوتی ہے).

חֹזֶה م ۱-دیکھنے والا. ۲-خصوصاً رویاؤں کا دیکھنے والا. ۳-ملاقات. ۴-عہد.

חֵזֶו م ۱-رویا. ۲-صورت.

חָזוֹן م ۱-رویا. ۲-الہامی کلام.

חָזוּת اور חֲזוּת ث ۱-رویا. ۲-نظر.

חָזוּת ث ۱-صورت. ۲-خوبصورتی. ۳-رویا. ۴-ملاقات. ۵-عہد.

חִזָּיוֹן م رویا.

מַחֲזֶה م رویا.

מֶחֱזָה ث کھڑکی.

חזז چھیدنا.

חֲזִיז م بجلی.

חֲזִיר م سور. (ماخذ مشتبہ).

חזק قل ۱-کسنا. ۲-کسا جانا. ۳-اٹک جانا. ۴-قائم ہونا. ۵-مضبوط ہونا. ۶-سخت ہونا. ۷-مضبوط کرنا. ۸-زور کرنا.

پعیل ۱-کسنا. ۲-مضبوط کرنا. ۳-سخت کرنا.

ہفعیل ۱-کسنا. ۲-ملانا. ۳-پکڑنا. ۴-قابض ہونا. ۵-تبدیل کرنا. ۶-پکڑے رہنا. ۷-مضبوط کرنا. ۸-مضبوط ہونا.

ہتپعیل ۱-ہمت باندھنی. ۲-مضبوط ہونا.

חָזָק ۱-مضبوط. ۲-سخت.

חָזֵק زور پکڑتا ہوا.

חֹזֶק اور חֵזֶק م زور.

חֶזְקָה ث مضبوطی.

חָזְקָה ث ۱-زور. ۲-جبر. ۳-مرمت.

חַח ، חָחִי —— חוח.

חטא قل ۱-چوکنا. ۲-خطا کرنا. ۳-گناہ کرنا. ۴-قصوروار ہونا.

پعیل ۱-قصوروار ہونا. ۲-خطا کی قربانی گذراننی. ۳-گناہگاری سے پاک کرنا.

ہفعیل ۱-چوکنا. ۲-گناہ کرانا. ۳-قصوروار ٹھہرانا.

ہتفعیل ۱-گمراہ ہونا. ۲-اپنے تئیں گناہگاری سے پاک کرنا.

חֵטְא م ۱-گناہ. ۲-گناہ کی سزا.

חַטָּא م گناہگار.

חֲטָאָה ث گناہ.

חַטָּאָה ث ۱-گناہگار عورت. ۲-گناہ. ۳-خطا کی قربانی.

חַטָּאת ث ۱-گناہ. ۲-خطا کی قربانی. ۳-گناہ کی سزا.

חֲטִי م گناہ.

חַטָּיָא ث خطا کی قربانی.

חטב قل-لکڑی کاٹنی.

پُعل-تراشا جانا.

חֲטֻבָה ث دھاریدار کپڑا.

חִטָּה —— חנט.

חטם قَل-اپنے تئیں روکنا۔

חטף قَل-چھیننا۔

חטר ڈھیلا ہونا۔

חֹטֶר م کونپل۔

חַי —— חיה.

חִידָה —— חוד.

חיה قَل ۱-جینا۔ ۲-جیتا رہنا۔ ۳-تازہ دم ہونا۔
۴-تندرست ہو جانا۔

پِعیل ۱-جِلانا۔ ۲-پیدا کرنا۔ ۳-بونا۔ ۴-جیتا
رکھنا۔ ۵-مرمت کرنی۔

ہِفْعِیل ۱-جِلانا۔ ۲-جیتا رکھنا۔ ۳-جیتا رہنے دینا۔

۱ חַי (ث חַיָּה) ۱-زندہ۔ ۲-زورآور۔ ۳-پنپتا ہوا۔ ۴-تازہ۔
۵-کچا۔ ۶-کچا (زخم کا گوشت)۔

۲ חַי م (واحد میں) زندگی۔
(جمع میں) ۱-زندگی۔ ۲-روزی۔

חָיֶה زورآور۔

חַיָּה ث ۱-جاندار۔ ۲-خصوصاً حیوان۔ ۳-خصوصاً
چارپایہ۔ ۴-خصوصاً درندہ۔ ۵-جمعیۃ۔
۶-زندگی۔ ۷-جان۔ (بصیغہ واحد اکثر بمعنی
جمع مستعمل)۔

חַיּוּת ث زندگی۔

חַיְוָא ث جانور۔

מִחְיָה ث ۱-زندگی کی حفاظت۔ ۲-کھانا۔ ۳-جو
گوشت زخم میں بھر آتا ہے (کیونکہ وہ
زندگی کے زور سے بھرتا ہے)۔

חיל | חִיל | חֵיל | חַיִל —— חול.

חִין —— חנן.

חַיִץ | חִיצוֹן —— חוץ.

חֵיק —— חוק.

חִישׁ —— חוש.

חֵךְ | חִכָּה —— חנך.

חכה قَل-صبر کرنا۔

پِعیل-صبر کرنا۔

חַכִּים —— חכב.

חכל تاریک ہونا۔

חַכְלִילִי دھندلا۔

חַכְלִילוּת ث دھندلاپن۔

חכם قَل-دانا ہونا۔

پِعیل-دانا کرنا۔

پُعَل-دانا ہو جانا۔

ہِفْعِیل-دانا کرنا۔

ہِتْپَعِیل ۱-اپنے تئیں دانا ٹھہرانا۔ ۲-دانش
ظاہر کرنی۔

חָכָם دانا۔

חָכְמָה ث دانائی۔

חָכְמוֹת اور חַכְמוֹת ث دانائی۔

חַכִּים م حکیم۔

חֵל —— חיל.

חֹל —— חלל.

חלא اور **חלה** قل ١-گِھسنا. ٢-کمزور هونا. ٣-بیمار هونا. ۴-فکرمند هونا.

نِفْعَل ١-تھک جانا. ٢-بیمار هونا. ٣-بےعلاج هونا. ۴-فکرمند هونا.

پِعیل ١-گِھسنا. ٢-گڑگڑا کر منّت کرني. ٣-بےآرام کر دینا. ۴-کمزور هونا.

پُعل-کمزور هو جانا.

هِفْعِیل ١-بیمار کر دینا. ٢-بےآرام کر دینا.

هُفْعَل-زخمي هونا.

هِتْپَعیل-اپنے تئیں بیمار بنانا.

חלאה ث زنگ (کیونکہ گھسکر نکالا جاتا ہے).

חלי م (جمع חלאים) طوق (کیونکہ معلق هوتا ہے).

חליה ث طوق.

חלי م ١-بیماري. ٢-بلا.

אחלי اور אחלי کاشکے.

מחלת ث ایک قسم کا تاروالا باجا.

מחלה م اور מחלת ث بیماري.

מחלוי م بیماري.

תחלוא م بیماري.

חלב چکنا هونا.

חלב اور חלב م ١-چربي. ٢-عمده تر حصه.

חלב م دُود.

חלבנה ث لوبان.

חלד گذر جانا.

١ חלד م ١-عُمر. ٢-عالم فاني.

٢ חלד فاني.

חלד م ایک قسم کا زمین میں رینگنےوالا جانور.

חלה ——— חלא.

חלה ا חלון ——— חלל.

חלום ——— חלם.

חליף ——— חלף.

חליצה ——— חלץ.

חלילה ——— חלל.

חלט قل-نکالنا.

هِفْعِیل-کسي کا مطلب اُس سے ظاهر کرانا.

חלי חלי ا חליה ——— חלה.

חליל ——— חלל.

חליפה ——— חלף.

חליצה ——— חלץ.

חלך ناچار هونا.

חלכא اور חלכה ناچار.

١ **חלל** قل ١-چھیدنا. ٢-چھیدنا. ٣-کھولنا.

پِعیل ١-زخمي کرنا. ٢-کھولنا. ٣-توڑنا. ۴-عام استعمال میں لانا. ۵-ناپاک کر دینا.

پُعل ١-زخمي هونا. ٢-ناپاک هونا.

پُوعیل-زخمي کرنا.

پُوعَل-زخمي هونا.

نِفْعَل-ناپاک هونا.

هِفْعِیل ١-ناپاک کرنا. ٢-توڑنا (اپنے قول کو). ٣-شروع کرنا (دریا دیولنا).

نِفْعَل-شروع ہونا.

חֹל م کوئی عام چیز.

חַלָּה ث ایک روٹی جسکے بیچ میں چھید ہو.

۱ חָלִיל م بانسلی.

۲ חלל قَل اور پِعِیل-بانسلی بجانی.

۳ חָלָל ناپاک.

חָלִילָה یا חָלִלָה ۱-ناپاک ہو. ۲-خدا نکرے.

חָלָל ۱-چھدا ہوا. ۲-جنگ میں مرا ہوا. ۳-ناپاک.

חַלּוֹן م اور ث کھڑکی.

מְחִלָּה ث غار.

מְחֹלָה ث بانسلی.

תְּחִלָּה ث شروع.

חלם قَل ۱-موٹا ہونا. ۲-خواب دیکھنا (شاید اسواسطے کہ موٹے آدمی زیادہ سوتے ہیں).

ہِفْعِیل ۱-موٹا تازہ کرنا. ۲-خواب دکھانا.

חֲלֹם اور חֲלוֹם م خواب.

חַלָּמוּת ث کسی قسم کا بے مزہ کھانا.

אַחְלָמָה ث ایک قسم کا جواہر (شاید خواب دکھانے کے خیال سے).

חַלָּמִישׁ م چقماق. (ماخذ مشتبہ).

חלף قَل ۱-پھسلنا. ۲-گذر جانا. ۳-عدول کرنا (حکم کا). ۴-چڑھ جانا. ۵-اُگنا. ۶-بدل جانا. ۷-چھیدنا.

پِعِیل-بدل لینا.

ہِفْعِیل ۱-بدل دینا. ۲-اُگانا. ۳-زور پیدا کرنا.

חֵלֶף م بدلا.

חֲלוֹף م والدین کا گذر جانا.

חֲלִיפָה ث ۱-تبدیل. ۲-باری. ۳-کپڑوں کا ایک جوڑا.

מַחֲלָף م چھری.

מַחְלָפוֹת ث (صیغہ جمع) بال کی لٹیں.

חלץ قَل ۱-نکالنا. ۲-تیار کرنا. ۳-چلا جانا.

پِعِیل ۱-نکالنا. ۲-چھڑانا. ۳-کسی کو اُسکے مقام یا عُہدہ سے خارج کرنا.

نِفْعَل ۱-چھڑایا جانا. ۲-اپنے تئیں تیار کرنا.

ہِفْعِیل-تیار کرنا.

חֲלִיצָה ث وہ مالِ غنیمت جو لاش سے نکالا جاتا ہے.

מַחֲלָצוֹת ث (جمع) نئی پوشاک.

חֲלָצַיִם م (بصیغہ تثنیہ) کمر.

חֶלֶץ م کمر.

۱ **חלק** قَل-صاف اور چکنا ہونا.

ہِفْعِیل-صاف اور چکنا کرنا.

חָלָק ۱-صاف اور چکنا. ۲-پھسلنا (صفت). ۳-صاف.

חָלָק صاف اور چکنا.

۱ חֶלְקָה ث چکنائی.

חֲלָקוֹת ث (جمع) چکنی چُپڑی باتیں.

חֲלַקְלַקּוֹת ث (جمع) ۱-چکنے مقامات. ۲-چکنی چُپڑی [باتیں.

۱ מַחֲלָקוֹת ث ۱-پھسلنا. ۲-مشکل سے بچ نکلنا.

חֵלֶק م ۱-چکنائی. ۲-صاف جگہ. ۳-ایسا چھوٹا چکنا پتھر جو قرعہ کی جگہ کام میں لایا جاتا تھا. ۴-حصہ بخرہ. ۵-میراث. ۶-کیفیت. ۷-لُوٹ.

٢ חלק قل ١-بانٹ دینا. ٢-بانٹ لینا. ٣-لوٹ لینا.

נִפְעַל ١-بنٹنا. ٢-اپنے تئیں کئی حصّوں میں تقسیم کرنا. ٣-بانٹ لینا.

פִּעֵל ١-بانٹ دینا. ٢-بانٹ لینا. ٣-پراگندہ کرنا.

פֻּעַל-بٹنا.

הִפְעִיל-اپنا حصہ بانٹ لینا.

הִתְפַּעֵל-اپنا حصہ بانٹ لینا.

חֵלֶק م حصہ.

٢ חֶלְקָה ث حصہ.

חֲלֻקָּה ث تقسیم.

٢ מַחֲלֹקֶת اور מַחְלְקָה ث اپنی اپنی باری سے خدمت کرنے والوں کی جماعت.

חלש قل ١-شکست دینی. ٢-بےزور ہونا.

חַלָּשׁ بےزور.

חֲלוּשָׁה ث ١-شکست. ٢-قتل.

١ חָם م خسر.

חָמוֹת ث ساس.

٢ חָם חֹם ——— חמם.

חמא جم جانا.

חֶמְאָה اور ٢ חֵמָה ١-دہی. ٢-پنیر.

מַחֲמָאוֹת ث شیریں کلمے.

חֵמָא | חֶמְאָה ——— יחם.

חמד قل ١-چاہنا. ٢-لالچ کرنا. ٣-پسند کرنا.

נִפְעַל-پسند کیا جانا.

פִּעֵל-چاہنا.

חֶמֶד م پسندیدگی.

חֶמְדָּה ث ١-آرزو. ٢-مرغوب چیز. ٣-پسندیدگی.

חֲמוּדוֹת یا חֲמֻדוֹת ث (جمع) پسندیدگی.

מַחְמָד م ١-جسے کوئی چاہتا ہو. ٢-پسندیدگی.

מַחֲמַדִּים م (جمع) مرغوب چیزیں.

חמה گھیرنا.

חוֹמָה ث ١-دیوار. ٢-خصوصاً شہر پناہ.

חֵמָה ——— יחם.

٢ חֶמְאָה ——— חמא.

חַמָּה ——— חמם.

חָמוֹן ——— חמן.

חָמִיק ——— חמק.

חָמוֹר | חֲמוֹרָה ——— חמר.

חָמוֹת ——— חָם.

חמט زمین پر لیٹنا.

חֹמֶט م ایک قسم کی چھپکلی.

חָמִיץ ——— חמץ.

חֲמִישִׁי ——— חָמֵשׁ.

חמל قل ١-ترس کھانا. ٢-دریغ کرنا.

חֶמְלָה ث تحمّل.

מַחְמָל م جس پر کوئی ترس کھائے.

חמם قل-گرم ہونا.

נִפְעַל-گرم ہو جانا.

פִּעֵל-گرم کرنا.
הִתְפַּעֵל-اپنے تئیں گرم کرنا.
۲ חַם گرم.
חֹם م گرمی.
חַמָּה ث ۱-گرمی. ۲-آفتاب.
חַמָּן م آفتاب کا بُت.
חמס قل ۱-ظلم کرنا. ۲-چھیننا.
נִפְעַל-مظلوم ہونا.
חָמָס م ظلم.
תַּחְמָס م کسی قسم کا پرند جو اپنے بچوں پر ترس نہیں کھاتا. (غالباً شتر مُرغ).
חמץ قل ۱-تیز ہونا. ۲-کھٹا ہونا. ۳-نمکین ہونا. ۴-چمکنا. ۵-لال ہونا. ۶-جبر کرنا.
הִתְפַּעֵל-اپنے تئیں تلخ کرنا.
חָמֵץ م خمیری روٹی.
חֹמֶץ م سرکہ.
חָמוֹץ مظلوم.
חָמִיץ نمکین.
מַחְמֶצֶת ث خمیری چیز.
חמק قل ۱-گھومنا. ۲-پھر جانا.
הִתְפַּעֵל-گھومتے پھرنا.
חַמּוּק م گھیرا.
۱ **חמר** قل ۱-اُبلنا. ۲-خمیر اُٹھنا. ۳-لال ہونا. ۴-پھولنا.
פֳּעַלְעַל ۱-جوش و خروش میں ہونا. ۲-بالکل لال ہونا.

חֶמֶר اور חֲמַר م شراب.
חֹמֶר م ۱-جوش و خروش. ۲-مٹی. ۳-گچ. ۴-ڈھیر.
חֵמָר م گارا.
۲ חמר قل-گارا لگانا.
חֲמוֹר م اور ث ۱-گدھا یا گدھی. ۲-ڈھیر.
חֲמֹרָה ث ڈھیر.
יַחְמוּר م ایک قسم کا لال ہرن.
۱ **חמש** موٹا ہونا.
۱ חֹמֶשׁ م پیٹ.
۲ **חמש** قل-جنگ کے لئے مُستعد ہونا.
חָמֵשׁ (مضاف חֲמֵשׁ) ث (م חֲמִשָּׁה مضاف חֲמֵשֶׁת) پانچ.
חֲמִשִּׁים پچاس.
۲ חֹמֶשׁ م پانچواں حصہ.
۳ חמש پِعِّیل-کسی سے پانچواں حصہ لینا.
חֲמִשִּׁי اور חֲמִישִׁי پانچواں.
חֲמִשִּׁית اور חֲמִישִׁית ث پانچواں حصہ.
חֵמֶת م شیشہ. (ماخذ مشتبہ).
חֵן ——— חנן.
חנה قل ۱-جُھکنا. ۲-ڈھلنا. ۳-بیٹھ جانا. ۴-خیمہ کھڑا کرنا. ۵-محاصرہ کرنا.
חָנוּת (جمع חֲנֻיּוֹת) ث تہخانہ.
חֲנִית ث برچھی (کیونکہ لچکدار ہوتی ہے).
מַחֲנֶה م اور ث ۱-خیمہ گاہ. ۲-لشکر. ۳-جُھنڈ.
תַּחֲנוֹת ث (صیغہ جمع) خیمہ گاہ.
חִנָּה | חַנּוּן ——— חנן.

חֲנִית —— חנה.

חנח تنگ ہونا.

חוֹחַ م ۱-کانٹا. ۲-خاردار درخت. ۳-آنکڑا. ۴-آنکڑے والی زنجیر.

חח اور חַחִי م ۱-ناتھ. ۲-گُبھنّی تکمہ.

חנט قل ۱-مصالح ڈالنا. ۲-خوشبو بھرنا. ۳-پکنا.

חֲנֻטִים م (جمع) لاشوں میں خوشبو بھرنے کا زمانہ.

חִטָּה ث گیہوں.

חִטִּים (و חִטִּין) م (صیغہ جمع) گیہوں.

חֲנִין —— חנן.

חֲנִינָה —— חנן.

חֲנִית —— חנה.

۱ חנך تنگ ہونا.

חֵךְ م ۱-دونو جبڑے. ۲-منہ کا اندرونی حصہ. ۳-تالو.

۲ חנך قل ۱-چکھانا. ۲-تجربہ کرانا. ۳-استعمال میں لانا. ۴-مخصوص کرنا (گھر وغیرہ کو).

חָנִיךְ تجربہ کار.

חֲנֻכָּה ث ۱-تخصیص (گھر وغیرہ کی). ۲-تخصیص کی قربانی.

חַכָּה ث کانٹا (مچھلی پکڑنے کا).

חִנָּם —— חנן.

חֲנָמַל ایک مشتبہ لفظ جسکے معنی قرینہ سے کوئی ایسی چیز معلوم ہوتے ہیں جس سے درخت برباد ہو سکتے ہیں. (ماخذ مشتبہ).

חנן قل ۱-رحم کرنا. ۲-فضل کرنا. ۳-فضل کرکے دینا.

נִפְעַל-مرحوم ہونا.

פִּעֵל-رحم آمیز (آواز) بنانی.

פּוֹעֵל ۱-فضل سے دینا. ۲-ترس کھانا.

הָפְעַל-مرحوم ہونا.

הִתְפַּעֵל-اپنے لئے رحم مانگنا.

חֵן م ۱-فضل. ۲-فضیلت. ۳-خوبی.

חִנָּם ۱-رحم سے. ۲-مفت. ۳-بےضرورت. ۴-بے سبب. ۵-بے فائدہ.

חִין م خوبصورتی.

חֲנִינָה ث رحمت.

תְּחִנָּה ث ۱-فضل. ۲-رحم کے واسطے فریاد.

תַּחֲנוּן م اور ث رحم کے واسطے فریاد.

חנף قل ۱-کفر کرنا. ۲-ناپاک کرنا. ۳-ناپاک ہونا.

הִפְעִיל ۱-کافر بنانا. ۲-ناپاک کرنا.

חָנֵף کافر.

חֹנֶף م کفر.

חֲנֻפָּה ث کفر.

חנק قل-تنگ ہونا.

פִּעֵל-گلا گھونٹنا.

נִפְעַל-اپنے تئیں پھانسی دینی.

מַחֲנָק م پھانسی پانی.

חסד قل ۱-خواہشمند ہونا. ۲-محبت کرنی. ۳-حسد [کرنا.

פִּעֵל-بےعزت کرنا.

הִתְפַּעֵל-اپنے تئیں محب ظاہر کرنا.

חֶסֶד م ۱-محبت. ۲-خصوصاً والدین اور اولاد کی محبت. ۳-مہر (گویا باپ کی). ۴-ادب آمیز محبت (گویا اولاد کی). ۵-خوبصورتی.

חָסִיד ۱-محبت والا. ۲-باپ کیطرح مہربان. ۳-اولاد کی طرح ادب اور محبت کرنےوالا.

חֲסִידָה ث لک لک (کیونکہ اپنے بچوں پر مہربان ہوتا ہے)

חסה ق ۱-چھپنا. ۲-پناہ لینی.

חָסוּת ث پناہ گاہ.

מַחְסֶה اور מַחֲסֶה م پناہ گاہ.

חָסִין —— חסן.

חָסִיד | חֲסִידָה —— חסד.

חָסִיל —— חסל.

חָסֹן —— חסן.

חָסִיר —— חסר.

חסל ق-کھا جانا.

חָסִיל م ایک قسم کی ٹڈی.

חסם ق ۱-منھ بند کرنا. ۲-ناک بند کرنا.

מַחְסוֹם م چھینکا (بیل وغیرہ کے منھ کا).

חסן ق ۱-زورآور ہونا. ۲-دولتمند ہونا. ۳-خزانہ جمع کرنا.

נִפְעַל-خزانہ کے طور پر جمع کیا جانا.

הִתְפַּעֵל-کسی پر قابض ہونا.

חֹסֶן م زور.

חֹסֶן م ۱-دولت. ۲-مخزن.

חָסִין زورآور.

חָסֹן زورآور.

חסף ق-چھیلنا.

פֻּעַל-چھلکاسا ہونا.

חֶסֶף م برتنوں کی مٹی.

חסר ق ۱-محتاج ہونا. ۲-گھٹنا. ۳-کسی چیز کی حاجت ہونی.

פִּעֵל-کم کرنا.

הִפְעִיל ۱-گھٹانا. ۲-محتاج ہونا.

חָסֵר محتاج.

חֶסֶר اور חֹסֶר م حاجتمندی.

חָסִיר کم.

חֶסְרוֹן م کمی.

מַחְסוֹר م حاجت.

חַף | חֹף —— ۱ חפף.

חפא اور **חפה** ق-ڈھانکنا.

פִּעֵל ۱-منڈھنا. ۲-چھپکر کرنا.

נִפְעַל-منڈھا جانا.

חפז ق ۱-ڈرکر بھاگ جانا. ۲-پھرتی کرنی.

נִפְעַל ۱-گھبراکر بھاگ جانا. ۲-پھرتی کرنی.

חִפָּזוֹן م گھبراہٹ سے بھاگنا.

חָפְנַיִם م (بصیغۂ تثنیہ) دونو لپ بھر.

۱ **חפף** ق-ڈھانکنا.

חֻפָּה ث ۱-ڈھکنا. ۲-شامیانہ.

۲ **חפף** ۱-رگڑکر چھڑانا. ۲-پونچھ ڈالنا.

חצב قَل ۱-تراشنا. ۲-چیرنا.
נִפְעַל-تراشا جانا.
פֻּעַל-تراشا جانا.
הִפְעִיל-چیرنا.
מַחְצֵב م تراش.
חֲצוֹצְרָה ——— חֲצֹצְרָה.
חצה قَل ۱-ٹکڑے ٹکڑے کرنا. ۲-خصوصاً آدھا آدھا کرنا.
נִפְעַל ۱-ٹکڑے ٹکڑے ہونا. ۲-خصوصاً آدھا آدھا ہونا.
חֵצִי اور חֲצִי م ۱-نصف. ۲-تیر.
חֲצוֹת ث ۱-نصف. ۲-اوسط.
מֶחֱצָה اور מַחֲצִית ث ۱-نصف. ۲-اوسط.
חָצִיר ——— חצר.
חֹצֶן اور חֵצֶן م کپڑے کی گود.
חצף قَل-جلدی کرنی.
הִפְעִיל-جلدی کرانی.
۱ **חצץ** قَل-منقسم ہونا.
פֻּעַל-منقطع ہونا.
חֵץ ۱-تیر. ۲-تیر کا گھاؤ. ۳-بھالے کی نوک.
۲ חצץ פִּעֵל-تیرانداز ہونا.
חָצָץ م ۱-کنکر. ۲-تیر.
חֲצֹצְרָה یا חֲצוֹצְרָה ث سیدھی ترئی. (ماخذ مشتبہ).
חצצר פִּעֵל-ترئی بجانا.
۱ **חצר** احاطہ باندھنا.
חָצֵר م اور ث ۱-احاطہ. ۲-صحن. ۳-گانو. ۴-خانہ بدوشوں کا خیمہ گاہ.

חֹף یا חוֹף م سمندر کا کنارہ.
חַף پاک.
חפץ قَل ۱-جھکانا. ۲-جھکنا. ۳-مائل ہونا. ۴-آرزومند ہونا. ۵-خوش ہونا.
חָפֵץ خوش.
חֵפֶץ م ۱-میلان. ۲-آرزو. ۳-خوشی. ۴-خوشی کا باعث. ۵-معاملہ.
۱ **חפר** قَل ۱-کھودنا. ۲-ڈھونڈنا. ۳-تحقیقات کرنی.
חֵפֶר م بل.
חֲפַרְפָּרָה ث چھچھوندر.
۲ **חפר** قَل-شرمندہ ہونا.
הִפְעִיל ۱-شرمندہ کرنا. ۲-شرمندہ ہونا.
חפשׂ قَل-ڈھونڈ نکالنا.
נִפְעַל-ڈھونڈ نکالا جانا.
פִּעֵל-تلاش کرنا.
פֻּעַל ۱-ڈھونڈا جانا. ۲-ڈھونڈ نکالا جانا.
הִתְפַּעֵל ۱-اپنے تئیں ڈھنڈوانا. ۲-اپنی صورت بدلنی.
חֵפֶשׂ م پکی تدبیر.
חפשׁ قَل ۱-چھوٹنا. ۲-ڈھیلا ہونا. ۳-بچھنا.
פֻּעַל-چھڑایا جانا.
חֹפֶשׁ م بچھونا.
חָפְשִׁי آزاد.
חֻפְשָׁה ث آزادی.
חָפְשׁוּת اور חָפְשִׁית ث علٰحدگی
חֵץ ——— חצץ.

¹ חצר م مسکن۔

² **חצר** سرسبز ہونا۔

² חציר م ۱-گھاس۔ ۲-لہسن۔

חק ——— חוק۔

חק חקה ——— חקק۔

חקה پُعَل ۱-گُدنا۔ ۲-کھینچا جانا (تصویر کی طرح)۔

ہِتْپَعِیل-احاطہ بندھنا۔

חקק قَل ۱-کھودنا۔ ۲-کھینچنا (تصویر کی طرح)۔ ۳-لکھنا۔ ۴-مقرّر کرنا۔ ۵-حکومت کرنی۔

پُعَل-مقرّر ہونا۔

ہُفْعَل-لکھا جانا۔

پوعیل ۱-مقرّر کرنا۔ ۲-حکومت کرنی۔

חק م ۱-مقرّری حصہ۔ ۲-حد۔ ۳-مقرّری وقت۔ ۴-قانون۔ ۵-قاعدہ۔

חקה ث قاعدہ۔

חקק م ۱-قانون۔ ۲-قصد۔

חקר قَل ۱-تلاش کرنا۔ ۲-دریافت کرنا۔

پِعیل-تحقیقات کرنی۔

نِفْعَل-دریافت ہونا۔

חקר م ۱-دریافت۔ ۲-غور۔ ۳-اندرونی پوشیدہ حصہ۔

מחקר م اندرونی پوشیدہ حصہ۔

¹ חר ——— חרר۔

² חר | חר ——— חור۔

חרא پاخانے جانا۔

חראים اور חרים م (جمع) گوہ۔

מחראה ث پاخانہ۔

חרב قَل ۱-سوکھنا۔ ۲-ویران ہونا۔ ۳-برباد ہونا۔ ۴-برباد کرنا۔ ۵-حیران ہونا۔

نِفْعَل ۱-ویران کیا جانا۔ ۲-ایک دوسریکو ہلاک کرنا۔

پُعَل-سوکھ جانا۔

ہِفْعِیل ۱-سُکھانا۔ ۲-ویران کرنا۔ ۳-برباد کرنا۔

ہُفْعَل-ویران ہونا۔

חרב ۱-خشک۔ ۲-ویران۔

חרב ث ۱-تلوار (کیونکہ برباد کرتی ہے)۔ ۲-چھری۔ ۳-تراشنے کا اوزار۔ ۴-کُلہاڑی۔

חרב م ۱-خشکی۔ ۲-دُھوپ۔ ۳-ویرانی۔

חרבה ث ۱-خشکی۔ ۲-ویرانہ۔

חרבה ث خشکی۔

חרבון م گرمی۔

חרג قَل-کانپنا۔

חרגל م ایک قسم کی ٹڈی۔

חרד قَل ۱-کانپنا۔ ۲-ڈرنا۔ ۳-فکرمند ہونا۔

ہِفْعِیل-ڈرانا۔

חרד ڈرنے والا۔

חרדה ث ۱-تھرتھراہٹ۔ ۲-فکر۔

חרה قَل ۱-جلنا۔ ۲-غصہ ہونا۔

نِفْعَل-غصہ ہونا۔

ہِفْعِیل ۱-غصہ دلانا۔ ۲-سرگرمی سے کوئی کام کرنا۔

تِفْعِیل ۱-اپنے تئیں کسی کے برابر بنانے کی کوشش کرنی۔ ۲-کسی کا مقابلہ کرنا۔

חָרוֹן م ۱-گرمي. ۲-غصہ.

חֳרִי م گرمي.

חַרְחֻר بكتر.

חָרוּז —— חרז.

חָרוּל —— חרל.

חָרוּץ —— חרץ.

חרז پرونا.

חָרוּז م موتیوں وغیرہ کي مالا.

חַרְחַר —— חרר.

חרט کھودنا.

חֶרֶט م ۱-تراشنے کا اوزار. ۲-لوہے کا قلم.

חַרְטֹם م مصر اور بابل کا پنڈت (کیونکہ وہاں یہي لوگ لکھنے والے تھے).

חָרִיט تھیلي (روپے پیسے کي).

חֳרִי —— חרה.

۱ חֹרִי —— ۱ חור.

۲ חֹרִי —— ۲ חור.

חָרִיט —— חרט.

חָרִים —— חרם.

חָרִיץ —— חרץ.

חָרִישׁ | חֲרִישִׁי —— חרש.

חרך قل-پکڑنا.

הִתְפַּעֵל ۱-پکڑا جانا. ۲-جھلس جانا.

חֲרַכִּים م (جمع) ۱-جال. ۲-جالي.

חרל جلنا.

חָרוּל م بچھوا (ایک قسم کا پودا).

חרם قل ۱-بند کرنا. ۲-سمیٹنا. ۳-عوام کے استعمال سے روک رکھنا. ۴-پاک استعمال میں لگانا.

הִפְעִיל ۱-خدا هي کے کام میں لگانا. ۲-خدا کے حکم سے نیست و نابود کرنا.

הָפְעַל ۱-خدا هي کے کام میں لگایا جانا. ۲-خدا کے حکم سے نیست و نابود ہونا.

חֵרֶם اور חֶרֶם م ۱-جال. ۲-نیستي و نابودي.

חָרֻם چھوٹي ناک والا.

חֶרְמֵשׁ م درانتي. (ماخذ مشتبہ).

חרס اور **חרש** ۱-کھجلانا. ۲-جلنا.

חֶרֶס م ۱-خارش. ۲-آفتاب.

חֶרֶשׂ م ۱-ٹھیکرا. ۲-مٹي (برتنوں کي).

חַרְסוּת ث کمہار خانہ.

۱ **חרף** قل ۱-نوچنا. ۲-توڑنا (میوہ). ۳-لعن طعن کرنا.

פִּעֵל ۱-لعن طعن کرنا. ۲-ناچیز جاننا.

נִפְעַל ۱-ناچیز جانا جانا. ۲-کسي عورت کي منگني ہوني.

חֹרֶף م ۱-میوہ توڑنے کا موسم. ۲-جاڑا. ۳-نوجواني (کیونکہ بني اسرائیل کا ملکي سال جاڑے کے آغاز سے شروع ہوتا تھا اور جاڑے میں گویا اُس کي نوجواني ہوتي تھي).

۲ **חרף** قل-جاڑا کاٹنا.

חֶרְפָּה ث ۱-لعن طعن. ۲-رسوائي.

חרץ قل ۱-کاٹنا. ۲-کھودنا. ۳-تیز کرنا. ۴-فتویٰ دینا.
۵-مقرّر کرنا.
نِفْعَل-مقرّر ہونا.
۱ חָרוּץ م ۱-خندق. ۲-داؤنے کی کل. ۳-عدالت.
۴-سونا.
۲ חָרוּץ ۱-کٹا ہوا. ۲-چالاک.
חָרִיץ م ۱-ٹکڑا. ۲-داؤنے کی کل.
חַרְצָן م انگور کا بیج.
חָרִין ——— חלץ.
חַרְצֹב ث باندھنے کی کوئی چیز.
חרק قل-دانت پیسنا.
חרר قل ۱-جلنا. ۲-خشک ہونا. ۳-روشن ہونا.
نِفْعَل ۱-جل جانا. ۲-سوکھ جانا.
پِلْپِیل-جلانا.
۱ חֹר اور ۲ חוֹר م امیر (گویا رونق دار).
חַרְחֻר م شدت کی تپ.
חֲרֵרִים م (جمع) خشک مقامات.
חֶרֶשׂ ——— חרס.
۱ **חרש** قل ۱-کھودنا. ۲-ہل جوتنا. ۳-لکھنا. ۴-بنانا
۵-تدبیر کرنی. ۶-اُلجھنا.
نِفْعَل-جوتا جانا.
ہِفْعِیل-تدبیر کرنی.
חָרִישׁ م ۱-ہل کا جوتنا. ۲-ہل جوتنے کا موسم.
חָרָשׁ م ۱-سنگ تراش. ۲-کسی طرح کا کاریگر.
۱ חֶרֶשׁ م ۱-کاریگری. ۲-تدبیر. ۳-جادو.

חֹרֶשׁ م گھن کا بن.
חֲרֹשֶׁת ث کاریگری.
מַחֲרֵשָׁה اور מַחֲרֶשֶׁת ث کھیتی کے دو قسم کے دھاردار
اوزار جن میں سے ایک ہل کی پھال ہوگی.
חֵרֵשׁ ۱-کٹا ہوا. ۲-گونگا. ۳-بہرا.
۲ חרש قل-چپ ہونا.
ہِفْعِیل ۱-چپ ہونا. ۲-باز آنا. ۳-باز
رہنا. ۴-چھپا کرنا.
ہِتْپَعِیل-چپ رہنا.
۲ חֶרֶשׁ چپ چاپ.
חרת قل-تراشنا.
חָשׂוּף ——— חשׂף.
חשׂך قل ۱-روکنا. ۲-محفوظ رکھنا. ۳-دریغ کرنا.
نِفْعَل ۱-رکنا. ۲-محفوظ رکھا جانا.
חשׂף قل ۱-چھیلنا. ۲-ننگا کرنا. ۳-کھینچنا (پانی).
חָשִׂיף یا חֲשִׂף م چھوٹا جھنڈ (گویا اوروں سے کھنچا ہوا).
מַחְשֹׂף م چھیلنا.
חשב قل ۱-حساب کرنا. ۲-سوچنا. ۳-تدبیر کرنی.
۴-ارادہ کرنا. ۵-سمجھنا. ۶-کسی چیز کی قدر
کرنی. ۷-منسوب کرنا.
نِفْعَل ۱-حساب کیا جانا. ۲-سمجھا جانا. ۳-منسوب
کیا جانا.
پِعِیل ۱-حساب کرنا. ۲-سوچنا. ۳-تجویز کرنی.
۴-ارادہ کرنا.
ہِتْپَعِیل-اپنے تئیں گننا.

חֹשֵׁב م ۱-کاریگر. ۲-خصوصاً رنگ برنگ کا کپڑا بُننے والا.

חֵשֶׁב م ایک خاص رنگ برنگ کی پیٹی.

חֶשְׁבּוֹן م ۱-سمجھ. ۲-دانش.

חִשָּׁבוֹן م ۱-تدبیر. ۲-دُشمن کے قلعہ وغیرہ پر پتھر پھینکنے کی کل.

מַחֲשָׁבָה اور מַחֲשֶׁבֶת ت ۱-تدبیر. ۲-ارادہ. ۳-خیال. ۴-کاریگری.

חשה قَل-چُپ رہنا.

הִפְעִיל ۱-چُپکا کرنا. ۲-چُپ رہنا.

חָשׁוּד ——— חשד.

חָשׁוּק ——— חשק.

חשח قَل ۱-ضرور ہونا. ۲-ضرور جاننا.

חַשְׁחוּת ت ضرورت.

חֲשֵׁכָה ——— חשך.

חשך قَل-تاریک ہونا.

הִפְעִיל ۱-تاریک کرنا. ۲-تاریک ہونا.

חֹשֶׁךְ م تاریکی.

חָשֹׁךְ ۱-تاریک. ۲-گُمنام.

חֲשׁוֹךְ م تاریکی.

חֲשֵׁכָה یا חֲשֵׁיכָה ت تاریکی.

חֲשֵׁכָה ت تاریکی.

מַחְשָׁךְ م ۱-تاریکی. ۲-تاریک جگہ.

חשל قَل-پیسنا.

נִפְעַל-تھک جانا.

חשם موٹا ہونا.

חַשְׁמַן م ۱-موٹا. ۲-امیر.

חַשְׁמַל م تپتی ہوئی دھات. (ماخذ مشتبہ).

חשן خوبصورت ہونا.

חֹשֶׁן م ایک خاص چپراس.

חשק قَل ۱-جُڑنا. ۲-بڑی محبت رکھنی. ۳-پسند کرنا.

פִּעֵל-جوڑنا.

פֻּעַל-جُڑنا.

חֵשֶׁק م خوشی.

חָשׁוּק یا חִשּׁוּק ستونوں کے اُوپر کے دونو سروں کو جوڑنے والی لکڑی.

חִשֻּׁק م پہیّے کے چکر اور دُھرے کے بیچ کی لکڑیاں.

חשר جمع کرنا.

חַשְׁרָה ت مجموعہ.

חִשֻּׁר م پہیّے کا دُھرا.

חשש سوکھنا.

חֲשַׁשׁ سوکھی گھاس.

חַת | חִתָּה ——— חתת.

חתה قَل ۱-پکڑنا. ۲-خصوصاً آگ یا انگاروں کو پکڑنا.

מַחְתָּה ت ۱-انگاروں کے لیجانے کا برتن. ۲-گُلگیر.

חִתּוּל ——— חתל.

חַתְחַת | חִתִּית ——— חתת.

חתך قَل-کاٹنا.

נִפְעַל-مقرّر ہونا.

חתל قَل-نومولود کو کپڑے میں لپیٹنا.

נִפְעַל-لپیٹا جانا.

הֻפְעַל-لپیٹا جانا.

חֲתֻלָּה ث وہ کپڑا جس میں نومولود لپیٹا جاے.

חִתּוּל م پٹّي.

חתם قَل ١-مُہر کرني. ٢-روکنا. ٣-چُھپکر کوئي کام کرنا.

נִפְעַל-مُہر کیا جانا.

פִּעֵל-احاطہ باندھنا.

הִפְעִיל-بند کرنا.

חוֹתָם یا חֹתָם م ١-مُہر. ٢-نگینہ.

חוֹתֶמֶת ث ١-مُہر. ٢-نگینہ.

חתן قَل ١-اپني بیٹي کي شادي کرني. ٢-کسي کي بیٹي سے شادي کرني. ٣-کسي سے نکاح کرنا.

הִתְחַתֵּן-اپني اپني بیٹي ایک دوسرے کر دیني.

חֹתֵן م خُسر.

חֹתֶנֶת ث ساس.

חָתָן م ١-داماد. ٢-دُلہا. ٣-سسرال کا کوئي رشتہدار.

חֲתֻנָּה ث نکاح.

חתף قَل-شکار کرنا.

חֶתֶף م شکار.

חתר قَل ١-نقب لگانا. ٢-زور سے کھیونا.

מַחְתֶּרֶת ث نقب کا لگانا.

חתת قَل ١-ٹوٹنا. ٢-پریشان ہونا.

נִפְעַל ١-ٹوٹنا. ٢-پریشان ہونا.

פִּעֵל ١-ٹوٹ جانا. ٢-پریشان کرنا.

הִפְעִיל ١-ٹکڑے ٹکڑے کرنا. ٢-پریشان کرنا.

חַת ١-ٹوٹا ہوا. ٢-پریشان.

חַת اور חִתַּת م دہشت.

חִתָּה اور חִתִּית ث دہشت.

חַתְחַת بُزدل.

מְחִתָּה ث ١-شکست. ٢-ہلاکت. ٣-پریشاني.

טאב قَل-خوش ہونا.

טוֹב ——— טיב.

טְבוּל ——— טבל.

טָהוֹר ——— טהר.

טבח قَل ١-قتل کرنا. ٢-خصوصاً جانور کو ذبح کرنا.

טַבָּח م ١-باورچي. ٢-جلاد.

טַבָּחָה ث باورچن.

טֶבַח م اور טִבְחָה ث ١-قتل. ٢-ضیافت.

מַטְבֵּחַ م قتل.

אֲבַטִּיחַ (אֲבַטֵּחַ کي عوض) م خربزہ. عربي لفظ طبیخ (پکانا) سے نکلا ہے.

טבל قَل ١-ڈبونا. ٢-ڈوبنا.

נִפְעַל-ڈبویا جانا.

טְבוּל م پگڑي (شاید اِسواسطےکہ رنگي ہوتي ہے).

טבע قَل-دھسنا.

פֻּעַל-دھسنا.

הָפְעַל-دھسنا.

טַבַּעַת ث ١-مُہر. ٢-نگینہ. ٣-چھلّا.

טבר ڈھیر کرنا.
טַבּוּר م بلند مقام.
טֵבֵת م یہودیوں کا دسواں مہینا. (ماخذ غالباً مصري).
טָהוֹר ——— טהר.
טהר قَل ۱-چمکنا. ۲-صاف ہونا. ۳-پاک ہونا.
פִּעֵל ۱-صاف کرنا. ۲-پاک کرنا. ۳-پاک ٹھہرانا.
פֻּעַל-پاک کیا جانا.
הִתְפַּעֵל-اپنے تئیں پاک کرنا.
טֹהַר م ۱-صفائي. ۲-پاکیزگي.
טְהָר اور טֳהָר م ۱-رونق. ۲-پاکي.
טָהֳרָה ث ۱-پاکي. ۲-تطہیر.
טָהוֹר ۱-صاف. ۲-پاک.
טוב قَل ۱-اچھا ہونا. ۲-خوبصورت ہونا. ۳-خوش ہونا.
הֵטִיב ۱-اچھا کرنا. ۲-کسي کا بھلا کرنا. ۳-خوبصورت کرنا. ۴-خوش کرنا.
۱ טוֹב (ر טֹב) ۱-اچھا. ۲-خوبصورت. ۳-خوش. ۴-خوشحال. ۵-خوشنما.
טוּב م ۱-بھلائي. ۲-عمدہ چیز. ۳-عمدہ حصہ. ۴-مال. ۵-خوبصورتي. ۶-خوشي. ۷-خوشحالي.
۲ טוֹב م ۱-خوبي. ۲-خوشحالي.
טוֹבָה ث ۱-بھلائي. ۲-مال. ۳-خوشحالي.
טוה قَل ۱-مروڑنا. ۲-بُننا. ۳-پیچپیچ ہوني. ۴-فاقہ کرنا.
טְוָת ث فاقہ.
מַטְוֶה م بُني ہوئي چیز.
טוח قَل-لیپنا.

נִפְעַל-لیپا جانا.
טִיחַ م کہگِل.
טֻחוֹת ث (صیغہ جمع) گُردے (کیونکہ چربي سے گویا لپے ہوئے ہیں).
טוֹטָפָה ——— טוף.
טול قَل-لمبا ہونا. [پھینکنا.
הִפְעִיל ۱-لمبا کرنا. ۲-ہاتھ لمبا کرکے کسي چیز کو دور
הָפְעַל ۱-لمبے ہاتھ سے دور پھینکا جانا. ۲-زمین پر لمبا پڑنا.
פִּלְפֵּל-لمبے ہاتھ سے دور پھینکنا.
טַלְטֵלָה ث لمبے ہاتھ سے دور پھینکا جانا.
טוף گھیرنا.
טוֹטָפָה (טְפַטְפָה کي عوض) ث ایک قسم کا فیتہ جو ہاتھ یا پیشاني پر باندھا جاتا تھا.
טור گھیرنا.
۱ טוּר م ۱-احاطہ. ۲-سلسلہ.
טִירָה ث ۱-احاطہ. ۲-قلعہ. ۳-خانہ بدوشوں کا خیمہ گاہ.
۲ טוּר ——— צור.
טוש قَل-شکار پکڑنے کے لئے اُڑ آنا.
טְוָת ——— טוה.
טחה پِعیل-تاننا.
טַחוֹן ——— טחן.
טְחוֹרִים ——— טחר.
טְחוֹת ——— טוח.
טחן قَل-پیسنا.

טְחוֹן م چکی۔

טַחֲנָה ث چکی۔

טֹחֲנוֹת ث (صیغہ جمع) ڈاڑھیں۔

טחר دینا۔

טְחֹרִים م (صیغہ جمع) بواسیر۔

טִיחַ ——— טוח.

טִיט (ر טט) م ١-کیچڑ۔ ٢-مٹی۔

טאטא پعلیغ ١-کیچڑ نکالنا۔ ٢-جھاڑ ڈالنا۔

מַטְאֲטֵא م جھاڑو۔

טִירָה ——— טור.

טַל ——— ١ טלל.

טלא قل ١-ٹانکنا۔ ٢-بڑے داغ والا کرنا۔

پُعل-ٹانکا جانا۔

טלה تازہ ہونا۔

טָלֶה اور טְלִי م بھیڑ کا بچہ۔

טַלְטֵלָה ——— טול.

١ **טלל** سینچنا۔

טַל م اوس۔

٢ **טלל** قل-چھانا۔

پعیل-پاٹنا۔

ہفعیل-سایہ تلے آرام کرنا۔

טמא اور טמה قل-ناپاک ہونا۔

نفعل-اپنے تئیں ناپاک کرنا۔

پعیل ١-ناپاک کرنا۔ ٢-ناپاک ٹھہرانا۔

پُعل-ناپاک ہونا۔

ہتپعیل-اپنے تئیں ناپاک کرنا۔

ہُتپعیل-اپنے تئیں ناپاک کرنا۔

טָמֵא ناپاک۔

טֻמְאָה اور טֻמְאַת ث ناپاکی۔

טמן قل-چھپانا۔

نفعل-چھپنا۔

ہفعیل-چھپانا۔

מַטְמוֹן م ١-چھپا ہوا خزانہ۔ ٢-گڑا ہوا خزانہ۔ ٣-تہ خانہ۔

טֶנֶא م ٹوکری۔

טנף پعیل-میلا کرنا۔

טעה ہفعیل-گمراہ کرنا۔

טעם قل ١-چکھنا۔ ٢-مزہ جاننا۔

پعیل-چکھانا۔

טַעַם م ١-مزہ۔ ٢-تمیز۔ ٣-عقل۔ ٤-فتوی۔ ٥-فرمان۔

טְעֵם م ١-مزہ۔ ٢-فتوی۔ ٣-مقدمہ۔ ٤-فرمان۔ ٥-حساب۔ ٦-دل۔

מַטְעַמִּים م (صیغہ جمع) مزہ دار کھانا۔

١ **טען** پُعل-چھیدنا۔

٢ **טען** قل-لادنا۔

טַף ——— טפף.

١ **טפח** پعیل-تاننا۔

טֶפַח م ١-ہتھیلی۔ ٢-بالشت۔ ٣-عمارت میں ایسا نکلا ہوا پتھر جس پر شہتیر ٹیکا جاے۔

٢ טפח پعیل-ہتھیلی پر لئے پھرنا۔

טְפָחִים م (جمع) هتهيلي پر ليا جانا.
טֶפַח م بالشت.
מִטְפַּחַת ث عورتوں كي چادر.
טפל قل ۱-تانكنا. ۲-جهوت موٹ بنانا.
טִפְסָר م گورنر. (ماخذ زند).
טפף قل-نازك خرامي كرني.
טַף م ۱-بچه. ۲-عيال و اطفال.
טְפַר ——— ۲ צפר.
טפש قل-موٹا هونا.
טרד قل ۱-دهكيلنا. ۲-نكال دينا. ۳-پے درپے هونا.
טרה تازه هونا.
טָרִי تازه.
טְרִים ——— טֶרֶם.
טרח هفعيل-لادنا.
טֹרַח م بوجهه.
טְרִי ——— טרה.
טֶרֶם اور טְרוֹם ۱-آغاز. ۲-ابتك نهيں. ۳-اُس سے پيشتر كه.
בְּטֶרֶם اور מִטֶּרֶם اُس سے پيشتر كه.
טרף قل ۱-توڑ لينا. ۲-پهاڑ ڈالنا.
نفعل-پهاڑا جانا.
پُعل-پهاڑا جانا.
هفعيل-كهلانا.
טָרָף تازه توڑا هوا.
טֶרֶף م ۱-تازه توڑي هوئي پتي. ۲-شكار. ۳-طعام.
טְרֵפָה م پهاڑا هوا جانور.

י

יאב قل-آرزومند هونا.
יאה قل-پهبنا.
יְאוֹר ——— יְאֹר.
۱ **יאל** نفعل ۱-بيوقوفي كرني. ۲-بيوقوف بننا.
۲ **יאל** هفعيل ۱-چاهنا. ۲-اپنے ذمه لينا. ۳-راضي هونا.
יְאֹר يا יְאוֹר م (بصيغه واحد) ۱-درياے نيل. ۲-اور كوئي دريا. (ايكهي مقام ميں ہے).
(بصيغه جمع) درياے نيل كي شاخيں.
(ماخذ مصري).
יאש نفعل ۱-نااُميد هونا. ۲-باطل هونا.
پعيل-نااُميد كر دينا.
יבב پعيل-چلانا.
יְבוּל ——— ۱ יבל.
۱ **יבל** قل ۱-بهنا. ۲-چلنا.
هفعيل ۱-چلانا. ۲-دهوم دهام سے پهنچانا. ۳-پيدا كرنا.
هُفعل ۱-پهنچايا جانا. ۲-خصوصاً دهوم دهام سے.
יָבָל اور יוּבַל اور אוּבַל يا אֻבָל م دريا.
יְבוּל م حاصل (خصوصاً زمين كا).
בּוּל م ۱-بارش. ۲-آٹهواں مهينا. (جس ميں فلسطين كي صرف بارش هوتي ہے). ۳-نباتات. ۴-تنه.
יַבֶּלֶת جس ميں سے پيپ نكلتي هو.

מַבּוּל م نوح کا طوفان.

תֵּבֵל ث ۱-نباتات. ۲-آبادي. ۳-دُنيا.

۲ יבל خوش هونا.

יוֹבֵל يا יֹבֵל م اور ث ۱-خوش آوازي. ۲-خوش آواز ترئي. ۳-آزادي کا سال جو هر پچاسواں برس هوتا تها اور جس کي خبر خوش آواز ترئيوں سے ديجاتي تهي.

יָבָם م ديور جيٹهه.

יִבֵּם پِعيل-مرے هوئے بهائي کي بيوي سے شادي کرني.

יְבָמֶת ث ۱-بهاوج. ۲-ديوراني جٹهاني.

۱ יבשׁ قَل-سوکهنا.

پِعيل-سکهانا.

هِفْعِيل ۱-سکهانا. ۲-سوکهنا. ۳-نيست هونا.

יָבֵשׁ خشک.

יַבָּשָׁה اور יַבֶּשֶׁת ث خشکي.

۲ יבשׁ هِفْعِيل ۱-شرمنده کرنا. ۲-شرمنده هونا. ۳-شرم انگيز کام کرنا.

יגב قَل-هل جوتنا.

יָגֵב م کهيت.

۱ יגה قَل-غمگين هونا.

پِعيل-غمگين کرنا.

هِفْعِيل-غمگين کرنا.

نِفْعَل-غمگين هونا.

יָגוֹן م غم.

תּוּגָה ث غم.

۲ יגה قَل-هٹنا.

هِفْعِيل-هٹانا.

יְגִיעַ، יְגִיעָה ―― יגע.

יגע قَل ۱-محنت کرني. ۲-تهکنا.

پِعيل-تهکانا.

هِفْعِيل-تهکانا.

יָגֵעַ اور יָגִיעַ تهکا هوا.

יְגִיעַ م ۱-محنت. ۲-محنت کا حاصل. ۳-دولت.

יְגִיעָה يا יְגֵעָה ث ماندگي.

יְגַע م محنت کا حاصل.

۱ יגר ڈهير کرنا.

יְגַר م ڈهير.

۲ יגר قَل-ڈرنا.

יָגֹר ڈرنيوالا.

יָד ث ۱-هاتهه. ۲-دستکل. ۳-چول. ۴-ڈهري. ۵-زور. ۶-مدد. ۷-بار. ۸-پاس. ۹-طرف. ۱۰-کناره. ۱۱-کنگني. ۱۲-جگهه. ۱۳-حصه. ۱۴-چند (جيسے دوچنده ميں هے). ۱۵-ستون نشان. ۱۶-رسته بتانيوالا ستون وغيره.

ידא اور ידה قَل-ڈالنا.

پِعيل ۱-پهينکنا. ۲-نکالدينا.

هِفْعِيل ۱-هاتهه بڑهاکر دکهانا. ۲-اِقرار کرنا. ۳-شکرگذاري کرني.

هِتْفَعِيل ۱-اپنے قصور کا اِقرار کرنا ۲-شکر گذاري کرني.

תודה ث ١-اقرار ٢-شکرگذاري، ٣-شکرگذاري کي قرباني. ٤-شکرگذاروں کي جماعت.

הודה ث شکرگذاري کا گيت.

דת ث ١-فرمان، ٢-قانون، ٣-مذهب.

דתבר م قانون‌دان. (دت اور فارسي لفظ ور سے).

ידד پيار کرنا.

ידיד پيارا.

ידידות يا ידידה ث پياري.

ידה قَل-ڈالنا.

ידו ——— ירה.

ידע قَل ١-جاننا. ٢-جان لينا. ٣-دريافت کرنا. ٤-کسي سے همبستر هونا. ٥-کسي کي طرف توجه کرني. [کرنا.

نِفْعَل ١-معلوم هونا. ٢-سکهايا جانا. ٣-اپني تئيں ظاهر

پِعِّيل-جتانا.

پُعَّل-پهچانا جانا.

پوعيل-جتانا.

هِفْعِيل ١-جتانا. ٢-سکهانا.

هُفْعَل-معلوم هونا.

هِتْپَعِّيل-اپني تئيں ظاهر کرنا.

ידעני م ١-دانا آدمي. ٢-ديووں کے ذريعه سے خبريں بتانيوالا. ٣-ايسا ديو.

דע م ١-علم، ٢-راے.

דעה ث جاننا.

דעת ث ١-علم. ٢-دانش.

מדע اور מדע يا מנדע ١-علم، ٢-عقل، ٣-دل.

מדוע (מה ידוע کي عوض) کيوں.

מודע اور מודע يا מדע م جان پهچان مرد.

מודעת ث جان پهچان عورت.

יה ——— הוה.

יהב قَل-١-دينا. ٢-سونپ دينا. ٣-ٹهيرانا. ٤-رکهنا.

هُتْپَعِّيل-سونپا جانا.

יהב م سونپي هوئي چيز.

הבה چلو.

הבהב م نذر.

יהודה حضرت يعقوب کا چوتها بيٹا.

יהד هِتْپَعِّيل-يهودي بننا.

יהודי اور יהודי م يهودي.

יהודיה ث يهودن.

יהודית يهودي زبان ميں.

יהוד م ملک يهوديه.

יהוה ——— הוה.

יהיר ——— יהר.

יהלם ——— הלם.

יהר شيخي کرني.

יהיר شيخي‌باز.

יובל ——— ١ יבל.

יובל ——— ٢ יבל.

יום گرم هونا.

ימים م (جمع) گرم پاني کے چشمے.

יום م (جمع ימים) بصيغه واحد. ١-دن. ٢-روز.
بصيغه جمع. ١-چندروز. ٢-سال.
היום ١-آج. ٢-اِس‌وقت. ٣-اُس‌وقت.
ביום ١-اِس وقت. ٢-اُس وقت.
יומם ١-دن کو. ٢-دن کو آنیوالا.

יגן اُبلنا.
יון م چکني مٹي.
יון م ١-کیچ. ٢-مسقي.
יונה ث فاختہ. (ماخذ مشتبه).
חרי־יונים م (جمع) فاختاؤں کي بیٹ (חרה سے).
יונק | יונקת —— ינק.
יוצר —— יצר.
יורה —— ירה.
יותר יותרת —— יתר.

יזע بہنا.
יזע م اور יזעה ث پسینا.

יחד قل ١-ایک ہونا. ٢-اکٹھا ہونا.
پعیل-ایک کرنا.
١ יחד م یگانگي.
٢ יחד ١-اکٹھے. ٢-سب کے سب. ٣-بالکل.
٤-مطلق.
יחדו اور יחדיו ١-اکٹھے. ٢-آپس میں. ٣-ایک
هي وقت.
יחיד ١-اکیلا. ٢-اکلوتا. ٣-وحید.
יחיל —— יחל.

יחל قل-صبر کرنا.
پعیل ١-اُمید آمیز انتظار کرنا. ٢-اُمید بندهاني.
هفعیل-انتظار کرنا.
نفعل-صبر کرنا.
יחיל صابر.
תוחלת ث صبرآمیز انتظار.

יחם قل ١-گرم ہونا. ٢-گرمي معلوم ہوني.
پعیل ١-گرم ہونا. ٢-شہوت سے مست ہونا.
٣-پیٹ میں لینا.
חמה اور חמא اور חמאה ث ١-گرمي. ٢-غصہ.
٣-زہر.
יחמור —— חמר.

יחף ننگے پانو چلنا.
יחף ننگے پانو.

יחר قل-تاخیر کرني.
هفعیل-تاخیر کرني.

יחש م خاندان. (جو پُشت در پُشت سے چلا آتا ہو).
יחש هتفعیل-اپنا نام نسب نامه میں لکھوانا.
התיחש م نسب نامه.

יטב قل ١-اچھا ہونا. ٢-خوش ہونا.
هفعیل ١-کوئي کام اچھي طرح سے کرنا. ٢-سلوک
کرنا. ٣-خوشي مناني ٤-سنوارنا. ٥-اچھا
معلوم ہونا.
מיטב م اچھے سے اچھا حصہ.
יין —— יין.

יכח קַל ۱-سامنے ہونا. ۲-ظاہر ہونا.
הִפְעִיל ۱-ظاہر کرنا. ۲-ثابت کرنا. ۳-قائل کرنا.
۴-ڈانٹنا. ۵-تنبیہہ کرنی ۶-فیصلہ کرنا.
۷-بحث کرنی.
הָפְעַל-سزا پانی.
נִפְעַל ۱-قائل ہونا. ۲-مباحثہ کرنا.
הִתְפַּעֵל-مباحثہ کرنا.
תּוֹכֵחָה اور תּוֹכַחַת ث ۱-ثبوت. ۲-قائل کرنا.
۳-ملامت. ۴-تنبیہہ.

יכל קַל ۱-سکنا. ۲-سہہ سکنا. ۳-سمجھ سکنا.
۴-غالب ہونا.
הָפְעַל ۱-سکنا. ۲-سہہ سکنا. ۳-سمجھ سکنا.
۴-غالب ہونا.
הֵיכָל م اور ث ۱-محل (گنجایش کے سبب). ۲-ہیکل.
۳-خصوصاً ہیکل کا درمیانی حصہ. ۴-بتخانہ.

ילד קַל ۱-جننا. ۲-انڈے دینا. ۳-جنانا. (باپ کا).
נִפְעַל-پیدا ہونا.
פִּעֵל-جنانا. (دائی کا).
פֻּעַל-پیدا ہونا.
הִפְעִיל ۱-جنانا. (کسی کا). ۲-اُگوانا.
הָפְעַל-پیدا ہونا.
הִתְפַּעֵל-اپنی پیدایش لکھوانی.
יֶלֶד م ۱-فرزند. ۲-لڑکا (باعتبارِ عمر). ۳-جوان.
יַלְדָּה ث لڑکی.
יַלְדוּת ث ۱-جوانی. ۲-جوانوں کی جماعت.

יִלּוֹד پیدا ہوا (مولود).
יָלִיד پیدا ہوا (مولود).
מוֹלֶדֶת ث ۱-پیدایش. ۲-زادبوم. ۳-اولاد. ۴-خاندان.
(جو پشت در پشت چلا آتا ہو).
תּוֹלְדוֹת ث (جمع) ۱-خاندانہا. ۲-تواریخ. ۳-پیدایش.

ילך یہ הלך کا بالکل مرادف ہے.

ילל הִפְעִיל ۱-واویلا کرنا. ۲-للکارنا.
יְלֵל م اور יְלָלָה ث واویلا.
תּוֹלָל م واویلا کرانیوالا.

ילע קַל-بےسوچے سمجھے بولنا.

ילף چمٹنا.
יַלֶּפֶת ث زخم کا انگور.

ילק چاٹنا.
יֶלֶק م ایک قسم کی ٹڈی.
יַלְקוּט ——— לקט.

יָם (جمع יַמִּים) م ۱-سمندر. ۲-کوئی بڑا دریا. ۳-مغرب
(کیونکہ کنعان کے مغرب کیطرف سمندر ہے)
[طرف.
יָמִים ——— יוֹם.
יָמִין م اور ث ۱-داہنی طرف. ۲-داہنا ہاتھ. ۳-دکھن
יְמָנִי اور יְמִינִי داہنا.
ימן הִפְעִיל ۱-داہنی طرف جانا. ۲-اپنے داہنے ہاتھ
کو کام میں لانا.
תֵּימָן م ۱-دکھن طرف. ۲-دکھنی ہوا.

ימר הִפְעִיל-بدل دینا.
הִתְפַּעֵל-اپنا بدلا پانا.

ימש هِفْعِيل-ٹٹولوانا.

ינה قَل-ظلم کرنا.

هِفْعِيل ۱-ظلم کرنا. ۲-ظلم کرکے نکال دینا.

יוֹנָה —— ינה.

ינק قَل-چوسنا.

هِفْعِيل ۱-چسانا. ۲-خصوصاً اپنا دُود پلانا.

יוֹנֵק م اور יוֹנֶקֶת اور יְנִיקָה ث کونپل.

מֵינֶקֶת یا מֵנִקָה ث اپنا دُود پلانیوالی.

יַנְשׁוּף | יַנְשׁוֹף —— נשף.

יסד قَل ۱-کسیکی بُنیاد ڈالنی. ۲-قائم کرنا. ۳-مقرر کرنا.

نِفْعَل ۱-کسی کی بُنیاد پڑنی. ۲-اکٹھے بیٹھنا.
۳-آپس میں مشورہ کرنا.

پِعِيل ۱-کسی کی بُنیاد ڈالنی. ۳-مقرر کرنا.

پُعَل-کسی کی بُنیاد پڑنی.

هُفْعَل ۱-کسی کی بُنیاد پڑنی. ۲-خوب قائم ہونا.

יְסוֹד م اور יְסוֹדָה ث بُنیاد.

יְסֻד م آغاز.

מוּסָד اور מוֹסָד م ۱-بُنیاد. ۲-بُنیاد کا ڈالنا.

מוֹסָדָה ث ۱-بُنیاد. ۲-تقرر.

מְסַד م بُنیاد.

סוֹד م ۱-بیٹھنا. ۲-مجلس. ۳-مشورہ. ۴-راز.
۵-جان پہچان.

יִסּוֹר —— יסר.

יָסוּר —— סור.

יסך قَل-ڈالا جانا.

יסף قَل اور هِفْعِيل ۱-بڑھانا. ۲-بڑھنا. ۳-کوئی کام پھر کرنا. ۴-کوئی کام اَور کرنا.

نِفْعَل ۱-بڑھایا جانا. ۲-بڑھنا. ۳-ملنا. ۴-اور ہونا.

هُفْعَل-بڑھایا جانا.

יסר قَل پِعِيل اور هِفْعِيل ۱-سیدھا کرنا. ۲-تعلیم دینی.
۳-تربیت کرنی. ۴-تنبیہ کرنی.

نِفْعَل ۱-تنبیہ قبول کرنی. ۲-عبرت پکڑنی.

יִסּוֹר م تنبیہ کرنیوالا.

מוּסָר م ۱-تربیت. ۲-تنبیہ. ۳-عبرت انگیزبات.
۴-تعلیم.

מֹסֵר تربیت.

יָע —— יעה.

יעד قَل ۱-مقرر کرنا. ۲-کسی عورت سے منگنی کرنی.

نِفْعَل ۱-باہم ملنے کی جگہ اور وقت مقرر کرنا.
۲-مقرری وقت اور جگہ ملنا. ۳-ملنا.

هِفْعِيل-مقرری جگہ اور وقت کے لئے طلب کرنا.

هُفْعَل ۱-مقرر ہونا. ۲-متوجہ ہونا.

מוֹעֵד م ۱-مقرری وقت. ۲-عید. ۳-عید کی قربانی.
۴-زمانہ. ۵-ملاقات. ۶-مجلس. ۷-مجلس کا مکان.

מוֹעָד م ۱-مجلس. ۲-غول.

מוֹעָדָה ث ۱-مجلس. ۲-غول.

מִיעָדָה ث مقرری پناہ گاہ.

עֵדָה ث ۱-مجلس. ۲-جماعت. ۳-گیرانا. ۴-غول.

יעה قَل-اُٹھا لیجانا.

יַעַ م کفچه یا پهاوڑا.

יְעוֹר ——— יער.

יעז נִפְעַל ۱-زورآور هونا. ۲-گردن‌کش هونا.

۱ **יעט** קַל-پهنانا.

۲ יעט ——— יעה.

יעל קַל ۱-چڑهنا. ۲-مفید هونا.

הִפְעִיל ۱-مفید هونا. ۲-ترقی دینی. ۳-فائده اُٹهانا.

יָעֵל م ایک قسم کا پهاڑی بکرا.

יַעֲלָה ث ایک قسم کی پهاڑی بکری.

בְּלִיַּעַל م ۱-بیفائدگی. ۲-خرابی. ۳-خراب آدمی.

יען کهاؤ هونا.

יָעֵן اور יַעֲנָה ماده شترمرغ.

יַעַן ——— ۱ ענה.

יעף קַל-تهکنا.

הֻפְעַל-تهکنا.

יָעֵף تهکا هوا.

יְעָף م تیزروی.

תּוֹעָפוֹת ث (جمع) ۱-تکان. ۲-تیزروی. ۳-محنت. ۴-چڑهائی.

יעץ (ر יעט) קַל ۱-صلاح دینی. ۲-مشوره کرنا. ۳-تدبیر کرنی. ۴-خبر دینی.

נִפְעַל ۱-صلاح لینی. ۲-آپس میں مشوره کرنا. ۳-صلاح دینی.

הִתְפַּעֵל-آپس میں مشوره کرنا.

מוֹעֵצָה ث تدبیر.

۲ עֵצָה ث (ر עֵצָא) ۱-صلاح. ۲-تدبیر. ۳-هوشیاری.

יער اُبلنا.

יַעַר اور יַעְרָה م ۱-بهتا هوا شهد. ۲-جنگل.

יפה קַל ۱-چمکنا. ۲-خوبصورت هونا.

פִּעֵל-سنوارنا.

פְּעַלְעַל-نهایت خوبصورت هونا.

הִתְפַּעֵל-اپنے تئیں سنوارنا.

יָפֶה ۱-خوبصورت. ۲-خوب.

יְפֵה־פִיָּה ذرا خوبصورت.

יֳפִי اور יְפִי م ۱-خوبصورتی. ۲-جمال.

מוֹפֵת ث ۱-جلالی کام. ۲-معجزه. ۳-نشانی.

יפח קַל-پهونکنا.

הִתְפַּעֵל-ٹهنڈا سانس بهرنا.

יָפֵחַ اپنے سانس کے ساتهه نکالنے‌والا.

יפע קַל-چمکنا.

הִפְעִיל ۱-چمکانا. ۲-جلوه‌گر هونا.

יִפְעָה ث رونق.

יצא קַל ۱-نکلنا. ۲-طلوع هونا. ۳-خرچ هونا. ۴-تمام هونا.

הִפְעִיל ۱-نکالنا. ۲-خرچ کرانا. ۳-مشتهر کرنا. ۴-پیدا کرنا.

הֻפְעַל-نکالا جانا.

יָצִיא نکلا هوا.

מוֹצָא م ۱-خروج. ۲-اشتهار. ۳-نکلنے کی جگه. ۴-مشرق. ۵-جو کچهه نکلتا ہے. ۶-دساوری مال جو جاتا ہے.

מוֹצָאָה ث ١-خروج. ٢-پاخانہ.
תּוֹצָאָה ث ١-خروج. ٢-نکلنے کي جگہ. ٣-تمام ہونے کي جگہ.
צֵאָה ث بيٹ.
צֹאָה ث گوہ.
צֶאֱצָאִים م (جمع) ١-نباتات. ٢-اولاد.
צוֹאָה ث ١-گوہ. ٢-کسي طرح کا ميل.
צוֹא گوہ ميں بھرا ہوا.
שֵׁיצִיא تمام.

יצב قل ١-کھڑا کرنا. ٢-قائم ہونا. ٣-سچ ہونا.
פִּיעֵל-تحقيقات کرني.
הִתְיַצֵּב ١-اپنے تئيں کھڑا کرنا. ٢-کھڑا ہونا. ٣-کھڑا رہنا.
יַצִּיב ١-قائم. ٢-سچا.

יצג قل-کھڑا ہونا.
הִפְעִיל ١-کھڑا کرنا. ٢-ٹھہرانا. ٣-رہنے دينا.
הָפְעַל-رہنے ديا جانا.
יִצְהָר ——— צהר.
יְצוּעַ ——— יצע.

יצע قل-بچھانا.
הִפְעִיל-بچھانا.
הָפְעַל-بچھنا.
יָצוּעַ اور יְצוּעַ م ١-بچھونا. ٢-پلنگ. ٣-منزل (مکانکي) ٤-کوٹھريوں کا مجموعہ.
מַצָּע م بچھونا.

יצק قل ١-ڈالنا. ٢-اُنڈيلنا. ٣-ڈھالنا. ٤-بہنا.
פִּיעֵל-اُنڈيلنا.
הִפְעִיל ١-اُنڈيلنا. ٢-ٹھہرانا.
הָפְעַל ١-اُنڈيلا جانا. ٢-ڈھالا جانا. ٣-برقرار ہونا.
יְצֻקָה ث ڈھالنا.
מוּצָק م ڈھالي ہوئي چيز.
מוּצָקָה ث نلي.
מְצֻקֶת ث ڈھالنا.

١ **יצר** قل ١-کمہار کيطرح بنانا. ٢-بنانا. ٣-تدبير کرني.
נִפְעַל-بننا.
פֻּעַל-بننا.
הָפְעַל-بننا.
יוֹצֵר م کمہار.
יֵצֶר م ١-بنائي ہوئي چيز. ٢-حقيقت. ٣-تدبير. ٤-خيال.
יָצוּר م عضو.

٢ **יצר** قل ١-تنگ ہونا. ٢-تنگي ہوني.

יצת قل ١-جلانا. ٢-جلنا.
נִפְעַל ١-جلنا. ٢-بھڑکنا.
הִפְעִיל-جلانا.

יקב کھوکھلا کرنا.
יֶקֶב م ١-انگور کا رس جمع ہونے کے لئے کولھو کے نيچے جو خانہ ہوتا ہے. ٢-انگور کا کولھو.

יקד قل-جلانا.
הָפְעַל-جلنا.

יְקֵדָא ث سوزش.

יְקוֹד م سوزش.

מוֹקֵד م ۱-سوزش. ۲-لکٹي.

מוֹקְדָה ث انگیٹھي.

יקהה فرمانبردار ہونا.

יְקָהָה ث فرمانبرداري.

יְקוּם ——— قوم.

יְקוּשׁ | יָקוֹשׁ ——— يقش.

יַקִּיר ——— يقر.

יקע قل ۱-اُکھیڑ لیا جانا. ۲-چڑھنا (پھٹے کا). ۳-کسي کا دل کسي سے پھر جانا.

هِفْعِيل-پھانسي دیني.

هُفْعَل-پھانسي پاني.

יקץ قل-جاگنا.

יקר قل ۱-گراں قدر ہونا. ۲-معزز ہونا. ۳-عزیز ہونا.

هِفْعِيل-شاذ و نادر کرنا.

יָקָר ۱-گراں قدر. ۲-معزز. ۳-عزیز. ۴-رونق دار. ۵-شاذ و نادر.

יְקָר م ۱-گراں قدري. ۲-عزت. ۳-رونق. ۴-قیمت.

יַקִּיר ۱-پیارا. ۲-معزز.

יקש قل ۱-پرندوں کے لئے پھندے لگانے. ۲-پھندے لگانے.

نِفْعَل-پھندے میں پھنسنا.

יָקוֹשׁ اور יָקוּשׁ م چڑیمار.

יָקֻשׁ پھنسا ہوا.

מוֹקֵשׁ م پھندا.

ירא قل-ڈرنا.

نِفْعَل ۱-ڈر کا باعث ہونا. ۲-ڈراؤنا ہونا. ۳-عجیب

پِعِيل-ڈرانا.

יָרֵא ڈرنیوالا.

יִרְאָה ث ۱-ڈر. ۲-ڈرنا.

מוֹרָא اور מוֹרָאָה ث ۱-ڈر. ۲-ڈر کا باعث. ۳-ڈراؤنا کام.

יָרֵב ——— ریب.

ירד قل ۱-اُترنا. ۲-ڈھلنا. ۳-بہنا. ۴-گر پڑنا.

هِفْعِيل ۱-اُتارنا. ۲-اُتار دینا. ۳-گرا دینا. ۴-بہا دینا. ۵-نیچے لانا یا پہنچانا.

هُفْعَل-اُتارا جانا.

מוֹרָד م ۱-اُتار. ۲-دروازہ پر ٹنگي ہوئي پھول بوٹے کي کوئي چیز.

ירה قل ۱-پھینکنا. ۲-ڈالنا. ۳-سینچنا.

نِفْعَل-تیر وغیرہ سے مارا جانا.

هِفْعِيل ۱-ڈالنا. ۲-خصوصاً تیر وغیرہ مارنا. ۳-سینچنا. ۴-ہاتھ بڑھانا. ۵-دکھانا. ۶-سکھانا.

יוֹרֶה م اول برسات.

מוֹרֶה م ۱-تیرانداز. ۲-اول برسات. ۳-اُستاد.

תּוֹרָה ث اور תֹּרָה م ۱-تعلیم. ۲-شریعت. ۳-توراۃ.

ירח قل-ڈر جانا.

יָרוֹק ——— ۲ یرق.

יָרֵחַ م چاند.

יֶרַח اور יְרַח م مہینا.

ירט قل ۱-پٹک دینا. ۲-ہٹ جانا.

יָרִיב — ריב.
יְרִיעָה — ירע.
יָרֵךְ ث ران.
יַרְכָה ث (واحد میں) ۱-ران. ۲-پیچھا.
(تثنیہ میں) ۱-پیچھا. ۲-اندرونی حصہ.
ירע قل ۱-کانپنا. ۲-شور و غل کرنا. ۳-بُرا ہونا.
۴-بُرا معلوم ہونا. ۵-ناخوش ہونا.
יְרִיעָה ث پردہ.
۱ ירק قل-تھوکنا.
۲ ירק سرسبز ہونا.
יֶרֶק م ۱-سبزی. ۲-خصوصاً ساگ پات.
יָרָק م سبزی.
יֵרָקוֹן م ۱-سبزی. ۲-زرد روئی. ۳-لینڈھا (اناج کے لئے ایک قسم کی آفت).
יָרוֹק م سبزی.
יְרַקְרַק م زردی.
ירש قل ۱-کسی چیز پر قابض ہونا. ۲-پہلے مالک کو نکال دینا. ۳-میراث میں لینا. ۴-وارث ہونا.
נִפְעַל ۱-اپنی ملک سے نکالا جانا. ۲-مفلس ہونا.
פִּעֵל-قبضہ میں لانا.
הִפְעִיל ۱-قابض کرنا. ۲-مالک کو نکال دینا.
۳-بےمیراث کر دینا. ۴-مفلس کر دینا.
۵-میراث میں لینا.
יְרֵשָׁה اور יְרֻשָּׁה ث میراث.
מוֹרָשׁ م اور מוֹרָשָׁה ث میراث.

תִּירוֹשׁ یا תִּירשׁ م نئی مے (کیونکہ جلدی آدمی کو بیخود کر دیتی ہے).
רֶשֶׁת ث جال.
ישם قل ۱-رکھنا. ۲-رکھا جانا.
יֵשׁ اور יֶשׁ اور אִית (ر אִיתַי) ۱-ہستی. ۲-حقیقت. ۳-ہے. ہیں. ہو.
ישב (ر יתב) قل ۱-بیٹھنا. ۲-بیٹھا رہنا. ۳-رہنا.
۴-بسنا. ۵-بسایا جانا. ۶-نزدیک رہنا.
נִפְעַל-بسایا جانا.
פִּעֵל-بٹھانا.
הִפְעִיל ۱-بٹھانا. ۲-بسانا. ۳-کسی عورت سے شادی کرنی.
מוֹשָׁב م ۱-نشستگاہ. ۲-مجلس. ۳-مسکن. ۴-باشندوں کا مجموعہ. ۵-جگہ.
תּוֹשָׁב م ۱-باشندہ. ۲-پردیسی.
۱ שִׁיבָה ث باشش.
۲ שֶׁבֶת ث ۱-بیٹھنا. ۲-بیٹھنے کی جگہ. ۳-جگہ.
ישה کھڑا ہونا.
תּוּשִׁיָּה ث ۱-کھڑا کرنا. ۲-مدد. ۳-تدبیر.
۴-دانش.
יְשׁוּעָה — ישע.
יֶשַׁח — שחח.
ישט הִפְעִיל-بڑھانا.
יְשִׁימוֹן | יְשִׁימָה — ישם.
יָשִׁישׁ — ישש.

ישם قل-ویران هونا.
יְשִׁימוֹן م صحرا.
יְשִׁימָה ث بربادي.

ישן قل ١-تهک جانا. ٢-سو جانا. ٣-سویا رهنا.
נִפְעַל ١-سوکهہ جانا. ٢-پُرانا هونا.
פִּעֵל-سُلانا.
יָשֵׁן سوتا هوا.
יָשָׁן پُرانا.
שֵׁנָה اور שֵׁנָא اور שְׁנַת ث نیند.

ישע قل-چهوٹنا.
הִפְעִיל ١-چهڑانا. ٢-بچانا. ٣-نجات دیني.
נִפְעַל ١-بچنا. ٢-نجات یافته هونا.
יֶשַׁע اور יֵשַׁע م ١-چهٹکارا. ٢-نجات. ٣-نجات دیني.
יְשׁוּעָה ث نجات.
מוֹשָׁעָה ث نجات کا کام.
יָשְׁפֵה اور יָשְׁפֶה م زبرجد. (ماخذ مشتبه).

ישר قل ١-سیدها هونا. ٢-سیدها چلنا. ٣-درست هونا.
פִּעֵל ١-سیدها بنانا. ٢-سیدها چلانا. ٣-درست ٹهہرانا. ٤-هموار کرنا.
פֻּעַל-هموار کیا جانا.
הִפְעִיל ١-سیدهي راه بناني. ٢-هموار کرنا.
יָשָׁר ١-سیدها. ٢-درست. ٣-هموار.
יֹשֶׁר م ١-سیدهاپن. ٢-درستي.
יִשְׁרָה ث سیدهاپن.
יְשֻׁרוּן م سیدها آدمي.

מִישׁוֹר م ١-درستي. ٢-هموار میدان.
מֵישָׁר م ١-سیدهاپن. ٢-درستي. ٣-صلح.

ישש سر سفید هونا.
יָשֵׁשׁ اور יָשִׁישׁ م بڈها آدمي.
יַת ——— ١ את.
יתב ——— ישב.

יתד پایدار کرنا.
יָתֵד م اور ث ١-کهونٹا. ٢-میخ. ٣-بیلچه.
יְתוֹם ——— יתם.
יְתוּר ——— תור.

יתח مارنا.
תּוֹתָח م مگدر.
יַתִּיר ——— יתר.

יתם تنها هونا.
יָתוֹם م یتیم.

יתן پایدار هونا.
אֵיתָן ١-پایدار. ٢-بارهوں ماسي (باره مهینے بہنے والي). ٣-زور آور. ٤-سخت.

יתר قل ١-زیاده هونا. ٢-بچنا. ٣-غالب هونا.
הִפְעִיל ١-زیاده دینا. ٢-بچانا. ٣-غالب هونا.
נִפְעַל ١-بچنا. ٢-باقي رهنا. ٣-غالب هونا.
יֶתֶר یا יֹתֵר م ١-بقیّه. ٢-نفع. ٣-زیاده. ٤-سوا. ٥-چونکه.
יֹתֶרֶת یا יֹתֶרֶת ث ١-بقیّه. ٢-کسي چیز کا ناکاره حصه. ٣-جهلّي.

יָתִיר خاص.

יַתִּירָה ث نہایت.

יֶתֶר ۱-زیادتي. ۲-بقيّه. ۳-خصوصيت. ۴-خاص چيز. ۵-رسّي (کیونکه اکثر زیاده هوتي ہے).

יִתְרָה ث بقيّه.

יִתְרוֹן م ۱-نفع. ۲-فوقيت.

מֵיתָר م ۱-رسّي. ۲-خصوصاً چلّه.

מוֹתָר م ۱-زیادتي. ۲-فوقيت.

כ

כְּ —— כְּמוֹ.

כאב قَل ۱-درد کرنا. ۲-غمگين هونا.

הִפְעִיל ۱-دُکهہ دينا. ۲-خراب کرنا.

כְּאֵב م ۱-درد. ۲-غم.

מַכְאֹב یا מַכְאוֹב م درد.

כאה נִפְעַל-اُداس هونا.

הִפְעִיל-اُداس کرنا.

כָּאֶה اُداس.

כאר —— ۱ כּוּר.

כבב گول کرنا.

כּוֹכָב (כְּבְכָב کي عوض) م کوکب.

כבד قَل ۱-بهاري هونا. ۲-معزز هونا. ۳-شدت سے هونا. ۴-سُست هونا. ۵-سخت هونا.

פִּעֵל ۱-کسيکي عزت کرني. ۲-سخت کرنا.

פֻּעַל-معزز هونا.

הִפְעִיל ۱-بهاري کر دينا. ۲-عزت ديني. ۳-عزتدار هونا. ۴-سُست کرنا. ۵-سخت کرنا.

נִפְעַל ۱-معزز هونا. ۲-اپني عزت ظاهر کرني. ۳-شدت سے هونا.

הִתְפַּעֵל ۱-فخر کرنا. ۲-اپنے تئیں بڑهانا.

۱ כָּבֵד ۱-بهاري. ۲-بڑا. ۳-مشکل. ۴-سُست.

۲ כָּבֵד م جگر (کیونکه پیٹ کے اعضا میں یهہ بهاري هوتا ہے).

כָּבֹד (ث כְּבוּדָּה) ۱-جلالي. ۲-بيش‌قيمت.

כֹּבֶד م ۱-بهاري‌پن. ۲-شدت. ۳-بڑائي. ۴-سختي.

כְּבֵדוּת ث دشواري.

כָּבוֹד م اور ث ۱-عزت. ۲-جلال. ۳-باعثِ فخر.

כבה قَل-بُجهنا.

פִּעֵל-بُجهانا.

כָּבִיר | כַּבִּיר —— כבר.

כבל باندهنا.

כֶּבֶל م بيڑي.

כִּרְבֵּל פִּעֵל-پہنّا.

פֻּעַל-مُلبّس هونا.

כַּרְבְּלָא ث اُوپر کا کپڑا.

כבס قَل اور פִּעֵל ۱-روندنا. ۲-کپڑے دهونا.

פֻּעַל اور הֻתְפַּעַל-دهويا جانا (کپڑونکا).

כּוֹבֵס م دهوبي.

כבע گول اور بلند هونا.

כּוֹבַע م خُود.

כבר قَل ۱-بٹنا. گوندھنا. ۲-مضبوط ہونا. ۳-دائم ہونا.
۴-بڑا ہونا.
ہفعیل-بڑھانا.
כְּבָר ۱-دیر سے. ۲-اِس سے پیشتر.
כַּבִּיר ۱-بڑا. ۲-بہت.
כִּבְרָה ث ایک خاص فاصلہ کا نام.
כְּבָרָה ث چھلنی.
כְּבִיר م بُنی ہوئی گدّی.
מַכְבִּיר م کثرت.
מִכְבָּר م جالی.
מַכְבֵּר م ایک قسم کا موٹا کپڑا.

כבשׂ ۱-روندنا. ۲-جُفتی کرنی.
כֶּבֶשׂ اور כֶּשֶׂב م بھیڑ کا بچہ.
כִּבְשָׂה اور כַּבְשָׂה اور כִּשְׂבָּה ث بھیڑ کا مادہ بچہ.

כבשׁ قَل ۱-روندنا. ۲-قبضہ میں لانا. ۳-کسی پر جبر کرنا.
پعیل-قبضہ میں لانا.
نِفعَل-قبضہ میں آنا.
כֶּבֶשׁ م پاانداز.
כִּבְשָׁן م بھٹّی (جس میں دھات گویا مضمحل ہوتی ہے).
כַּד ——— כדד.
כדב כָּדָב ——— כזב.

כדד ۱-مارنا. ۲-چنگاری نکالنی. ۳-محنت کرنی.
۴-پانی کھینچنا.

כַּד ث گھڑا.
כִּידוֹד م چنگاری.
כַּדְכֹּד م لعل.

כדר بیقرار ہونا.
כִּידוֹר م ہُلّڑ

כֹּה (و כֹּה) ۱-اِس طرح. ۲-اِدھر. ۳-یہاں ۴-اب.
אֵיכָה اور אֵיכָכָה اور אֵיךְ اور הֵיךְ ۱-کس طرح. ۲-کہاں.
כָּכָה اِس اِس طرح.
אֵיכָכָה کس طرح.

כהה قَل ۱-کمزور ہونا. ۲-دُھندلا ہونا.
پعیل ۱-زردرو کرنا. ۲-ڈانٹنا. ۳-زردرو ہونا.
۴-اُداس ہونا.
כֵּהֶה ۱-دُھندلا. ۲-زردرو.
כֵּהָה ث زخم کا درد کم کرنا.

כהל قَل-سکنا.

۱ **כהן** قَل-مقرر ہونا.
כֹּהֵן (ر כֹּהֲנִים) م ۱-کوئی حاکم. ۲-خصوصاً حاکم دین یعنی کاہن.
۲ כהן پعیل ۱-کاہن ہونا. ۲-کاہن کا کام کرنا.
۳-کاہن کا سا تاج سر پر رکھنا.
כְּהֻנָּה ث کہانت یعنی کاہن کا عُہدہ اور کام.
כּוֹ ——— ۲ כה.
כּוֹבַע ——— כבע.

۱ **כוה** قَل-جلانا.
نِفعَل-جلنا.

כְּוִיָּה ث جلنا (بدن کا).

٢ כִּי (כְּוִי کي عوض) م داغ.

מִכְוָה ث سوزش.

٢ **כוח** کھوکھلا ہونا.

כּוֹ م کھڑکي.

כּוֹחַ ——— כחח.

כּוֹכָב ——— כבב.

כול قَل-ماپنا.

פִּלְפֵּל ١-کسي کي گنجایش رکھني. ٢-برداشت کرني. ٣-سنبھالنا. ٤-پرورش کرني.

פֻּלְפַּל-پرورش پاني.

הִכְלִיל ١-کسي کي گنجایش رکھني. ٢-برداشت [کرني.

כום ڈھیر کرنا.

כִּימָה ث ١-ڈھیر. ٢-گُچھا. ٣-ثُريّا.

כּוּמְז ——— כמז.

כון قَل-قائم ہونا.

כּוֹנֵן ١-قائم کرنا. ٢-تیّار کرنا.

כּוֹנַן ١-قائم ہونا. ٢-تیّار ہونا.

הֵכִין ١-قائم کرنا. ٢-مقرر کرنا. ٣-تیّار کرنا. ٤-متوجہ کرنا.

הוּכַן ١-قائم ہونا. ٢-تیّار ہونا. ٣-مقرر ہونا.

נָכוֹן ١-قائم ہونا. ٢-مناسب ہونا. ٣-تیّار ہونا.

הִתְכּוֹנֵן ١-قائم ہونا. ٢-اپنے تئیں تیّار کرنا.

כַּוָּן م ایک قسم کي چھوٹي روٹي.

כִּיּוּן م بُت کي چوکي.

١ כֵּן ١-قائم. ٢-سیدھا. ٣-درست. ٤-درستي سے. ٥-اُس طرح. ٦-اُسقدر. ٧-اُتني دير تک. ٨-اُتني دفعہ. ٩-وُھیں.

אַחַר־כֵּן اور אַחֲרֵי־כֵן اُس کے بعد.

בְּכֵן اُس حال میں.

לָכֵן ١-اُس سبب سے. ٢-تو بھي.

עַל־כֵּן اُس سبب سے.

עַד־כֵּן اُس وقت تک.

כְּ اور כַּ ١-جس طرح. ٢-جس قدر. ٣-جس وقت. ٤-مانند. ٥-لگ بھگ. ٦-موافق. ٧-وقت بتانے کا حرف. ٨-قدر و اندازہ بتانیوالا حرف.

כָּעֵת اب.

כָּזֹאת ایسا.

וְכָזֹאת اور וְכָזֹה وغیرہ.

אָכֵן ١-في الحقیقت. ٢-لیکن.

אַךְ ١-في الحقیقت. ٢-صرف. ٣-بالکل. ٤-تو بھي.

מָכוֹן م ١-مضبوط مقام. ٢-بُنیاد.

מְכוֹנָה یا מְכֻנָה ث بُنیاد.

נָכוֹן م ١-حقیقت. ٢-دو پہر.

נְכֹנָה ث ١-درستي. ٢-سچائي.

٢ תְּכוּנָה ث مقام.

כוס ——— כסס.

٢ **כור** اور כאר قَل ١-کھودنا. ٢-چھیدنا.

כַּר م (جمع כָּרִים) جلاّن.

מְכֵרָה ث تلوار.

מְכוּרָה اور מְכוֹרָה ث ۱-کھان. ۲-مبدا. ۳-پیدایش.

۲כור پکانا.

כּוּר م بھٹی.

כִּיּוֹר یا כִּיֹּר م اور ث ۱-بڑی انگیٹھی. ۲-ہاتھ پانو دھونے کا حوض. ۳-ایک طرح کا منبر.

כִּיר م (تثنیہ میں) ایک قسم کی دیگ.

כּוֹר —— ברר.

כּוֹשָׁרָה —— כשר.

כּוֹתֶרֶת —— כתר.

כזב (ر כדב) قل-جھوٹ کہنا.

پعیل-جھوٹ کہنا.

ہفعیل-جھٹلانا.

نفعل-جھوٹا ٹھہرنا.

כָּזָב م ۱-جھوٹ. ۲-باطل چیز.

כֹּזֵב جھوٹا.

אַכְזָב م سوکھنےوالی ندی.

כזר توڑنا.

אַכְזָר اور אַכְזָרִי ۱-سنگدل. ۲-بیرحم. ۳-مہلک.

אַכְזְרִיּוּת ث بیرحمی.

כֹּחַ —— כחח.

כחד پعیل ۱-چھپانا. ۲-انکار کرنا.

ہفعیل ۱-چھپانا. ۲-نیست کرنا.

نفعل ۱-انکار کیا جانا. ۲-نیست کیا جانا.

כחח زور کرنا.

כֹּחַ یا כּוֹחַ م ۱-زور. ۲-جبر. ۳-لیاقت. ۴-دولت. ۵-ایک قسم کی بڑی چھپکلی.

כחל قل-سُرمہ لگانا.

כחש قل ۱-چھوٹا ہونا. ۲-گھٹنا.

پعیل ۱-جھوٹ کہنا. ۲-انکار کرنا. ۳-اُمید کے برخلاف ٹھہرنا. ۴-جھوٹ موٹ تابعدار بننا.

כַּחַשׁ م ۱-جھوٹ. ۲-دُبلاپن.

כֶּחָשׁ جھوٹا.

۱כִּי ۱-جو. ۲-کہ. ۳-تاکہ. ۴-یہاں تک کہ. ۵-جب. ۶-اگر. ۷-چونکہ. ۸-کیونکہ. ۹-ضرور.

יַעַן כִּי اور עַל כִּי اِس لئے کہ.

עַד כִּי جب تک.

۲כִּי —— כוה.

כיד پھنسانا.

כִּיד م آفت.

כִּידוֹן م ایک قسم کا لوہے کا تیر.

כִּידוֹד —— כדד.

כִּידוֹר —— כדר.

כִּיּוּן —— כון.

כִּיּוֹר —— ۲כור.

כִּילַי —— נכל.

כֵּילַפָּה —— כלף.

כִּימָה —— כום.

כִּים —— כנס.

כִּיר —— ۲ כור.
כִּישׁוֹר —— כשר.
כֵּכָה —— כה.
כִּכָּר | כִּכַּר —— כרר.
כֹּל —— כלל.

۱ **כלא** اور ۱ כלה قل ۱-بند کرنا. ۲-روکنا. ۳-منع کرنا.
نِفْعَل-بند ہونا.
כֶּלֶא م قیدخانہ.
כִּלְאַיִם م (صیغہ تثنیہ) دو الگ الگ چیزیں (گویا ایک دوسرے سے رکھی ہوئی).
כְּלוּא اور כְּלִיא م قیدخانہ.
מִכְלָא اور מִכְלָה ث بھیڑ خانہ.

כלב گوندھنا.
כְּלוּב م ۱-ٹوکری. ۲-پنجرہ.

כֶּלֶב م کتّا.

۲ **כלה** اور ۲ כלא قل ۱-تمام ہونا. ۲-پورا ہونا. ۳-تیار ہونا. ۴-نیست ہونا.
پِعیل ۱-تمام کرنا. ۲-تیار کرنا. ۳-نیست [کرنا.
پُعل-پورا ہونا.
כָּלֶה تھکا ماندہ.
۱ כָּלָה ث ۱-تمامی. ۲-نیستی.
۲ כָּלָה اور לְכָלָה بالکل.
כְּלִי (جمع כֵּלִים) م ۱-جو کچھ تیار ہوتا ہے. ۲-خصوصاً برتن. ۳-پوشاک. ۴-سنگار. ۵-جہاز. ۶-اوزار. ۷-باجا. ۸-سلح.

כִּלְיָה ث ۱-گردہ (گویا پیشاب کا ظرف). ۲-باطن.
כִּלָּיוֹן ۱-ماندگی. ۲-نیستی.
۲ מִכְלָה ث کمال.
תִּכְלָה ث کمال.
תַּכְלִית ث ۱-کمال. ۲-انتہا.
כַּלָּה | כְּלוּלֹת —— כלל.
כְּלִיא —— ۱ כלא.

כלח کامل ہونا.
כֶּלַח م بڑھاپا.
כְּלִיא —— ۱ כלא.
כְּלִי | כִּלְיָה כִּלָּיוֹן —— כלה.
כִּילַי —— נכל.
כָּלִיל —— כלל.

כלל قل ۱-تمام کرنا. ۲-کامل کرنا. ۳-کسی کے سر پر تاج رکھنا.
شفعیل-تمام کرنا.
כֹּל یا כּוֹל (مضاف כָּל اور כֹּל) کُل.
כָּלִיל ۱-کامل. ۲-کُل. ۳-کُل سوختنی قربانی.
מִכְלָל اور מִכְלוֹל کمال.
מִכְלוּלִים م (صیغہ جمع) عمدہ پوشاک.
כַּלָּה ث ۱-جس عورت کی منگنی ہوئی وی ہو، (کیونکہ اُس کے سر پر تاج رکھا جاتا تھا). ۲-بہو.
כְּלוּלוֹת ث (جمع) منگنی ہوئی وی عورت کی حالت.

כלם قل-زخمی کرنا.
ہفعیل ۱-ملامت کرنا. ۲-بے عزت کرنا. ۳-شرمندہ [کرنا.

הָכְלַם ۱-بےعزت ہونا. ۲-شرمندہ ہونا.

נִכְלַם ۱-بےعزت کیا جانا. ۲-شرمندہ کیا جانا.

כְּלִמָּה اور כְּלִמּוּת ث ۱-بےعزتي. ۲-شرمندگي.

כלף مارنا.

כֵּילַפֹּת کلہاڑي.

כמה قل-بڑي آرزو سے بےآرام ہونا.

כַּמָּה | כְּמוֹ —— מָה.

כמז گول کرنا.

כּוּמָז م سونے کا طوق.

כמן ۱-چھپا رکھنا. ۲-نمکین کرنا.

מִכְמַנִּים م (جمع) خزانہ.

כַּמֹּן م زیرہ جو نمک کے ساتھ کھایا جاتا ہے.

כמס قل-خزانہ کے طور پر رکھنا.

۱ **כמר** נִכְמַר ۱-گرم ہونا. ۲-جل جانا. ۳-کالا ہونا. ۴-جوش مارنا.

כֹּמֶר م بُت‌پرستوں کے پجاري (کیونکہ وہ کالے کپڑے پہنتے تھے).

כַּמְרִירִים م (جمع) کسوف و خسوف.

۲ **כמר** گُونتھنا.

מִכְמָר اور מִכְמֹר م شکاري کا جال.

מִכְמֶרֶת ث ماہیگیر کا جال.

۱ כֵּן —— כון.

۲ כֵּן —— ۱ כנן.

۳ כֵּן —— ۲ כנן.

כנה פִּעֵל ۱-کسي کي صفتیں بیان کرني. ۲-اپنا لقب بیان کرنا. ۳-چاپلوسي کرني.

כְּנָת م (جمع כְּנָוֹת-و כְּנָן) ۱-نام. ۲-ہمنام. ۳-ہم خدمت.

כַּנָּה —— ۱ כנן.

כִּנּוֹר —— כנר.

כִּנִּם —— ۲ כנן.

כִּנְמָא —— אמר.

۱ **כנן** قائم کرنا.

۲ כֵּן م (جمع כַּנִּים) ۱-مقام. ۲-پایہ.

כַּנָּה ث پودا.

۲ **כנן** چٹکي لیني.

۳ כֵּן م (جمع כִּנִּים) مچھر.

כִּנָּם ث مچھروں کا جھنڈ.

כנס قل ۱-جمع کرنا. ۲-چھپانا.

פִּעֵל-جمع کرنا.

הִתְכַּנֵּס-اوڑھ لینا.

מִכְנָסַיִם م جانگیا (جس سے اندام نہاني چھپایا جاتا ہے).

כּוֹס (כִּנְס کي عوض) ث ۱-پیالہ. ۲-ایک قسم کا حرام پرند جس کے گلے سے پیالہ سا لٹکتا ہے.

כִּיס (כִּנְס کي عوض) م تھیلي.

מִסְכְּנָה (מִכְנָסָה کي عوض) ث انبار خانہ.

כנע قل-خم ہونا.

הִכְנִיעַ ۱-خم کرنا. ۲-سمیٹنا.

נִכְנַע ۱-خم کیا جانا. ۲-اپنے تئیں خم کرنا.

כְּנָּה ث گٹھري.

۱ כְּנַעַן م ۱-حضرت نوح کا ایک پوتا (کنعان). ۲-اُسکي اولاد کا مُلک. (ماخذ مشتبه).

۲ כְּנַעַן اور כְּנַעֲנִי م سوداگر (کیونکه کنعان کي اولاد اکثر سوداگري کرتي تهي).

כנף قَل-ڈهانکنا.

נִפְעַל-اپنے تئیں چهپانا.

כָּנָף ث ۱-بازو (پرند کا). ۲-دامن. ۳-کناره.

כנר ٹُن ٹُن کرنا.

כִּנּוֹר م بربط.

כנש قَل-جمع کرنا.

הִתְפַּעֵל-اپنے تئیں جمع کرنا.

כְּנָת ——— כנה.

כֵּס ——— כסה.

כֶּסֶא اور כֶּסֶה م پورن ماسي (پورے چانه کا دن). (ماخذ مشتبه).

כִּסֵּא ——— כסה.

כסה اور כסא قَل ۱-چهپانا. ۲-ڈهانکنا. ۳-پہننا.

פִּעֵל اور נִפְעַל-ڈهکنا.

הִתְפַּעֵל-اپنے تئیں ڈهانکنا.

כִּסֵּא اور כִּסֵּה اور כֵּס (ر כִּסְאוֹת) م شامیانه‌دار تخت.

כְּסוּי م اور כְּסוּת ث اور כָּסוּת م ۱-ڈهکنا. ۲-پوشاک.

כֶּסֶת ث تکیه.

מִכְסֶה اور מְכֻסֶּה م ۱-ڈهکنا. ۲-پوشاک. ۳-جهلّي.

כסח قَل-کاٹ ڈالنا.

כְּסִיל | כְּסִילוּת ——— כסל.

כסל قَل ۱-فربه هونا. ۲-مضبوط هونا. ۳-بهروسا کرنا. ۴-اپنے زور پر بهروسا کرنا. ۵-احمق هونا.

כֶּסֶל م (بصیغه واحد) ۱-کمر کیونکه اُس میں چربي هوتي ہے. ۲-بهروسا. ۳-حماقت (بصیغه جمع) کمر کے اندروني پٹّے.

כִּסְלָה ث ۱-بهروسا. ۲-حماقت.

כְּסִיל م ۱-احمق. ۲-جبّار یا جوزا (ستاروں کا ایک گچّها ہے).

כְּסִילוּת ث حماقت.

כִּסְלֵו یهودیوں کا نواں مهینا. (ماخذ مشتبه).

כסם قَل-مُونڈنا.

כֻּסֶּמֶת ث اور כֻּסְּמִים م (جمع) ایک قسم کا گیہوں.

כִּרְסֵם پِعیل-ویران کرنا.

כסס قَل-بانٹ دینا.

מֶכֶס اور מִכְס م ۱-محصول ۲-بیگاري.

מִכְסָה ث ۱-شمار. ۲-دام.

מִכְסַת (מִכְסַת کي عوض) کے حساب سے.

כסף قَل ۱-زردرو هونا. ۲-خواهش‌مند هونا.

נִפְעַל ۱-چاها جانا. ۲-خواهش‌مند هونا.

כֶּסֶף اور כַּסְפָּה م ۱-روپا. ۲-روپیه.

כֶּסֶת ——— כסה.

כְּעַן | כְּעֶנֶת ——— כן.

כעס قَل-ناراض هونا.

פִּעֵל-ناراض کرنا.

הִכְעִיס ۱-ناراض کرنا. ۲-خصوصاً خدا کو ناراض کرنا.

כַּעַס اور כַּעַשׂ م ۱-ناراضي. ۲-ناراض کرنا.

כְּעֵת —— כען.

כַּף —— כפף.

כֵּף م چٹان. (ماخذ مشتبه).

כפה قل-دبانا.

כִּפָּה —— כפף.

כְּפוֹר | כְּפוֹרִים —— כפר.

כַּרְפַּס —— כפס.

כְּפִיר —— כפר.

כפל قل-دو تہہ کرنا.

נִכְפַּל-دوھرایا جانا.

כֶּפֶל م (بصیغہ واحد و تثنیہ) دوھراپن.

כפן قل ۱-بُھوکا پیاسا ہونا. ۲-بڑي آرزو سے بڑھانا.

כָּפָן مُفلسي.

כפס جوڑنا.

כָּפִיס م چھت کا شہتیر.

כפף قل ۱-جُھکانا. ۲-جُھکنا.

נִכְפַּף-جُھکنا.

כַּף ث ۱-کھوکھلي ہتھیلي. ۲-ہتھیلي. ۳-تلوا. ۴-ایک قسم کا پیالہ. ۵-کسي چیز کا اندروني حصہ. ۶-ہڈّي کا خانہ جو جوڑ پر ہوتا ہے. ۷-کھجور کي ڈالي.

כִּפָּה ث ۱-کھجور کي ڈالي. ۲-کسي پیڑ کي ڈالي.

כפר قل ۱-ڈھانکنا. ۲-لیپنا.

פִּעֵל ۱-ڈھانکنا. ۲-خصوصاً گُناہ کو اپني نظر سے چھپانا. ۳-کفارہ دینا. ۴-مٹانا.

פֻּעַל ۱-ڈھانکا جانا. ۲-مٹایا جانا. ۳-کسي کے واسطے کفارہ دیا جانا. ۴-مغفرت پاني.

הִתְפַּעֵל اور נִתְפַּעֵל ۱-کسي کے واسطے کفارہ دیا جانا. ۲-مغفرت پاني.

כֹּפֶר م گانو (جس میں باشندے پناہ پاتے ہیں).

כֹּפֶר م ۱-گانو. ۲-رال. ۳-سرو. ۴-فدیہ.

כִּפֻּרִים یا כִּפּוּרִים م (جمع) کفّارہ.

כַּפֹּרֶת ث صندوق مقدس کا ڈھکنا جو کفارہ گاہ بھي تھا.

כְּפוֹר م ۱-ڈھکنے دار پیالہ. ۲-پالا (جو جاڑے میں پڑتا ہے).

כְּפִיר م ۱-جوان شیر ببر (کیونکہ پشم سے ڈھکا ہوتا ہے). ۲-گانو.

כַּפְתֹּר م ۱-ستون کا اُوپر کا سرا. ۲-شمعدان کا کلّہ.

כפש הִפְעִיל-ڈھانکنا.

כפת قل-باندھنا.

פִּעֵל-باندھنا.

כַּר | כָּר —— כרר.

כֹּר —— כור.

כרא הִתְפַּעֵל-اُداس ہونا.

כַּרְבֵּל | כַּרְבְּלָא —— כבל.

۱ **כרה** قل ۱-کھودنا. ۲-پھندے لگانا.

נִפְעַל-کھودا جانا.

١ כרה ث حوض.

מכרה م گڑھا.

٢ **כרה** قل ١-خریدنا. ٢-ضیافت کرنی.

٢ כרה ث ضیافت.

כרוב م ایک قسم کا فرشتہ. (ماخذ مشتبہ).

כרוז —— כרז.

כרז قل-منادی کرنی.

כרוז م منادی.

כריתת | כריתות —— כרת.

כרך گھیرنا.

תכריך م اوپر کی پوشاک.

כרכב م چاروں طرف کا کنارہ.

כרכם م زعفران. (ماخذ مشتبہ).

כרכרה —— כרר.

כרם شریف ہونا.

כרם م اور ث ١-ایسی زمین جس میں اچھے اچھے درخت لگائے گئے ہوں. ٢-خصوصاً انگور کا باغ.

כורם م انگور کے باغ کا مالی.

כרמל م ١-آبادی. ٢-باغ. ٣-باغ کا حاصل. ٤-خصوصاً باغ میں پکا ہوا اناج.

כרמיל م ١-قرمزی رنگ. ٢-قرمزی کپڑا. (ماخذ فارسی لفظ کرم).

כרסא —— כסה.

כרסם —— כסס.

כרע قل ١-جھکنا. ٢-خصوصاً گھٹنے ٹیکنے. ٣-گھٹنا ٹکنا.

הכריע ١-جھکانا. ٢-گرا دینا. ٣-تنگ کرنا.

כרעים ث (تثنیہ) دونو ٹانگیں.

כרפס م عمدہ سوتی کپڑا. (ماخذ سنسکرت کرپاس).

כרר قل ١-چکر کھانا. ٢-ناچنا. ٣-دوڑنا.

פיעל-ناچنا.

כר یا כור م ١-گول برتن. ٢-ایک قسم کا پیمانہ.

כר م ١-بھیڑ کا بچہ (کیونکہ ناچتا ہے). ٢-چراگاہ. ٣-ایک قسم کی جنگی کل جس کا منہ بھیڑ کا سا تھا. ٤-کجاوہ (کیونکہ اونٹ اسے نچاتا ہے).

ככר اور כִּכַּר ث ١-دائرہ. ٢-گول روٹی. ٣-ایک خاص تعداد روپیوں کی جو تین ہزار שקל کی ہوتی تھی.

כרכרה ث بگھی.

כרש جھکنا.

כרש م پیٹ.

כרת قل ١-کاٹ ڈالنا. ٢-عہد باندھنا (جس میں جانور ذبح کرکے دو دو حصے کئے جاتے تھے).

נפעל ١-کٹ جانا. ٢-محروم ہونا. ٣-چھپایا جانا.

פעל-کٹ جانا.

הפעיל ١-کاٹ ڈالنا. ٢-محروم کرنا.

הפעל-محروم ہونا.

כרתות ث (جمع) کٹے ہوئے شہتیر.

כרתי م جلاد.

כריתות یا כריתת ث طلاق.

כֶּשֶׂב כִּשְׂבָּה —— כבש.

כשה قل-فربہ ہونا۔

כִּשִּׁיל —— כשל.

כשל قل ۱-ٹھوکر کھانی۔ ۲-کمزور ہونا۔

נִפְעַל-ٹھوکر کھانی۔

פִּעֵל اور הִפְעִיל ۱-ٹھوکر کھلانی۔ ۲-کمزور کرنا۔ ۳-گرا دینا۔

הֻפְעַל-ٹھوکر کھلایا جانا۔

כַּשִּׁיל م کلہاڑا۔

כִּשָּׁלוֹן م پاخورد۔

מִכְשׁוֹל م ٹھوکر۔

מַכְשֵׁלָה ث ۱-ٹھوکر۔ ۲-ویرانہ۔

כשף פִּעֵל-جادو کرنا۔

כֶּשֶׁף م جادو۔

כַּשָּׁף م جادوگر۔

כשר قل ۱-سیدھا ہونا۔ ۲-درست ہونا۔ ۳-کامیاب ہونا۔

הִפְעִיל-کامیاب کرنا۔

כִּשְׁרוֹן م ۱-کامیابی۔ ۲-نفع۔

כִּישׁוֹר م وہ آلہ جس میں روئی یا اُون کی پونی رکھکر دھاگا کھینچتے ہیں۔

כּוֹשָׁרָה ث کامیابی۔

כתב قل-لکھنا۔

נִפְעַל-لکھا جانا۔

פִּעֵל-لکھنا۔

כְּתָב م ۱-خط۔ ۲-حروف نویسی۔ ۳-کتاب۔ ۴-دستاویز کی نقل۔ ۵-فہرست۔ ۶-حکم۔

כְּתֹבֶת ث خط۔

מִכְתָּב ث ۱-نوشتہ۔ ۲-خط۔

כְּתִית —— כתת.

כתל دبا دینا۔

כֹּתֶל اور כְּתַל م ۱-مٹی کی دیوار۔ ۲-کوئی دیوار۔

כתם قل-پوشیدہ کرنا۔

נִפְעַל-محفوظ رہنا۔

כֶּתֶם م ۱-خزانہ۔ ۲-خصوصاً سونا۔

מִכְתָּם م پوشیدہ مطلب والا گیت۔

כתן پہننا۔

כֻּתֹּנֶת اور כְּתֹנֶת ث کُرتا۔

כָּתֵף ث ۱-کندھا۔ ۲-ایک طرف۔ ۳-کنارہ۔ ۴-ٹکڑے (گاڑی میں جو دُھری کے اُوپر ہوتے ہیں)۔

כתר פִּעֵל ۱-گھیرنا۔ ۲-صبر کرنا۔

הִפְעִיל ۱-گھیرنا۔ ۲-تاجدار ہونا۔

כֶּתֶר م تاج۔

כֹּתֶרֶת (جمع כֹּתָרוֹת) یا כּוֹתֶרֶת ث ستون کا اُوپر کا سرا۔

כתש قل-کوٹنا۔

מַכְתֵּשׁ م ۱-اوکھلی۔ ۲-گڑھا۔

כתת قل اور פִּעֵל ۱-کوٹنا۔ ۲-کچلنا ۳-شکست دینی۔

פֻּעַל-ٹوٹ پڑنا۔

הִפְעִיל-شکست دینی۔

הֻפְעַל-کچلا جانا۔

כָּתִית ث جو تیل اوکھلی میں کوٹے ہوئے زیتون سے نکلتا ہے۔

מְכִתָּה ث شکستگی۔

ל

לְ ,לִ ——— ۳ אֶל.

לֹא یا לוֹא یا לוֹ اور לָהּ (و לָא اور לָה) ۱-نہیں. ۲-بغیر.
۳-نا. ۴-هیچ. [کہ نہیں.

בְּלֹא ۱-میں نہیں یعني باهر. ۲-بغیر. ۳-یہانتک

הֲלֹא ۱-بغیر. ۲-گویا نہیں. ۳-اُس کو جو نہیں.

אִילֵי ۱-اگرچہ. ۲-شاید. (אִי اور לֵא سے مُرکب).

לוּלֵי اور לוּלֵא اگرچہ.

אַחֲלַי اور אַחֲלֵי کاشکے (אָח اور לָא سے مُرکب).

לאב پیاس سے جلنا.

תַּלְאֻבָה ث پیاس.

לאה قَل-تهکنا.

נִפְעַל ۱-تهکنا. ۲-ناخوش هونا.

הִפְעִיל-تهکا دینا.

תְּלָאָה ث ۱-تکان. ۲-مشقت.

לאט قَل-لپیٹنا.

לָאט ——— אטט.

לְאַט ——— לוט.

לאך کسي کو کسي کام پر بهیجنا.

מַלְאָךְ اور מַלְאַךְ م ۱-قاصد. ۲-پیغمبر. ۳-فرشتہ.

מְלָאכָה (مضاف מְלֶאכֶת) ث ۱-کرئي سپرد کیا هوا کام.

۲-خاص پیشہ کا کام. ۳-خصوصاً کاریگری.

۴-مُلک کا کاروبار. ۵-اِنتظام. ۶-مال.

۷-خصوصاً مواشي.

מַלְאָכוּת ث پیغام.

לאם (جمع לְאֻמִּים) م قوم.

לֵב اور לֵבָב اور לְבַב م اور לִבָּה ث ۱-دل. ۲-عقل. ۳-بیچ.

۱ לבב נִפְעַל-بےعقل هونا.

פִּעֵל-کسي کا دل چهیننا.

לְבִיבָה ث ایک قسم کي روٹي جس کي شکل دل
کي سي هو.

۲ לבב פִּעֵל-ایسي روٹیاں پکاني.

לבא گرجنا.

לָבִיא اور לָבִי اور לְבִיא م شیرببر.

לְבִיָּא اور לְבִיאָה ث ببر شیرني.

לְבַד ——— ۱ בדד.

לְבָה ——— לֵב.

לֶהָבָה ——— להב.

לְבִיָּה ——— לבי.

לְבוּשׁ ——— לבש.

לבט قَل-پٹک دینا.

נִפְעַל-پٹک دیا جانا.

לְבִי / לָבִיא ——— לבא.

לְבִיבָה ——— לבב.

לבן قَل-سفید هونا.

הִפְעִיל ۱-سفید کرنا. ۲-سفید هونا.

הִתְפַּעֵל-اپنے تئیں سفید کرنا.

לָבָן اور לְבָן سفید.

לְבָנָה ث چاند.

לְבֵנָה ث اینٹ.

۲ לבן قَل-اینٹ پکانا.

מַלְבֵּן م اینٹ کا پژاوہ.

לִבְנֶה م ایک قسم کا درخت جس کے پتے سفید ہوتے ہیں.

לְבָנָה ث سفیدی.

לְבֹנָה یا לְבוֹנָה ث لُبنان.

לבש قَل-پہننا.

پُعل-مُلبّس ہونا.

ہِفْعِیل-پہنانا.

לְבֻשׁ یا לְבוּשׁ م پوشاک.

מַלְבּוּשׁ م پوشاک.

תִּלְבֹּשֶׁת ث پوشاک.

לגג گہرا ہونا.

לֹג م سیّال چیزوں کا ایک بہت چھوٹا پیمانہ.

לְהָלְאָה ——— לא.

להב شعلہ‌زن ہونا.

לַהַב م اور לֶהָבָה اور לַהֶבֶת ث ۱-شعلہ. ۲-پھل کسی ہتیار کا.

לַבָּה (לֶהָבָה کی عوض) ث شعلہ.

שַׁלְהֶבֶתְיָה ث بہت سخت شعلہ.

להג مشغول ہونا.

לַהַג م علم کا شغل.

להה قَل-بےزور ہو جانا.

להה ہِتْپَلْپِیل-دیوانہ ہونا.

۱ **להט** قَل-جلنا.

پِعیل-جلانا.

לַהַט م شعلہ.

۲ **להט** جادو کرنا.

לְהָטִים م (جمع) جادو.

להם نگلنا.

מִתְלַהֵם م لذیذ نوالہ.

לָהֵן ——— ۲ הן.

לָהֶם ——— הם.

לוּ اور לוּא ۱-اگر. ۲-کاشکے.

אִלּוּ اگر.

לוֹ ——— לא.

לוה قَل ۱-کسی سے چمٹنا. ۲-قرض لینا (کیونکہ قرضخواہ قرضدار سے چمٹا رہتا ہے).

نِفْعَل-چمٹ جانا.

ہِفْعِیل-قرض دینا.

לְוָיָה ث مالا.

לִוְיָתָן م ۱-دریاے نیل کا مگر. (کیونکہ اُس کے چھلکے باہم پیوستہ ہوتے ہیں). ۲-بحری مگرمچھ.

לוֹיָה یا לָיָה ث مالا.

לְוָת ساتھ.

לוז قَل-ہٹنا.

ہِفْعِیل-ہٹانا.

نِفْعَل-کجرو ہونا.

לְזוּת ث کجروی.

לוּז م بادام کا درخت. (ماخذ مشتبه).

לוּח ہموار ہونا.

לוּחַ م ١-لوح. ٢-تختہ.

לוּט قل ١-چھپانا. ٢-چھپکر کرنا.

הִפְעִיל-چھپانا.

לוֹט م ١-چھپانے والا. ٢-پردہ.

לָט یا לָאט م ١-پوشیدگی. ٢-جادو.

לְוָיָה | לִוְיָתָן —— لוה.

לוּל لپٹنا.

לוּל چکردار زینہ.

לֻלָאוֹת یا לֻלָאֹת ث (جمع) تکمے.

לוּלֵי | לוּלֵא —— לא.

לוּן اور **לִין** قل ١-رات گذارنی. ٢-بود و باش کرنی.

נִפְעַל ١-ضد کرنی. ٢-کڑکڑانا.

הִפְעִיל ١-رہنے دینا. ٢-ضد کرنی.

הִתְפַּעֵל-اپنے لئے رات گذارنے کی جگہ پانی.

מָלוֹן م سرائے.

מְלוּנָה ث جھونپڑی.

תְּלוּנָה ث کڑکڑاہٹ.

לוּעַ قل-نگلنا.

לֹעַ م گلا.

לוּץ قل ١-تتلانا. ٢-غیر زبان بولنی. ٣-ٹھٹھا کرنا.

הִפְעִיל ١-ترجمہ کرنا. ٢-متوسط ہونا. ٣-ٹھٹھا کرنا.

הִתְפַּלְפֵּל-ٹھٹھا مارنا.

לָצוֹן م ٹھٹھا.

מְלִיצָה ث ١-پہیلی (کیونکہ اُس کے لئے گویا مترجم چاہئیے). ٢-تمسخرآمیز گیت.

לוּשׁ قل ١-گوندھنا. ٢-مضبوط کرنا.

לַיִשׁ م شیرببر.

לָזוּת —— לוז.

לַח | לֵחַ —— לחח.

לְחוּם —— לחם.

לָחַח اور לחה تر و تازہ ہونا.

לַח تازہ.

לֵחַ م تازگی.

לְחִי ث ١-گال (کیونکہ تندرست آدمی کے گال تروتازہ معلوم ہوتے ہیں). ٢-جبڑا.

לָחַךְ قل-چاٹ جانا.

פִּעֵל-چاٹ جانا.

לָחַם قل ١-کھانا. ٢-ہلاک کرنا. ٣-لڑنا.

נִפְעַל-لڑنا.

לֶחֶם م اور ث ١-کھانا. ٢-خصوصاً روٹی. ٣-وہ اناج جس سے روٹی پکتی ہے.

לְחֶם م ضیافت.

לָחֶם م لڑائی.

לְחוּם ١-کھانا. ٢-گوشت.

מִלְחָמָה اور מִלְחֶמֶת ث لڑائی.

לָחַן شہوت پرست ہونا.

לְחֵנָה ث حرم.

לחץ قل ۱-دبانا. ۲-ظلم کرنا.
נִלְחַץ-دبنا.
לַחַץ م ۱-ظلم. ۲-تنگ حالي.
לחש پِعیل ۱-پُھس پُھسانا. ۲-جادو کرنا.
הִתְלַחֵשׁ-آپس میں پُھس پُھسانا.
לַחַשׁ م ۱-پُھس پُھساهٹ. ۲-دهیمي آواز. ۳-جادو. [۴-تعویز.
לט —— לוט.
לֹט م ایک قسم کا مصالحه. (ماخذ مشتبه).
לטא رینگنا.
לְטָאָה ث ایک قسم کي چھپکلي.
לטש قل ۱-مارتول سے مارنا. ۲-تیز کرنا.
پُعل-تیز کیا جانا.
לִיָה —— לוה.
לַיִל اور לֵיל اور לַיְלָה اور לֵילְיָא م رات.
לִילִית ث ایک قسم کا جنگلي جانور جو رات کو نکلتا ہے.
לִין —— לון.
לכד قل ۱-پکڑنا. ۲-کسي پر قابض هونا. ۳-چُننا.
نِفعَل-پکڑا جانا.
هِتفَعِّیل ۱-ایک دوسرے کو پکڑے رهنا. ۲-چمٹ [جانا.
לֶכֶד م گرفتاري.
מַלְכֹּדֶת ث پھندا.
לָלְאוֹת —— לול.
למד قل-سیکھنا.
پِعیل-سکھانا.
پُعل-سکھایا جانا.

לִמּוּד م ۱-شاگرد. ۲-عادت پذیرفته.
מַלְמָד م آر (کیونکه اُس سے گویا بیلوں کو سکھاتے هیں).
תַּלְמִיד م شاگرد.
לְמוֹ —— מוֹ.
לָע —— לוע.
לעב هِفعِیل-ٹھٹھا کرنا.
לעג قل ۱-تُتلانا. ۲-ٹھٹھا کرنا.
نِفعَل-غیر زبان بولني.
هِفعِیل-ٹھٹھا کرنا.
לָעֵג ۱-غیر زبان بولنے والا. ۲-ٹھٹھا کرنے والا.
לַעַג م ۱-ٹھٹھا. ۲-کُفر.
לעה قل-بے سوچے سمجھے بولنا.
לעז قل-غیر زبان بولني.
לעט قل-نگلنا.
هِفعِیل-نگلانا.
לען لعنت بھیجني.
לַעֲנָה ث افسنتین.
לפד چمکنا.
לַפִּיד م مشعل.
לִפְנֵי —— פנה.
לפת قل-جھکانا.
نِفعَل ۱-گھومنا. ۲-هٹنا.
לָצוֹן —— ליץ.
לצץ قل-ٹھٹھا کرنا.

לָקַח قل ۱-لینا. ۲-لے لینا. ۳-لے جانا. ۴-لے آنا. ۵-پانا. ۶-قبول کرنا.

נִפְעַל ۱-لے لیا جانا. ۲-پہنچایا جانا.

פֻּעַל اور הֻפְעַל ۱-لیا جانا. ۲-لے لیا جانا. ۳-پہنچایا جانا.

הִתְפַּעֵל-اپنے تئیں پکڑنا یعنے اپٹ جانا.

מִקָּח م لینا.

מַקָּחָה ث پکری کی چیز.

מַלְקוֹחַ م (بصیغہ واحد) لوٹ. (بصیغہ تثنیہ) دونو جبڑے.

מֶלְקָחַיִם اور מַלְקָחַיִם م (تثنیہ) ۱-دستپناہ. ۲-گلگیر.

לֶקַח م ۱-علم. ۲-تلقین. ۳-فصاحت.

לָקַט قل-جمع کرنا.

פֻּעַל-جمع ہونا.

הִתְפַּעֵל-جمع ہونا.

לֶקֶט م خوشہ چینی.

יַלְקוּט م تھیلی.

לָקַק قل-چاٹنا.

פִּעֵל-چاٹنا.

לָקַשׁ قل-دیر میں تیار ہونا.

פִּעֵל-دیر میں پکا ہوا اناج کاٹنا.

לֶקֶשׁ م گھاس کی دوسری فصل.

מַלְקוֹשׁ م دوسری برسات یعنی بہار کی.

לָשַׁד چوسنا.

לָשָׁד م ۱-رس. ۲-شیرمال.

לָשׁוֹן (و לָשֹׁן) م اور ث ۱-زبان. ۲-بولی. ۳-بدزبانی. ۴-کسی خاص زبان بولنیوالوں کا مجموعہ. ۵-سونے کی اینٹ. ۶-شعلہ. ۷-تنگ خلیج.

לָשַׁן پوعیل اور پعیل اور ہفعیل-چغلی کھانی.

לִשְׁכָּה اور נִשְׁכָּה ث کوٹھری. (ماخذ مشتبہ).

לֶשֶׁם م ایک قسم کا جواہر. (ماخذ مشتبہ).

לָתַח اچھے اچھے کپڑے پہننے.

מֶלְתָּחָה ث توشکخانہ.

לָתַךְ اندیلا جانا.

לֶתֶךְ م اناج کا ایک پیمانہ.

לָתַע دانت سے کاٹنا.

מַלְתָּעוֹת اور מְתַלְּעוֹת ث (جمع) دانت.

מ

מָא ——— מָה.

מֵאָבוּס ——— אבס.

מְאֹד ۱ م زور.

۲ מְאֹד ۱-زور سے. ۲-نہایت. ۳-جلدی.

בִּמְאֹד نہایت.

עַד מְאֹד ۱-نہایت. ۲-بالکلیہ.

מֵאָה اور מְאַת ث ۱-سو. ۲-سو بار. ۳-سواں حصہ.

מֵאָנִי ——— ۱ אנה.

מְאוּם ——— מאם.

מְאוּמָה ——— מָה.

מָאוֹר | מְאוּרָה ——— אור.

מֹאזְנַיִם ——— ۱ אזן.

מַאֲכָל | מַאֲכֶלֶת | מַאֲכֹלֶת ——— אכל.

מאם داغي كرنا.

מְאוּם اور מוּם م داغ.

מַאֲמַצִּים ——— אמץ.

מַאֲמָר | מֵאמַר ——— אמר.

מָאן ——— ۲ אנה.

מאן پِعِيل-انكار كرنا.

מָאֵן اور מֵאֵן مُنكر.

۱ **מאס** قَل-رد كرنا.

نِفْعَل-مردود هونا.

۲ **מאס** نِفْعَل-گل جانا.

מַאֲפֶה ——— אפה.

מַאְפֵּל | מַאְפֵּלְיָה ——— אפל.

מאר هِفْعِيل-چُبهنا.

מַאֲרָב ——— ארב.

מְאֵרָה ——— ארר.

מִבְדָּלָה ——— בדל.

מָבוֹא ——— בוא.

מְבוּכָה ——— בוך.

מַבּוּל ——— יבל.

מְבוּסָה ——— בוס.

מַבּוּעַ ——— נבע.

מְבוּקָה ——— בוק.

מִבְחָר | מִבְחוֹר ——— בחר.

מַבָּט ——— נבט.

מִבְטָא ——— בטא.

מִבְטָח ——— בטח.

מַבְלִיגִית ——— בלג.

מִבְנֶה ——— בנה.

מִבְצָר ——— בצר.

מִבְרָח ——— ברח.

מְבֻשִׁים ——— בוש.

מְבַשְּׁלָה ——— בשל.

מַג م مجوسي. (ماخذ فارسي مغ).

מִגְבָּלָה ——— גבל.

מִגְבָּעָה ——— גבע.

מגד شريف هونا.

מֶגֶד م عمده چيز.

מִגְדָּנוֹת ث (جمع) عمده عمده چيزيں.

מִגְדָּל ——— גדל.

מָגוֹר | מָגוֹר | מְגוּרָה | ۱ מְגוּרָה ——— ۱ גור.

۲ מְגוּרָה ——— ۲ גור.

מְגוֹרָה ——— גור.

מַגָּל ——— נגל.

מְגִלָּה מְגִלָּה ——— גלל.

מְגַמָּה ——— גמם.

מגן پِعِيل-حواله كرنا.

מָגֵן | מְגִנָּה ——— גנן.

מַגְעֶרֶת ——— גער.

מַגֵּפָה ——— נגף.

מגר قل-پٹک دینا.

پِعیل-پٹک دینا.

מְגֵרָה ——— גרר.

מִגְרָעָה ——— גרע.

מֶגְרֶפֶת ——— גרף.

מִגְרָשׁ ——— גרש.

מַד ——— מדד.

מִדְבָּח ——— זבח.

מִדְבָּר ——— דבר.

מדד قل ١-پھیلانا. ٢-ماپنا.

پِعیل ١-پھیل جانا. ٢-ماپ دینا.

پُوعیل-ماپ دینا.

نِفعَل-ماپا جانا.

ہِتپوعیل-اپنے تئیں پھیلا دینا. [٣-ش.

מַד م ١-پیمایش. ٢-کپڑا (کیونکہ پھیلایا جاتا ہے).

מִדָּה اور מִנְדָּה ث ١-پھیلاؤ. ٢-قد. ٣-پوشاک.

۴-پیمایش. ٥-محصول.

מֵמַד م اندازہ.

מדה پھیلنا.

מַדּוֹ م پوشاک.

٢ מַדְוֶה م قد.

מַדְהֵבָה ——— זהב.

מַדְוֵי | ٢ מַדְוָה ——— מדה.

מַדְוֶה ——— דוה.

מַדּוּחִים ——— נדח.

١ מָדוֹן ——— דין.

מַדּוּעַ ——— ידע.

מְדוֹר | מְדוּרָה ——— דור.

מְדוּשָׁה ——— דוש.

מִדְחֶה ——— דחה.

מַדְחֵפָה ——— דחף.

מַדַּי | מִדֵּי ——— דַי.

מִדְיָן | מְדִינָה ——— דין.

מְדֹכָה ——— דוך.

מַדְמֵנָה ——— דמן.

מָדָן ——— דין.

מַדָּע | מַדַּע | מוֹדַע ——— ידע.

מַדְקָרָה ——— דקר.

מֶדֶר ——— דור.

מַדְרֵגָה ——— דרג.

מִדְרָךְ ——— דרך.

מִדְרָשׁ ——— דרש.

מְדֻשָׁה ——— דוש.

מָה اور מַה اور מֶה. اور מָה اور מַ. اور מָא اور מָ اور מוֹ

١-کیا. ٢-کچھ. ٣-جو کچھ. ۴-کیوں. ٥-کیا ہی.

٦-کیونکر.

בַּמֶּה اور בַּמָּה ١-کس میں. ٢-کتنے میں.

٣-کس طرح.

כַּמָּה کتنا.

לָמָּה اور לָמֶה اور לָמָּה اور לָמָא کیوں.

עַד מָה کب تک.

עַל מָה کس واسطے.

מְאוּמָה کچھ.

בְּמוֹ بَ کا مُترادف.

כְּמוֹ کَ کا مُترادف.

לְמוֹ لَ کا مُترادف.

בְּלִימָה ہیچ.

מהה فَل-انکار کرنا.

ہِتْپَلْپیل-دیر کرتے رہنا.

מְהוּמָה —— הום.

מָהִיר —— ۱ מהר.

מהל فَل-کسي چیز میں کچھ ملاکر اُسے بگاڑنا.

מַהֲלָךְ —— הלך.

מַהֲלָל —— הלל.

מַהֲלֻמָּה —— הלם.

מַהֲמֹרָה —— המר.

מַהְפֵּכָה | מַהְפֶּכֶת —— הפך.

۱ **מהר** فَل ۱-جلدي کرني. ۲-چالاک ہونا.

پِعیل ۱-جلدي کراني. ۲-جلدي کرني.

نِفْعَل-جلدي (اُتاولي) کرني.

מַהֵר جلدي سے.

מָהִיר چُست و چالاک.

מְהֵרָה ث جلدي.

۲ **מהר** عورت کو بیوي بنانے کے لئے خریدنا یعنے کچھ معاوضہ دیکر بیوي کرني.

מֹהַר م بیوي کي قیمت (مَہر).

מַהֲתַלָּה —— התל.

۱ מוֹ —— מָה.

۲ מוֹ —— מַי.

מוֹאל —— מול.

מוּבָא —— בוא.

מוג فَل ۱-گلنا. ۲-گلانا.

نِفْعَل-گل جانا.

پِعلیل-گلانا.

ہِتْپَعلیل-گلکر بہہ جانا.

מוֹדַע | מוֹדָע | מוֹדַעַת —— ידע.

מוט فَل-ہلنا.

نِفْعَل-ہل جانا.

ہِفْعیل-ہلانا.

ہِتْپوعیل-ہل جانا.

מוֹט م ۱-لرزش. ۲-وہ آڑي لگي ہوئي لکڑي جس سے آڑ چیزیں لگاکر رکھي جائیں. ۳-جُوا (گاڑي کا).

מוֹטָה ث ۱-وہ لکڑي جس سے آڑ چیزیں لگاکر رکھي جائیں. ۲-جُوا. ۳-جُوے کا بندھن.

מוך فَل-تنگدست ہو جانا.

מול فَل ۱-کاٹ ڈالنا. ۲-ختنہ کرنا.

نِفْعَل-اپنا ختنہ کرانا.

پِعلیل-کاٹ ڈالنا.
هُفْعیل-کاٹ ڈالنا.
هِتْپَعلیل-نوک کے پاس سے کٹ جانا.
מוּל اور מוֹל اور מוּאל ۱-سامنا (کیونکہ نظر میں گویا کٹا ہوا ہے). ۲-سامنے.
אֶל-מוּל کی طرف.
מִמּוּל ۱-سامنے سے. ۲-کی طرف.
אֶתְמוֹל اور אֶתְמוּל اور תְּמוֹל کل (گذرا ہوا) (کیونکہ گویا آگے گیا ہے).
מוּלָה ث ختنہ.
מוֹלֶדֶת —— ילד.
מוּם —— מאם.
מוּסָב —— סבב.
מוּסָד | מוֹסָד | מוּסָדָה —— יסד.
מוּסָךְ —— סכך.
מוֹסֵר —— אסר.
מוּסָר —— יסר.
מוֹעֵד מוֹעָד | מוּעָדָה. מוֹעָדָה —— יעד.
מוּעָף —— עוף.
מוֹעֵצָה —— יעץ.
מוּעָקָה —— עוק.
מוֹפֵת —— יפה.
מוּץ قل ۱-دبانا. ۲-الگ کرنا.
מֵיץ م دباؤ.
מֵץ م ظالم.

מוֹץ یا מֹץ بھوسی (کیونکہ دانہ سے الگ کی جاتی ہے).
מוֹצָא | מוֹצָאָה —— יצא.
מוּצָק | מוּצֶקֶת —— יצק.
מוּצָק —— ۱ צוק.
מוּק هِفْعیل-ٹھٹھا مارنا.
מוֹקֵד | מוֹקְדָה —— יקד.
מוֹקֵשׁ —— יקשׁ.
מֹר —— מרר.
מוּר هِفْعیل ۱-بدل دینا. ۲-بدل جانا.
نِفْعَل-بدل جانا.
תְּמוּרָה ث ۱-تبدیل. ۲-معاوضہ. ۳-قیمت. ۴-بدلا.
מוֹרָא —— ירא.
מוֹרַג —— מרג.
מוֹרָד —— ירד.
۱ מוֹרֶה —— ירא.
۲ מוֹרֶה —— מרה.
מוֹרֶה —— ירה.
מוֹרָט —— מרט.
מוֹרָשׁ | מוֹרָשָׁה —— ירשׁ.
۱ מוּשׁ قل ۱-ہٹنا. ۲-ہٹانا.
هِفْعیل ۱-ہٹانا. ۲-ہٹنا.
۲ מוּשׁ قل-چھونا.
هِفْعیل-چھونا.
מוֹשָׁב —— ישׁב.
מוֹשְׁכָה —— משׁך.

מוֹשָׁעָה —— ישע.

מות قل-مرنا.

پعیل-مار ڈالنا.

ہفعیل-مار ڈالنا.

ہفعل-مار ڈالا جانا.

מֵת ۱-مُردہ. ۲-مرنیوالا. ۳-بے جان.

מָוֶת (مضاف מוֹת) ث ۱-موت. ۲-مُردگی. ۳-مری.

צַלְמָוֶת ث موت کا سایہ.

מְמוֹת م ۱-جبر کی موت. ۲-مارا ہوا آدمی.

תְּמוּתָה ث مقتولی.

מוֹתָר —— יתר.

מִזְבֵּחַ —— זבח.

מזג ملانا.

מֶזֶג م مصالح ملائی ہوئی مے.

מזה چوسنا.

מָזֶה بے زور کیا ہوا.

מֵזַח —— זוח.

מְזוּזָה —— זוז.

מָזוֹן —— זון.

۱ מָזוֹר —— ۱ זור.

۲ מָזוֹר —— ۲ זור.

מזח کمر باندھنی.

מֵזַח اور מָזִיחַ م کمربند.

מַזָּלוֹת —— נזל.

מַזְלֵג | מִזְלָגָה —— זלג.

מְזִמָּה —— זמם.

מִזְמוֹר | מַזְמֵרָה | מְזַמְּרוֹת —— זמר.

מִזְעָר —— זער.

מזר علٰحدہ ہونا.

מַמְזֵר م حرمزادہ (کیونکہ اوروں سے علٰحدہ رکھا جاتا ہے).

מִזְרֶה | מְזָרֶה —— זרה.

מַזָּרוֹת —— נזל.

מִזְרָח —— זרח.

מִזְרָע —— זרע.

מִזְרָק —— זרק.

מֵחַ | מֹחַ —— מחח.

מחא قل ۱-مارنا. ۲-بجانا (تالی).

پعیل ۱-مارنا. ۲-بجانا (تالی).

מַחֲבֵא | מַחֲבֹא —— חבא.

מַחְבֶּרֶת | מְחַבְּרָה —— חבר.

מַחֲבַת —— חבת.

מַחֲגֹרֶת —— חגר.

۱ **מחה** قل ۱-پونچھنا. ۲-پونچھ ڈالنا.

نفعل-پونچھ ڈالا جانا.

ہفعیل-پونچھ ڈالنا.

מֹחֶה (ث מֹחָה) ہلاک کرنیوالا.

۲ **מחה** قل-مارنا.

מְחִי م گھاؤ.

۳ מחה —— מחח.

מְחוּגָה —— חוג.

מחוז م بندرگاه. (ماخذ مشتبہ).

מחול | מחולה | מחלה —— חיל.

מחזה־מחזה —— חזה.

מחח فربہ ہونا.

מח فربہ.

מח م گودا.

۳ מחה پُعل-پُرمغز ہونا.

מחי —— ۲ מחה.

מחיה —— חיה.

מחיר —— מחר.

מחלה | מחלה —— חלה.

מחלה —— חלל.

מחלוי —— חלה.

מחלף | מחלפות —— חלף.

מחלצות —— חלץ.

מחלקת | מחלקה —— חלק.

מחלת —— חלה.

מחמאה —— חמא.

מחמד מחמדים —— חמד.

מחמל —— חמל.

מחנה —— חנה.

מחנק —— חנק.

מחסה | מחסה —— חסה.

מחסום —— חסם.

מחסור —— חסר.

מחץ فل ۱-ہلانا. ۲-مارنا.

מחץ م چوٹ.

מחצב —— חצב.

מחצה | מחצית —— חצה.

מחק فل-کُچل ڈالنا.

מחקר —— חקר.

מחר لین دین کرنا.

מחיר م ۱-قیمت. ۲-مزدوری.

מחר م اور מחרת ث ۱-کل (آنیوالی). ۲-دوسرا دن. ۳-آیندہ کو.

מחראה —— חרא.

מחרשה | מחרשת —— חרש.

מחשף —— חשף.

מחשבה | מחשבת —— חשב.

מחשך —— חשך.

מחתה —— חתה.

מחתה —— חתת.

מחתרת —— חתר.

מטא اور מטה فل ۱-آنا. ۲-پہنچنا. ۳-واقع ہونا.

מטאטא —— טוט.

מטבח —— טבח.

מטה | מטה | מטה | מטה —— נטה.

מטוה —— טוה.

מטיל —— מטל.

מטל لوہا پیٹنا.

מְטִיל م آگل (کواڑوں کے پیچھے جو ایک بڑی‌سی آڑی لکڑی مضبوطی سے بند رہنے کے واسطے لگا دیتے ہیں)۔

מַטְמוֹן —— טמן.

מַטָּע —— נטע.

מַטְעַמִּים —— טעם.

מִטְפַּחַת —— טפח.

מטר قل-برسنا۔

הִמְטִיר-برسانا۔

נִמְטַר-کسی پر بارش ہونی۔

מָטָר م مینہ۔

מַטָּרָא | מַטָּרָה —— נטר.

מַיִם م (بصیغہ جمع) پانی۔

מֵי م پانی۔

מִי ۱-کون۔ ۲-جو کوئی۔ ۳-کون ہوکر۔

מֵיטָב —— יטב.

מִיכָל —— מכל.

מין صورت دکھانی۔

מִין م ۱-صورت۔ ۲-جنس یا نوع۔

תְּמוּנָה ث صورت۔

מֵינֶקֶת —— ינק.

מֵיסָךְ —— סכך.

מִיץ —— מוץ.

מִישׁוֹר | מֵישָׁר —— ישר.

מֵיתָר —— יתר.

מַכְאֹב | מַכְאוֹב —— כאב.

מַכְבִּיר | מִכְבָּר | מַכְבֵּר —— כבר.

מַכָּה —— נכה.

מִכְוָה —— ۱ כוה.

מָכוֹן | מְכוֹנָה | מְכֹנָה —— כון.

מְכוּרָה | מְכֹרָה —— ۱ כור.

מכך قل-پست‌حال ہونا۔

נִמְכַּךְ-پرانا ہو جانا۔

הֻמְכַּךְ-پرانا ہو جانا۔

מכל آہستہ آہستہ بہنا۔

מִיכָל م چھوٹی ندی۔

۱ מִכְלָה | מִכְלָא —— ۱ כלא.

۲ מִכְלָה —— ۲ כלה.

מִכְלוֹל | מִכְלָל | מַכְלֻלִים —— כלל.

מַכֹּלֶת —— אכל.

מִכְמַנִּים —— כמן.

מִכְמָר | מִכְמֹר | מִכְמֶרֶת —— ۲ כמר.

מִכְנָס —— כנס.

מֶכֶס | מִכְסָה —— כסס.

מִכְסֶה | מְכַסֶּה —— כסה.

מכר قل-بیچنا۔

נִמְכַּר اور הִתְמַכֵּר ۱-بکنا۔ ۲-اپنے تئیں بیچ ڈالنا۔

מֶכֶר م ۱-بکری کی چیز۔ ۲-قیمت۔

מִמְכָּר م ۱-فروخت۔ ۲-بیچی ہوئی چیز۔ ۳-بکری کی چیز۔

מִמְכֶּרֶת ث فروخت.
מֻכָּר —— נכר.
מִכְרֶה —— ۱ כרה.
מִכְרָה —— ۱ כור.
מִכְשׁוֹל | מַכְשֵׁלָה —— כשל.
מִכְתָּב —— כתב.
מְכִתָּה —— כתת.
מִכְתָּם —— כתם.
מַכְתֵּשׁ —— כתש.

מלא قل ۱-بهر دينا. ۲-بهر جانا. ۳-سير هونا.
۴-پورا هونا.
נִפְעַל-بهر جانا.
פִּעֵל ۱-بهر دينا. ۲-پورا كرنا. ۳-سير كرنا.
۴-كوئي كام بالكل كرنا. ۵-جڑنا.
פֻּעַל-جڑا جانا.
הִתְפַּעֵל ۱-بهر جانا. ۲-ايک دوسرے كي مدد كرني.
۱ מָלֵא ۱-بهر دينے والا. ۲-بهرپور.
۲ מָלֵא م ۱-بهرپوري. ۲-بالكل. ۳-پورا شمار.
מְלֹא يا מְלוֹא اور מְלוֹ م ۱-بهرپوري. ۲-بهر. ۳-وه شے جس سے كوئي ظرف بهرا هو.
۴-كثرت.
מְלֵאָה ث ۱-بهرپوري. ۲-فصل كا عمده سے عمده اناج وغيره.
מִלֻּאָה ث جڑنا.
מִלֻּאת ث جڑنا.

מִלֻּאִים م (جمع) ۱-جڑنا. ۲-كهانت پر مقرر كرنا. (گويا كهانت كو كاهن كے هاته ميں دينا).
۳-ايسے تقرر كے وقت كي قرباني.
מִלּוֹא م دمدمه.
מַלְאָךְ | מַלְאָד | מְלָאכָה | מַלְאֲכוּת —— לאך.
מַלְבּוּשׁ —— לבש.
מַלְבֵּן —— לבן.
מִלָּה —— ۱ מלל.
מִלּוּ | מְלוֹא | מִלּוֹא —— מלא.
מַלּוּחַ —— ۲ מֶלַח.
מְלוּכָה —— מלך.
מָלוֹן | מְלוּנָה —— לון.

מלח قل-كهينچنا.
נִפְעַל-جاتا رهنا.
۱ מֶלַח م چيتهڑا.
۲ **מֶלַח** اور מְלַח م نمک.
מלח قل ۱-نمک كهانا. ۲-نمكين كرنا.
פֻּעַל-نمكين كيا جانا.
הָפְעַל-كهاري پاني سے نهلايا جانا.
מַלּוּחַ م لونيا.
מַלָּח م ملّاح.
מְלֵחָה ث شور زمين.
מִלְחָמָה | מִלְחֶמֶת —— לחם.

מלט قل ۱-چكنا كرنا. ۲-چهڑانا.
פִּעֵל ۱-چهڑانا. ۲-بچانا. ۳-دينا (انڈا).

הִפְעִיל ١-چھڑانا. ٢-جننا.
נִפְעַל ١-چھوٹنا. ٢-چھڑایا جانا. ٣-جلدي جانا.
הִתְפַּעֵל-چھوٹ جانا.
מֶלֶט م گچ.
מְלִילָה —— ٢ מלל.
מְלִיצָה —— ליץ. [ليني.
מלך قَل ١-بادشاهت کرني. ٢-بادشاه هونا. ٣-صلاح
הִפְעִיל-بادشاه مقرر کرنا.
הָפְעַל-بادشاه مقرر هونا.
נִפְעַל-مشوره کرنا.
מֶלֶךְ م بادشاه.
מְלַךְ م صلاح.
מֹלֶךְ اور מַלְכָּם اور מִלְכֹּם م بني عمّون کا خاص ديوتا.
מַלְכָּא اور מַלְכָּה ث مَلکه.
מַלְכוּת اور מַלְכֻת ث ١-بادشاهت. ٢-شاهي لباس.
٣-مُلک.
מְלֶכֶת ث ملکه.
מְלוּכָה يا מְלֻכָה ث بادشاهت.
מַמְלָכָה اور מַמְלְכוּת ث ١-بادشاهت. ٢-مُلک.
מַלְכֹּדֶת —— לכד.
١ **מלל** قَل-بولنا.
پِعيل-کہنا.
מִלָּה ث ١-قول. ٢-کہاوت. ٣-بات.
٢ **מלל** قَل ١-کاٹ ڈالنا. ٢-کٹ جانا.
پوعيل-کاٹ ڈالنا.

מְלִילָה اناج کي بال.
מַלְמָד —— למד.
מלץ نِفْعَل-ميٹھا هونا.
מֶלְצַר م بابل کي سرکار کے کسي عهده‌دار کا نام (شايد يه لفظ مال‌سر فارسي هو).
מלק قَل-کچلنا.
מַלְקוֹחַ | מַלְקָחַיִם | מֶלְקָחַיִם —— לקח.
מַלְקוֹשׁ —— לקש.
מֶלְתָּחָה —— לתח.
מַלְתָּעוֹת —— לתע.
מַמְּגֻרָה —— ٢ גור.
מֵמַד —— מדד.
מָמוֹת —— מות.
מַמְזֵר —— מזר.
מִמְכָּר מִמְכֶּרֶת —— מכר.
מַמְלָכָה | מַמְלְכוּת —— מלך.
מִמְסָךְ —— מסך.
מֶמֶר —— מרר.
מַמְרֹרִים —— מרר.
מִמְשַׁח —— ٢ משח.
מִמְשָׁל | מֶמְשָׁלָה —— ٢ משל.
מִמְשָׁק —— משק.
מַמְתַּקִּים —— מתק.
מָן ١-کون. ٢-کيا. ٣-جو. ٤-مَنّ جو ايک قسم کا اعجازي کھانا تھا.

מִן | מִן ——— מִנִּי.

מנא اور מנה قل ۱-بانٹنا. ۲-انتظام کرنا. ۳-گنّا.

פִּעֵל ۱-بانٹ دینا. ۲-مقرر کرنا.

פֻּעַל-مقرر ہونا.

נִפְעַל-گنا جانا.

מָנָא گنا ہوا.

מָנָה ث حصہ.

מָנֶה م روپیوں کا ایک خاص وزن.

מֹנֶה م بار (دفعہ).

מְנִי م قسمت کا دیوتا.

מְנָאת یا מְנָת اور מְנָיָה ث حصہ.

מִנְיָן م حصہ.

מַנְגִּינָה ——— נגן.

מִנְדָּה ——— מדד.

מַנְדֵּעַ ——— ידע.

מנה | מָנָה | מָנֶה | מֹנֶה ——— מנא.

מִנְהָג ——— נהג.

מִנְהָרָה ——— ۱ נהר.

מָנוֹד ——— נוד.

מָנוֹחַ | מְנוּחָה ——— נוח.

מָנוֹן ——— נון.

מָנוֹס | מְנוּסָה ——— נוס.

מָנוֹר ——— ניר.

מְנוֹרָה ——— נור.

מִנְּזָר ——— נזר.

מִנְחָה ——— נחה.

מְנִי ——— מנא.

מִנִּי ——— מנן.

מִנְיָה | מִנְיָן ——— מנא.

מִנְלָה ——— נלה.

מנן بانٹ دینا.

מֵן اور ۱ מִן م ۱-حصہ. ۲-ساز کا تار.

מִנִּי ۱-کی طرف سے. ۲-سے.

מִנִּי اور מִנֵּי اور ۲ מִן (جو מִנִּי کا مضاف ہے) اور מִ.

اور מֵ اور מִ ۱-میں سے. ۲-سے. ۳-کے سبب.

۴-کے موافق. ۵-سے دور. ۶-بغیر. ۷-سوا.

۸-کی طرف. ۹-بعد. ۱۰-کی نسبت.

۱۱-کہ نہ.

לְמִן سے ابھی.

מנע قل ۱-روکنا. ۲-باز رکھنا.

נִפְעַל ۱-رکنا. ۲-لے لیا جانا.

מַנְעוּל | מִנְעָל ——— נעל.

מַנְעַמִּים ——— נעם.

מְנַעַנְעִים ——— נוע.

מְנַקִּית ——— נקה.

מֵינֶקֶת ——— ינק.

מְנָת ——— מנא.

מַס ——— מסס.

מֶס ——— כסס.

מֵסַב ——— סבב.

מִסְגֵּר | מִסְגֶּרֶת —— סגר.

מַסָּד —— יסד.

מִסְדְּרוֹן —— סדר.

מסה قَل-گلنا.

هِفْعِيل-گلانا.

מַסָּה —— נסה.

מַסָּה —— מסס.

מַסְוֶה م نقاب. (ماخذ مشتبه).

מְסוּכָה —— שׂוך.

מַסָּע —— נסע.

מִסְחָר —— סחר.

מסך قَل ۱-ملانا. ۲-خصوصاً مصالح ملانا.

מֶסֶךְ اور מִמְסָךְ م مصالح ملي ہوئي مے.

מָסָךְ | מְסוּכָה —— סכך.

۱ מַסֵּכָה —— ۱ נסך.

۲ מַסֵּכָה —— ۲ נסך.

מִסְכֵּן | מִסְכְּנוֹת —— סכן.

מִסְכָּנָה —— כנס.

מַסֶּכֶת —— ۲ נסך.

מְסִלָּה | מַסְלוּל —— סלל.

מַסְמֵר —— סמר.

מסס قَل اور نِفْعَل ۱-پگل جانا. ۲-گر جانا. ۳-ڈبلا ہونا.

هِفْعِيل-ڈرانا گويا پگلانا.

מָס م وه آدمي جو دُكھوں سے گويا پگل جاتا ہے.

תֶּמֶס م گُدازي.

מַסָּע | מַסַּע —— נסע.

מִסְעָד —— סעד.

מִסְפֵּד —— ספד.

מִסְפּוֹא —— ספא.

מִסְפַּחַת | מִסְפָּחָה —— ۲ ספח.

מִסְפָּר —— ספר.

מסר قَل-الگ ہونا.

نِفْعَل-الگ كيا جانا.

מָסֹרֶת —— אסר.

מוּסָר —— יסר.

מִסְתּוֹר | מִסְתָּר —— סתר.

מַעְבָּד —— עבד.

מַעֲבֶה —— עבה.

מַעֲבָר | מַעְבָּרָה —— עבר.

מַעְגָּל | מַעְגָּלָה —— עגל.

מעד قَل-لغزش كھاني.

هِفْعِيل-لغزش كھلاني.

۱ מַעֲדַנָּה —— ערן.

۲ מַעֲדַנָּה —— ענד.

מַעְדֵּר —— עדר.

מֵעָה اور מֵעֶה م (بصيغه جمع) ۱-پيٹ. ۲-رحم. ۳-انتڑياں. ۴-دل.

מְעָה سنگريزه.

מָעוֹג —— עוג.

מָעוֹז —— עזז.

מְעִי | מְעוֹנָה ——— עון.

מָעוֹף ——— עוף.

מְעוֹרִים ——— ٢ עור.

מָעוֹז ——— עוז.

מעט قل ١-تکیلا ہونا. ٢-گھسا جانا. ٣-چھوٹا ہونا.
٤-تھوڑا ہونا.

پعیل-تھوڑا کر دینا.

ہِفعیل ١-گھٹا دینا. ٢-کوئي کام تھوڑا کرنا.

מְעָט ١-نُکیلا. ٢-تیز.

מְעַט اور מְעָט ١-چھوٹا. ٢-تھوڑا. ٣-تھوڑي دیر کے لئے. ٤-تھوڑي دیر بعد.

כִּמְעַט ١-تھوڑا کم یعني قریب قریب. ٢-تھوڑي دیر بعد. ٣-بہت تھوڑا.

מַעֲטֶה ——— עטה.

מַעֲטֶפֶת ——— עטף.

מְעִי ——— עוה.

מְעִיל ——— מעל.

מַעְיָן ——— עין.

מעך قل ١-دبانا. ٢-گاڑنا.

پُعل-دبایا جانا.

מעל قل ١-ڈھانکنا. ٢-چھپانا. ٣-بیوفائي کرني.

מְעִיל م ایک قسم کا لمبا چوڑا بن آستین کا کُرتا.

١ מַעַל م بیوفائي.

٢ מַעַל | מֹעַל | מַעֲלָה | מַעֲלֶה | מַעֲלָה ——— עלה.

מַעֲלָל ——— ٢ עלל.

מַעְלָל | מַעֲלָל ——— ٢ עלל.

מַעֲמָד | מָעֳמָד ——— ١ עמד.

מַעֲמָסָה ——— עמס.

מַעֲמַקִּים ——— עמק.

מַעַן | מַעֲנֶה ——— ١ ענה.

מַעֲנֶה | מַעֲנִית ——— ٢ ענה.

מְעוֹנָה ——— עון.

מַעֲצֵבָה ——— עצב.

מַעֲצָד ——— עצד.

מַעְצוֹר | מַעְצָר ——— עצר.

מַעֲקֶה ——— עקה.

מַעֲקַשִּׁים ——— עקש.

מַעַר ——— ערה.

١ מַעֲרָב ——— ١ ערב.

٢ מַעֲרָב | מַעֲרָבָה ——— ٢ ערב.

מַעֲרֶה ——— ערה.

מְעָרָה ——— ٤ עור.

מַעֲרִיץ ——— ערץ.

מַעֲרָךְ | מַעֲרָכָה | מַעֲרֶכֶת ——— ערך.

מַעֲרֻמִּים ——— ערם.

מַעֲרָצָה ——— ערץ.

מַעֲשֶׂה ——— עשה.

מַעֲשֵׂר ——— עשר.

מַעֲשַׁקּוֹת ——— עשק.

מִפְגָּע ——— פגע.

מפח | מפח —— נפח.

מפיץ —— פוץ.

מפל | מפלה | מפלה | מפלת —— נפל.

מפלאה —— פלא.

מפלגה —— פלג.

מפלט —— פלט.

מפלצת —— פלץ.

מפלש —— פלש.

מפעל | מפעלה —— פעל.

מפץ | מפץ —— נפץ.

מפקד —— פקד.

מפרץ —— פרץ.

מפרקת —— פרק.

מפרש —— פרש.

מפשעה —— פשע.

מפתח | מפתח —— פתח.

מפתן —— פתן.

מץ —— מוץ.

מצא قل ۱-پہنچنا. ۲-پانا. ۳-خصوصاً ڈھونڈ کر پانا.
۴-نفع پانا. ۵-کسی حال میں گرفتار ہونا.
۶-کافی ہونا.
נִפְעַל ۱-پایا جانا. ۲-موجود ہونا.
הִפְעִיל ۱-پہنچانا. ۲-دینا.

מצב | מצב | מצבה | מצבה | מצבה | מצבת —— נצב.

מצד —— צוד.

מצה قل ۱-چوسنا. ۲-چوس ڈالنا. ۳-نچوڑنا.
נִפְעַל-نچوڑا جانا.

۱ מצה —— מצץ.

۲ מצה —— נצה.

מצהלה —— צהל.

מצוד | מצוד | מצודה | מצודה —— צוד.

מצוה —— צוה.

מצולה | מצולת —— צול.

מצוק | מצוקה —— ۱ צוק.

מצוק —— ۲ צוק.

מצור | מצורה —— צור.

מצות —— נצה.

מצח م پیشانی.
מִצְחָה ث جرموق (کیونکہ پیروں پر سامنے دکھائی دیتے ہیں).

מצלה | מצלת —— ۱ צלל.

מצלה —— ۳ צלל.

מצנפת —— צנף.

מצע —— יצע.

מצער —— צער.

מצעדה | מצעד —— צעד.

מצפה —— צפה.

מצפן —— צפן.

מצץ قل ۱-چوس لینا. ۲-میٹھا ہونا.
۱ מצה ث فطیری روٹی۔(بغیر خمیر کے).

מִצֶּרֶת ——— יצק.

מֵצַר ——— צרר.

מַצְרֵף ——— צרף.

מַק ——— מקק.

מַקֶּבֶה | מַקֶּבֶת ——— נקב.

מִקְדָּשׁ ——— קדשׁ.

מַקְהֵל | מַקְהֵלָה ——— קהל.

מִקְוֶה | מִקְוָה ——— קוה.

מָקוֹם ——— קום.

מָקוֹר ——— קור.

מֶקַח | מַקָּחוֹת ——— לקח.

מִקְטָר | מִקְטֶרֶת ——— קטר.

מַקֵּל ث چهڑي. (ماخذ مشتبه).

מִקְלָט ——— קלט.

מִקְלַעַת ——— קלע.

מִקְנֶה | מִקְנָה ——— קנה.

מִקְסָם ——— קסם.

מַקְצוֹעַ | מִקְצוֹעָה ——— קצע.

מִקְצָת ——— קצה.

מקק نِفْعَل ١-پگهل جانا. ٢-سڑ جانا.

هِفْعِيل-سڑا دينا.

מַק م سڑاهند.

מִקְרָא ——— ١ קרא.

מִקְרֶה | מִקְרָה ——— ٢ קרא.

١ מִקְשֶׁה ——— ١ קשה.

٢ מִקְשָׁה | מִקְשֶׁה ——— ٢ קשה.

מַר | מֹר ——— מרר.

١ מרא قل-مارنا.

هِفْعِيل-اپنے تئيں دوڑانا.

٢ מרא موٹا هونا.

מְרִיא ١-موٹا. ٢-خصوصاً جانور قابلِ ذبح.

מֻרְאָה ث پوٹا.

מָרֵא م ١-امير. ٢-مالک.

٣ מרא ——— ١ מרה.

מַרְאֶה | מַרְאָה ——— ראה.

מְרַאֲשׁוֹת | מְרַאֲשׁוֹת ——— ראשׁ.

מַרְבַד ——— רבד.

מַרְבֶּה | מַרְבָּה | מַרְבִּית ——— רבה.

מַרְבֵּץ ——— רבץ.

מַרְבֵּק ——— רבק.

מרג جلدي لُڑكايا جانا.

מוֹרַג م ايک قسم كي داؤنےوالي گاڑي.

מַרְגּוֹעַ | מַרְגֵּעָה ——— רגע.

מַרְגְּלוֹת ——— רֶגֶל.

מַרְגֵּמָה ——— רגם.

מרד قل-بغاوت كرني.

מֶרֶד م بغاوت.

מָרָד م باغي.

מַרְדוּת ث بغاوت.

מִרְדָּף ——— רדף.

۱ מרה اور ۲ מרא قَل ۱-کڑوا ہونا۔ ۲-ضد کرنی۔ ۳-بغاوت کرنی۔

הִפְעִיל ۱-ضد کرنی۔ ۲-بغاوت کرنی۔

מוֹרֶא باغی۔

מְרִי م ۱-کڑواہٹ۔ ۲-ضد۔

מְרָתַיִם م (تثنیہ) نہایت بغاوت (گویا دوہری)۔

۲ מרה رگڑنا۔

۲ מוֹרָה م اُسترا۔

מָרָה | מֹרָה ——— מרר.

מָרוּד ——— רוד.

מָרוֹחַ ——— מרח.

מָרוֹם ——— רום.

מֵרוֹץ | ۱ מְרוּצָה ——— ۱ רוץ.

۲ מְרוּצָה ——— ۲ רצץ.

מְרוּקִים ——— מרק.

מָרוּחַ ——— רוח.

מרח قَل-رگڑنا۔

מָרוּחַ رگڑنے سے کچلا ہوا۔

מֶרְחָב ——— רחב.

מֶרְחָק ——— רחק.

מַרְחֶשֶׁת ——— רחש.

מרט قَل ۱-ہموار کرنا۔ ۲-تیز کرنا۔ ۳-بال یا رُواں یا پر [نوچ لینا۔

נִפְעַל-کسی کے بال گرنے۔

פֻּעַל ۱-جلا ہونا۔ ۲-تیز کیا جانا۔

מוֹרָט بال یا رُواں نوچا ہوا۔

מְרִי ——— ۱ מרה.

מְרִיא ——— ۲ מרא.

מְרִיבָה ——— ריב.

מְרִירוּת | מְרִירִי ——— מרר.

מֹרֶךְ ——— רכך.

מֶרְכָּב | מֶרְכָּבָה ——— רכב.

מַרְכֹּלֶת ——— רכל.

מִרְמָה ——— רמה.

מִרְמָס ——— רמס.

מֵרֵעַ ——— רעה.

מִרְעֶה | מַרְעִית ——— רעה.

۱ מַרְפֵּא | מַרְפֵּה ——— ۱ רפא.

۲ מַרְפֵּא ——— ۲ רפה.

מִרְפָּשׂ ——— רפש.

מרץ נִפְעַל ۱-زورآور ہونا۔ ۲-بیماری ہونا۔

הִפְעִיל-غصّہ دلانا۔

מַרְצֵעַ ——— רצע.

מַרְצֶפֶת ——— רצף.

מרק قَل ۱-رگڑنا۔ ۲-جلا کرنا۔ ۳-صاف کرنا۔

פֻּעַל-جلا ہونا۔

מְרוּקִים م (جمع) طہارتیں۔

מָרָק م شوربا (کیونکہ روٹی کے ٹکڑوں پر ڈالا جاتا ہے)۔

תַּמְרוּק اور תַּמְרִיק م ۱-طہارت۔ ۲-دفع ہونے کا [باعث۔

מֶרְקָח | מֶרְקָחָה | מִרְקַחַת ——— רקח.

۱ **מרר** ٹپکنا.

۱ מַר م بُوند.

מֹר یا מוֹר م مُر (کیونکہ ٹپکتا ہے).

מְרֵרָה ث پِت (کیونکہ ٹپکتا ہے).

۲ מרר قَل ۱-کڑوا ہونا. ۲-بہت دلگیر ہونا.

פִּעֵל ۱-کڑوا کر دینا. ۲-غصّہ دلانا.

הִפְעִיל ۱-کڑوا کر دینا. ۲-بہت دلگیر کرنا. ۳-بہت دلگیر ہونا. ۴-ضد کرنی.

הִתְפַּלְפֵּל-نہایت غصّہ ہونا.

۲ מַר کڑوا.

מָרָה اور מָרָה ث دلگیری.

מְרִירִי ۱-کڑوا. ۲-مُہلک.

מְרִירוּת ث دلگیری.

מֶמֶר م دلگیری.

מְרֹרִים م (جمع) کڑواہٹ.

תַּמְרוּרִים م (جمع) کڑواہٹ.

מְרֹרָה ث ۱-کڑواہٹ. ۲-زہر.

מְרֹרִים م (جمع) کڑوی ترکاری.

מִרְשַׁעַת ——— רשע.

מַשָּׂא | מַשָּׂא | מַשָּׂאָה | מַשְׂאֵת ——— נשא.

מְשׁוֹבֵב ——— שוב.

מְשׂוּכָה | מְשׂוּכָה ——— שׂוך.

מַשּׂוֹר ——— נשׂר.

מְשׂוּרָה ——— משׂר.

מְשׂוֹשׂ ——— שׂושׂ.

מִשְׂחָק ——— שׂחק.

מַשְׂטֵמָה ——— שׂטם.

מַשְׂכִּית ——— ۱ שׂכה.

מַשְׂכֹּרֶת ——— שׂכר.

מַשְׂמֵר ——— סמר.

מִשְׂפָּח ——— שׂפח.

משׂר تقسیم کرنا.

מְשׂוּרָה ث سیال چیزوں کا ایک پیمانہ.

מִשְׂרָה ——— שׂרה.

מִשְׂרָפָה ——— שׂרף.

מִשְׂרַת ——— שׂרה.

מַשָּׁא | מַשָּׁאָה ——— ۲ נשא.

מַשְׁאָב ——— שאב.

מַשָּׁאוֹן ——— ۱ נשא.

מַשָּׁאוֹת ——— שׁיא.

מִשְׁאָלָה ——— שׁאל.

מִשְׁאֶרֶת ——— ۲ שׁאר.

מִשְׁבְּצוֹת ——— שׁבץ.

מַשְׁבֵּר | מִשְׁבָּר ——— שׁבר.

מִשְׁבָּת ——— שׁבת.

מִשְׁגֶּה ——— שׁגה.

۱ **משׁה** قَل-کھینچکر نکالنا.

הִפְעִיל-کھینچکر نکالنا.

מֹשֶׁה م چھڑانیوالا.

מֶשִׁי م نہایت باریک کسی قسم کا سوتی کپڑا.

٢ **משה** شام کو کوئي کام کرنا.

אמש ١-کل شام کو. ٢-کل (گذرا هوا). ٣-رات.

משה ——— ٢ נשא.

משואה | משואה ——— שיא.

משובה ——— שוב.

משוגה ——— שגג.

משוט | משוט ——— שוט.

משוסה ——— שסס.

١ **משח** قل ١-ملنا. ٢-خصوصاً تيل سے ملنا. ٣-خصوصاً [مسح کرنا.

נִפְעַל-ممسوح هونا.

משח م تيل.

١ משחה اور ١ משחה ث مسح کرنا.

משיח م ١-ممسوح شخص. ٢-خصوصاً مسيح.

٢ **משח** ١-پهيلانا. ٢-ناپنا.

ממשח م پهيلاؤ.

٢ משחה اور ٢ משחה ث حصہ.

משחית | משחת משחת | משחת ——— שחת.

משחר ——— ٢ שחר.

משטח ——— שטח.

משטר ——— שטר.

משי ——— ١ משה.

משך قل ١-کهينچنا. ٢-بڑهانا. ٣-مضبوط کرنا.

٤-پهيلنا. ٥-چهيننا. ٦-پکڑنا.

נִפְעַל-بڑهايا جانا.

פֻּעַל ١-گهسيٹا جانا. ٢-بڑهايا جانا.

משך م ١-بڑهانا. ٢-قابض هونا. ٣-مقبوضہ چيز.

מושכה ث رسّي.

משכב | משכב ——— שכב.

משכן | משכן ——— שכן.

١ **משל** قل ١-مشابہ ٹهہرانا. ٢-مثال يا مثل پيش کرنا.

נִפְעַל-مشابہ ٹهہرنا.

פִּעֵל-تمثيليں ديکر بولنا.

הִפְעִיל-مشابہ ٹهہرانا.

הִתְפַּעֵל-مشابہ ٹهہرنا.

משל م ١-مثال. ٢-تمثيل. ٣-مثل.

١ משל م تشبيہ.

משל م مثل.

٢ **משל** قل-سلطنت کرني.

הִפְעִיל-سلطنت ديني.

٢ משל اور ממשל م اور ממשלה ث سلطنت.

משלח | משלח | משלחת ——— שלח.

משמה ——— שמם.

משמן ——— שמן.

משמע | משמעת ——— שמע.

משמר | משמרת ——— שמר.

משנה ——— שנא.

משסה ——— שסס.

משעול ——— שעל.

משעי ——— ٢ שעה.

משען | משען | משענה | משענת ——— שען.

מִשְׁפָּחָה ——— שפח.
מִשְׁפָּט ——— שפט.
מִשְׁפְּתַיִם ——— שפת.
משק قابض ہونا.
מֶשֶׁק م مال.
מִמְשָׁק م ملک.
מַשָּׁק ——— שקק.
מַשְׁקֶה ——— שקה.
מִשְׁקוֹל ——— שקל.
מַשְׁקוֹף ——— שקף.
מִשְׁקָל | מִשְׁקֶלֶת | מִשְׁקֹלֶת ——— שקל.
מִשְׁקָע ——— שקע.
מִשְׁרָה ——— שרא.
מַשְׁרוֹקִיתָא ——— שרק.
משש قل-چہونا.
پِعيل-ٹٹولنا.
ہِفْعِيل-ٹٹولنا.
מִשְׁתֶּה ——— שתה.
מֵת ——— מות.
מַת م مرد.
מַתְבֵּן ——— תֶּבֶן.
מֶתֶג م باگ (گھوڑے کي).
מתה ٹانگنا.
מָתַי کب.
לְמָתַי اور עַד מָתַי کب تک.

מָתוֹק ——— מתק.
מתח قل-پہيلانا.
אַמְתַּחַת ث بورا.
מַתְכֹּנֶת ——— תכן.
מְתַלְּעוֹת ——— להע.
מְתֹם ——— תמם.
מתן زورآور ہونا.
מָתְנַיִם م (تثنية) كمر.
אֵיתָנִי زورآور.
מַתָּן | מַתְּנָא | מַתָּנָה ——— נתן.
מתק قل ۱-چوسنا. ۲-ميٹھا ہونا.
ہِفْعِيل ۱-ميٹھا كرنا. ۲-ميٹھا ہونا.
מֶתֶק اور מֹתֶק م مٹھاس.
מָתוֹק ميٹھا.
מַמְתַּקִּים م (جمع) شيرينياں.
מַתַּת ——— נתן.

נ

۱ **נָא** منّت يا آرزو يا عاجزي كا لفظ.
אָנָּא اور אָנָּה منّت يا آرزو يا عاجزي كا لفظ.
۲ נָא ——— ניא.
נֹאד ——— ניד.
נאה قل ۱-بيٹھنا. ۲-رہنا.
پِعليل ۱-پھبنا. ۲-خوبصورت ہونا.

נָוֶה ث ۱-مسکن. ۲-خصوصاً بیابان کے بیچ میں آبادي.
נָאוֶה ۱-شایسته. ۲-خوبصورت.

נאם قل-الہام سے کہنا.
נְאֻם م الہامي قول.

נאף قل اور پعیل-زنا کرنا.
נִאֻפִים اور נַאֲפוּפִים (صیغه جمع) زناکاریاں.

۱ **נאץ** قل-حقارت سے رد کرنا.
پعیل ۱-حقارت سے رد کرنا. ۲-کُفر بکرانا.
هِتْپوعیل-حقیر سمجھا جانا.
נְאָצָה اور נֶאָצָה ث کُفر آمیز حقارت.
۲ נאץ ——— נצץ.

נאק قل-آہ مارنا.
נְאָקָה ث آہ.

נאר پعیل-نفرت کرني.

נבא قل ۱-اُبالنا. ۲-قدرتِ اِلٰہي سے بھر پُور کرنا.
نِفْعَل ۱-قدرتِ اِلٰہي سے بھرکر اُسے کلام یا فعل سے ظاہر کرنا. ۲-نبي بننا. ۳-نبي بنکر بات کرني.
هِتْپَّعیل ۱-نبي بنکر بات کرني. ۲-دیوانه سا بننا.
נָבִיא اور נְבִיא م نبي.
נְבִיאָה ث نبیه.
נְבוּאָה ث نبي کا کلام یا کتاب.

נבב چھیدنا.
נָבוּב ۱-کھوکھلا. ۲-باطل.
בָּבָה ث ۱-چھید. ۲-دروازه. ۳-آنکھ کي پُتلي.

נְבִזְבָּה ث انعام. (ماخذ مشتبه).

נבח قل-بھونکنا.

נבט پعیل اور هِفْعیل ۱-تاکنا. ۲-دیکھنا. ۳-کسي کا لحاظ کرنا. ۴-دیکھتا رہنا.
מַבָּט م ۱-جو تاکا جاتا ہے. ۲-جس کي اُمید کي جاتي ہے. ۳-اُمید.

נבך پُھوٹ نکلنا.
נֵבֶךְ م چشمه.

נבל قل ۱-مُرجھانا. ۲-ضعیف ہونا. ۳-احمق ہونا.
پعیل ۱-حقیر جاننا. ۲-ذلیل کرنا.
נָבָל ۱-احمق. ۲-کافر.
נֵבֶל اور נֶבֶל ۱-مشک (ڈھیلے پن کے سبب). ۲-گھڑا. ۳-ایک قسم کا تاردار باجا جو گھڑے کے کچھ ہمشکل ہوتا تھا.
נְבָלָה ث ۱-حماقت. ۲-کُفر کا فعل.
נְבֵלָה ث لاش.
נַבְלוּת ث ۱-شرم. ۲-شرمگاه.

נבע قل-اُبلنا.
هِفْعیل ۱-کثرت سے بہا دینا (گویا اُبال کر). ۲-خوشي سے بیان کرنا. ۳-سڑانا (کیونکه بہت سي چیزیں سڑکر اُبلتي ہیں).
מַבּוּעַ م چشمه.
נֶבְרֶשְׁתָּא ث شمعدان (شاید נור اور אשׁא سے مرکب ہے).

נגב خشک ہونا.
נֶגֶב م ۱-دکھن طرف. ۲-خصوصاً کنعان کا دکھني حصه.

נגד قَل ۱-سامنے ہونا. ۲-ظاہر ہونا. ۳-بہنا.
هِفْعِيل ۱-ظاہر کرنا. ۲-بیان کرنا.
هُفْعَل-بیان کیا جانا.
נֶגֶד ۱-سامنے. ۲-طرف.
כְּנֶגֶד کے موافق.
לְנֶגֶד ۱-سامنے. ۲-مقابلہ میں. ۳-کے لئے.
מִנֶּגֶד ۱-سامنے سے. ۲-پاس سے. ۳-سامنے.
۴-مقابلہ میں.
נָגִיד م ۱-پیشوا. ۲-سردار. ۳-شریف.
נגה قَل-روشن ہونا.
هِفْعِيل ۱-روشن کرنا. ۲-روشني دیني.
נֹגַהּ ث ۱-چمک. ۲-جلال. ۳-صبح کي روشني.
נְגֹהָה ث چمک.
נגח قَل-سینگ مارنا.
پِعِيل-سینگ مارنا.
هِتْپَعِيل-لڑائي کرني.
נַגָּח سینگ مارنیوالا.
נְגִינָה —— נגן.
נגל کاٹنا.
מַגָּל م درانتي.
נגן قَل اور پِعِيل-تاردار باجا بجانا.
נְגִינָה ث ۱-تاردار باجا. ۲-ایسے باجے کي آواز.
۳-ایسے باجے کے ساتھ گایا ہوا گیت.
۴-خصوصاً تمسخر کا گیت.
מַנְגִּינָה ث تمسخر کا گیت.

נגע قَل ۱-چھونا. ۲-پہنچنا. ۳-کسي پر اثر کرنا. ۴-مارنا.
۵-بیمار کر دینا.
نِفْعَل-شکست کھانا.
پِعِيل-مارنا.
پُعَل-مارا جانا.
هِفْعِيل ۱-چھوانا. ۲-پہنچانا. ۳-لگانا. ۴-چھونا.
۵-پہنچنا.
נֶגַע م ۱-چوٹ. ۲-مار. ۳-بیماري. ۴-خصوصاً برص.
נגף قَل ۱-مارنا. ۲-بیمار کر دینا. ۳-شکست دیني.
۴-سینگ مارنا. ۵-دھکیلنا. ۶-ٹھیس کھاني.
נֶגֶף م ۱-مار. ۲-مرض. ۳-ٹھیس.
מַגֵּפָה ث ۱-قتل. ۲-وباے مُہلک.
נגר نِفْعَل ۱-بہہ جانا. ۲-پھیل جانا.
هِفْعِيل ۱-اُنڈیلنا. ۲-گرا دینا. ۳-سونپ دینا.
هُفْعَل-بہا دیا جانا.
נגשׂ قَل ۱-دھکیلنا. ۲-ہانکنا. ۳-بیگار میں کام کرانا.
۴-قرض طلب کرنا. ۵-محصول طلب کرنا.
۶-حکومت کرني.
نِفْعَل ۱-مظلوم ہونا. ۲-مجبور ہونا. ۳-ایک
دوسرے پر ظلم کرنا.
נגשׁ قَل ۱-نزدیک آنا. ۲-ہٹ جانا (گویا اپنے نزدیک آنا).
نِفْعَل-نزدیک آنا.
هِفْعِيل ۱-نزدیک لانا. ۲-گذراننا. ۳-نزدیک آنا.
هُفْعَل ۱-پہنچایا جانا. ۲-گذرانا جانا.
هِتْپَعِيل-نزدیک آنا.

נֵד ——— נוד.

נדא اور **נדה** قل هٹنا.

פִּעֵל ۱-هٹانا. ۲-خارج کرنا.

נדב قل ۱-اُبھارنا. ۲-خوشي سے مُستعد هونا. ۳-خوشي سے دینا.

הִתְנַדֵּב ۱-اپنے تئیں اُبھارنا. ۲-اپني خوشي سے اپنے تئیں سونپ دینا. ۳-اپني خوشي سے کچھ دیدینا.

נְדָבָה ث ۱-مُستعدي. ۲-خوشي سے گذراني هوئي قرباني.

נָדִיב ۱-خوشي سے مُستعد. ۲-سخي. ۳-شریف. ۴-سردار.

נְדִיבָה ث ۱-شرافت. ۲-اقبال مندي.

נִדְבָּךְ م پتھروں کي دیوار. (ماخذ مشتبه).

נדד قل ۱-چلانا. ۲-چلنا. ۳-گھومنا. ۴-آوارہ پھرنا. ۵-بھاگ جانا.

פּוֹעַל-بھاگ جانا.

הִפְעִיל-بھگا دینا.

הֻפְעַל-بھگا دیا جانا.

הִתְפּוֹעֵל-بھاگ جانا.

נְדֻדִים م (جمع) لوٹنا.

נִדָּה ث ۱-الگ کئے هوئے شخص کا حال. ۲-خصوصاً حیض والي کا حال. ۳-حیض. ۴-کوئي مکروہ میل. ۵-ناپاکي.

נִדָּה ث مکروہ چیز.

۱ נדה ——— נדא.

۲ **נדה** سخي هونا.

נֵדֶה اور נָדָן م بڑا انعام.

נדח قل ۱-دھکیلنا. ۲-نکال دینا. ۳-مارنے کے لئے اُٹھانا.

נִפְעַל ۱-نکال دیا جانا. ۲-آوارہ پھرنا. ۳-بھاگ جانا. ۴-بھٹکایا جانا. ۵-مارنے کے لئے اُٹھایا جانا.

פֻּעַל-دھکیل دیا جانا.

הִפְעִיל ۱-دھکیل دینا. ۲-نکال دینا. ۳-پراگندہ کرنا. ۴-بھٹکانا. ۵-زور سے پہنچانا.

הֻפְעַל-آوارہ پھرایا جانا.

מַדּוּחִים م (جمع) گمراهیاں.

נָדִיב | נְדִיבָה ——— נדב.

۱ **נָדָן** م میان (تلوار وغیرہ کا).

נִדְנֶה م ۱-میان. ۲-بدن.

۲ נָדָן ——— ۲ נדה.

נדף قل ۱-هانک دینا. ۲-بھگا دینا. ۳-اُڑا دینا.

נִפְעַל ۱-هانک دیا جانا. ۲-اُڑا دیا جانا.

נדר قل-منّت ماننی.

נֶדֶר اور נֵדֶר م ۱-منّت. ۲-منّت کي چیز.

נֹהַּ ——— נהה.

נהג قل ۱-هانکنا. ۲-لے چلنا. ۳-لے جانا. ۴-رهنمائي کرني.

פִּעֵל ۱-هانپنا. ۲-آہ مارنا. ۳-هنکانا. ۴-لے جانا. ۵-لے چلنا.

מִנְהָג م هنكاؤ.

נהד بلند هونا.

הוֹד (נְהוֹד كےعوض) م ۱-بلندي. ۲-عظمت. ۳-جمال.

נהה قَل-نوحه كرنا.

נִפְעַל-فرياد كرنا.

נְהִי اور נִי اور הִי م نوحه.

נְהִיָּה ث نوحه.

נְהוֹר | נְהִיר | נַהִירוּ —— ۲ נהר.

נהל پِعِيل ۱-نرمي سے لے چلنا. ۲-حفاظت كرني. ۳-پرورش كرني.

هِتْپَعِيل-نرمي سے چلنا.

נַהֲלֹל م چراگاه.

נהם قَل ۱-گرجنا. ۲-شور مچانا. ۳-آه مارني.

נַהַם م گرج.

נְהָמָה ث ۱-شور. ۲-آه.

נהק قَل-گدهے كا بولنا.

۱ נהר قَل-كثرت سے بهنا.

נָהָר اور נְהַר م ۱-بڑا دريا. ۲-خصوصاً فرات. ۳-دهار.

מִנְהָרָה ث دريا كا مقام.

۲ נהר قَل-روشن هونا.

נְהָרָה ث نور.

נְהוֹר اور נְהוֹר م نور.

נַהִירוּ ث دانش.

נוא قَل اور هِفْعِيل ۱-انكار كرنا. ۲-باطل كر دينا. ۳-منع كرنا.

תְּנוּאָה ث ۱-كسي سے دل پهيرنا. ۲-دل پهرنے يعني ناراضي كا سبب.

נוב قَل ۱-اُگنا. ۲-پيدا كرنا.

پِعْلِيل-اُگانا.

נוֹב اور נִיב م ۱-زمين كا حاصل. ۲-پهل.

אַרְנֶבֶת ث خرگوش (۱ ארה اور ניב سے مركب).

תְּנוּבָה ث ۱-زمين كا حاصل. ۲-پهل.

נוד قَل ۱-هلنا. ۲-آواره پهرنا. ۳-بهاگنا. ۴-سر هلانا. ۵-ماتم كرنا. ۶-ماتم‌پرسي كرني.

هِفْعِيل ۱-آواره پهرانا. ۲-سر هلانا.

هُفْعَل-خارج كيا جانا.

هِتْپَعِيل ۱-ڈگمگانا. ۲-سر هلانا. ۳-ماتم كرنا.

נֹד م ڈهير (كيونكه هلايا جاتا هے).

נוֹד م آوارگي.

נִיד م ماتم‌پرسي.

מָנוֹד م هلانے كا باعث.

נֹאד م شيشه.

נוה قَل ۱-بيٹهنا. ۲-گهر ميں رهنا. ۳-پهبنا.

هِفْعِيل ۱-رونق بخشني. ۲-كسي كي تعظيم كرني.

۱ נָוֶה ۱-رهنےوالا. ۲-پهبنےوالا.

۲ נָוֶה اور נָוָה ث ۱-مسكن. ۲-بيابان كے بيچ ميں آبادي.

נוה رونق‌دار هونا.

נְוֵה م رونق.

נוח قَل ۱-آرام كرنا. ۲-بيٹھ جانا. ۳-بيٹها رهنا.

הִפְעִיל کي دو صورتیں پائي جاتي هیں یعني
(۱) הֵנִיחַ آرام دینا
(۲) הִנִּיחַ ۱-رکھ دینا. ۲-رهنے دینا. ۳-چھوڑ دینا. ۴-کوئي کام کرنے دینا.
הֻפְעַל کي بھي دو صورتیں پائي جاتي هیں یعني
(۱) הוּנַח آرام دیا جانا.
(۲) הֻנַּח ۱-رکھ دیا جانا. ۲-رهنے دیا جانا.
נוֹחַ اور נַחַ م آرام.
נַחַת ث ۱-آرام. ۲-رکھ دیا جانا.
נחת قَل-اُتر جانا.
נִפְעַל-دھس جانا
פִּעֵל-دبا دینا.
הִפְעִיל ۱-اُتار دینا. ۲-اُتار لے جانا. ۳-رکھ دینا.
הֻפְעַל-گرایا جانا.
נָחֵת اُترنے والا.
הֲנָחָה ث آرام دهي.
מָנוֹחַ م اور מְנוּחָה ث ۱-آرامگاه. ۲-آرام.
נִיחוֹחַ م ۱-آرام. ۲-رضامندي.
נוט قَل-کانپنا.
נול פִּעֵל-پلید کرنا.
נְוָלוּ اور נְוָלִי ث پیخانه.
נום قَل-اُونگھنا.

נוּמָה ث اُونگھ.
תְּנוּמָה ث نیند.
נון נִפְעַל-پنپنا.
הִפְעִיל-پنپنا.
נִין م اولاد.
מָנוֹן م بیٹا.
נוס قَل-بھاگ جانا.
הִפְעִיל ۱-بھگا دینا. ۲-بچانا.
נָס بھاگنے والا.
מָנוֹס م اور מְנוּסָה ث ۱-بھاگنا. ۲-پناه گاه.
נוע قَل ۱-ڈگمگانا. ۲-تھرتھرانا. ۳-جُھولنا. ۴-هلنا. ۵-آواره پھرنا.
נִפְעַל-هلایا جانا.
הִפְעִיל ۱-هلانا. ۲-کنپانا. ۳-آواره پھرانا.
מְנַעַנְעִים م (جمع) ایک قسم کا باجا جو هلایا جاتا ہے.
נוף قَل ۱-جھلانا. ۲-خصوصاً هاتھ کو جُھلانا. ۳-هاتھ سے چھڑکنا.
הִפְעִיל ۱-جُھلانا. ۲-هلانا.
הֻפְעַל-جُھلایا جانا.
פִּעְלֵל-هلانا.
נוֹף م بلندي (کیونکه بلند چیزیں اکثر هلتي هیں).
נָפָה ث ۱-چھلني. ۲-بلند مقام.
נָפַת ث بلند مقام.
נֹפֶת ث ۱-ٹپکاؤ. ۲-ٹپکتا هوا شهد.

תְּנוּפָה ث ۱-جھلاؤ. ۲-ھلاؤ.

נצץ اور ۲ נאץ قل ۱-چمکنا. ۲-بھاگنا.
הִפְעִיל-پھولنا.

נוֹצָה —— נצה.

נוק قل-چوسنا.
הִפְעִיל-اپنا دودھ پلانا.

נור روشن ہونا.
נוּר ث آگ.
۱ נִיר اور נִיר اور נֵר اور נֵר م چراغ.
מְנוֹרָה ث شمعدان.
תַּנּוּר م ۱-تنور. ۲-بھٹی (۲ תן اور נור سے مرکب).

נוש قل-بیمار ہونا.

נזד اُبالنا.
נָזִיד م لپسی.

נזה قل-چھڑکا جانا.
הִפְעִיל-چھڑکنا.

נָזִיר —— נזר.

נזל قل ۱-بہنا. ۲-اُترنا.
הִפְעִיל-بہانا.
מַזָּלוֹת اور מַזָּרוֹת ث (جمع) ۱-اُترنے کے مقام. ۲-منطقة البروج.

נֶזֶם م ۱-نتھ. ۲-بالی. (ماخذ مشتبہ).

נזק قل-نقصان اُٹھانا.
הִפְעִיל-نقصان پہنچانا.
נֵזֶק م نقصان.

נזר נִפְעַל ۱-الگ ہونا. ۲-پرہیز کرنا. ۳-اپنے تئیں مقدس کرنا.
הִפְעִיל ۱-الگ کرنا. ۲-پرہیز کرانا. ۳-مقدس کرنا.
נֵזֶר م ۱-تقدیس. ۲-لمبے بال. ۳-تاج (کیونکہ اُسکے سبب حرام سے الگ ہو جاتے ہیں).
נָזִיר ۱-مقدس آدمی. ۲-خصوصاً ایک قسم کی مَنّت ماننے والا جو نازیر کہلاتا ہے.
מִנְזָר م تاجدار.

נַח —— נוח.

נחה قل اور הִפְעִיל ۱-لے چلنا. ۲-ہدایت کرنی. ۳-پہنچانا.
מִנְחָה ث ۱-نذر. ۲-خصوصاً خدا کے لئے. ۳-محصول.

נִחֻמִים —— נחם.
נָחוּשׁ | נְחוּשָׁה —— ۲ נחש.
נְחִילָה —— חלל.
נְחִירַיִם —— נחר.

۱ **נחל** قل ۱-قبضہ میں لینا. ۲-خصوصاً میراث میں لینا. ۳-قابض کر دینا.
פִּעֵל-قابض کر دینا.
הִפְעִיל ۱-قبضہ میں دینا. ۲-خصوصاً میراث میں دینا.
הָפְעַל-قابض کیا جانا.
הִתְפַּעֵל-اپنے قبضہ میں لینا.
נַחֲלָה اور נַחֲלַת ث ۱-قبضہ. ۲-مقبوضہ. ۳-خصوصاً میراث. ۴-بخرہ.

² **נחל** بہنا۔
נַחַל اور נַחְלָה ث ۱-ندي۔ ۲-وادي (يعني نالا)۔
נחם נִפְעַל ۱-افسوس كرنا۔ ۲-ترس كهانا۔ ۳-پچهتانا۔
۴-تسلي پذير هونا۔ ۵-انتقام لينا۔
פִּעֵל-تسلي ديني۔
פֻּעַל-تسلي پاني۔
הִתְפַּעֵל ۱-ترس كهانا۔ ۲-پچهتانا۔ ۳-تسلي پذير [هونا۔
נֹחַם م پچهتاوا۔
נֶחָמָה ث تسلي۔
נִחוּמִים يا נִחֻמִים م (جمع) ۱-تسليان۔ ۲-پچهتاوے۔
תַּנְחוּם م اور תַּנְחוּמָה ث تسلي۔
נַחְנוּ —— אֲנַחְנוּ۔
נחץ قَل-پهرتي كراني۔
נחר خُرخُرانا۔
נַחַר م اور נַחֲרָה ث خُرخُراهٹ۔
נְחִירַיִם م (تثنيه) نتهنے۔
¹ **נחש** قَل-پهسپهسانا۔
פִּעֵל ۱-جادو كرنا۔ ۲-شگون كرنا۔ ۳-قياس كرنا۔
۴-شگون كي طرح قبول كرنا۔
נַחַשׁ م ۱-جادو۔ ۲-شگون۔
נָחָשׁ م سانپ۔
² **נחש** پيتل يا تانبے سے بننا۔
נָחוּשׁ پيتل كا۔
נְחָשׁ م اور נְחֹשֶׁת اور נְחוּשָׁה ث ۱-پيتل يا تانبا۔
۲-پيسا۔ ۳-پيتل كي بيڑي۔

נְחֻשְׁתָּן م پيتل كا ٹكڑا۔
נחת | נָחַת | נְחַת —— נוח۔
נטה قَل ۱-پهيلانا۔ ۲-لمبا كرنا۔ ۳-پهيلنا۔ ۴-جهكانا۔
۵-جهكنا۔ ۶-ڈهلنا۔ ۷-پهسلنا۔ ۸-پهيرنا۔
۹-پهرنا۔
נִפְעַל ۱-پهيلايا جانا۔ ۲-پهيلنا۔ ۳-لمبا هونا۔
הִפְעִיל ۱-پهيلانا۔ ۲-جهكانا۔ ۳-پهيرنا۔ ۴-بهٹكانا۔
۵-بگاڑنا۔ ۶-الگ ركهنا۔ ۷-بهٹكنا۔
מַטֶּה م ۱-شاخ۔ ۲-عصا۔ ۳-چهڑي (سزا دينے كي)۔
۴-بني اسرائيل كا ايک سِبط۔
מִטָּה ث ۱-پلنگ۔ ۲-پالكي۔ ۳-جنازه۔
מַטָּה نيچے۔
לְמַטָּה ۱-نيچے كي طرف۔ ۲-نيچے۔
מִלְמַטָּה نيچے۔
מֻטֶּה ث ۱-پهيلاؤ۔ ۲-پهيرنا۔
נְטִיל —— נטל۔
נְטִיפָה —— נטף۔
נְטִישָׁה —— נטש۔
נטל قَل ۱-اٹهانا۔ ۲-ركه دينا۔ ۳-لادنا۔
פִּעֵל-اٹهانا۔
נָטִיל لدا هوا۔
נֵטֶל م بوجه۔
נטע قَل ۱-لگانا (درخت وغيره)۔ ۲-گاڑ دينا۔
۳-نصب كرنا۔
נִפְעַל-لگايا جانا۔

נְטִיעַ م ۱-لگا هوا درخت. ۲-لگائے هوئے درختوں کا مجموعه. ۳-لگانا.

נְטִיעַ م لگا هوا درخت.

מַטָּע م لگانا.

נטף قل-ٹپکنا.

هفعيل-ٹپکانا.

נָטָף م ۱-بُوند. ۲-ایک قسم کا خوشبودار گوند.

נְטִיפָה ث ایک قسم کی بالی.

נטר قل ۱-حفاظت کرنی. ۲-رکھ چھوڑنا. ۳-پاسبانی [کرنی.

מַטָּרָה اور מַטָּרָא ث ۱-قید خانه. ۲-نشانی.

נטש قل ۱-چھوڑ دینا. ۲-پھیلانا. ۳-پھیلنا. ۴-سپرد کرنا. ۵-رهنے دینا. ۶-کوئی کام کرنے دینا. ۷-نکال دینا. ۸-نکال لینا.

نفعل ۱-پھیل جانا. ۲-ڈھیلا هونا. ۳-گرایا جانا.

پُعل-چھوڑ دیا جانا.

נְטִישָׁה ث تاک کا ریشه.

נִי —— נהה.

ניא کچا هونا.

נָא کچا.

ניב —— נוב.

ניד —— נוד.

נִידָה —— נדד.

נִיחֹחַ —— נוח.

נִין —— נון.

נִיס —— נוס.

נִיצוֹץ —— נצץ.

נֵיר ا נִיר —— נור.

ניר قل-زمین جوتنی.

۲ נִיר م اُفتاده زمین.

מָנִיר م بیل کا جوا.

נכא اور נכה قل-مارنا.

نفعل-مار ڈالا جانا.

هفعيل ۱-مارنا. ۲-شکست دینی. ۳-جبراً لیلینا. ۴-توڑنا. ۵-چھیدنا. ۶-مار ڈالنا.

هُفعل ۱-مارا جانا. ۲-مار ڈالا جانا. ۳-لیلیا جانا.

נָכֵא اور נְכֵא ۱-مارا هوا. ۲-مصیبت زده. ۳-غمگین.

נְכֹאת اور נְכֹת ث ۱-خوشبودار چیز (کیونکه کوٹنے سے بنتی ہے). ۲-کوئی عمده چیز.

נָכֶה ۱-مارا هوا. ۲-کچلا هوا.

נֵכֶה ۱-مارنے والا. ۲-تهمت لگانے والا.

מַכָּה ث ۱-مار. ۲-بلا. ۳-گهاؤ. ۴-قتل.

נֶכֶד م اولاد.

נכח سامنے هونا.

נָכֹחַ ۱-سامنے کا. ۲-سیدها.

נְכֹחָה ث درستی.

נֹכַח ۱-سامنے. ۲-طرف.

לְנֹכַח ۱-سامنے کی طرف. ۲-آگے. ۳-کے لئے.

נֹכַח سامنے.

נכל قل پعيل هتپعيل ١-فريب كرنا. ٢-فريب دينا.
נכל م مكر.
נכלי اور כלי فريبي.

נכס جمع كرنا.
נכס اور נכסים م دولت.

נכר قل-اجنبي هونا.
پعيل ١-اجنبي كرنا. ٢-انكار كرنا. ٣-ناواقف هونا. ٤-تاكنا (كيونكه جس چيز سے ناواقف هوتے هيں اُسي كو تاكتے هيں).
هفعيل ١-تاكنا. ٢-لحاظ كرنا. ٣-پهچاننا. ٤-جاننا. ٥-خبر ليني.
نفعل هتپعيل ١-اپنے تئيں ناواقف بنانا. ٢-معلوم هونا.
נכר اجنبي.
נכר اور נכר م عجيب حال.
נכרי اجنبي.
נכריה ث پرائي عورت.
הכרה ث صورت (كيونكه اُسي سے كوئي چيز پهچاني جاتي ہے).
מכר جان پهچان.
נכאת ——— נכא.

נלה هفعيل ١-تمام كرنا. ٢-حاصل كرنا.
מנלה م دولت.
נמבזה ——— בזה.

נמל كاٹ ڈالنا.

נמלה ث چيونٹي.

נמר چتلا هونا.
נמר اور נמרה م لگربگا (تيندوا).
נס ——— נסס.
נסבה ——— סבב.

נסג قل-هٹ جانا.
هفعيل ١-هٹانا. ٢-لے جانا.
هُفعل-هٹ جانا.

נסה پعيل ١-آزمانا. ٢-كوشش كرني.
מסה ث ١-آزمايش. ٢-امتحان.

נסח قل-اُكهاڑ دينا.
نفعل-اُكهاڑا جانا.
هتپعيل-اُكهاڑا جانا.
מסח م بچاؤ.
נסיך ——— ١ נסך.

١ **נסך** قل ١-اُنڈيلنا. ٢-تپاون كرنا. ٣-ڈهالنا. ٤-مسح كرنا.
نفعل-ممسوح هونا.
پعيل-تپاون كرنا.
هفعيل-تپاون كرنا.
هُفعل-تپاون كيا جانا.
נסך اور נסך اور נסיך م ١-تپاون. ٢-ڈهالي هوئي مورت.
נסיך م ١-تپاون. ٢-ڈهالي هوئي مورت. ٣-ممسوح شخص. ٤-خصوصاً بادشاه. ٥-كوئي حاكم.
١ מסכה ث ١-ڈهالنا. ٢-ڈهالي هوئي مورت.

² נסך ١-گُونتھنا. ٢-ڈھانکنا.

² מַסֵּכָה ث ڈھنکنا.

מַסֶּכֶת ث تانا.

נסס קַל-بلند کرنا.

הִתְנוֹסֵס-اپنے تئیں بلند کرنا.

נֵס م ١-جھنڈا. ٢-نشاني.

נסע קַל ١-اُکھیڑنا. ٢-خیمہ اُکھیڑنا. ٣-روانہ ھونا.

٤-جُھکانا.

נִפְעַל-اُکھیڑا جانا.

הִפְעִיל ١-خیمہ اُکھڑوانا. ٢-روانہ کرنا. ٣-اُکھیڑنا.

٤-تراشنا.

מַסָּע م ١-خیمہ کا اُکھیڑنا. ٢-روانگي. ٣-منزل.

מַסָּע م ١-تیر. ٢-پتھر کي کان.

נסק קַל-چڑھ جانا.

הִפְעִיל-چڑھانا.

הָפְעַל-چڑھایا جانا.

נְעוּרִים | נְעוּרוֹת —— נַעַר.

נְעִים —— נעם.

נעל קַל ١-اڑبنگے سے بند کرنا. ٢-جوتي پہناني.

הִפְעִיל-جوتي پہناني.

נַעַל ث جوتي.

מִנְעָל اور מַנְעוּל م اڑبنگا (آگل).

נעם קַל-پسند ھونا.

נֹעַם م ١-پسندیدگي. ٢-خوبصورتي.

נַעֲמָן م پسندیدگي.

תַּפּוּחַ م ۱-سیب (کیونکہ خوشبو کے سبب وہ سونگھا جاتا ہے)۔ ۲-سیب کا درخت.

נְפִיל ——— נפל.

נֹפֶךְ م ایک قسم کا گوہر. (ماخذ مشتبہ).

נפל قل ۱-گرنا. ۲-پڑا رہنا. ۳-سوکھ جانا. ۴-ہلاک ہونا. ۵-واقع ہونا. ۶-ادنی توپہرنا. ۷-اٹکنا. ۸-اُترنا. ۹-خیمہ لگانا. ۱۰-دشمن کی طرف چڑھ جانا. ۱۱-اُداس ہونا. ۱۲-پیش ہونا.

הִפְעִיל ۱-گرانا. ۲-چن ڈالنا. ۳-سکھا ڈالنا. ۴-اُداس کرنا. ۵-پیش کرنا. ۶-کرنے دینا. ۷-کوئی کام چھوڑنا.

הִתְפַּעֵל ۱-سجدہ کرنا. ۲-اٹکنا.

פִּלֵּל-گرنا.

נֵפֶל م سقطہ.

נְפִיל م پہلوان (یا تو اوروں کو گرانے کے سبب یا خدا سے برگشتہ ہونے کے سبب).

מַפָּל م ۱-چھلکا (کیونکہ گر جاتا ہے). ۲-ڈھیلا چمڑا.

מַפֵּלָה اور מַפָּלָה ت ویرانہ.

מַפֶּלֶת ت ۱-گرنا. ۲-پڑی ہوئی چیز. ۳-خصوصاً لاش.

נפץ قل ۱-پھوڑ ڈالنا. ۲-پراگندہ کرنا. ۳-پراگندہ ہونا.

פִּעֵל ۱-پھوڑ ڈالنا. ۲-پراگندہ کرنا.

פֻּעַל-توڑ ڈالا جانا.

נֶפֶץ م سیلاب.

נֵפֶץ م پراگندگی.

מַפָּץ م پھوڑ ڈالنا.

מַפֵּץ م مارتول.

נפק قل-نکلنا.

הִפְעִיל-نکالنا.

נִפְקָא ت خرچ.

נפש نفعل-دم لینا.

נֶפֶשׁ م اور ت ۱-دم. ۲-خوشبو. ۳-جان. ۴-نفس. ۵-دل. ۶-خون. ۷-غرور. ۸-صبر. ۹-جاندار. ۱۰-خصوصاً آدمی. ۱۱-لاش.

נֹפֶת׳ נֹפֶת ——— נוף.

נַפְתּוּלִים ——— פתל.

נֵץ ——— נצץ.

נצא قل-اُڑ جانا.

נצב قل-رکھ دینا.

נִפְעַל ۱-رکھا جانا. ۲-مقرر ہونا. ۳-حاضر ہونا. ۴-کھڑا ہونا. ۵-قائم ہونا.

הִפְעִיל ۱-کھڑا کرنا. ۲-نصب کرنا. ۳-مقرر کرنا. ۴-رکھ دینا. ۵-تیز کرنا.

הָפְעַל ۱-رکھا جانا. ۲-لگایا جانا. ۳-مقرر ہونا.

נִצָּב م قبضہ (تلوار وغیرہ کا).

נִצְבָּא ت مضبوطی.

נְצִיב م ۱-سردار. ۲-ستون. ۳-چوکی (سپاہیوں کی).

מַצָּב م ۱-کھڑے ہونے کی جگہ. ۲-عہدہ. ۳-چوکی.

מֻצָּב م چوکی.

מַצָּבָה اور מִצָּבָה ت چوکی.

מַצֵּבָה ت ۱-ستون. ۲-ایک قسم کا بُت.

נצבה ث ١-ستون۔ ٢-تنہ (درخت کا)۔

נצה قل ١-اُڑنا۔ ٢-جھگڑنا (شاید اسواسطے کہ پرند پر اُٹھاکر لڑتے جھگڑتے ہیں)۔ ٣-ویران کرنا۔
٤-ویران ہونا۔
נפעל ١-جھگڑنا۔ ٢-ویران ہونا۔
הפעיל-جھگڑنا۔
١ נוצה یا נוצה ث پرند کا ایک پر۔
٢ מצה اور מצות ث جھگڑا۔
נצה ——— נצן۔
٢ נצה ——— יצא۔
נצורה ——— נצר۔

١ **נצח** قل-چمکنا۔
נפעל-دائم ہونا۔
פעל-سرداری کرنی۔
התפעל-غالب ہونا۔
١ נצח اور נצח م ١-رونق۔ ٢-حق۔ ٣-دوام۔

٢ **נצח** چھڑکنا۔
٢ נצח م رَس۔
נציב ——— נצב۔
נציר ——— ١ נצר۔

נצל פעל ١-چھیننا۔ ٢-لُوٹنا۔ ٣-چھڑانا۔
הפעיל ١-چھیننا۔ ٢-چھڑانا۔
הפעל-چھڑایا جانا۔
נפעל ١-چھڑایا جانا۔ ٢-چھوٹ جانا۔
התפעל-اپنے سے چھڑا پھینکنا۔

הנצה ث چھٹکارا۔
נצן ——— נצץ۔

נצץ قل ١-چمکنا۔ ٢-پھوٹنا۔ ٣-اُڑنا۔
١ נץ اور נצה م اور נצה ث پھول۔
٢ נץ م بہ۔
ניצוץ م چنگاری۔

١ **נצר** قل ١-نظر کرنی۔ ٢-پاسبانی کرنی۔ ٣-حفاظت کرنی۔ ٤-چھپا رکھنا۔ ٥-لحاظ کرنا۔
٦-محاصرہ کرنا۔
נצור محفوظ۔
נצרה ث. چوکی (سپاہیوں کی)۔

٢ **נצר** سرسبز ہونا۔
נצר م ١-کونپل۔ ٢-شاخ۔
נקא ——— נקה۔

נקב قل ١-کھوکھلا کر دینا۔ ٢-چھیدنا۔ ٣-خاص بیان کرنا۔ ٤-نام لیکر بیان کرنا۔ ٥-لعنت بھیجنی۔
נפעל-نام سے مذکور ہونا۔
נקב م نگینہ کا خانہ۔
מקבת ث ١-پتھر کی کان۔ ٢-مارتول۔
מקבה ث مارتول۔
נקבה ث مادہ۔
קבה ث جگالی کرنےوالے جانوروں کا پیٹ۔
קבה ث یا تو رحم یا مقعد۔

נקד قل ١-چُبھونا۔ ٢-مخصوص کرنا۔
נקד نقطوں سے بھرا ہوا۔

נֹקֵד م ۱-ایک قسم کی بھیڑوں کا جو عربی میں نقد کہلاتی ہیں گڈریا. ۲-کوئی گڈریا.
נְקֻדָּה ث ایک قسم کا زیور جو نقطہ سا ہے.
נִקֻּדִּים م (جمع) ۱-روٹی کے ٹکڑے. ۲-ایک قسم کی روٹی.
נקה قَل-پاک ہونا.
نِفْعَل ۱-بے عیب ہونا. ۲-بے قصور ٹھہرنا. ۳-آزاد ہونا. ۴-خالی ہونا. ۵-نیست ہونا.
پِعیل-بے قصور ٹھہرانا.
נָקִי اور נָקִיא اور נָקֵא ۱-پاک. ۲-بے قصور. ۳-آزاد.
נִקָּיוֹן م ۱-پاکی. ۲-صفائی.
מְנַקִּית ث تپاون کرنے کا برتن.
נקט قَل-نفرت کرنی.
נָקֹט ——— נקט.
נקם قَل-انتقام لینا.
نِفْعَل-اپنا انتقام لینا.
پِعیل-انتقام لینا.
پُعَّل-کسی سے انتقام لیا جانا.
هِتْپَعیل-اپنا انتقام لینا.
נָקָם م اور נְקָמָה ث انتقام.
נקע قَل-دل میں کسی سے پھر جانا.
נקף قَل ۱-کاٹنا. ۲-مارنا. ۳-لگانا. ۴-چکر کھانا.
پِعیل ۱-کاٹ ڈالنا. ۲-نیست کرنا.
هِفْعیل ۱-چکر کھانا. ۲-گھیرنا. ۳-تمام ہونا
נֹקֶף م جھاڑ ڈالنا.
נִקְפָּה ث غلام کے باندھنے کی رسّی.

נקק چھیدنا.
נָקִיק م دراز.
נקר قَل ۱-چھیدنا. ۲-نوچنا.
پِعیل-چھیدنا.
پُعَّل-کھودا جانا.
נִקְרָה ث دراز.
נקש قَل ۱-پھندا لگانا. ۲-لگ جانا.
نِفْعَل-پھندے میں پھنسنا.
پِعیل-پھندے لگانا.
هِتْپَعیل-پھندے لگانا.
נֵרְדְּ ——— נִיר.
נרג بکنا.
נִרְגָּן ۱-بکواسی. ۲-چغل خور.
נֵרְדְּ م سنبل. (ماخذ سنسکرت).
נשא قَل ۱-اٹھانا. ۲-اٹھنا. ۳-زبان پر لانا. ۴-ابھارنا. ۵-ترتنا. ۶-اٹھا لے جانا. ۷-لانا. ۸-سہنا. ۹-اٹھا دینا. ۱۰-معاف کرنا. ۱۱-لینا. ۱۲-قبول کرنا. ۱۳-جوڑنا.
نِفْعَل ۱-اٹھایا جانا. ۲-بلند ہونا. ۳-لیجایا جانا.
پِعیل ۱-اٹھانا. ۲-مدد کرنی. ۳-نذر پیش کرنی. ۴-لے جانا.
هِفْعیل ۱-اٹھوانا. ۲-لگانا.
هِتْپَعیل ۱-اپنے تئیں بلند کرنا. ۲-بلند ہونا.
נָשִׂיא م ۱-سردار. ۲-بخار (جو زمین سے اٹھتا ہے).
מַשָּׂאָה ث بوجھ.

נְשׂאֵת ث انعام.

מַשָּׂא م ١-اُٹھا لے جانا. ٢-بوجھ. ٣-مرغوب چیز. ٤-قول. ٥-نذر. ٦-محصول. ٧-گیت.

מַשֹּׂא م رُوداري.

מַשְׂאָה ث شعلہ (کیونکہ اُوپر کي طرف جاتا ہے).

מַשְׂאֵת ث (جمع מַשְׂאֹת) ١-اُٹھانا. ٢-بلند نشان. ٣-بوجھ. ٤-قول. ٥-انعام. ٦-ضیافت میں سے حصہ. ٧-محصول.

שְׂאֵת اور שֵׂת ث ١-اُٹھانا. ٢-اُبھرا ہوا داغ. ٣-کوئي داغ. ٤-حشمت. ٥-فرمان.

שִׂיא م بلندي.

נשג قل-ہٹنا.
הִשִּׂיג ١-ہٹانا. ٢-پہنچانا. ٣-پہنچنا. ٤-حاصل کرنا.

נשׂק הִפְעִיל-جلانا.
נִפְעַל-جلنا.

נשׂר چیرنا.
מַשּׂוֹר م آرا.

¹ **נשׁא** اور ¹ **נשׁה** قل-بھولنا.
הִפְעִיל-بھلانا.
נִפְעַל ١-بھلایا جانا. ٢-فراموش ہونا.
פִּעֵל-فراموش کرانا.

נְשִׁיָּה ث فراموشي.

מַשָּׁאוֹן م فریب.

² **נשׁא** اور ² **נשׁה** قل ١-قرض دینا. ٢-قرض لینا.
הִפְעִיל ١-قرض دینا. ٢-اپنا قرض طلب کرنا.

נְשִׁי م قرض.

מַשָּׁא م ١-قرض. ٢-سود.

מַשָּׁאָה اور מַשָּׁה ث قرض.

נשׁב قل-چلنا (ہوا کا).
הִפְעִיל ١-چلانا (ہوا کو). ٢-ہوا سے اُڑانا.

נָשֶׁה م ران کي ایک رگ. (ماخذ مشتبہ).

נְשִׁיקָה ——— נשׁק.

נשׁך قل ١-دانت سے کاٹنا. ٢-دُکھ دینا. ٣-سود پر قرض دینا.
פִּעֵל-دانت سے کاٹنا.
הִפְעִיל-سود لینا.

נֶשֶׁךְ م سود.

נִשְׁכָּה ——— לִשְׁכָּה.

נשׁל قل ١-کھینچکر نکالنا. ٢-نکل جانا. ٣-جھڑ جانا.
פִּעֵל-نکال دینا.

נשׁם قل-ہانپنا.

נְשָׁמָה اور נִשְׁמָא ث ١-دم. ٢-جان. ٣-جاندار.

תִּנְשֶׁמֶת ث ایک قسم کي چھپکلي جو عوام کي راے میں صرف ہوا ہي کھاتي ہے.

נשׁף قل-پھونکنا.

נֶשֶׁף م ١-شام (کیونکہ اُسوقت ہوا زیادہ ہوا کرتي ہے) ٢-رات. ٣-بھور.

יַנְשׁוּף اور יַנְשׁוֹף م ایک قسم کا پرند جو زور سے بولتا ہے.

נשׁק قل ١-ملانا. ٢-ہتھیار باندھنا. ٣-بوسہ لینا. ٤-اپنا انتظام کر لینا.

פִּעֵל ۱-بوسہ لینا. ۲-قدمبوسی کرنی.
הִפְעִיל-ملنا.
נֶשֶׁק اور נֵשֶׁק م ۱-سلاح. ۲-سلاح خانہ.
נְשִׁיקָה ث بوسہ.

נשר پھاڑ ڈالنا.
נֶשֶׁר اور נְשַׁר م عُقاب.

נשת قَل-سوکھ جانا.
נִפְעַל-سوکھ جانا.
נִשְׁתְּוָן م چٹھی. (ماخذ فارسی نوشتن).

נתב رَوندنا.
נָתִיב م اور נְתִיבָה ث ۱-عام رستہ. ۲-خصوصاً پگڈنڈی.

נתח פִּעֵל-لاش کو ٹکڑے ٹکڑے کرنا.
נֵתַח م گوشت کا ٹکڑا.
נָתִין ——— נתן.

נתך قَل ۱-اُنڈیلنا. ۲-اُنڈیلا جانا.
נִפְעַל ۱-اُنڈیلا جانا. ۲-گلکر بہہ جانا.
הִפְעִיל ۱-اُنڈیلنا. ۲-گلانا.
הָפְעַל-گلایا جانا.
הִתּוּךְ م گلنا.

נתן قَل ۱-دینا. ۲-سپرد کرنا. ۳-منسوب کرنا.
۴-دکھانا. ۵-نکالنا. ۶-بجانا. ۷-رکھ دینا.
۸-مقرر کرنا. ۹-باندھنا. ۱۰-لگانا. ۱۱-ڈالنا.
۱۲-کرنا. ۱۳-بنانا. ۱۴-ٹھہرانا.
נִפְעַל ۱-دیا جانا. ۲-سپرد کیا جانا. ۳-کیا جانا.
הָפְעַל-دیا جانا.

נָתִין م ۱-دیا ہوا آدمی. ۲-خصوصاً جو خدا کی خدمت میں مشغول رہتا ہے.
מַתָּן م انعام.
מַתָּנָה اور מַתָּנָא ث ۱-انعام. ۲-رشوت. ۳-نذر.
מַתַּת ث ۱-انعام. ۲-نذر.

נתס قَل-کھودکر خراب کرنا.

נתע قَل-اُکھیڑنا.
נִפְעַל-اُکھیڑا جانا.

נתץ قَل ۱-ڈھا دینا. ۲-اُکھیڑ ڈالنا. ۳-ہلاک کرنا.
פִּעֵל-ڈھا دینا.
נִפְעַל פֻּעַל הָפְעַל ۱-ڈھایا جانا. ۲-اُکھیڑا جانا.

נתק قَل ۱-زور سے نکالنا. ۲-الگ کرنا.
פִּעֵל ۱-اُکھیڑنا. ۲-توڑ پھینکنا. ۳-زخمی کرنا.
הִפְעִיל-الگ کرنا.
נִפְעַל ۱-توڑا جانا. ۲-ٹوٹنا. ۳-زور سے نکالا جانا ۴-الگ ہو جانا.
הָפְעַל-الگ ہو جانا.
נָתוּק ایک طرح کا خصی.
נֶתֶק م ۱-زخم کا ہرا نشان (سر یا ڈاڑھی میں). ۲-ایسے نشان والا آدمی.
אַתִּיק اور אַתּוּק م گھر کی اُوپر والی منزل کا ایسا برآمدہ جسکے نیچے برآمدہ نہو بلکہ نیچے والی منزل ہی کا ایک حصہ ہو.

נתר قَل-تھرتھرانا.
פִּעֵל-کودنا.

הִפְעִיל ۱-کنپرانا. ۲-جھاڑنا. ۳-توڑ پھینکنا.
۴-چھڑانا. ۵-چھوڑنا.
נֶתֶר م سجّي (کیونکہ پاني میں ملنے سے اُبلتي ہے).

נתש قل ۱-اُکھیڑنا. ۲-ڈھا دینا.
נִפְעַל ۱-اُکھیڑا جانا. ۲-ڈھایا جانا. ۳-سوکھ جانا.
הֻפְעַל-اُکھیڑا جانا.

ס

סאה پھیلنا.
סְאָה م ۱-پیمایش. ۲-اناج کا ایک خاص پیمانہ.
סַאסְאָה ث اندازہ.
סְאוֹן —— סאן.

סאן سپاہیانہ جُوتي پہنني.
סֹאֵן م سپاہیانہ جُوتي.

סבא حد سے زیادہ پینا.
סֹבֵא م شرابي آدمي.
סֹבֶא م ۱-شراب. ۲-شراب کي ضیافت.

סבב قل ۱-گھومنا. ۲-لَوٹنا. ۳-لَوٹکر آنا. ۴-نزدیک آنا. ۵-گھیرنا. ۶-کھانے پر بیٹھنا (کیونکہ کھانے کے وقت گھر بھرکے لوگ میز یا دسترخوان کو گھیرتے ہیں). ۷-بدل جانا. ۸-سبب ہونا.
נִפְעַל ۱-گھومنا. ۲-پھرکر پہنچنا. ۳-گھیرنا.
פִּעֵל-بدل دینا.
פּוֹעֵל ۱-گھومنا. ۲-گھیرنا.

הִפְעִיל ۱-گھمانا. ۲-پھیرنا. ۳-پھیر دینا.
۴-گھیرنا. ۵-بدل دینا. ۶-گھومنا.
הֻפְעַל ۱-گھومنا. ۲-گھیرا جانا. ۳-بدلا جانا.
סִבָּה اور נְסִבָּה ث واقعات کا انقلاب.
۱ סָבִיב م اور סְבִיבָה ث ۱-گھیرا. ۲-چاروں طرف کے لوگوں میں سے ایک. ۳-چاروں طرف کے مقاموں میں سے ایک.
۲ סָבִיב اور סְבִיבֵי اور סְבִיבוֹת اور מִסָּבִיב چاروں طرف.
۱ מֵסַב م کھانے پر بیٹھنے کے پلنگ.
۲ מֵסַב اور מְסִבַּי چاروں طرف.
מוּסַב م گھیرا.

סבך قل-گوندھنا.
פֻּעַל-گوندھا جانا.
סְבָךְ اور סֹבֶךְ اور שׂוֹבֶךְ م ۱-جھاڑي. ۲-خارستان.
סַבְּכָא یا שַׂבְּכָא ث ایک قسم کا باجا. (ماخذ مشتبہ).

סבל قل-بوجھ کے طور پر اُٹھانا.
פִּעֵל-پھلانا.
פֻּעַל-لدنا.
הִתְפַּעֵל-بوجھل بنّا.
פּוּעַל-کبڑا کیا جانا.
סַבָּל م باربردار.
סֵבֶל اور סֹבֶל م بوجھ.
סִבְלָה ث باربرداري.
סַרְבָּלִין (סַבְלִין کي عوض) لمبا اور ڈھیلا پاجامہ.
סִבְלֹת —— שׁבל.

סבר قل-اُمید کرنی.

סֵבֶר ——— סבר.

סגד قل-سجدہ کرنا.

סְגוֹד ——— סגד.

סגל حاصل کرنا.

סְגֻלָּה ث کسي کا خاص مال.

סְגָן اور סְגַן م ١-نائب. ٢-حاکم. (عربي شحنہ).

١ **סגר** پاني سے بھرنا.

סַגְרִיר م بارش.

٢ **סגר** قل-بند کرنا.

נִפְעַל ١-بند ہونا. ٢-اپنے تئیں بند کرنا.

פִּעֵל-حوالہ کرنا.

פֻּעַל-بند ہونا.

הִפְעִיל ١-بند کرنا. ٢-حوالہ کرنا.

סָגוּר ١-بند. ٢-عمدہ. ٣-خالص.

סְגוֹר م ١-احاطہ. ٢-خالص سونا.

סוּגַר شیر وغیرہ درندوں کا پنجرہ.

מַסְגֵּר م ١-قفل بنانے والا. ٢-کمہار. ٣-قید خانہ.

מִסְגֶּרֶת ث ١-مستحکم شہر. ٢-کنارہ. ٣-چوکھٹے کے بیچ میں جو کچھ پردہ کے طور پر لگایا جائے.

סַד ——— סדד.

סדד بند کرنا.

סַד م کاٹھ (قیدي کے واسطے).

סָדִין ——— סדן.

סדן ڈھیلا کرنا.

סָדִין م ایک قسم کا ڈھیلا لباس.

סדר سلسلہ وار رکھنا.

סֵדֶר م (بصیغہ واحد) سلسلہ.
(بصیغہ جمع) انتظام.

שְׂדֵרָה ث سلسلہ.

מִסְדְּרוֹן م برآمدہ.

סהר گول ہونا.

סַהַר م گولائي.

סֹהַר م بُرج.

١ **סוג** اور שׂוג قل-ہٹنا.

נִפְעַל-پیچھے ہٹنا.

סִיג اور סִג اور סוּג م ١-دھات کا میل. ٢-سونے چاندي کے ساتھ جو ادني دھات پائي جاتي ہے.

שׂוּג م ہٹنا.

٢ **סוג** قل-کسي کا احاطہ باندھنا.

סוּגַר ——— ٢ סגר.

סוֹד ——— יסד.

סוה پونچھ ڈالنا یا جھاڑ ڈالنا.

סוּחָה ث کوڑا.

סוך قل-تیل ملنا.

הִפְעִיל-اپنے بدن پر تیل ملنا.

אָסוּךְ ایک خوشبودار مرکب شے جو بدن پر ملتے ہیں.

סוּמְפֹּנְיָה اور סִיפֹּנְיָה ایک قسم کا باجا (یوناني سُم فونیا سے ماخوذ).

סוס اُچھلنا.

סוס م ۱-گھوڑا. ۲-ابابیل.

סוסה ث گھوڑی.

סיס م ابابیل.

סס م کیڑا (کپڑے کا).

סוף قل ۱-چھین لے جانا. ۲-کوئی کام چھوڑنا. ۳-پورا ہونا.

הפעיל ۱-اُڑہا دینا. ۲-تمام کر ڈالنا.

סוף م ۱-آخر. ۲-پیچھا.

סופה ث بگولا.

סוף م ۱-کئی قسم کی کائی جو سمندر میں پائی جاتی ہے. ۲-ایک قسم کی نے.

סור قل ۱-ہٹنا. ۲-چھوڑ جانا. ۳-برگشتہ ہونا. ۴-گذر جانا. ۵-اُڑہا دیا جانا. ۶-ایک سے ہٹکر دوسرے کے نزدیک جانا.

הפעיל ۱-ہٹانا. ۲-ٹالنا. ۳-نکالنا. ۴-نزدیک لانا.

הפעל-ہٹایا جانا.

פולל-ہٹانا.

סרה ث ۱-برگشتگی. ۲-قصور. ۳-ناشہ.

סר ۱-نکلا ہوا. ۲-برگشتہ. ۳-بگڑا ہوا.

יסור برگشتہ.

סות הפעיל ۱-رغبت دلانی. ۲-اُکسانا. ۳-خارج کرنا. ۴-چھڑانا.

סות —— כסה.

סחב قل-گھسیٹنا.

סחבה ث پھاڑ ڈالنا.

סחה قل-جھاڑ ڈالنا.

סחי م کوڑا.

סחיש اور שחיס م جو نباتات اُفتادہ زمین کی نباتات سے خود بخود پیدا ہوتی ہے. (ماخذ مشتبہ)

סחף قل-جھاڑ ڈالنا.

נפעל-گرایا جانا.

סחר قل-گھومتے پھرنا.

פעלעל-زور سے دھڑکنا.

סחר م سوداگر.

۱ סחרת ث سوداگری.

סחר م ۱-تجارت کا مال. ۲-جو دولت تجارت سے حاصل ہو.

סחר م ۱-تجارت کا حاصل. ۲-کسی طرح کا نفع.

סחרה ث سوداگروں کی جماعت.

סחרה ث سپر یا بکتر (کیونکہ بدن کو گویا گھیرے رہتا ہے).

מסחר م تجارت.

۲ סחרת ث ایک قسم کا عمدہ پتھر. (ماخذ مشتبہ).

סט —— שוט.

סיג —— סוג.

סיון م یہودیوں کا تیسرا مہینا. (ماخذ مشتبہ).

סיס —— סוס.

סיפניה —— ספינה.

סיר اُبلنا. [بڑھتا ہے].

סיר م ۱-دیگ. ۲-لگن. ۳-کانٹا (کیونکہ زور سے

סַךְ | סֹךְ | סֻכָּה | סֻכּוֹת ——— סכך.

סכך قَل ۱-گرنتھنا. ۲-کھپاچوں کا بُنکر احاطہ بنانا. ۳-ڈھانکنا. ۴-چھپنا.

هِفْعِيل ۱-احاطہ باندھنا. ۲-ڈھانکنا. ۳-حفاظت [کرني.

پِلْپِيل ۱-ہتھیار بندھوانا. ۲-اُکسانا.

סֹכֵךְ م ایسا چھپر جس کو محاصرین اپنے سر پر دھرکر اُس کي پناہ میں رفتہ رفتہ آگے بڑھیں.

סֹךְ م اور סֻכָּה ث ۱-جھونپڑي. ۲-درندہ کي جھاڑي.

סֵךְ م ۱-جھاڑي. ۲-بھیڑ.

סֻכּוֹת ث جھونپڑي.

מָסָךְ م ۱-ڈھکنا. ۲-پردہ.

מְסֻכָּה ث ڈھکنا.

מוּסָךְ اور מֵיסָךְ م برآمدہ.

סכל قَل-بیوقوف ہونا.

پِعِّيل-بیوقوف ٹھہرانا.

هِفْعِيل-بیوقوفي کرني.

نِفْعَل ۱-بیوقوفي کرني. ۲-بُرائي کرني.

סָכָל بیوقوف.

סֶכֶל م اور סִכְלוּת یا שִׂכְלוּת ث بیوقوفي.

סכן قَل ۱-بیٹھنا. ۲-سکونت کرني. ۳-برتاو رکھنا. ۴-اچھا سلوک کرنا. ۵-فائدہ اُٹھانا.

نِفْعَل-ایک ہي مقام میں پایا جاتا ہے جسکے معني صاف نہیں ہیں مگر قرینہ سے معلوم ہوتا ہے کہ چوٹ لگني ہونگے.

هِفْعِيل ۱-برتاو رکھنا. ۲-واقف ہو جانا. ۳-کوئي کام دستور کے طور پر کرنا.

پُعَل ۱-بیٹھنا. ۲-مفلس ہونا.

מִסְכֵּן مسکین.

מִסְכֵּנוּת ث مسکیني.

۱ **סכר** قَل-بند کرنا.

نِفْعَل-بند ہونا.

پِعِّيل-حوالہ کرنا.

۲ **סכר** قَل-مزدوري پر رکھنا.

סכת هِفْعِيل-خاموش ہونا.

סַל ——— סלל.

סלא اور ۱ סלה قَل ۱-اُٹھانا. ۲-ناچیز جاننا.

پِعِّيل-ناچیز جاننا.

پُعَّل-تولا جانا.

סלד پِعِّيل-اُچھلنا.

۲ **סלה** خاموش ہونا.

סֶלָה خاموش ہو (یعني گانا تھوڑي دیر کے لیے بند ہو صرف باجا بجتا رہے).

סַלּוֹן | סִלּוֹן ——— סלל.

סלח قَل-معاف کرنا.

نِفْعَل-معاف کیا جانا.

סַלָּח غفور.

סְלִיחָה ث مغفرت.

סלל قَل ۱-بلند کرنا. ۲-خصوصاً بلند اور ہموار رستہ بنانا. ۳-جھومنا.

پلپیل-تعظیم کرنی۔
هِتْپوعیل-اپنے تئیں بلند کرنا۔
סֹלְלָה ث ۱-پُشته۔ ۲-دمدمه۔
סֻלָּם م سیڑھی۔
מְסִלָּה ث اور מַסְלוּל م شاهراه۔
סַל م ۱-پتلی شاخ (کیونکه جھولتی ہے)۔ ۲-بید وغیره کی ٹوکری۔
סִלּוֹן اور סַלּוֹן م کانٹا (کیونکه کھجور کی پتلی شاخ پر هوتا ہے)۔
סַלְסִלָּה ث ٹوکری۔

סֶלַע م پہاڑ کا سیدھا رُخ۔
סָלְעָם م ایک قسم کی ٹڈی۔ (ماخذ مشتبه)۔

סלף پعیل ۱-ٹیڑها کرنا۔ ۲-اُلٹ دینا۔
סֶלֶף م کجروی۔

סלק قل-چڑھنا۔
סֹלֶת ث بہت مہین آٹا۔ (ماخذ مشتبه)۔
סַם ——— סמם۔
סְמָדַר م اسکے معنی اور ماخذ دونو مشتبه هیں۔ بعض اُس کو انگور کے درخت کا پُھول سمجھتے هیں۔ بعض کچے انگور۔ اور بعض ایک خاص قسم کے انگور کا درخت۔

סמך قل ۱-ٹیکنا۔ ۲-ٹکنا۔ ۳-سنبهالنا۔ ۴-نزدیک هونا۔
نِفْعَل ۱-سنبهالا جانا۔ ۲-سنبهلنا۔
پعیل-تازه کرنا۔
סְמִיכָה یا שְׂמִיכָה ث رضائی۔

סֶמֶל اور סֵמֶל م بُت (ماخذ مشتبه لیکن شاید צֶלֶם کا بگڑا هوا ہے)۔

סמם سونگھنا۔
סַם م (بصیغه جمع) خوشبودار مصالحے۔

סמן قل-مقرر کرنا۔
نِفْعَل-مقرر هونا۔

סמר قل اور پعیل-رونگٹے کھڑے هونا۔ (قشعریره)۔
סָמָר جس کے رونگٹے کھڑے هوں۔
מַסְמֵר اور מַשְׂמֵר م کیل۔
סְנֶה م ایک قسم کی جنگلی کانٹےدار جھاڑی۔ (ماخذ مشتبه)۔
סַנְוֵרִים م (جمع) اندھاپن۔ (ماخذ مشتبه)۔

סנן جُھولنا۔
סַנְסִנִּים م (جمع) کھجور کی ڈالیاں۔
סְנַפִּיר م مچھلی کا بازو۔ (ماخذ مشتبه)۔
סָס ——— סוס۔

סעד قل-سنبهالنا۔
מִסְעָד م ٹیکن۔

סער قل-تیزرو هونا (خصوصاً هوا کا)۔
סְעָרָה ——— סַעַר۔

۱ **סעף** تقسیم کرنی۔
סְעִיף م ۱-دراڑ۔ ۲-شاخ۔
۲ סעף پعیل-شاخیں چھانٹنی۔
סֵעֵף ۱-منقسم۔ ۲-دودله۔
סְעִפָּה اور שַׂרְעַפָּה ث ۱-ایک طرف۔ ۲-خیال۔

סְעִפָּה اور סַרְעַפָּה یا שַׂרְעַפָּה ث ۱-شاخ. ۲-خیال.

סער قل ۱-طوفان کي طرح چڑھنا. ۲-طوفان سے اُچھالا جانا.

נִפְעַל-گویا طوفان سے اُچھالا جانا.

פִּעֵל-گویا طوفان سے پراگندہ کرنا.

פֻּעַל-طوفان سے پراگندہ ہونا.

סַעַר م اور סְעָרָה ث طوفان.

סַף —— ספף.

ספא کھلانا.

מִסְפּוֹא م چارا.

ספד قل ۱-غم سے چھاتي پیٹني. ۲-غم سے رونا.

נִפְעַל-غم کا باعث ہونا.

מִסְפֵּד م چھاتي کا پیٹنا.

ספה قل ۱-جمع کرنا. ۲-بڑھانا. ۳-گھیرنا. ۴-ہلاک کرنا. ۵-ہلاک ہونا.

נִפְעַל ۱-اپنے تئیں چھپانا. ۲-ہلاک ہونا.

הִפְעִיל-ڈھیر لگاکر رکھنا.

סְפוֹן —— ספן.

סְפוֹרָה —— ספר.

۱ **ספח** قل-جمع کرنا.

נִפְעַל اور הִתְפַּעֵל-اپنے تئیں کسي سے ملانا.

פֻּעַל-جمع ہونا.

۲ **ספח** قل ۱-اُنڈیلنا. ۲-مسح کرنا. ۳-پھیلانا.

פִּעֵל-اُنڈیلنا.

סָפִיחַ م ۱-سیلاب. ۲-خودرُو نباتات.

סַפַּחַת اور מִסְפַּחַת ث ہرے زخم کا نشان (کیونکہ اُس سے رُواں گر جاتا ہے).

מִסְפָּחָה ث گدّي

סְפִינָה —— ספן.

סַפִּיר —— ספר.

ספל نیچا ہونا.

סֵפֶל م ایک قسم کا اُتھلوان طباق.

ספן قل ۱-ڈھانکنا. ۲-چھت پاٹنا. ۳-شہتیر ڈالنا. ۴-رکھ چھوڑنا.

סִפּוּן م چھتا. [(سفینہ).

סְפִינָה ث ایسي کشتي جس میں چھت لگي ہو.

۱ **ספף** پھیلانا.

סַף م ۱-چلمچي. ۲-دہلیز.

۲ ספף הִתְפּוֹעֵל-دربانی کرني.

۱ **ספק** قل-مارنا.

הִפְעִיל-عہد باندھنا (کیونکہ قول کرنے میں ہاتھ پر ہاتھ مارتے ہیں).

۲ **ספק** قل ۱-اُمنڈنا. ۲-قے کرنا. ۳-کافي ہونا.

סֵפֶק م کفایت.

ספר قل ۱-کھرچنا. ۲-لکھنا. ۳-گنّا.

נִפְעַל-گنا جانا.

פִּעֵל ۱-گنّا. ۲-بیان کرنا.

פֻּעַל-بیان کیا جانا.

סֹפֵר اور סָפָר م ۱-کاتب. ۲-فوج کي گنتي کرنیوالا. ۳-سپہسالار. ۴-فقیہ.

סֵפֶר اور סְפָר م ۱-لکھنا پڑھنا. ۲-خط. ۳-دستاویز. ۴-نامہ. ۵-کتاب.

סָפַר م شمار کرنا.

סִפְרָה ث کتاب.

סְפֹרָה یا סְפוֹרָה ث شمار.

סַפִּיר م نیلم (کیونکہ گھرچنے سے خوبصورت ہو جاتا ہے).

מִסְפָּר م ۱-شمار. ۲-بیان.

סקל قَل-سنگسار کرنا.
نِفْعَل-سنگسار کیا جانا.
پِعِیل ۱-کسی پر پتھر پھینکنا. ۲-کسی جگہ سے پتھر [نکالنا.
پُعَّل-سنگسار کیا جانا.

סַר ——— סָרָה.

סרב باغی ہونا.
סָרָב م باغی.

סַרְבָּלִין ——— סבל.

סָרָה ——— סור.

סרח قَل ۱-اُنڈیلنا. ۲-پھیلنا. ۳-پھیلانا. ۴-لٹکانا. ۵-فالتو ہونا.
نِفْعَل-اُنڈیلا جانا.
סֶרַח م جو کچھ فالتو ہو.

סִרְיוֹן ——— ۲ שרה.

סָרִיס ——— סרס.

סָרֶךְ م ایک فارسی وزیر (شاید فارسی سَرْ سے ماخوذ).

סֶרֶן م ۱-دُھری. ۲-سردار. (ماخذ مشتبہ).

סרס اکھاڑنا.

סָרִיס م ۱-خوجہ. ۲-بادشاہ کا مصاحب.

סַרְעַפָּה ——— סעף.

סרף پِعِیل ۱-جلانا. ۲-خصوصاً لاش کو پھونکنا.

סִרְפַּד م ایک قسم کا جنگلی درخت. (ماخذ مشتبہ).

סרר قَل ۱-سرکش ہونا. ۲-گردنکش ہونا. ۳-شریر ہونا.
סַר ۱-شریر. ۲-اُداس.

סתה جاڑا کاٹنا.
סְתָו اور סְתָיו م جاڑے کا موسم.

סתם قَل ۱-بند کرنا. ۲-پوشیدہ کرنا.
نِفْعَل-بند کیا جانا.
پِعِیل-بند کرنا.

סתר قَل-چھپانا.
نِفْعَل ۱-چھپنا. ۲-چھپا رہنا.
پِعِیل ۱-چھپانا. ۲-برباد کرنا.
پُعَل-چھپنا.
ہِفْعِیل-چھپانا.
ہِتْفَعِّیل-اپنے تئیں چھپانا.
סֵתֶר م ۱-پوشیدگی. ۲-آڑ.
סִתְרָה ث پناہ گاہ.
מִסְתּוֹר م پناہ گاہ.
מִסְתָּר م گھات کی جگہ.

ע

۱ עָב עָב ——— עבב.

۲ עָב ——— עוב.

עבב ڈھانکنا.

۱ עָב اور עֹב م دہلیز.

עבד قل ۱-محنت کرنی. ۲-خصوصاً کھیتی کرنی. ۳-خدمت کرنی. ۴-غلام کا کام کرنا. ۵-تابعداری کرنی. ۶-عبادت کرنی. ۷-قربانی کرنی. ۸-(ב کے ساتھ) غلام کے طور پر خدمت کرانی. ۹-بنانا. ۱۰-کرنا. ۱۱-برتاو رکھنا.

נִפְעַל ۱-کسیکی کھیتی کی جانی. ۲-کسی کی خدمت کی جانی.

פֻּעַל ۱-کسیکی کھیتی کی جانی. ۲-(ב کے ساتھ) غلام کے طور پر خدمت کرائی جانی.

הִפְעִיל ۱-محنت کرانی. ۲-غلام کے طور پر خدمت کرانی. ۳-غلام بنانا. ۴-عبادت کرانی.

הָפְעַל-عبادت کرائی جانی.

עֶבֶד اور עֲבַד م ۱-غلام. ۲-خادم. ۳-بندہ. ۴-عابد.

עֲבָד م کام.

עֲבֹדָה ث ۱-محنت. ۲-خدمت. ۳-عبادت. ۴-کام. ۵-اجر. ۶-کھیتی. ۷-اوزار.

עֲבִידָא ث ۱-محنت. ۲-کاروبار.

עֲבֻדָּה ث نوکر چاکر.

עַבְדוּת ث غلامی.

מַעֲבָד م کام.

עבה قل ۱-موٹا ہونا. ۲-گھندار ہونا.

עֳבִי م موٹائی.

עֲבִי م گھناپن.

מַעֲבֶה م گھناپن.

עֲבוֹט ——— עבט.

עֲבוּר | עֲבוּר ——— עבר.

עבט قل ۱-بدل دینا. ۲-گرو لینا. ۳-گرو دینا.

פִּעֵל-بدل دینا.

הִפְעִיל-گرو لیکر قرض دینا.

עֲבוֹט م گرو.

עַבְטִיט م بہت سے قرضداروں کی گرویاں اپنے پاس جمع کرنی (اِس لفظ میں ۲ עָב اور טִיט کی طرف اشارہ ہے گویا کیچڑ کی کثافت).

עֳבִי | עֳבִי ——— עבה.

עֲבִידָא ——— עבד.

עבר قل ۱-پار جانا. ۲-گذرنا. ۳-اُمنڈنا. ۴-عدول کرنا. ۵-چلنا (نقدی کا). ۶-ہلاک ہونا. ۷-بڑھ جانا. ۸-داخل ہونا. ۹-دبانا. ۱۰-ٹپکنا. ۱۱-سپرد ہونا.

נִפְעַל-پار اُتارا جانا.

פִּעֵל ۱-گذارنا. ۲-بند کرنا. کیونکہ آگل کے گذارنے سے بند ہوتا ہے. ۳-حاملہ ہونا (گویا تخم کو اپنے رحم میں گذرنے دینا).

הִפְעִיל ۱-گذارنا. ۲-پار اُتار دینا. ۳-لے جانا. ۴-عدول کرنا. ۵-گذرنے دینا. ۶-ہر جگہہ ہونے دینا. ۷-آگے بڑھانا. ۸-طرح دینی. ۹-گذراننا. ۱۰-جلانا (کیونکہ قربانیاں جلائی جاتی تھیں). ۱۱-دُور کرنا.

הִתְעַבֵּר ۱-غصه سے بے خود هونا (گويا اُمنڈنا). ۲-مغرور هونا.

עֵבֶר اور עֲבַר م ۱-پار. ۲-اُس پار کا مُلک وغيره. ۳-طرف.

עֲבָרָה ث گهات کي کشتي.

עֶבְרָה ث ۱-نهايت غصه. ۲-غرور.

עִבְרִי م ۱-پاروالا. ۲-بني ابراهيم کا ايک نام جو دوسري قوم کے لوگوں نے رکهہ چهوڑا تها اِسلئے که وه فرات کے پار سے آئے تهے.

עֲבוּר م زمين کا حاصل (گويا زمين اُسے گذرانتي هے).

עֲבוּר ۱-گذر. ۲-سبب. ۳-قيمت. ۴-مقصد.

בַּעֲבוּר ۱-جب تک. ۲-کے سبب. ۳-کے لئے. ۴-اِس لئے که. ۵-تاکه.

מַעֲבָר م ۱-گذر. ۲-دريا کا گهات. ۳-پهاڑونکي گهاٹي.

מַעְבָּרָה ث ۱-دريا کا گهات. ۲-پهاڑوں کي گهاٹي.

עבש قَل-سڑ جانا.

עבת قَل-گونتها جانا.

پِعيل-ٹيڑها کرنا.

עָבֹת جسکي شاخيں آپس ميں گُنتهي هوئي هوں.

עֲבֹת م اور ث ۱-رسّي. ۲-سونے وغيره کا تار. ۳-بهت سے پتوںوالي شاخ.

עגב قَل ۱-پهڑکنا. ۲-محبت کرني. ۳-خصوصاً عشق کرنا.

עֲגָבִים م (جمع) ۱-محبّت. ۲-پسنديدگي.

עֲגָבָה ث عشق.

עֻגָב م بانسلي.

עֻגָה | עֻגָּה —— עוג.

עָגוּר —— עגר.

עָגִיל —— עגל.

עגל گُڑکانا.

עָגֹל گول.

עָגִיל م ۱-چهلّا. ۲-خصوصاً بالي.

עֵגֶל م ۱-يکساله بچهڑا (کيونکه سال اُس پر سے گردش کرتا هے). ۲-جوان بيل.

עֶגְלָה ث ۱-بچهيا. ۲-جوان گاے.

עֲגָלָה ث گاڑي (کيونکه اُسکے پہيے گُڑکتے هيں).

۱ מַעְגָּל م ۱-گاڑي کے پہيوں کا نقش. ۲-رسته. ۳-روش.

۲ מַעְגָּל م اور מַעְגָּלָה ث گاڑيوں کا دمدمه.

עגם قَل-غم کرنا.

עגן نِفْعَل-بےشوهر رهنا.

עגר چکر کهانا.

۱ עָגוּר چکر کهانےوالا.

۲ עָגוּר م ابابيل.

עַד —— עדא.

עַד | עַד —— עוד.

עדא اور עדה قَل ۱-گذر جانا. ۲-منسوخ هونا. ۳-پاس آنا. ۴-کسي پر چڑهنا. ۵-زيور پهننا.

هِفْعِيل ۱-اُتروانا. ۲-زيور پهنانا. ۳-لے جانا. ۴-معزول کرنا.

۱ עַד م ۱-وقت. ۲-ابد. ۳-لُوٹ.

۲ עַד اور עֲדֵי ۱-تک. ۲-جبتک نہ. ۳-جبتک. ۴-یہانتک کہ. ۵-کے لئے.

בִּלְעֲדֵי اور בַּלְעֲדֵי ۱-تک نہیں. ۲-پاس نہیں. ۳-سوا. ۴-اِسکے سوا کہ. ۵-بغیر.

מִבַּלְעֲדֵי ۱-سوا. ۲-بغیر.

עֲדֶן اور עֲדֶנָּה ابتک.

עִדִּים م (جمع) حیض (مقرري وقت کے معني سے لیا گیا ہے).

עִדָּן م زمانہ.

עֲדִי م ۱-زیور. ۲-اُمنگ. ۳-گلیل.

עֵת (עֶדֶת کي عوض) ث ۱-وقت. ۲-خصوصاً عین وقت. ۳-اب.

כָּעֵת ۱-وقت پر. ۲-اِسي وقت.

עַתָּה اور עַתְּ ۱-اب. ۲-ابھي. ۳-چلو. ۴-بولو.

עִתִּי وقت پر موجود.

۲ עתת قَل-عین وقت پر سنبھالنا.

۱ עָדָה —— יעד.

۲ עֵדָה | עֵדוּת —— עוד.

עֵדִי עֵדִים —— עדה.

עֵדֶן —— עדן.

עדן قَل-ملائم ہونا.

הִתְעַדֵּן-عیش و عشرت سے رہنا.

עֵדֶן م اور עֶדְנָה ث عشرت.

מַעֲדַנָּה ث ۱-خوشي. ۲-مزہدار کھانا.

עֲדִינוֹ ۱-عیّاش. ۲-ایک سموئیل ۲۳-۸ میں جہاں עֲדִינוֹ הָעֶצְנִי پایا جاتا ہے اِن دونو لفظوں کے کچھ معني نہیں کُھلتے اور غالب ہے کہ جو ایک تواریخ ۱۱-۱۱ میں پایا جاتا ہے یعني עוֹרֵר אֶת חֲנִיתוֹ وہ صحیح ہے. اور اُسي سے الفاظ مذکور ناقل نے بگاڑ دیے ہیں.

עֲדִין | עֲדִין | עֶדְנָה —— עדא.

עדף قَل-فالتو ہونا.

הִפְעִיל-فالتو پانا.

עדר قَل-صف باندھنا.

נִפְעַל ۱-غیر حاضر ہونا (کیونکہ صف باندھنے کے وقت غیرحاضر آدمي معلوم ہوجاتا ہے). ۲-فلائي کرني.

פִּעֵל-غیر موجود ہونے دینا.

עֵדֶר م گلہ.

מַעְדֵּר م کُھرپا.

עֲדָשׁ م مسور کا درخت. (ماخذ مشتبہ).

עוב הִפְעִיל-تاریک کر دینا.

۲ עָב م اور ث ۱-تاریکي. ۲-بادل. ۳-گھندار جنگل.

۱ **עוג** چکر کھانا.

עֻגָה اور עֻגָּה ث اور מָעוֹג م باٹي.

۲ עוג قَل-باٹي پکاني.

עוֹגָב —— עגב.

עוד قَل ۱-لَوٹنا. ۲-کوئي کام پھر کرنا. ۳-اپني بات دُھراني. ۴-تاکید سے کہنا.

פִּעֵל-گھیرنا.

הֵעִיד ۱-تاکید سے کہنا. ۲-گواہ بنکر کہنا (کیونکہ گواہ تاکید سے کہتا ہے). ۳-گواہ ٹہرانا.

הוּעַד-تاکید سے کہا جانا.

עוֹדֵד ۱-اُوٹھانا. ۲-بحال کرنا.

הִתְעוֹדֵד-بحال ہوکر کھڑا ہونا.

עֵד م ۱-تاکید سے کہنےوالا. ۲-گواہ. ۳-گواہی.

۲ עֵדָה ث ۱-تاکید کی بات. ۲-گواہی. ۳-گواہ عورت.

עֵדוּת (جمع עֵדְוֹת) ث تاکید کی بات.

תְּעוּדָה ث ۱-تاکید کی بات. ۲-دستور.

עוֹד یا עֹד ۱-پھر. ۲-پھر پھر. ۳-اور. ۴-ابتک.

בְּעוֹד ۱-جبتک. ۲-تک.

מֵעוֹד جب سے.

עוה قل اور هِفْعِيل ۱-ٹیڑھا کرنا. ۲-کجروی کرنی.

نِفْعَل ۱-گویا دردزہ سے دردناک ہونا. ۲-کجرو ہونا.

پِعِيل-اُلٹ دینا.

עַוָּה ث اُلٹاؤ.

עָוֹן یا עָוֹן م ۱-کجروی. ۲-گناہ. ۳-قصورواری.

עֲוֹנִים م (جمع) کجرویاں.

עִוְעִים (جمع עִוְעִי) م کجروی.

עִי (עִוִּי کی عوض) اور עִיִּים (מְעִיִּים کی عوض) م ویرانہ.

עִוִּים ——— עַוִּים.

עוז قل-پناہ لینی.

هِفْعِيل ۱-پناہ میں رکھنا. ۲-اپنا اسباب پناہ میں [رکھنا.

עוט لکھنا.

עֵט م قلم.

۱ עֲוִיל ——— ۱ עוּל.

۲ עֲוִיל ——— ۲ עוּל.

۱ **עול** قل-ٹیڑھا کرنا.

پِعِيل-کجروی کرنی.

עַוָּל کجرو.

עָוֶל اور עַוְל م کجروی.

עַוְלָה اور עוֹלָה اور ۱ עוֹלָה ث کجروی.

۱ עֲוִיל کجرو.

۲ **עול** قل-اپنا دودھ پلانا.

עוּל اور ۲ עֲוִיל م ۱-دودھ پیتا بچہ. ۲-کوئی بچہ.

۱ עוֹלָה ——— ۱ עול.

۲ עוֹלָה ——— עלה.

עוֹלֵל | עוֹלָל | עוֹלֵלוֹת ——— עלל.

עוֹלָם ——— עלם.

۱ **עון** بود و باش کرنی.

עוֹנָה ث ہمبستری.

מָעוֹן م اور מְעוֹנָה یا מְעֹנָה ث مسکن.

۲ עון ——— עין.

עָוֹן | עָוֹן | עִוְעִים ——— עוה.

۱ **עוף** قل ۱-ڈھانکنا. ۲-خصوصاً اپنے پروں سے بچوں کو ڈھانکنا.

۳-ڈھکنا. ۴-خصوصاً تاریکی سے ڈھکنا. ۵-غش کھانا.

עוֹף م ۱-بازو (پرند کا). ۲-پرندے.

۲ עוף قل ۱-اُڑنا. ۲-اُڑ جانا.

پِعلِيل ۱-اُڑنا. ۲-اُڑانا. ۳-ہتھیار کو دشمن کے سامنے ہلانا.

הִפְעִיל-اُڑانا۔
הִתְפַּעלֵל-اُڑ جانا۔
עַפְעַפַּיִם م (تثنیه) پپوٹے۔
עֵיפָה یا עֵפָה ث تاریکی۔
מָעוּף اور מוּעָף م تاریکی۔
עֲטַלֵּף م چمگادڑ (عربی لفظ ظطل (تاریک ھونا) اور עוּף سے مرکب)۔
ערץ قَل-مشورہ کرنا۔
עוק قَل-دبنا۔
הִפְעִיל-دبانا۔
עָקָה ث ظلم۔
מוּעָקָה ث بھاري بوجھ۔
۱ **עוּר** قَل-اندھا ھونا۔
פִּעֵיל-اندھا کر دینا۔
עִוֵּר اندھا۔
עוּר م بُھوسا (شاید اِسواسطے که آنکھ اُس سے بند ھو جاتي ہے)۔
עִוָּרוֹן م اور עַוֶּרֶת ث اندھاپن۔
۲ **עוּר** قَل ۱-جاگنا۔ ۲-جاگتے رھنا۔ ۳-جگانا۔
נִפְעַל ۱-جاگ اُٹھنا۔ ۲-اُٹھنا۔
פִּעלֵל ۱-جگانا۔ ۲-برپا کرنا۔ ۳-اُبھارنا۔
۴-ھتھیار کو دُشمن کے سامنے ھلانا۔
הִפְעִיל ۱-جگانا۔ ۲-اُبھارنا۔ ۳-جاگتے رھنا۔
הִתְפַּעלֵל ۱-اپنے تئیں اُبھارنا۔ ۲-خوش ھونا۔
۲ עִיר م پاسبان۔

۳ **עור** נִפְעַל-ننگا ھونا۔
עוֹר م آدمي کي جلد۔
מְעוֹרִים م (جمع) اندامِ نہاني۔
۴ **עור** کھودنا۔
מְעָרָה ث غار۔
עוש قَل-جمع ھونا۔
۱ **עות** פִּעֵיל ۱-ٹیڑھا کرنا۔ ۲-گُمراہ کرنا۔
עַוָּתָה ث ۱-جُھکاؤ۔ ۲-ظلم۔
۲ עות ——— עדא۔
עַז | עֹז ——— עזז۔
עֵז ث (بصیغۂ واحد) بکري۔
(بصیغۂ جمع) بکریوں کي پشم۔
עֲזָאזֵל ——— עזל۔
עזב قَل ۱-چھوڑنا۔ ۲-کھولنا۔
נִפְעַל-چھوڑا جانا۔
פֻּעַל-چھوڑا جانا۔
עֲזוּבָה ث ویرانه (کیونکه مکان یا مُلک کے چھوڑ دئے جانے سے ھوتا ہے)۔
עִזְבוֹן م ۱-تجارت (کیونکه بیچنےوالا اپنے مال کو چھوڑ دیتا ہے)۔ ۲-بازار۔ ۳-تجارت کا نفع۔
עזוּז | עִזּוּז ——— עזז۔
עזז قَل ۱-زور دینا۔ ۲-زورآور ھونا۔ ۳-غالب ھونا۔
הִפְעִיל-سخت بنانا۔
۱ עַז ۱-زورآور۔ ۲-مضبوط۔ ۳-سخت۔
۲ עֹז اور עֹז یا עָזוֹז م ۱-زور۔ ۲-سختي۔ ۳-جلال۔

עִזּוּז زورآور.
עֱזוּז م زور.
מָעוֹז یا מָעֹז م مضبوط مقام.
עָזְנִיָּה ث ایک قسم کا عُقاب.

עזל ہٹا لے جانا.
עֲזָאזֵל م ۱-جس کو لوگ ہانک دیتے ہوں. ۲-خصوصاً ابلیس.

עזק قَل-کہودنا.
עִזְקָא ث نگینہ.

עזר قَل ۱-گہیرنا. ۲-مدد کرنی.
נִפְעַל-مدد پانی.
הִפְעִיל-مدد کرنی.
עֵזֶר م اور עֶזְרָה ث مدد.
עֲזָרָה ث ۱-کنارہ. ۲-صحن.
עֵט —— עוט.
עֲטָא —— יעט.

עטה قَل ۱-ڈھانکنا. ۲-پہننا. ۳-اوڑھنا. ۴-لپٹنا. ۵-غش کہانا (کیونکہ اُس میں آنکہیں گویا ڈھک جاتی ہیں).
הִפְעִיל-ڈھانکنا.
מַעֲטֶה م پوشاک.
עֲטִין —— עטן.
עֲטִישָׁה —— עטש.
עֲטַלֵּף —— עוף.

עטן پانی کے پاس بیٹھ جانا.

עֲטָן م پانی کے پاس مواشی کے بیٹھنے کا مقام.

עטף قَل ۱-ڈھانکنا. ۲-ڈھکنا. ۳-چھپنا. ۴-غش کہانا. ۵-کمزور ہونا.
נִפְעַל-غش کہانا.
הִפְעִיל-کمزور ہونا.
הִתְפַּעֵל-غش کہانا.
מַעֲטָפָה ث اوپر کا بڑا کُرتا.

עטר قَل-گہیرنا.
הִפְעִיל اور פִּעֵל-تاج کسی کے سر پر دہرنا.
עֲטָרָה ث تاج.

עטש چہینکنا.
עֲטִישָׁה ث چہینک.
עִי —— עוה.

עיט قَل-لپکنا.
עַיִט م شکاری پرند.
עֵילוֹם —— עלם.

עים ڈرانا.
עְיָם م خوفناکی.

עַיִן م اور ث ۱-آنکہ. ۲-رُو. ۳-صورت. ۴-چشمہ.
עָיַן ۲ עִין قَل-حسد کی آنکہ سے دیکہا کرنا.
מַעְיָן م ۱-چشمہ زار. ۲-چشمہ.

עיף نہایت تہک جانا.
עָיֵף نہایت تہکا ہوا.
עֵיפָה —— עוף.

עיר قَل ۱-گرم ہونا. ۲-گرم کرنا. ۳-تیزرو ہونا.
۴-غصہ ہونا. ۵-دہشت کرنی. ۶-کثرت
سے ہونا.

עַיִר م گدھے کا بچّہ (تیزروی کے سبب).

۱ עִיר ث ۱-شہر (کثرت کے سبب). ۲-دہشت.

עָר م ۱-شہر. ۲-دُشمن.

۲ עִיר ——— ۲ עור.

עֵירֹם ——— ۱ ערם.

עַיִשׁ ——— נעשׁ.

עַכָּבִישׁ ——— עכס.

עַכְבָּר م چوہا. (ماخذ مشتبہ).

עכן قَل-گھبرا دینا.

۱ **עכס** ۱-باندھنا. ۲-خصوصاً پانو باندھنا. ۳-بُننا.

עֶכֶס م ۱-بیڑی. ۲-پاےزیب.

۲ עכס پِعیل-اپنی پاےزیب کی جھنکار کرنی.

עַכָּבִישׁ م مکڑی.

עַכְשׁוּב م افعی.

עכר قَل ۱-گدلا کرنا. ۲-حیرانی یا ہلاکت کا
باعث ہونا.

نِفْعَل-اُبھارا جانا.

מַעֲכֶרֶת ث گھبراہٹ.

עַל | עֲל | עִלָּא ——— עלה.

עֹל ——— ۲ עלל.

עלג تُتلانا.

עִלֵּג تُتلانےوالا.

עלה قَل ۱-چڑھنا. ۲-اُگنا. ۳-اُٹھنا. ۴-زیادہ ہونا.
۵-شدید ہونا. ۶-غالب ہونا. ۷-پہنا جانا.
۸-لگایا جانا. ۹-کام میں آنا. ۱۰-حساب
میں آنا.

نِفْعَل ۱-چڑھایا جانا. ۲-بلند ہونا.

ہِفْعِیل ۱-چڑھانا. ۲-منڈھنا. ۳-اُٹھانا. ۴-اپنے
کام میں لانا.

ہُفْعَل ۱-چڑھایا جانا. ۲-حساب میں آنا.

۱ עַל اور עָל م ۱-بلندی. ۲-حق تعالیٰ.

۲ עַל اور עֲלָא ۱-اوپر. ۲-پر. ۳-میں. ۴-سے.
۵-کے موافق. ۶-کے سوا. ۷-کے باوجود.
۸-کے لئے. ۹-کے سامنے. ۱۰-سے زیادہ.
۱۱-کے سبب. ۱۲-کے باب میں. ۱۳-کے
پاس. ۱۴-کے ساتھ. ۱۵-کے طور پر.
۱۶-کی طرف. ۱۷-کے برخلاف. ۱۸-کو.

כְּעַל کے موافق.

۱ מֵעַל ۱-پر سے. ۲-کے پاس سے. ۳-پر.

עָלֶה م پتّا.

עֹלָה یا ۲ עוֹלָה اور עֲלָה ث ۱-قربانی. ۲-خصوصاً کُل
سوختنی قربانی. ۳-سیڑھی.

۱ עִלִּית ث بالاخانہ.

עֱלִי م مُوسل.

עִלִּי (ث ۲ עִלִּית) اوپروالا.

עֶלְיוֹן ۱-تعالیٰ. ۲-حق تعالیٰ.

עֲלִיָּה ث ۱-بالاخانہ. ۲-سیڑھی.

עֶלְיוֹן ۱-اوپروالا. ۲-اونچے پر. ۳-تعالی. ۴-حق تعالی.

۲ מַעַל اوپر.

מִמַּעַל ۱-اوپر سے. ۲-پر. ۳-کے پاس.

מַעְלָה ۱-اوپر کیطرف. ۲-آگے کیطرف. ۳-زیادہ.

לְמַעְלָה ۱-اوپر کیطرف. ۲-پرلی طرف. ۳-کے سوا. ۴-نہایت.

מִלְמַעְלָה اوپر سے.

מֹעַל م اُٹھانا.

מַעֲלֶה م ۱-چڑھائی. ۲-چڑھنے کی جگہ. ۳-ممبر.

מַעֲלָה ث (بصیغہ واحد) ۱-چڑھائی. ۲-چڑھنے والی چیز. ۳-سیڑھی کا درجہ. ۴-دھوپ گھڑی کا درجہ. ۵-بلند جگہ. ۶-بالاخانہ. (بصیغہ جمع) دھوپ گھڑی.

תְּעָלָה ث ۱-نہر. ۲-پٹّی.

עֻלָּה ——— ۱ עלל.

עֲלֵה ——— ۱ עול.

עֲלוּמִים ——— ۲ עלם.

עֲלִיקָה ——— עלק.

עָלַז قل ۱-خوش آوازی کرنی. ۲-بہت خوش ہونا.

עָלֵז اور עַלִּיז بہت خوش.

עָלַט بہت تاریک ہونا.

עֲלָטָה ث بڑی تاریکی.

עֳלִי | עֲלִי | עֱלִי | עֲלִיָּה עֶלְיוֹן ——— עלה.

עַלִּיז ——— עלז.

עֲלִיל | עֲלִילָה | עֲלִילִיָּה ——— ۱ עלל.

עֲלִיצוּת ——— עלץ.

עֲלִית ——— עלה.

۱ **עָלַל** قل ۱-دوبارہ بینا. ۲-خوشہ چینی کرنی. ۳-دق کرنا. ۴-کام پورا کرنا.

פּוֹעֵל ۱-خوشہ چینی کرنی ۲-دق کرنا. ۳-طفلانہ کام کرنے.

הִתְפַּעֵל ۱-اپنی شہوت پوری کرنی. ۲-ٹھٹھے میں اُڑانا. ۳-اپنا طور ظاہر کرنا.

הִתְפּוֹעֵל-کام پورا کرنا.

עוֹלֵל اور עוֹלָל م لڑکا.

עוֹלֵלוֹת یا עֹלֵלוֹת ت (جمع) خوشہ چینی کے لئے جو کچھ چھوڑا جاے.

עֲלִיל م گھریا.

עֲלִילָה ث بڑے زور شور کا فعل خواہ اچھا ہو خواہ بُرا.

עֲלִילִיָּה ث بڑا کام.

מַעֲלָל اور מַעֲלָל م کام.

תַּעֲלוּלִים م (جمع) ۱-طفلانہ کام. ۲-لڑکا. ۳-ستایا جانا.

עֹלָה ث دانو.

۲ **עָלַל** قل ۱-داخل ہونا. ۲-خصوصاً بادشاہ کے حضور میں دخل پانا. ۳-غروب ہونا.

הִפְעִיל-داخل کرنا.

הָפְעַל-داخل کیا جانا.

עֹל یا עוֹל م جُوا (کیونکہ اُس میں بیل کی گردن داخل کی جاتی ہے).

۲ מֵעַל م مغرب.

١ **עלם** قل-چهپانا.

נִפְעַל ١-چهپا رهنا. ٢-مكّار هونا.

הִפְעִיל-چهپانا.

הִתְפַּעֵל-اپنے تئيں چهپانا.

עוֹלָם اور עֹלָם م ١-بڑي مدت (كيونكه وه گويا پوشيده رهتي ہے). ٢-قديم زمانه. ٣-دوام. ۴-ابد. ۵-ازل. ۶-اينجهاني معاملات.

עֵלוֹם م ابد.

תַּעֲלֻמָה ث پوشيده چيز.

٢ **עלם** بالغ هونا.

עֶלֶם م بالغ لڑكا.

עַלְמָה ث ١-بالغ لڑكي. ٢-كُنواري.

עֲלוּמִים م (جمع) ١-لڑكپن. ٢-نوجواني.

עלס قل-خرّم هونا.

נִפְעַל-خرّم هونا.

הִתְפַּעֵל-خرّم هونا.

עלע قل-نگلنا.

עֵלָע ——— צֵלָע.

עלף قل-ڈهانكنا.

פֻּעַל ١-ڈهانكا جانا. ٢-غش كهانا.

הִתְפַּעֵל ١-نقاب ڈالني. ٢-غش كهانا.

עֻלְפֶּה م غش كهانا.

עלץ قل-خرّم هونا.

עֲלִיצוּת ث خرّمي.

עלק چمٹنا.

עֲלוּקָה ث جونک.

עִם | עָם | עַם ——— עמם.

١ **עמד** قل ١-كهڑا هونا. ٢-مقرر هونا. ٣-كهڑا رهنا. ۴-قائم رهنا. ۵-كوئي كام چهوڑنا. ۶-برپا هونا.

הִפְעִיל ١-كهڑا كرنا. ٢-مقرر كرنا. ٣-قائم كرنا. ۴-پورا كرنا. ۵-اُبهارنا. ۶-كهڑا هونا.

הֻפְעַל ١-كهڑا كيا جانا. ٢-قائم رهنا.

עֹמֶד م ١-كهڑے هونے كي جگه. ٢-مقام.

עֲמִדָה ث كهڑے رهنے كي طاقت.

עַמּוּד م ١-ستون. ٢-ممبر.

מַעֲמָד م ١-كهڑا هونا. ٢-كهڑے هونےكي جگه. ٣-عُهده.

מָעֳמָד م كهڑے رهنے كي جگه.

٢ **עמד** הִפְעִיל-كنپانا.

٣ **עמד** ملانا.

עִמָּד ساته.

עמה صحبت ركهني.

עֻמָּה م ١-صحبت. ٢-رشته (ددیال ننيال كا). ٣-ايسا رشتهدار.

עִמּוֹ ——— עמם.

עַמּוּד ——— ١ עמד.

עָמוֹק ——— עמק.

עָמִיר ——— עמר.

עָמִית ——— עמה.

עמל قل-مشقت كرني. [ثمره.

עָמָל م اور ث ١-مشقت. ٢-افسوس. ٣-محنت كا

۱ עמל ۱-مشقت کرنے والا۔ ۲-غمگین۔

۲ עמל کُہار۔

עמם قل ۱-جمع کرنا۔ ۲-چھپانا۔ ۳-کسی سے سبقت لیجانی۔ ۴-چھپنا۔

הֻעַם-بے چلا ہو جانا۔

עמה ث جمعیت۔

עמת اور לעמת ۱-کے ساتھ۔ ۲-کے پاس۔ ۳-کے برابر۔ ۴-کے سامنے۔ ۵-کے برخلاف۔

מלעמת کے پاس۔

עם ۱-کے ساتھ۔ ۲-ساتھ ہی۔ ۳-کی مانند۔ ۴-کے برابر۔ ۵-کے پاس۔ ۶-کی رائے میں۔ ۷-میں۔ ۸-کے باوجود۔

מעם ۱-کے پاس سے۔ ۲-کی طرف سے۔ ۳-میں سے۔

עם اور עם م (جمع עמים اور עממים) ۱-آدمیوں کی جماعت۔ ۲-اُمت۔ ۳-عوام۔ ۴-یگانے۔ ۵-نوکر چاکر۔ ۶-ہموطن لوگ۔ ۷-رشتہ-دار۔

עמס قل ۱-بوجھ کے طور پر اُٹھانا۔ ۲-لادنا۔

העמיס-لادنا۔

מעמסה ث بوجھ۔

עמק قل-عمیق ہونا۔

העמיק ۱-عمیق کرنا۔ ۲-کوئی کام گہرائی میں کرنا۔ ۳-کوئی کام شدت سے کرنا۔

עמק اور עמק ۱-عمیق۔ ۲-جو سمجھ میں نہیں آتا۔

עמק م عمق۔

עמק دو پہاڑوں کے بیچ کی زمین۔

עמיק عمیق۔

מעמקים م (جمع) عمیق مقام۔

עמר قل ۱-کسنا۔ ۲-قبضہ میں لانا۔

פיעל-باندھنا۔

התעמר-(ב کے ساتھ) غلام بنانا۔

עמר م ۱-پولا۔ ۲-اناج کا ایک خاص پیمانہ۔

עמיר م پولا۔

עמר —— צמר۔

עמש قل-بوجھ کے طور پر اُٹھانا۔

ענב باندھنا۔

ענב م انگوروں کا گُچھا۔

ענג پُعل-نازپرورده ہونا۔

התענג ۱-نازپرورده ہونا۔ ۲-خوش و خرم ہونا۔ ۳-ٹھٹھا کرنا۔

ענג نازپرورده۔

ענג م عیش و عشرت۔

תענוג م ۱-خرمی۔ ۲-خصوصاً اپنے گھروالوں سے جو خوشی ہوتی ہے۔

ענד باندھنا۔

מענדנה (מעדנה کی عوض) ث بندھن۔

۱ **ענה** قل ۱-گانا۔ ۲-چلانا۔ ۳-فتوی دینا۔ ۴-گواہی دینی۔ ۵-جواب دینا۔ ۶-منہ کھولکر بولنا۔

נפעל-اپنی بات کا جواب پانا۔

פיעל-گانا۔

הפעיל-جواب دینا۔

מַעֲנֶה م ۱-جواب. ۲-مقصد (کیونکہ قصد کا گویا جواب ہوتا ہے).

מַעַן م مقصد.

לְמַעַן ۱-کے لیے. ۲-کی خاطر. ۳-کے سبب. [۴-تاکہ.

יַעַן کے سبب.

² ענה قل ۱-دبنا. ۲-پست ہونا. ۳-مظلوم ہونا. ۴-محنت کرنی. ۵-کہیتی کرنی.

נִפְעַל ۱-مظلوم ہونا. ۲-ظلم قبول کرنا.

פִּעֵל ۱-دبانا. ۲-کسی پر ظلم کرنا.

פֻּעַל-مظلوم ہونا.

הִפְעִיל-دبانا.

הִתְפַּעֵל ۱-اپنے تئیں پست کرنا. ۲-پست حالی قبول کرنی.

עָנָו حلیم.

עֲנָוָה اور עַנְוָה ث ۱-حلم. ۲-شفقت.

עָנִי ۱-مظلوم. ۲-مصیبت زدہ.

עֳנִי م اور עֱנוּת ث ۱-مظلومی. ۲-مصیبت زدگی.

עִנְיָן م ۱-کام. ۲-امر.

מַעֲנָה اور מַעֲנִית ث ریگزاری.

תַּעֲנִית ث روزہ (کیونکہ اُس سے جسم گویا دب جاتا ہے).

עָנוֹת ——— ענה.

¹ ענן قل ۱-ڈھانکنا. ۲-جادوگری کرنی.

פּוֹעֵל-جادوگری کرنی.

עָנָן اور עֲנַן م بادل.

² ענן פִּעֵל-بادل اُٹھانا.

עֲנָנָה ث بدلی (بادلوں کا ڈھیر).

ענף ڈھانکنا.

עָנָף اور עֲנַף م شاخ.

עָנֵף پُرشاخ.

ענק قل ۱-کسی کی گردن یا گلے پر رہنا. ۲-طوق کے طور پر گھیرنا.

הִפְעִיל-کسی کی گردن پر کچھ رکھنا.

עֲנָק اور עֲנוֹק م طوق.

ענש قل-جرمانہ لینا.

נִפְעַל-جرمانہ دینا.

עֹנֶשׁ اور עֲנָשׁ م جرمانہ.

עסס قل-روندنا.

עָסִיס م نئی مے.

עפה زورشور سے بڑھنا.

עֳפִי (جمع עֳפָאִים) م درخت کی شاخیں اور پتّے وغیرہ.

עֵפָה ——— עוף.

עפל قل-پُھولنا.

פֻּעַל اور הִפְעִיל ۱-مغرور ہونا. ۲-غافل ہونا.

עֹפֶל م ۱-ٹیلا. ۲-پُھنسی. ۳-بوا سیر کا مسّا.

עַפְעַפַּיִם ——— עוף.

¹ עפר سفید ہونا.

עָפָר م بصیغہ واحد ۱-مٹّی. ۲-گرد.

بصیغہ جمع ڈھیلا.

² עפר פִּעֵל-کسی پر گرد پھینکنی.

עֹפֶר م ہرنی کا بچّہ.

עַצֶּבֶת ث سیسہ.

עֵץ ——— עצה.

עצב قل ۱-کاٹنا. ۲-کہودنا. ۳-بنانا. ۴-محنت کرنی.
۵-دُکہہ دینا.

نِفْعَل-دردناک ہونا.

پِعِیل ۱-بنانا. ۲-دُکہہ دینا.

ہِفْعِیل ۱-کسیکی چیز سے شبیہہ بنانی. ۲-رنج دینا.

ہِتْپَعِیل-رنجیدہ ہونا.

עָצָב اور עֹצֶב م ۱-گہڑی ہوئی مورت. ۲-رنج کا باعث
۳-رنج. [۳-رنج.

עֶצֶב اور עֹצֶב م ۱-مٹی کا برتن. ۲-مشقت. ۳-درد.

עִצָּבוֹן م ۱-مشقت. ۲-درد.

עַצֶּבֶת ث ۱-مورت. ۲-درد.

מַעֲצֵבָה ث درد.

עצד کاٹنا.

מַעֲצָד م کُلہاڑی.

עצה قل ۱-مضبوط کرنا. ۲-بند کرنا.

עֵץ (و עֵצִים) م ۱-درخت. ۲-لکڑی.

۱ עֵצָה ث لکڑی.

עָצֶה م ریڑھ.

۲ עֵצָה ——— יעץ.

עָצוּם ——— עצם.

עצל نِفْعَل-سست ہونا.

עָצֵל سست.

עַצְלוּת ث سستی.

עַצְלָה ث بصیغۂ واحد. سستی.
بصیغۂ تثنیہ. بڑی سستی.

۱ **עצם** قل ۱-کسنا. ۲-مضبوط کرنا. ۳-مضبوط ہونا.
۴-زورآور ہونا. ۵-غالب ہونا.

پِعِیل-کسنا.

ہِفْعِیل-زورآور بنانا.

עָצוּם زورآور.

עֶצֶם ث ۱-ہڈی. ۲-بدن. ۳-خرد.

۲ עצם پِعِیل-ہڈیوں کو نوچ‌نوچکر صاف کرنا.

עֹצֶם م ۱-زور. ۲-بدن.

עָצְמָה ث زور.

עֲצֻמָה ث قوی دلیل.

תַּעֲצֻמָה ث قوت.

עֶצְנוֹ עֲדִין کو دیکہو.

עצר قل ۱-بند کرنا. ۲-روک رکہنا. ۳-قائم رکہنا.
۴-سکنا. ۵-کسی پر حکومت کرنی.

نِفْعَل ۱-بند ہونا. ۲-روکا جانا. ۳-باز رہنا.

עֶצֶר م حکومت.

עֹצֶר م ۱-بند ہونا. ۲-ظلم.

עֲצָרָה اور עֲצֶרֶת ث ۱-کسی عید کا آخیر دن. ۲-عید
کی جماعت.

מַעְצָר اور מַעְצוֹר م رُکاوٹ.

۱ **עקב** قل-پیچہے ہونا.

پِعِیل-روک رکہنا.

עָקֵב م بصیغہ واحد. ۱-ایڑی. ۲-سُم. ۳-پیچہا.

بصیغۂ جمع. نقش ھاے قدم.

۲ עָקַב قل ۱-کسي کي ایڑي پکڑني. ۲-دغا سے کسي کا حق چھیننا.

עָקֹב ۱-دغا سے کسي کا حق چھیننے والا. ۲-ٹیڑھا. ۳-نقش ھاے قدم سے پُر.

۱ עֵקֶב م ۱-پیچھا. ۲-عاقبت. ۳-اجر. ۴-سبب.

۲ עֵקֶב ۱-آخرتک. ۲-کے سبب. ۳-اِس سبب سے کہ.

עָקְבָה ث دغابازي.

עקד باندھنا.

עָקֹד دھاريدار.

עקה باز رکھنا.

מְעַקֶה م فصیل.

עָקָה ——— עוּק.

עקל قل-مروڑنا.

پُعل-ٹیڑھا کیا جانا.

עֲקַלְקַל ٹیڑھا.

עֲקַלָּתוֹן پیچدار.

עקר قل-اُکھیڑنا.

نِفعَل-ڈھایا جانا.

پِعیل-گھوڑوں کے کونچے نکالنا.

ھِتپَعیل-اُکھیڑا جانا.

עֵקֶר م ۱-جڑ. ۲-اولاد.

עִקָּר م تنہ.

עָקָר عاقر (بانجھ مرد و عورت).

עַקְרָב م ۱-بچھو. ۲-خاردار چابک.

עקש قل اور پِعیل ۱-ٹیڑھا کرنا. ۲-کسي کا حق زائل کرنا.

نِفعَل-کجرو ھونا.

עִקֵּשׁ کجرو.

עִקְּשׁוּת ث کجروي.

מַעֲקַשִּׁים م (جمع) ٹیڑھے بنگڑے رستے.

עָר ——— עִיר.

۱ **ערב** قل ۱-ملانا. ۲-لین دین کرنا. ۳-کسي کا ضامن ھونا. ۴-گرو کے طور پر دینا. ۵-میٹھا لگنا. ۶-چوسنا.

پِعیل-ملانا.

ھِتپَعیل ۱-اپنے تئیں ملانا. ۲-ملایا جانا. ۳-ملاجُلا ھونا. ۴-ضمانت دیني. ۵-دخل دینا.

עֲרֻבָּה ۱-ضمانت. ۲-گرو.

עֵרָבוֹן م گرو.

תַּעֲרֻבָה ث ضمانت.

עָרֵב میٹھا.

עָרֹב م ایک قسم کي مکھي جو لہو چوستي ہے.

۱ עֶרֶב اور עֵרֶב م ۱-اجنبیوں کا غول. ۲-بانا.

۱ מַעֲרָב م ۱-سودا. ۲-بازار.

۲ **ערב** قل ۱-دُور ھونا. ۲-غروب ھونا.

۲ עֶרֶב م اور ث شام.

۳ ערב ھِفعِیل-شام کو کوئي کام کرنا.

הָעֶרֶב شام کو.

۲ מַעֲרָב م اور מַעֲרָבָה ث مغرب.

۳ **ערב** خشک ھونا.

עֲרָב اور עֲרַב ث عرب (مُلک).

עֲרָבָה ث ١-صحرا. ٢-خصوصاً يردن كے پاس ايک خاص صحرا.

٥ **ערב** سفيد هونا.

٣ עֲרָב م بيد.

עֹרֵב م كوّا. (ماخذ مشتبه).

ערג قل ١-چڑهنا. ٢-كسي چيز كي بڑي آرزو ركهني. ٣-دُكهه كے مارے چلّانا.

עֲרוּגָה ث كياري.

ערד بهاگنا.

עָרוֹד اور עֲרָד م گورخر.

ערה قل-ننگا هونا.

פִּעֵל ١-ننگا كرنا. ٢-ڈها دينا (كيونكه ڈهانے سے بُنياد ننگي هو جاتي هے). ٣-خالي كرنا. ٤-اُنڈيلنا.

הִפְעִיל ١-ننگا كرنا. ٢-اُنڈيل دينا.

נִפְעַל-اُنڈيلا جانا.

הִתְפַּעֵל ١-اپنے تئيں ننگا كرنا. ٢-اپنے تئيں پهيلانا.

עָרָה ث بے درخت مقام.

עֶרְוָה ث ١-برهنگي. ٢-اندامِ نهاني. ٣-گندگي.

עַרְוָה ث نقصان.

עֶרְיָה ث برهنگي.

מַעַר م ١-اندامِ نهاني. ٢-صاف جگه. ٣-گُنجايش.

מַעֲרָה م بے درخت مقام.

תַּעַר م ١-ميان. ٢-اُسترا. ٣-چاقو.

עֲרוּגָה —— ערג.

עָרוֹד —— ערד.

עֲרָוָה | עֶרְוָה —— ערה.

עָרִים —— ١ ערם.

עֵרֹם | עָרוֹם —— ١ ערם.

עֲרוֹעֵר —— ערר.

עָרוּץ | עֲרוּץ —— ערץ.

עֶרְיָה —— ערה.

עֲרִיסָה —— ערס.

עֲרִיף —— ערף.

עָרִיץ —— ערץ.

עֲרִירִי —— ערר.

ערך قل ١-ترتيب سے ركهنا. ٢-آراستہ كرنا. ٣-صف باندهني. ٤-تيار كرنا. ٥-مُشابه ٹهرانا. ٦-كسي چيز كا حساب كرنا.

הִפְעִיל-كسي چيز كي قيمت ٹهراني.

עֵרֶךְ م ١-آراستگي. ٢-جو كچهه آراستگي كے ليے كافي هو. ٣-سلسله. ٤-قرارداده قيمت.

מַעֲרָךְ م مشوره.

מַעֲרָכָה ث ١-سلسله واري. ٢-ترتيب سے ركهي هوئي چيزوں كا مجموعه. ٣-صف بسته فوج.

מַעֲרֶכֶת ث ١-ترتيب سے ركهي هوئي چيزوں كا مجموعه. ٢-خصوصاً اِس طرح ركهي هوئي روٹيوں كا مجموعه.

ערל قل ١-بے ختنه هونا. ٢-ناپاک (گويا نامختون) ٹهرانا.

נִפְעַל-اپني نامختوني دكهاني.

עָרֵל ١-نامختون. ٢-دیکھنے یا سننے یا سمجھنے میں سست.

עָרְלָה ث ١-کھلڑی. ٢-جو میوہ ناپاک سمجھا جاتا ہے.

١ **ערם** قل ١-ننگا ہونا. ٢-بے شرم ہونا. ٣-حکمتی ہونا.
ہِفْعِیل ١-عیّار بنانا. ٢-عیّاری سے کام کرنا. ٣-ہوشیاری سے کام کرنا.
עֵרֹם یا עָרוֹם ننگا.
עֵירֹם یا עֵירוֹם ١-ننگا. ٢-ننگاپن.
עֹרֶם م عیّاری.
עָרְמָה ث ١-عیّاری. ٢-ہوشیاری.
עָרוּם ١-عیّار. ٢-ہوشیار.
מַעֲרֹם م ننگاپن.

٢ **ערם** قل-بلند ہونا.
نِفْعَل-ڈھیر کیا جانا.
עֲרֵמָה ث ڈھیر.
עַרְמוֹן م ایک قسم کا بلند درخت.

ערס ٹکڑے ٹکڑے کرنا.
עֲרִיסָה ث موٹا پسا ہوا آٹا.

עַרְעָר / עֲרֹעֵר ——— ערר.

١ **ערף** قل-ٹپکنا.
עֲרִיף م بادل.
עֲרָפֶל م سخت تاریکی.

ערף حیوانات کی گردن.
٢ ערף قل ١-گردن توڑنا. ٢-ڈھا دینا.

ערץ قل ١-ڈرانا. ٢-ڈرنا.
نِفْعَل-ڈراونا ہونا.
ہِفْعِیل ١-ڈرانا. ٢-ڈرنا.
עֲרִיץ اور עָרֹץ م ہیبت ناکی.
עָרִיץ ١-دہشت ناک. ٢-بیرحم.
מַעֲרָצָה ث دہشت ناکی.
מַעֲרָץ م خوف کا باعث.

ערק قل-چبانا.

ערר قل-ننگا ہونا.
پوعیل ١-ننگا کرنا. ٢-ڈھا دینا.
پلپیل اور ہتپلپیل-بالکل ڈھایا جانا.
עַרְעָר اور עֲרֹעֵר یا עַרְעָר ١-ننگا. ٢-ناچار و بیکس. ٣-ایک قسم کا پودا جو ناچار و بیکس کا مشبّہ بہ ہے.
עֲרִירִי بے اولاد.

ערש چھت پاٹنا.
עֶרֶשׂ ث چھپرکھٹ.

עשב نباتات اگانی.
עֵשֶׂב اور עֶשֶׂב ١-بڑھا ہوا ساگ پات. ٢-بڑھی ہوئی گھاس پھوس.

עשה قل ١-محنت کرنی. ٢-بنانا. ٣-پیدا کرنا. ٤-اپنے سے نکالنا. ٥-حاصل کرنا. ٦-تیار کرنا. ٧-آراستہ کرنا. ٨-گذراننا. ٩-ماننا. ١٠-گذارنا. ١١-رہنا. ١٢-مقرر کرنا. ١٣-کرنا (زیادہ تر اسی معنی میں آتا ہے). ١٤-بجا لانا.

נַעֲשָׂה ۱-بنايا جانا. ۲-کيا جانا.
פִּעֵל-دبانا.
פֻּעַל-بنايا جانا.
מַעֲשֶׂה م ۱-کام. ۲-بجاآوري. ۳-فعل. ۴-منظوم
صحيفه. ۵-کام کا ثمره. ۶-حاصل.
עֲשִׂיר | עֲשִׂירִי ——— עֶשֶׂר.

עשק הִתְפַּעֵל-جهگڑنا.

עֶשֶׂר اور עֶשֶׂר ث (م עֲשָׂרָה اور עֶשְׂרֵה اور עֶשְׂרַת) ۱-دس.
۲-دها (گياره سے اُنّيس تک اِس کي صورت مُذكّر
ميں עָשָׂר اور مونث ميں עֶשְׂרֵה هوتي ہے).
עָשׂוֹר م دها.
עֲשִׂירִי دسواں.
עֲשִׂירִיָּה اور עֲשִׂירִית ث دسواں حصه.
עֶשְׂרִים م اور ث (جمع) ۱-بيس. ۲-بيسواں.
עִשֵּׂר قَل-کسي چيز کي دهيکي ليني.
פִּעֵל اور הִפְעִיל-کسي چيز کي دهيکي ديني.
עִשָּׂרוֹן م دسواں حصه.
מַעֲשֵׂר م دهيکي.
۱ עָשׁ ——— עשש.
۲ עָשׁ ——— עיש.
עָשׁוֹק עֲשׁוּקִים ——— עשק.
עָשׁוֹת ——— עשת.
עָשִׁיר ——— עשר.

עשן قَل-کسي چيز سے دُهواں اُٹهنا.
עָשָׁן م دُهواں.

עָשֵׁן دُهواں دهار.

עשק قَل ۱-کسي پر ظلم کرنا. ۲-ظلم سے لے لينا.
۳-حد سے بڑهنا.
פֻּעַל-مظلوم هونا.
עָשׁוֹק م ظالم.
עֲשׁוּקִים م (جمع) اور מַעֲשַׁקּוֹת ث (جمع) جور و ستم.
עֹשֶׁק م ۱-ظلم. ۲-ظلم يا دغابازي سے لي هوئي چيز.
עָשְׁקָה ث مظلومي.

עשר قَل ۱-سيدها هونا. ۲-اقبال مند هونا.
۳-غني هونا.
פִּעֵל-تيار کرنا.
הֶעֱשִׁיר ۱-غني کر دينا. ۲-غني هو جانا.
הִתְעַשֵּׁר-اپنے تئيں غني بنانا.
עֹשֶׁר م دولت.
עָשִׁיר غني.

עשש قَل ۱-دُبلا هونا. ۲-کهايا جانا.
עָשׁ م کيڑا.

עשת قَل ۱-چمکنا. ۲-بنانا. ۳-خيال کرنا.
הִתְעַשֵּׁת-سوچنا.
עֶשֶׁת ث ۱-کاريگري. ۲-رائے. ۳-جب لفظ دس کے
ساتهه آتا ہے تو دونو کے معني گياره هوتے
هيں کيونکه دس کے آگے اُنگليوں سے نهيں گنا
جاتا بلکه خيال هي سے گنا جاتا ہے.
עָשׁוֹת کمايا هوا (لوها).
עַשְׁתּוּת اور עֶשְׁתֹּנָה ث خيال.

עַשְׁתֹּרֶת ث ۱-زُهرہ اور عشق اور کامیابی کی دیبی۔ ۲-اُس دیبی کی مورت۔ ۳-عشق۔ ۴-اَولاد۔

עַת | עִתָּ ——— עדא۔

עתד قَل-تیار ہونا۔
פִּעֵל-تیار کر دینا۔
הִתְפַּעֵל-تیار ہو جانا۔

עָתִיד اور עָתֻד اور עַתּוּד ۱-تیار۔ ۲-مستعد۔ ۳-ہوشیار
עֲתִידָה ث ۱-ہونے والی بات۔ ۲-حاصل کی ہوئی چیز۔
עַתּוּד م بکرا (کیونکہ لڑنے کے لئے مستعد رہتا ہے)۔

עִתָּה עִתִּי ——— עדא۔

עָתִיק | עַתִּיק ——— עתק۔

עתם נִפְעַל-جل جانا۔

עתק قَل ۱-الگ کرنا۔ ۲-دُور ہونا۔ ۳-پُرانا ہونا۔ ۴-آزاد ہونا۔ ۵-بےشرم ہونا۔ ۶-رونقدار ہونا۔
הִפְעִיל ۱-الگ کرنا۔ ۲-چھیننا۔ ۳-اپنا ڈیرہ اُکھیڑ کر لے جانا۔ ۴-نقل کرنی۔
עָתִיק ۱-الگ کیا ہوا۔ ۲-پُرانا۔
עָתֵק بڑھتا ہوا۔
עָתָק بےشرم۔
עָתִיק رونقدار۔

۱ **עתר** قَل ۱-خوشبو جلانا۔ ۲-مِنّت کرنی (کیونکہ یہودیوں میں ہیکل میں خوشبو جلانی دُعا مانگنے کا نشان ہوتا تھا)۔
נִפְעַל-مِنّت سُننی۔

הִפְעִיל-مِنّت کرنی۔
עָתָר م ۱-خوشبو۔ ۲-مِنّت کرنے والا۔

۲ **עתר** قَل-کثرت سے ہونا۔
נִפְעַל-کثرت سے ہونا۔
הִפְעִיל-کثرت سے بڑھانا۔
עֲתֶרֶת ث فراوانی۔

פ

פֹּא ——— פֹּה۔

פאה قَل-پُھونکنا۔
הִפְעִיל-پُھونک دینا۔
פֵּאָה ث ۱-ہوا۔ ۲-اُفق کی ایک سمت۔ ۳-طرف۔ ۴-کونا۔ ۵-رُخساروں کے بال۔

פאם ۱-کہا جانا۔ ۲-موٹا ہونا۔
פּוּם یا פֻּם (פֶּאֶם کی عوض) م دَہَن۔
פִּימָה ث چربی۔

۱ **פאר** قَل-خوبصورت ہونا۔
פִּעֵל-خوبصورت کر دینا۔
הִתְפַּעֵל ۱-خوبصورت ہو جانا۔ ۲-اپنے تئیں حسین دکھانا۔ ۳-اپنی بڑائی کرنی۔
פְּאֵר م خوبصورت پگڑی۔
פֹּארָה اور פֻּארָה ث ۱-خوبصورتی۔ ۲-درخت کی ڈالیاں اور پتیاں۔

۲ פאר פִּעֵל-ڈالیوں کو دیکھنا (میوہ کے لئے)۔

פְּאֵר م خوبصورتی.
תִּפְאֶרֶת اور תִּפְאָרָה ث جمال.

³פאר قل-کھودنا.
פֻּארָה (פֻּארָה کی عوض) ث چوہا یا چوہیا.
פג ——— פגג.

פגג کچا ہونا.
פַּג م کچا انجیر.
פִּגּוּל ——— פגל.

פגל سڑنا.
פִּגּוּל م گندی چیز.

פגע قل ۱-کسی چیز کا کسی چیز سے لگنا. ۲-اٹکنا. ۳-مار ڈالنا. ۴-منت سے زور ڈالنا. ۵-ملاقات کرنی. ۶-پہنچنا.
הִפְגִּיעַ ۱-کوئی چیز کسی چیز سے لگانی. ۲-جمع کرکے ڈال دینا. ۳-منت کرانی. ۴-اٹکنا. ۵-منت کرنی.
פֶּגַע م اتفاق.
מִפְגָּע م وہ چیز جس کو کوئی مارتا ہو.

פגר قل-بےزور ہو جانا.
פֶּגֶר م لاش.

פגש قل ۱-اٹکنا. ۲-ملاقات کرنی.
נִפְגַּשׁ-آپس میں ملاقات کرنی.
פֻּגַּשׁ-ٹھوکر کھانی.

פדה قل ۱-کاٹنا. ۲-کھولنا. ۳-چھڑانا. ۴-خصوصاً دام دیکر چھڑانا.

נִפְדָּה-دام سے چھڑایا جانا.
הִפְדָּה-دام سے چھڑانا.
הָפְדָּה-دام سے چھڑایا جانا.
פְּדוּיִם م (جمع) ۱-چھڑائے ہوئے لوگ. ۲-چھڑوائی.
פְּדוּת ث ۱-فرق. ۲-چھٹکارا.
פִּדְיוֹם اور פִּדְיֹן م چھڑوائی.

פדן بلند ہونا.
פַּדָּן م میدان.
אַפֶּדֶן م شاہی محل.

פדע قل-چھڑانا.

פדר موٹا ہونا.
פֶּדֶר م چربی.

פֶּה (مضاف פִּי) م ۱-دہن. ۲-حکم. ۳-کسی چیز کا منہ. ۴-دھار (تلوار کی). ۵-کنارہ. ۶-حصہ (گویا نوالہ). ۷-چند (مثلاً دو چند).
כְּפִי ۱-کے حکم کے مطابق. ۲-کے حساب کے مطابق. ۳-کے مطابق. ۴-کی مانند. ۵-یہاں تک کہ.
לְפִי ۱-کے حساب سے. ۲-کی رو سے. ۳-کے وقت.
עַל־פִּי ۱-کے حکم کے مطابق. ۲-کے حساب سے. ۳-کے مطابق.
פִּיָּה ث دھار (تلوار کی).
פִּיפִיּוֹת ث (جمع) ۱-دو دھاریں (تلوار کی). ۲-بہت سی دھاریں.

פֹּה اور פֹּא اور פוֹ ۱-یہاں. ۲-ادھر.
מִפֹּה یا מִפּוֹ اس طرف.

איפה کہاں.
אפו اور אפוא یا איפוא ۱-اب. ۲-لفظِ یقین. ۳-لفظ استفہام. ۴-لفظِ ملّت.
פו —— פה.
פוג قل ۱-ٹھنڈا ہونا. ۲-سست ہونا.
نِفعَل-سست ہونا.
פוגה اور הפוגה ث آرام.
פוח قل ۱-پھونکنا. ۲-دم لینا.
ہِفعِیل ۱-پھونکنا. ۲-کسی چیز پر پھونکنا. ۳-کثرت سے بولنا. ۴-ہانپ ہانپ کر آنا. ۵-کسی شخص پر حقارت سے تُف کرنا.
פיח م راکھ.
פוך م ۱-سُرمہ. ۲-خوبصورتی. (ماخذ مشتبہ).
פול م لوبیے کی پھلی. (ماخذ مشتبہ).
פים —— פאם.
פון قل-پریشان ہونا.
פוץ قل ۱-پھوڑنا. ۲-پراگندہ کرنا. ۳-پراگندہ ہونا. ۴-پھوٹ نکلنا.
نِفعَل-پراگندہ ہونا.
پِعلیل اور پِلپیل-پھوڑنا.
ہِفعِیل ۱-بکھیرنا. ۲-پراگندہ کرنا. ۳-گھبرا دینا. ۴-پھیل جانا.
ہِتپَعلیل-پھوٹ جانا.
تِفعِیل-پراگندہ کرنا.
מפיץ م مارتول.

הפוצה ث پراگندگی.
۱ פוק قل-جھولنا.
ہِفعِیل-ہلنا.
פיקה ث ٹھوکر.
פק جھولنے والا.
۲ פוק قل-نکلنا.
ہِفعِیل ۱-نکالنا. ۲-حاصل کرنا. ۳-کامیاب کرنا.
۱ פור ہِفعِیل-توڑنا.
פורה ث انگور کا کولہو.
۲ פור اُبلنا
פרור م دیگ.
פור م قرعہ. (ماخذ فارسی پارہ).
۱ פוש قل-اُچھلنا.
۲ פוש نِفعَل-پراگندہ ہونا.
פות کھوکھلا ہونا.
פת ث ۱-شرمگاہ. ۲-کواڑ کا قبضہ.
פז —— ۱ פזז.
۱ פזז قل-صاف کرنا.
مُفعَل-صاف کیا جانا.
פז م صاف کیا ہوا سونا.
۲ פזז قل ۱-اُچھلنا. ۲-چُست ہونا.
پِعیل-اُچھلنا.
פזר قل-پراگندہ کرنا.
پِعیل ۱-پراگندہ کرنا. ۲-سخاوت سے دینا.
نِفعَل اور پُعَل-پراگندہ ہونا.

۱ פַּח —— פחח.

۲ פַּח —— פֶּחָה.

פחד قَل ۱-کانپنا. ۲-جلدي کرني.

پِعِیل-تھرتھرانا.

ہِفْعِیل-کنپانا.

פַּחַד م ۱-خوف. ۲-ران (عربي لفظ فخذ سے ماخوذ).

פַּחְדָּה ث دهشت.

פֶּחָה اور ۲ פַּח ناظم (کمشنر). (ماخذ فارسي یا سنسکرت)

פחז قَل ۱-اُچھلنا. ۲-شهوت پرست هونا. ۳-متکبّر هونا.

פַּחַז م شهرت.

פַּחֲזוּת-ث تکبّر.

۱ **פחח** پھیلانا.

פַּח م ۱-جال. ۲-پھندا. ۳-پتّر.

۲ פחח ہِفْعِیل-پھندے میں پھنسانا.

פחם کالا هونا.

פֶּחָם م ۱-کوئلا. ۲-انگارا.

פחר بنانا.

פֶּחָר م کمہار.

פחת کھودنا.

פַּחַת م گڑھا.

פְּחֶתֶת ث نیچي جگہہ.

פִּטְדָה ث ایک قسم کا جواهر. (ماخذ مشتبه).

פְּטִיר | פְּטוּר —— פטר.

פַּטִּישׁ —— פטש.

פטר قَل ۱-چھیرنا. ۲-چھڑوانا. ۳-آزاد کرنا. ۴-نکل جانا.

ہِفْعِیل-پسارنا.

פֶּטֶר م اور פִּטְרָה ث ۱-پھاڑنیوالا. ۲-خصوصاً پہلوٹھا بچّہ.

פְּטִיר آزاد.

פָּטוּר ۱-کھلا هوا. ۲-آزاد.

פטש قَل ۱-مارتول سے مارنا. ۲-پھیلانا.

פַּטִּישׁ م ۱-مارتول. ۲-گُرنا.

פִּי —— פֶּה.

פיד هلاک کرنا.

פִּיד م آفت.

פִּיָה —— פֶּה.

פִּיחַ —— פוח.

פִּילֶגֶשׁ —— פִּלֶגֶשׁ.

פִּימָה —— פאם.

פִּיפִיּוֹת —— פֶּה.

פִּיק —— פוק.

פַּךְ —— פכה.

פכה پِعِیل-ٹپکنا.

פַּךְ م شیشي.

פלא قَل-جدا کرنا.

نِفْعَل ۱-جدا هونا. ۲-مخصوص هونا. ۳-مشکل هونا. ۴-عجیب هونا.

پِعِیل-مَنَّت پوري کرني (یعني کسي چیز کو خدا کے واسطے مخصوص کرنا).

הִפְעִיל ١-منّت پوري كرني. ٢-منّت ماننی.
٣-مخصوص كرنا. ٤-خاص طور پر كرنا.
٥-عجيب كرنا. ٦-عجيب طور پر كرنا.
הִתְפַּעֵל-اپنا عجيب زور دكھانا.
פֶּלֶא م ١-عجيب. ٢-خصوصاً اعجازي بات يا چيز.
פִּלְאִי اور פֶּלִי اور פִּלְאִי ١-عجيب. ٢-خصوصاً اعجازي.
מִפְלָאָה اور נִפְלָאָה ت ١-عجيب كام. ٢-خصوصاً معجزہ.

פלג קַל-تقسيم كرنا.
נִפְעַל-تقسيم كيا جانا.
פִּעֵל ١-تقسيم كرنا. ٢-جدا جدا كرنا.
פֶּלֶג م اور פְּלַגָּה ت ١-نہر. ٢-ندي. ٣-دريا.
פֶּלֶג م آدھا.
פְּלֻגָּה يا פְּלֻגָּא اور מִפְלַגָּה ت حصہ.
פִּלֶגֶשׁ اور פִּילֶגֶשׁ م اور ت ١-حرم. ٢-يار (عورت كا).

פלד كاٹنا.
פְּלָדָה ت ١-ٹكڑا. ٢-لوہے كا چھرا.

פלה קַל-جدا كرنا.
נִפְעַל ١-مخصوص ہونا. ٢-عجيب ہونا.
הִפְעִיל ١-امتياز كرنا. ٢-مخصوص كرنا.
פְּלוֹנִי فلاں.
פְּלֹנִית فلاں.

פלח קַל ١-چيرنا. ٢-ريگھارياں بنانی. ٣-محنت كرني. ٤-بندگي كرني. ٥-عبادت كرني.
פִּעֵל ١-چھيدنا. ٢-ٹكڑے ٹكڑے كرنا. ٣-جننا.
פֶּלַח م ١-ٹكڑا. ٢-خصوصاً پھانک. ٣-چكي كا پاٹ.

פֻּלְחָן م عبادت.

פלט קַל ١-چكنا ہونا. ٢-نكل بھاگنا.
פִּעֵל ١-بچ نكلنا. ٢-بچانا. ٣-جننا.
הִפְעִיל ١-بچانا. ٢-بچا ركھنا.
פֶּלֶט م بچاؤ.
פָּלֵט اور פָּלִט اور פָּלִיט بھاگنے سے بچا ہوا.
פְּלֵיטָה يا פְּלֵטָה ت ١-بچاؤ. ٢-جو كچھ بچا ہو. ٣-خصوصاً بھاگنے سے جتنے بچے ہوں.
מִפְלָט م بچاؤ.
פְּלִי | פְּלִיא —— פלא.
פְּלִיל | פְּלִילָה | פְּלִילִי —— פלל.

פלך گول ہونا.
פֶּלֶךְ م ١-دائرہ. ٢-چاروں جہات. ٣-تكلا. ٤-لكڑي جس پر لنگڑے سہارا ديكر چلتے ہيں.

פלל קַל اور פִּעֵל ١-انصاف كرنا. ٢-فتوى دينا. ٣-سزا ديني. ٤-خيال كرنا.
הִתְפַּעֵל ١-سفارش كرني. ٢-منّت كرني.
פָּלִיל م منصف (نام عہدہ).
פְּלִילָה ت انصاف.
פְּלִילִי منصف سے متعلق.
פְּלִילִיָּה ت منصف كي مسند.
תְּפִלָּה ت ١-سفارش. ٢-منّت. ٣-دعا.
פְּלֹנִי | פַּלְמֹנִי —— פלה.

פלס פִּעֵל ١-ہموار كرنا. ٢-تولنا. ٣-تول تول كر بانٹ دينا. ٤-غور كرني.

פֶּלֶס م ترازو.
מְפַלֵּשׂ لٹکائے رکھنا.
פלץ قل-لرزنا.
הִתְפַּלֵּץ ہتپعیل-خوف سے شکستہ ہونا.
פַּלָּצוּת ت نہایت دہشت.
מִפְלֶצֶת ت بُت.
תִּפְלֶצֶת ت دہشت.
פלש قل-لُڑکانا.
הִתְפַּלֵּשׁ ہتپعیل-لوٹنا.
פלת بھاگنا.
פְּלֵתִי م ڈاک کا ہرکارہ.
פֶּם —— פאם.
פֶּן —— פנן.
פְּנֵי —— פנה.
פנג پکانا.
פַּנַּג م ایک قسم کی مٹھائی.
פנה قل ۱-پھرنا. ۲-متوجہ ہونا. ۳-نزدیک آنا. ۴-ڈھلنا. ۵-نگاہ کرنی. ۶-کسی سمت کو ہونا. ۷-پھیرنا.
פִּנָּה پیعیل ۱-ہٹانا. ۲-صاف کرنا. ۳-تیار کرنا.
הִפְנָה ہفعیل ۱-پھیرنا. ۲-بھاگ جانا. ۳-لوٹنا. ۴-متوجہ ہونا.
הָפְנָה ہُفعل ۱-پیٹھ پھیرنی. ۲-متوجہ ہونا.
פֶּן مبادا (کیونکہ اس سے بات گویا ہٹائی جاتی ہے).

פָּנֶה اور פָּנִים (جمع) م اور ت ۱-چہرہ. ۲-سطح. ۳-صورت. ۴-حضوری. ۵-شخصیت. ۶-سامنا. ۷-آگا. ۸-دروازہ کے سامنے کی دیوار. ۹-دھار (تلوار کی).
אֶל־פְּנֵי اور אֶת־פְּנֵי اور בִּפְנֵי کے سامنے.
לִפְנֵי ۱-کے سامنے. ۲-کے نزدیک. ۳-کے آگے. ۴-سے پہلے. ۵-سے زیادہ. ۶-کے برخلاف. ۷-کی مانند. ۸-کے لئے. ۹-کے سبب.
לְפָנַי سامنے والا.
מִלִּפְנֵי ۱-کے سامنے سے. ۲-کے سامنے رہنے سے. ۳-کے سبب.
מִפְּנֵי ۱-کے سامنے سے. ۲-کے سبب. ۳-اس سبب سے کہ.
עַל־פְּנֵי ۱-کے سامنے. ۲-کے پورب طرف. ۳-کے پہلے. ۴-سے زیادہ. ۵-کی طرف. ۶-کے برخلاف. ۷-کی سزا پر. ۸-کے سوا.
פְּנִימָה ۱-دروازہ کے سامنے کی دیوار کی طرف. ۲-اندر. ۳-اندر کی طرف.
לִפְנִימָה اور מִפְּנִימָה ۱-اندر. ۲-اندر کی طرف.
פְּנִימִי اندرونی.
פָּנֶה —— פנן.
פְּנִינִים | פְּנִיִּים —— פנן.
פנן الگ الگ کرنا.
פֵּן م اور פִּנָּה ت ۱-کونا. ۲-شہر پناہ کے کونے کا برج. ۳-سردار.

פְּנִינִים اور פְּנִיִּים م (جمع) مونگا.

פנק پعیل-ناز و نعمت سے پالنا.

פַּס ——— ۱ פסס.

פסג قل-تقسیم کرنا.

پعیل-چیزوں کو الگ الگ غور سے دیکھنا.

פִּסָּה ——— ۲ פסס.

פסח قل ۱-گذر جانا. ۲-لنگڑانا. ۳-کسي کے پاس سے گذرکر اُس کو بچانا.

پعیل-لنگڑے کي طرح کودنا.

نِفعَل-لنگڑا ہو جانا.

פֶּסַח ث ۱-گذر. ۲-ایک عید کا نام جو اِس امرکي یادگاري میں ماني جاتي تھي کہ فرشتہ نے بني اسرائیل کے پاس سے گذرکر اُنکو بچایا. ۳-وہ برّہ جو اُس عید میں گذرانا جاتا تھا. ۴-اُسي عید کا دن.

פִּסֵּחַ لنگڑا.

פְּסִיל ——— פסל.

פסל قل-پتھر یا لکڑي کھودني.

פֶּסֶל م ۱-کُھدي ہوئي مورت. ۲-کوئي مورت.

פְּסִיל م ۱-کُھدي ہوئي مورت. ۲-پتھر کي کان.

פְּסַנְתֵּרִין اور פְּסַנְטֵרִין ایک قسم کا باجا. (ماخذ یوناني).

۱ **פסס** قل-تمام ہو چلنا.

פַּס م ۱-سرا. ۲-ہاتھ کي اُنگلیاں. ۳-پہنچا اور ٹخنا.

۲ אֶפֶס م ٹخنا.

۲ **פסס** پھیل جانا.

פִּסָּה ث کثرت.

פעה قل ۱-چلّانا. ۲-پھنکارنا.

אֶפְעֶה م اور ث اور אֶפְעֶה م افعی.

פעל قل ۱-کرنا. ۲-بنانا. ۳-تجویز کرني.

פֹּעַל م ۱-فعل. ۲-کام. ۳-حصول. ۴-مزدوري.

פְּעֻלָּה ث ۱-کام. ۲-مزدوري.

מִפְעָל م اور מִפְעָלָה ث کام.

פעם قل ۱-مارنا. ۲-اُبھارنا.

نِفعَل-گھبرا جانا.

ہِتپَعیل-گھبرا جانا.

۱ פַּעַם م ۱-مار. ۲-قدم. ۳-پانو. ۴-بار. ۵-نہائي.

۲ פַּעַם ایک بار.

פַּעֲמַיִם دو بار.

הַפַּעַם ابھي.

כְּפַעַם בְּפַעַם جوں کا توں.

פַּעֲמֹן م گھنٹي.

פער قل-پسارنا.

פצה قل ۱-پسارنا. ۲-چھڑانا.

פצח قل-پھوٹنا.

پعیل-توڑنا.

פְּצִירָה ——— פצר.

פצל پعیل-چھیلنا.

פְּצָלָה ث چھیلي ہوئي جگہ.

פצם پعیل-پھاڑنا.

פצע قل-زخمي کرنا.

פֶּצַע م زخم.

פצר قل ۱-مارنا. ۲-ضد کرنا. ۳-کسي پر زور کرنا. ۴-کسي پر زور ڈالنا.

הִפְצִיר-ضد کرني.

פְּצִירָה ث ضدي.

הֶפְצֵר م ضد.

פקד قل ۱-کسي پر لگنا. ۲-ملاقات کرني. ۳-ملاحظہ کرنا. ۴-گننا. ۵-غير حاضر پانا. ۶-نگاہ کرني. ۷-خبر ليني. ۸-کسي سے ملاحظہ کرانا. ۹-کسي کو مختار کے طور پر مقرر کرنا. ۱۰-سپرد کرنا. ۱۱-سزا ديني. ۱۲-کسي کام کا بدلا دينا.

נִפְקַד ۱-غير حاضر پايا جانا. ۲-مختار کے طور پر مقرر هونا. ۳-سزا پاني.

פִּקֵּד-حاضر کرکے گننا.

פֻּקַּד ۱-حاضر کرکے گنا جانا. ۲-غير حاضر پايا جانا.

הִפְקִיד ۱-مختار کے طور پر مقرر کرنا. ۲-سپرد کرنا. ۳-رکھ دينا.

הָפְקַד ۱-مختار کے طور پر مقرر کيا جانا. ۲-رکھا جانا. ۳-سزا پاني.

הִתְפַּקֵּד اور הָתְפָּקְדוּ-حاضر کرکے گنا جانا.

פְּקֻדָּה ث ۱-گنتي. ۲-نگاهباني. ۳-قيد. ۴-مختاري. ۵-رکھا هوا مال. ۶-سزا.

פִּקָּדוֹן م ۱-امانت. ۲-رکھي هوئي چيز.

פְּקִדֻת ث مختاري.

פָּקִיד م ۱-مختاري. ۲-مختار. ۳-سزا.

פִּקּוּד م حکم (گويا امانت).

פָּקִיד م مختار.

מִפְקָד م ۱-گنتي. ۲-حکم. ۳-مقرري جگہ.

פקח قل ۱-کھولنا. ۲-خصوصاً آنکھيں کھولني.

נִפְקַח-کھولا جانا.

פִּקֵּחַ بينا.

פְּקַח־קוֹחַ بينائي يا رهائي. (مشتبہ ہے).

פקע پھوٹنا.

פַּקֻּעָה م ايک قسم کي ککڑي.

פֶּקַע م ککڑي کي صورت (ديوار پر منبت).

פַּר اور פָּר م جوان بيل.

פָּרָה جوان گاے.

פרא اور **פרה** قل ۱-اُگانا. ۲-اُگها ليجانا. ۳-تيز رو هونا. ۴-اولاد جنّي جناني. ۵-پهل لانا.

הִפְרִיא ۱-پهل لانا. ۲-پيداوار کرنا. ۳-کسي کي نسل بڑهاني.

פֶּרֶא اور פִּרְאָה م اور ث گورخر.

פְּרִי م ۱-ميوہ. ۲-ثمرہ ۳-اولاد.

אַפִּרְיוֹן م پالکي.

פֹּרָת ث ميوہ‌دار درخت.

פַּרְבָּר اور פַּרְוָר م مضافات شهر ميں سے ايک بستي. (ماخذ غالباً فارسي).

פרד قل ۱-الگ الگ کرنا. ۲-پهيلانا. ۳-بکهيرنا.

נִפְרַד ۱-اپنے تئيں الگ کرنا. ۲-الگ الگ هونا.

פֹּרַד-ايک طرف جانا.

נפעל-اپنے تئیں الگ رکھنا.

פעל ۱-الگ کرنا. ۲-پراگندہ کرنا.

התפעל ۱-الگ الگ ہونا. ۲-پراگندہ ہونا.

פרד م خچر.

פרדה ث خچری.

פרדות ث (جمع) بکھرا ہوا بیج.

פרדס م ۱-باغ. ۲-محفوظ شکارگاہ. (ماخذ سنسکرت).

פרה ——— ۲ פאר.

פרה ——— פרא.

פרה ——— פרא.

פרה ——— פר.

פרי ——— פרה.

פרור ——— פרפר.

פרור ——— ۲ פור.

פרז پھیلنا.

פרז م اور פרזה ث گاؤں.

פרזי اور פרוזי م گنوار.

פרזון م دیہات.

פרזל ——— ברזל.

פרח قل ۱-پھوٹ نکلنا. ۲-پتے اور پھول پھل نکالنا. ۳-اڑنا.

הפעיל ۱-پتے اور پھول پھل نکلوانا. ۲-پتے اور پھول پھل نکالنا.

פרח م ۱-کونپل. ۲-پھول.

פרחח ث بچے کچے.

אפרח م پرندوں کے بچے کچے.

פרט قل ۱-بکھیرنا. ۲-بکنا.

פרט م بکھرے ہوئے میوے.

פרי ——— פרא.

פריץ ——— פרץ.

פרך ۱-توڑنا. ۲-الگ الگ کرنا.

פרך م ظلم.

פרכת ث ایک خاص پردہ جو ہیکل کے پاکترین مقام کو کم پاک مقام سے الگ رکھتا تھا.

פרם پھاڑنا.

פרס قل ۱-توڑنا. ۲-الگ الگ کرنا.

הפעיל ۱-چیرنا. ۲-خصوصاً چرا ہوا کھر رکھنا.

פרס م ایک قسم کا عقاب جو ہڈی کو توڑ ڈالتا ہے.

פרסה ث ۱-چرا ہوا کھر. ۲-کوئی کھر.

פרע قل ۱-چھوڑنا. ۲-ٹالنا. ۳-ننگا کرنا. ۴-پیشوائی کرنی.

נפעל-خودرو ہو جانا.

הפעיל ۱-موقوف کرنا. ۲-خودرو کر دینا.

פרע م ۱-سارے سر کے بال (کیونکہ انکے مونڈنے سے سر ننگا ہو جاتا ہے). ۲-پیشوا.

פרוע ننگا.

פרעש م پسو. (ماخذ مشتبہ).

פרץ قل ۱-توڑنا. ۲-ڈھانا. ۳-شکست دینی. ۴-پھیلنا. ۵-بڑھنا. ۶-امنڈنا. ۷-ٹوٹ پڑنا. ۸-توڑکر نقب ڈالنی. ۹-کسی پر زور ڈالنا.

נפעל-پھیلایا جانا.

נִפְעַל-ڈھایا جانا.

הִתְפַּעֵל-ٹوٹ نکلنا.

פֶּרֶץ م ١-دیوار کی دراڑ. ٢-شکست. ٣-پھوٹ نکلنا. ٤-ٹوٹ پڑنا.

פָּרִיץ ١-توڑنے والا. ٢-درندہ. ٣-ظالم.

מִפְרָץ م بندر (کیونکہ اُس جگہ سے سمندر کا کنارہ گویا ٹوٹا ہوتا ہے).

פרק قل ١-توڑنا. ٢-چھڑانا. ٣-موقوف کرنا.

פִּעֵל ١-توڑ لینا. ٢-ٹکڑے ٹکڑے کرنا.

הִתְפַּעֵל ١-اپنے پر سے توڑ پھینکنا. ٢-ٹکڑے ٹکڑے ہونا.

פָּרָק شوربا.

פֶּרֶק م ١-لوٹ. ٢-چوراہا یا تراہا.

מַפְרֶקֶת ث گردن.

פרר قل-ٹکڑے ٹکڑے ہونا.

הִפְעִיל ١-توڑنا. ٢-ٹالنا. ٣-گلوانا. ٤-موقوف کر دینا.

הָפְעַל-ٹالا جانا.

פּוֹעֵל-چیرنا.

הִתְפּוֹעֵל-ٹکڑے ٹکڑے ہونا.

פִּלְפֵּל-ہلا دینا.

פרש قل ١-توڑنا. ٢-پھیلا دینا.

נִפְעַל-پراگندہ ہونا.

פִּעֵל ١-پھیلا دینا. ٢-پراگندہ کرنا.

מִפְרָשׂ م ١-پھیلاؤ. ٢-پال (کشتی کی).

פרש قل ١-جدا کرنا. ٢-تحقیقات کرکے بتانا. ٣-پھیلانا.

נִפְעַל-پراگندہ ہونا.

פֻּעַל-صاف صاف پڑھا جانا.

הִפְעִיל-زخمی کرنا.

פָּרוּשׁ م ایک فرقہ کا آدمی جو اپنے تئیں اوروں سے الگ رکھتے تھے.

פָּרָשׁ م ١-گھوڑے کا سوار (کیونکہ اپنے پانو پھیلاتا ہے). ٢-سواری کا گھوڑا.

פֶּרֶשׁ م گوبر.

פַּרְשְׁדוֹן م گوہ.

פָּרָשָׁה ث ١-صاف صاف پڑھنا. ٢-ورد. ٣-صاف بیان.

פרשז פִּעֵל-پھیلا دینا.

פַּרְשֶׁגֶן اور פַּתְשֶׁגֶן م نقل. (ماخذ نا معلوم).

פְּרָת ——— פרא.

פַּרְתְּמִים م ١-اول. ٢-شریف. (ماخذ سنسکرت).

פשה قل-پھیل جانا.

פשע لمبے لمبے قدم چلنا.

פֶּשַׂע م قدم.

מִפְשָׂעָה ث سُرین.

פשק قل-پسارنا.

פִּעֵל-پسارنا.

פַּשׁ ——— פשש.

פשח פִּעֵל-پھاڑ ڈالنا.

פשט قل ١-پھیلنا. ٢-لپکنا. ٣-اُتارنا (کپڑے کی).

פִּעֵל-کپڑا وغیرہ اُتار لینا.

הִפְשִׁיט ۱-کپڑا وغیرہ اُتروانا. ۲-کھال اُتارنا.

הִתְפַּשֵּׁט-اپنے کپڑے اُتارنا

פשע قَل ۱-نمک‌حرامی کرنی. ۲-بیوفائی کرنی.
۳-گناہ کرنا.

נִפְעַל-آپس میں جھگڑا کرنا.

פֶּשַׁע م ۱-نمک‌حرامی. ۲-گناہ.

פשר قَل اور پِعیل-تعبیر دینی.

פֵּשֶׁר اور פִּשֵּׁר م تعبیر.

פשש پھیلنا.

פַּשׁ م بڑا غصہ.

פִּשְׁתָּה ث ۱-سن. ۲-سن کی بتّی. ۳-سوت. (ماخذ مشتبہ).

פַּת —— פרת.

פַּת —— פות.

פִּתְאֹם —— פתה.

פִּתְאֹם —— פתע.

פַּתְבַּג م مزےدار کھانا. (ماخذ غالباً فارسی).

פִּתְגָּם م ۱-چٹھی. ۲-فتویٰ. ۳-بات. (فارسی پیغام سے ماخوذ).

פתה قَل ۱-بہکنا. ۲-گُھلنا. ۳-فریب کھانا.

נִפְעַל اور پُعَل-جان بوجھکر فریب کھانا.

פִּעֵל ۱-پُھسلانا. ۲-ترغیب دینی. ۳-فریب دینا.

הִפְעִיל-کسی کے لئے کُشادہ جگہ کھول دینی.

פֶּתִי م چَوڑان.

פְּתִי م (جمع פְּתָיִים اور פְּתָאִים) ۱-بھولا پن. ۲-بھولا آدمی. ۳-سیدھا آدمی.

פְּתַיּוּת ث بھولی عورت.

פְּתִיחַ —— פתח.

פתח قَل ۱-کھولنا. ۲-چھوڑانا. ۳-کھینچنا. ۴-امامت [کرنی.

נִפְעַל ۱-کھل جانا. ۲-چھوٹ جانا.

פִּעֵל ۱-کھولنا. ۲-کُھلنا. ۳-کھلنا. ۴-ہل جوتنا.
۵-کندہ کرنا.

פֻּעַל-کندہ کیا جانا.

הִתְפַּעֵל-اپنے بندھن کھول ڈالنے.

פֶּתַח م دروازہ.

פֵּתַח م تفسیر.

פִּתּוּחַ م کندہ کئے ہوئے نقش.

פְּתִיחָה ث کھنچی ہوئی تلوار.

מִפְתָּח م کُشایش.

מַפְתֵּחַ م کُنجی.

פִּתְחוֹן م کھولنا.

פְּתוֹת —— פתת.

פְּתִיגִיל م کسی قسم کی پوشاک. (ماخذ مشتبہ).

פְּתִי | פֶּתִי | פְּתַיּוּת —— פתה.

פָּתִיל —— פתל.

פתל قَل-مروڑنا.

נִפְעַל ۱-کُشتی لڑنی. ۲-دغابازی کرنی.

הִתְפַּעֵל-دغابازی کرنی.

פָּתִיל م ڈوری.

פְּתַלְתֹּל دغاباز.

נַפְתּוּלִים م (جمع) کُشتیاں.

פתן ۱-مروڑنا. ۲-مضبوط ہونا.

פתן م ایک قسم کا سانپ.

מפתן م دہلیز.

פתע کہولنا.

۱ פתע م ۱-آنکہوں کا کہولنا. ۲-لمحہ.

۲ פתע اور בפתע اور פתאם (פתאם کي عوض)

۱-پل بہر میں. ۲-ناگہاں.

פתר قل-تعبیر دیني.

פתרון م تعبیر.

פתשגן ——— פרשגן.

פתת قل-توڑنا.

פת اور פתות ث روٹي کا ٹکڑا.

צאה ——— צוא.

צאל سایہ ڈالنا.

צאל م ایک قسم کا جنگلي درخت. (عربي میں ضال).

צאן اور צאן م اور ث بہیڑ بکریاں یا مینڈھے بکرے.

צאצאים ——— יצא.

צב ——— צבב.

۱ **צבא** قل ۱-سپاہگري کرني. ۲-خدمت دین کرني.

הפעיל-سپاہگري کراني.

צבא م اور ث ۱-فوج. ۲-موجودات. ۳-سپاہگري.

צבב قل-آہستہ آہستہ چلنا.

צב م ۱-پالکي. ۲-ایک قسم کي چہپکلي.

צבה اور ۲ צבא قل ۱-نکلنا. ۲-سپاہگري کرني. ۳-چمکنا.

۴-پہولنا. ۵-چاہنا.

הפעיל-پہلانا.

צבי م (جمع צבים اور צבאים اور צבאות) ۱-جمال.

۲-ایک قسم کا خوبصورت ہرن.

צביה ث اُسي قسم کی ہرني.

צבה پہولا ہوا.

צבו ث ۱-خواہش. ۲-امر.

צבוע ——— ۲ צבע.

צבט قل ہاتہہ بڑہاکر پہنچا دینا.

۱ **צבע** قل ۱-ڈبونا. ۲-رنگنا.

פעיל-ڈبونا.

התפעל-تر ہو جانا.

צבע م رنگدار رنگ کپڑا.

אצבע ث اُنگلي (کیونکہ اُسکو پاني وغیرہ میں ڈبوتے [ہیں.

۲ **צבע** پہاڑ ڈالنا.

צבוע م ضَبُع (کفتار-چرخ).

צבר ڈہیر کر رکہنا.

צבר م ڈہیر.

צבת باندہ لینا.

צבת م مٹہي بہر.

צד ——— צדד.

צדא ——— ۲ צדה.

צדד ۱-کسي سے مُنہہ پہیرنا. ۲-کسي کي مخالفت کرني.

צַד م ۱-پسلي (كيونكہ جب كسي سے مُنہہ پهيرتے هيں تو پسلي اُسكي طرف كرتے هيں. ۲-طرف. ۳-مخالف.

۱ צדה قَل-كات ڈالنا.
نِفْعَل-ويران هونا.

۲ צדה قَل ۱-نگاه ركهني. ۲-قصد كرنا. ۳-تلاش كرنا.
צְדִיָּה ث اور צְדָא م قصد.
צֵדָה ——— צִיד.
צַדִּיק ——— צדק.

צדק قَل ۱-عادل هونا. ۲-راستباز هونا. ۳-راستي كرني. ۴-راستباز ٹهہرنا.
نِفْعَل-راستباز ٹهہرايا جانا.
پِعيل-راستباز ٹهہرانا.
هِفْعِيل ۱-راستباز بنانا. ۲-راستباز ٹهہرانا. ۳-حقدار ٹهہرانا.
هِتْپَعيل-اپنے تئيں راستباز ٹهہروانا.
צֶדֶק م ۱-عدل. ۲-راستبازي. ۳-راستي.
צְדָקָה اور צִדְקָה ث ۱-عدالت. ۲-عدالت كا فعل ۳-راستبازي. ۴-حق.
צַדִּיק ۱-عادل. ۲-راستباز. ۳-راست. ۴-حقدار.

צהב قَل-چمكنا.
هُفْعَل-چمكايا جانا.
צָהֹב زرد.

צהל قَل ۱-چمكنا. ۲-ترنُّم كرنا. ۳-هنهنانا.
پِعيل-بلند كرنا (آواز كو).
هِفْعِيل-چمكانا.

מִצְהָלָה ث هنہناهت.

۱ צהר چمكنا.
צֹהַר م بصيغه واحد. ۱-روشني. ۲-كهڑكياں. بصيغه تثنيه. دوپہر كا وقت.
יִצְהָר م زيتون كا تازه نكلا هوا تيل.

۲ צהר هِفْعِيل-زيتون كا تيل نكالنا.
צו | צַו ——— צוה.
צוא | צוֹאָה ——— יצא.
צַוָּאר | צַוְּאר ——— צור.

צוד قَل-شكار كرنا.
پِلْپيل-شكار كرنا.
هِتْپَعيل-اپنے لئے كهانا مُهيا كرنا.
צַיָּד م شكاري.
צַיִד م ۱-شكار. ۲-شكار كا پكا هوا كهانا. ۳-كسيطرح كا كهانا. ۴-خصوصاً سفر كا توشه.
צֵידָה يا צֵדָה ۱-كهانا. ۲-خصوصاً سفر كا توشه.
מְצָד ث ۱-ايسي پہاڑي جگہہ جس ميں شكار اكثر هوتا هے. ۲-پہاڑي قلعه.
מָצוֹד م ۱-شكار. ۲-جال. ۳-پہاڑي قلعه.
מְצוֹד م جال.
מְצוֹדָה ث ۱-جال. ۲-پہاڑي قلعه.
מְצוּדָה ث ۱-شكار. ۲-جال. ۳-پہاڑي قلعه.

צוה قَل-نصب كرنا.
پِعيل ۱-مقرر كرنا. ۲-حكم دينا. ۳-اختيار دينا. ۴-فرمانا. ۵-وصيت كرني.

פֻּעַל-حکم پانا.
צִיּוּן م ستون.
צַו اور צָו م حکم.
מִצְוָה ث ۱-حکم. ۲-حق.
צוח قل-چلّانا.
צְוָחָה ث چلّاهٹ.
צול گہرا ہونا.
צוּלָה اور מְצוּלָה اور מְצוֹלָה ث ۱-گہرا مقام. ۲-تہ.
צום قل-روزہ رکھنا.
צוֹם م روزہ.
צוע بنانا.
צַעֲצֻעִים م (جمع) مورتوں کی کاریگری.
צוף قل-اُمنڈنا.
הִפְעִיל ۱-اُمڈانا. ۲-تیرانا.
צוּף م چھتّے سے اُمنڈنیوالا شہد.
צָפָה ث تیرنا.
צַפְצָפָה ث بید کا درخت (کیونکہ اکثر تر مقاموں میں ہوتا ہے).
ציץ قل ۱-چمکنا. ۳-پھولنا.
הִפְעִיל ۱-روشنی دینی. ۲-جھانکنا. ۳-پھولنا.
צִיץ اور צִץ م ۱-چمکیلا پتّر. ۲-پھول. ۳-بازو (پرند کا).
צִיצָה ث پھول.
צִיצִת ث ۱-پیشانی کے بال. ۲-جھالر.
۱ **צוק** قل-تنگ ہونا.

הִפְעִיל ۱-تنگ کرنا. ۲-محاصرہ کرنا. ۳-ظلم کرنا.
۴-کسی پر زور ڈالنا.
צוֹק م اور צוּקָה ث تنگ حالی.
מוּצָק م تنگی.
מָצוֹק م اور מְצוּקָה ث تنگ حالی.
۲ **צוק** قل ۱-اُنڈیلنا. ۲-نصب کرنا.
מָצוּק م ۱-ستون. ۲-پہاڑ کی چوٹی.
צור قل ۱-تنگ کرنا. ۲-باندھنا. ۳-محاصرہ کرنا.
۴-رگیدنا. ۵-دوڑنا. ۶-کاٹنا. ۷-بنانا.
צוּר (ر צרר) م ۱-چٹان (کیونکہ دبنے سے سخت ہوئی ہے). ۲-پتھر. ۳-دھار (تلوار کی). ۴-صورت.
צַוָּר اور צַוָּאר اور צַוְּאר م ۱-گردن. ۲-گلا.
צַוְּרֹן م چھوٹا گلا.
צוּרָה ث صورت.
צַר تنگ.
צֹר م ۱-چٹان. ۲-چھری.
۲ צִיר م ۱-صورت. ۲-بُت.
מָצוֹר م ۱-تنگ حالی. ۲-محاصرہ. ۳-دمدمہ. ۴-قلعہ.
מְצוּרָה ث ۱-دمدمہ. ۲-قلعہ.
צות قل-جلنا.
הִפְעִיל-جلانا.
צַח ——— צחח.
צחה دھوپ میں سکنا.
צִחֵה پیاس سے خشک.
צחח قل ۱-دھوپ میں سکنا. ۲-سفید ہونا.

צח ۱-دُھوپ سے گرم. ۲-سفید. ۳-صاف.
צחיח دُھوپ سے خشک.
צחיחה ث اور צחיחי م صحرا.
צחצחה ث دُھوپ سے خشک زمین.
צחן بدبودار ہونا.
צחנה ث بدبو.
צחצחה —— צחח.
צחק قل-ہنسنا.
پعیل ۱-کھیلنا. ۲-ٹھٹھا کرنا.
צחק م ہنسی.
צחר خوب سفید ہونا.
צחר م خوب سفیدی.
צחר خوب سفید.
צי —— צוה.
ציד | ציד | צידה —— צוד.
ציה خشک ہونا.
צי م ۱-صحرا. ۲-جہاز (کیونکہ تری میں وہی خشک ہوتا ہے).
ציי م ۱-صحرا کا باشندہ. ۲-صحرا کا جانور.
ציון م خشک زمین.
ציה ث ۱-خشکی. ۲-خشک زمین.
ציון —— צוה.
צינק —— צנק.
ציץ | ציצה | ציצית —— צוץ.
ציר قل ۱-چکر کھانا. ۲-مڑ جانا. ۳-روانہ ہونا.

ہتپعیل-اپنی راہ لینی.
۲ ציר م ۱-قبضہ (کواڑوں کا). ۲-دردِزہ. ۳-قاصد.
۱ ציר —— צרר.
צל —— ۳ צלל.
צלא پعیل-دعا مانگنی.
צלה قل-کباب کرنا.
צלי م کباب.
צלול —— ۲ צלל.
צלח قل ۱-پار جانا. ۲-نازل ہونا. ۳-اپکنا. ۴-کامیاب ہونا. ۵-کام کا ہونا.
ہفعیل ۱-کامیاب کرنا. ۲-کامیاب ہونا. ۳-ترقی دینی. ۴-ترقی پانی.
צלחת اور צלחית اور צלחת ث ایک قسم کا اُتھلا برتن (کیونکہ اُتھلے پانی سے پار اُتر جاتے ہیں).
צלי —— צלה.
צליל —— ۲ צלל.
۱ **צלל** قل ۱-سنسنانا. ۲-کانپنا.
צלצל (جمع צלצלים) م ۱-سنسناہٹ. ۲-جھانجھ. ۳-برچھی. ۴-ٹڈی.
מצלתים ث (بصیغہ تثنیہ) جھانجوں کی جوڑی.
מצלה ث گھنٹی.
۲ **צלל** قل ۱-لڑکانا. ۲-نیچے لڑکایا جانا.
צלול اور צליל م ایک گول روٹی.
۳ **צלל** قل-شام ہو جانا.
צל م اور ث سایہ.

٣ צלל הִפְעִיל-سایہ ڈالنا۔

צֵל م سایہ۔

מְצִלָּה ث سایہ‌دار مقام۔

צַלְמָוֶת ——— מות۔

צלם تاریک ہونا۔

צֶלֶם م ١-سایہ۔ ٢-صورت۔

צלע قَل-لنگڑانا۔

צֶלַע م لنگڑاہٹ۔

צֵלָע م اور ث (ر צְלָעוֹת) ١-پسلي۔ ٢-شہتیر۔ ٣-طرف۔
٤-کواڑ۔ ٥-ایک طرف کي کوٹھڑي۔ ٦-ایسي
کوٹھڑیوں کا مجموعہ۔

צִלְצַל ——— ١ צלל۔

צמא قَل-پیاسا ہونا۔

צָמָא م پیاس۔

צָמֵא پیاسا۔

צִמְאָה ث پیاس۔

צִמָּאוֹן م خشک زمین۔

צמד قَل-باندھنا۔

נִפְעַל-پیوستہ ہونا۔

פֻּעַל-باندھا جانا۔

הִפְעִיל-منصوبہ باندھنا۔

צֶמֶד م ١-جانوروں کا ایک جوڑا۔ ٢-زمین کا ایک
خاص حصہ جِتنا کہ بیلوں کي ایک جوڑي
ایک دن میں جوت سکتي ہے۔

צָמִיד ١-ہاتھ کا زیور۔ ٢-سرپوش۔

צַמָּה ——— צמם۔

צִמּוּק ——— צמק۔

צמח قَل ١-اُگنا۔ ٢-اُگانا۔ ٣-نکلنا (بالوں کا)۔

פִּעֵל-نکلنا (بالوں کا)۔

הִפְעִיל-اُگانا۔

צֶמַח م ١-نبات۔ ٢-نباتات۔

צָמִיד ——— צמד۔

צַמִּים ——— צמם۔

צְמִיתוּת ——— צמת۔

צמם ١-بُننا۔ ٢-نقاب باندھني۔

צַמִּים م جال۔

צַמָּה ث نقاب۔

צמק قَل-سُوکھ جانا۔

צִמּוּק م سُوکھے ہوئے انگوروں کا گُچھا۔

צמר کترنا۔

צֶמֶר (ر צַמְרֵי) م اُون۔

צַמֶּרֶת ث درختوں کے پتوں کا مجموعہ (گویا
اُسکي اُون)۔

צמת قَل اور پِعیل اور ہِفْعِیل-نیست کرنا۔

נִפְעַל-نیست ہونا۔

פִּלְפֵּל-نیست و نابود کرنا۔

צְמִיתוּת ث ١-نیستي۔ ٢-ہمیشہ کے لئے کھویا جانا۔

צֵן ا צִנָּה ——— צנן۔

צנא بہت سي بھیڑ بکریاں رکھني۔

צֹנֶא اور צֹנֶה م اور ث بھیڑ بکریاں۔

צָנִיף ——— צנף.
צִנּוֹר ——— צנר.
צנח قل ١-اُترنا. ٢-دھسنا.
צִנָּה ——— ١ צנן.
צְנֵפָה ——— צנף.
צנם سخت ہونا.
צָנוּם جس سے کچھ پیدا نہو.
١ **צנן** چبھنا.
צֵן اور צָנִין م اور ١ צִנָּה ث ١-کانٹا. ٢-کانٹا (مچھلي کا).
٢ **צנן** حفاظت کرني.
٢ צִנָּה ث بڑي سپر.
צִנְצֶנֶת ث ایک قسم کا برتن.
٣ **צנן** ٹھنڈا ہوا.
٣ צִנָּה ث ٹھنڈ.
צנע قل-فروتن ہونا.
הִצְנִיעַ-فروتني کرني.
צנף قل-لپیٹنا.
צְנֵפָה ث گیند.
צָנִיף اور צְנִיף م پگڑي.
מִצְנֶפֶת ث بادشاہ یا سردارکاهن کي پگڑي.
צנק بند کرنا.
צִינֹק م کاٹھ (جس میں قیدیوں کا پیر ٹھونکتے ہیں).
צנר زور سے بہنا.
צִנּוֹר م ١-جھڑ (پہاڑ میں گرتا ہوا پاني). ٢-نہر.
צַנְתָּר م نلي.

צעד قل ١-سنجیدگي سے چلنا. ٢-آہستہ آہستہ چلنا. ٣-چڑھنا.
הִצְעִיד-چلانا.
צַעַד م قدم.
צְעָדָה ث ١-سنجیدگي کي چال. ٢-ایک قسم کي پازیب جس سے عورتیں دونو پانوں کو باندھ لیتي ہیں تاکہ آہستہ آہستہ چلیں.
אֶצְעָדָה ث ہاتھ کا زیور.
מִצְעָד م ١-چلنا. ٢-نقش قدم.
צעה قل ١-جُھکنا. ٢-جُھکا رہنا. ٣-جُھکانا.
פִּעֵל-جُھکانا.
צָעוֹר ——— צער.
צָעִיף ——— צעף.
צָעִיר | צְעִירָה ——— צער.
צען قل-اُکھیڑا جانا (ڈیرہ کا).
צעף ڈھانکنا.
צָעִיף م نقاب.
צַעֲצֻעִים ——— צוע.
צעק قل-چلّانا.
פִּעֵל-چلّانا.
הִפְעִיל-پکروانا.
נִפְעַל ١-پُکارا جانا. ٢-جمع ہونا.
צְעָקָה ث چلّاہٹ.
צער قل-چھوٹا ہونا.
צָעִיר اور צְעִיר ١-چھوٹا. ٢-تھوڑا.

מצער کچھ چھوٹا.
צעירה ث چھوٹاپن.
מצער م ١-چھوٹی چیز. ٢-تھوڑے لوگ. ٣-تھوڑا عرصہ.

צפד قل-چمٹنا.

צפה قل ١-چمکنا. ٢-تاکنا. ٣-غور سے دیکھنا. ٤-امتیاز کرنا. ٥-مقرر کرنا.
פעל ١-چمکانا. ٢-سونے چاندی سے منڈھنا. ٣-تاکنا.
פעל-منڈھا جانا.
צפוי م منڈھا ہوا سونا یا چاندی.
צפיה ث دیدگاہ.
צפית ث پاسبانی.
מצפה م ١-دیدگاہ. ٢-بلند جگہ.
צפה ——— צוף.
צפון | צפוני ——— צפן.
צפוע ——— צפע.
צפור ——— צפר.

צפח گشادہ ہونا.
צפחת ث صراحی.
צפיחת ث ایک روٹی.
צפין ——— צפן.
צפיע | צפיעה ——— צפע.
צפיה | צפית ——— צפה.
צפיר | צפיר | צפירה ——— צפר.

צפן قل ١-پوشیدہ کرنا. ٢-گھات لگانا. ٣-چھپا رکھنا. ٤-روکنا. ٥-انکار کرنا.

נפעל ١-پوشیدہ ہونا. ٢-رکھا ہوا رہنا.
הפעיל ١-پوشیدہ کرنا. ٢-گھات لگانا.
צפון اور צפין پوشیدہ.
צפון م اور ث شمال (کیونکہ وہاں سورج پوشیدہ رہتا ہے).
צפוני شمالی.
מצפון م پوشیدہ جگہ.

צפע اپنے میں سے ذلیل چیزیں نکالنی.
צפיעה ث ١-چھوٹی شاخ. ٢-ذلیل بچہ.
צפיע اور צפוע م گوبر.
צפע م سانپ کے بچے.
צפעוני م ١-سانپ کا بچہ. ٢-سانپ.

צפצף پلپیل-چہچہانا.
צפצפה ——— צוף.

צפר قل ١-چکر کھانا. ٢-گھوم جانا. ٣-ناچنا.
צפירה ث ١-دائرہ. ٢-تاج.
צפיר اور צפיר م بکرا (ناچنے کے سبب).
צפור اور צפר م چڑیا (چکر کھانے کے سبب).
צפרן م ١-چڑیا کا ناخن. ٢-کسیکا ناخن. ٣-نوک.
טפר م ١-ناخن. ٢-پنجہ.
צפרדע م مینڈک (ناچنے کے سبب).

צפת آراستہ کرنا.
צפת ث ستون کے اوپر جو پتھر لگایا جاتا ہے.

צקל باندھنا.
צקלון م تھیلا.
צר ——— צרר.

צַר | צָר —— צרר.

צרב קַל ۱-کُھرچنا. ۲-جلانا.

נִפְעַל-جل جانا.

۱ צָרֶבֶת ث کھاؤ کا داغ.

צָרָב (مونث : צָרֶבֶת) جلنیوالا.

צרה بہنا.

צֳרִי م روغن بلسان.

צָרָה | צָרוֹר —— צרר.

צרח קַל ۱-صاف ہونا. ۲-بلند آواز سے چلّانا.

הִפְעִיל-بلند آواز سے چلّانا.

צְרִיחַ م ۱-بُرج. ۲-دیدگاہ.

צֳרִי —— צרה.

צרך محتاج ہونا.

צֹרֶךְ م احتیاج.

צרע קַל-مارنا.

צָרוּעַ ۱-مارا ہوا. ۲-خصوصاً کوڑھی.

צָרַעַת ث کوڑھ.

צִרְעָה ث ۱-بھڑ. ۲-بھڑوں کی فوج.

צרף קַל ۱-دھات گلانا. ۲-سُنار کا کام کرنا. ۳-پرکھنا.
۴-صاف کرنا.

נִפְעַל-صاف کیا جانا.

פִּעֵיל-سُنار کا کام کرنا.

מַצְרֵף م کٹھریا.

צרר קַל ۱-تنگ کرنا. ۲-باندھنا. ۳-بند کرنا. ۴-ستانا.

פֻּעַל-بندھ جانا.

הִפְעִיל ۱-تنگ کرنا. ۲-محاصرہ کرنا. ۳-جنّے کی
حالت میں ہونا. [۴-دانہ.

צְרוֹר یا צְרֹר ث ۱-گٹھری. ۲-تھیلی. ۳-چھوٹا پتھر.

צַר م ۱-تنگ کرنیوالا یعنی دُشمن. ۲-تنگحالی ۳-پتھر.

צָרָה ث ۱-تنگ کرنیوالی. ۲-تنگ حالی.

מֵצַר م تنگ حالی.

ק

קָא | קָאַת —— קיא.

קַב —— קבב.

קבב קַל ۱-کھوکھلا کرنا. ۲-لعنت بھیجنی.

קַב م ۱-ایک قسم کا برتن. ۲-اناج کا ایک خاص پیمانہ.

קֻבָּה ث ۱-گُنبددار کوٹھری (قُبّہ). ۲-خیمہ کا ایک
حصہ زنانہ کے لئے.

קֵבָה | קֻבָּה —— נקב.

קִבּוּץ —— קבץ.

קְבוּרָה —— קבר.

קבל קַל-سامنے ہونا.

פִּעֵל ۱-سامنے سے آنیوالیکر قبول کرنا. ۲-قبول کرنا.

הִקְבִּיל-آمنے سامنے ہونا.

۱ קֹבֶל اور ۱ קְבֹל م سامنا.

۲ קֹבֶל اور ۲ קְבֹל اور לָקֳבֵל ۱-سامنے. ۲-سبب سے.

כָּל־קֳבֵל־דִּי ۱-اس سبب سے کہ. ۲-اس سبب سے.

קֳבֵל سامنے.

קבל جو کچھ سامنے ہے.

קבע قَل ۱-بلند اورگول ہونا. ۲-چھپانا. ۳-ٹھگنا. ۴-لوٹنا.

קובע م خود.

קבעת ث پیالہ.

מגבעה ث ایک قسم کي پگڑي.

קבץ قَل ۱-هاتھ سے پکڑنا. ۲-جمع کرنا.

נפעל ۱-جمع ہونا. ۲-جمع کیا جانا.

פעל ۱-جمع کرنا. ۲-کھینچ لینا.

פעל-جمع ہونا.

התפעל-اپنے تئیں جمع کرنا.

קבוץ م غول.

קבצה ث ڈھیر.

קבר قَل-دفن کرنا.

נפעל-دفن ہونا.

פעל-بہت سے لوگوں کو اکٹھا دفن کرنا.

פעל-دفن ہونا.

קבר م قبر.

קבורה ث ۱-دفن. ۲-قبر.

۱ קדד قَل-چیرنا.

קדה ث تج (کیونکہ اُسکے پبل گویا چرے ہوئے ہوتے ہیں).

קדקד م چندیا (کیونکہ اُسکے بال الگ الگ ہوتے ہیں).

۲ קדד قَل-اپنا سر ادب سے جھکانا.

קדומים ——— קדם.

קדוש ——— קדש.

קדח قَل ۱-جلانا. ۲-جلنا.

קדחת ث تپ شدید.

אקדח م کسي قسم کا آتشي رنگ جواہر.

קדים ——— קדם.

קדש ——— קדש.

קדם قَل-پہلے ہونا.

פעל ۱-کسي کے آگے آگے جانا. ۲-کسي سے پہلے ہونا یا کوئي کام کرنا. ۳-سویرے کوئي کام کرنا. ۴-ناگہاں کوئي کام کرنا. ۵-کسي کا استقبال کرنا. ۶-کسي کے سامنے آنا. ۷-کسي کي مدد کرني.

הפעיל ۱-کسي کے ساتھ پہلے ہي اچھا سلوک کرنا. ۲-کسي کا استقبال کرنا.

۱ קדם م ۱-آگا. ۲-پورب. ۳-اگلا زمانہ. ۴-ابتدا.

۲ קדם ۱-آگے. ۲-پہلے.

קדם م پورب.

קדם اور קדם ۱-سامنے. ۲-پہلے.

קדמה ث ۱-ابتدا. ۲-اگلا زمانہ. ۳-پہلا حال.

קדמת اُس سے پیشتر کہ.

קדמי پوربي.

קדמה پورب کي طرف.

קדמי پہلا.

קדים م ۱-سامنا. ۲-پورب.

קדומים م (جمع) قدیم الایام.

קדמני ۱-سامنے والا. ۲-پوربي. ۳-قدیم. ۴-بزرگ [بوڑھا.

קדקד ——— קדד.

קדר קַל ۱-میلا ہونا۔ ۲-میلے کپڑے پہنے رہنا جیسے سوگ میں کیا جاتا تھا۔ ۳-کالا ہونا۔ ۴-اندھیرا ہونا۔

הִפְעִיל ۱-غمگین کرنا۔ ۲-اندھیرا کرنا۔

הִתְפַּעֵל-اندھیرا ہونا۔

קַדְרוּת ث سوگ کا لباس۔

קְדֹרַנִּית سوگوار کی طرح میلے کپڑے پہنے ہوئے۔

קדש קַל ۱-پاک ہونا۔ ۲-مقدس ہونا۔

נִפְעַל ۱-پاک کیا جانا۔ ۲-اپنے تئیں پاک دکھانا۔ ۳-مقدس کیا جانا۔

פִּעֵל ۱-پاک کرنا۔ ۲-پاک سمجھنا۔ ۳-پاک ٹھہرانا۔ ۴-مقدس کرنا۔ ۵-کوئی پاک امر کرنا یا کرانا۔ ۶-کوئی کام دستوروں کے ساتھ کرنا یا کرانا۔

פֻּעַל-مقدس کیا جانا۔

הִפְעִיל ۱-پاک سمجھنا۔ ۲-پاک ٹھہرانا۔ ۳-مقدس [کرنا۔

הִתְפַּעֵל ۱-اپنے تئیں پاک کرنا۔ ۲-اپنے تئیں پاک دکھانا۔ ۳-پاک ٹھہرایا جانا۔

קָדֹשׁ یا קָדוֹשׁ اور קְדוֹשׁ ۱-پاک۔ ۲-مقدس۔ ۳-قُدّوس۔

קֹדֶשׁ یا קוֹדֶשׁ م ۱-پاکی۔ ۲-پاک چیز۔ ۳-خصوصاً پاک مکان۔

קָדֵשׁ م شہوت کی دیوی کا مقدس کیا ہوا مرد۔

קְדֵשָׁה ث اسی دیوی کی مقدس کی ہوئی عورت۔

מִקְדָּשׁ م ۱-مقدس۔ ۲-کوئی مقدّس چیز۔ ۳-پناہ گاہ۔ (کیونکہ مقدس پناہ گاہ کے طور پر کام میں آتے تھے)۔

קהה קַל-کُند ہونا۔

פִּעֵל-کُند ہونا۔

קהל הִפְעִיל ۱-پُکارنا۔ ۲-جمع کرنا۔

נִפְעַל-جمع ہونا۔

קָהָל م ۱-جماعت۔ ۲-کثرت۔

קְהִלָּה ث جماعت۔

קֹהֶלֶת م ۱-جماعت کی طرف خطاب کرنے والا۔ ۲-خصوصاً واعظ۔

מַקְהֵל م اور מַקְהֵלָה ث جماعت۔

לַהֲקָה (קְהִלָּה کی عوض) ث جماعت۔

קַו | קָו ——— קוה۔

קוא קַל-قے کرنا۔

הִפְעִיל-قے کرنا۔

קֵא م قے۔

קָאַת ث ایک قسم کا پرند جو بہت سی چیزیں نگل کر قے کر دیتا ہے۔

קִיא م قے۔

קוֹבַע ——— קבע۔

קוה קַל ۱-باندھنا۔ ۲-مضبوط کرنا۔ ۳-انتظار کرنا۔

פִּעֵל ۱-صبر سے کسی کا انتظار کرنا۔ ۲-گھات لگانا۔

נִפְעַל ۱-ایک دوسرے کا انتظار کرنا۔ ۲-جمع ہونا۔

קַו اور קָו اور קְוֵה م ۱-ڈوری۔ ۲-جریب۔ ۳-قاعدہ۔ ۴-باجے کا تار۔ ۵-باجے کی سی آواز۔

מִקְוֶה م ۱-انتظار۔ ۲-وہ جس کا انتظار کیا جائے۔ ۳-جماعت۔ ۴-غول۔ ۵-مجموعہ۔

מִקְוָה ت پاني کے جمع ہونے کا مقام.
תִּקְוָה ت ۱-ڈوري. ۲-انتظار. ۳-اُمید.

קוט قَل-نفرت کرني.
נִפְעַל-نفرت کرني.
הִתְפַּעֵל-نفرت کرني.

קוֹל یا קֹל (ر קֹלוֹת) م ۱-آواز. ۲-گرج. ۳-افواہ.

קום قَل ۱-اُٹھنا. ۲-ترقي کرني. ۳-کھڑا ہونا. ۴-قائم ہونا. ۵-قائم رہنا. ۶-قرار پکڑنا. ۷-بحال رہنا. ۸-نابینا ہونا (کیونکہ نابینا کي آنکھ کي پتلي بحال رہتي ہے). ۹-جینا.
פִּעֵל ۱-قرار بخشنا. ۲-پورا کرنا. ۳-قائم کرنا. ۴-چلانا.
פִּעְלֵל ۱-اُٹھانا. ۲-اُٹھنا.
הִפְעִיל ۱-اُٹھانا. ۲-کھڑا کرنا. ۳-قائم کرنا. ۴-مقرر کرنا. ۵-قرار بخشنا. ۶-پورا کرنا.
הֻפְעַל ۱-کھڑا کیا جانا. ۲-مقرر کیا جانا. ۳-قرار پانا.
הִתְפַּעֵל-دُشمن کي طرح اُٹھنا.
קוֹמָה ت ۱-قد. ۲-اُونچان.
קוֹמְמִיּוּת کھڑے کھڑے.
קָם دُشمني کے لئے اُٹھنے والوں کي جماعت.
קְיָם م فرمان.
קַיָּם قائم.
קִימָה ت اُٹھنا.
יְקוּם م جانداروں کا مجموعہ.
מָקוֹם م مقام.

קָמָה ت کھڑا ہوا کھیت.
תְּקוּמָה ت کھڑے رہنے کي طاقت.
תְּקוֹמֵם م دُشمني کے لئے اُٹھنے والا.
אַלְקוּם مخالفت غیر ممکن.

קון פִּעְלֵל-نوحہ گانا (پڑھنا).
קִינָה ت نوحہ.

קוע فریفتہ ہونا.
קוֹעַ م ۱-فر. ۲-سردار.
קַעֲקַע م جلایا ہوا داغ.

קוף گھیرنا.
תְּקוּפָה ت ۱-گردش. ۲-گذر.
קוֹף م بندر. (ماخذ سنسکرت).

۱ קוץ کاٹنا.
קוֹץ م ۱-کانٹا. ۲-کانٹے والے درخت.
קְוֻצָּה ت زلف.
קַיִץ (و קֵיץ) م ۱-فصل. ۲-پکے ہوئے میوے. ۳-گرمي کا موسم.
۲ קַיִץ قَل-گرمي کا موسم گذارنا.

۲ קוץ قَل ۱-نفرت کرني. ۲-ڈرنا.
הִפְעִיל-ڈرانا.

۳ קוץ הִפְעִיל-جاگ اُٹھنا.

קור قَل ۱-کھودنا. ۲-خصوصاً کُواں کھودنا.
הִפְעִיל-کُوئیں سے پاني نکالنا.
פִּלְפֵּל ۱-دیوار میں نقب لگاني. ۲-ہلاک کرنا.
מָקוֹר م ۱-کُواں. ۲-چشمہ.

קוֹרֵא ——— ۱ קרא.
קוֹרָה | קוֹרִים ——— ۲ קרא.
۱ **קרש** چُبھنا.
קֶשֶׁת م اور ث کمان.
קַשָּׁת م تیرانداز.
۲ **קרש** قَل-پھندے لگانے.
קטב کاٹ ڈالنا.
קֶטֶב م ۱-ھلاکت. ۲-وبا.
קֹטֶב م ھلاکت.
קְטוֹרָה ——— קטר.
קטט قَل-کٹ جانا.
קטל قَل-قتل کرنا.
پِعِیل-بہت سے لوگوں کو اکٹھا قتل کرنا.
ھِتْپَعِیل-قتل کیا جانا.
קֶטֶל م قتل.
קטן قَل-چھوٹا ھونا.
ھِفْعِیل-چھوٹا کر دینا.
קָטָן اور קָטֹן چھوٹا.
קֹטֶן م ۱-چھوٹاپن. ۲-چھنگلیا.
קטף قَل-توڑ لینا.
نِفْعَل-توڑ لیا جانا.
۱ **קטר** قَل-خوشبودار ھونا.
پِعِیل اور ھِفْعِیل-خوشبودار چیز جلانی.
پُعَل اور ھُفْعَل-خوشبودار چیز جلائی جانی.
מִקְטֶרֶת ث خوشبودار چیزوں کے جلانے کی قربانگاہ.

מִקְטֶרֶת ث اور מְקַטֵּר م خوشبودار چیز.
קַטָּר خوشبودار چیز کا جلانے والا.
קְטֹרֶת اور קְטוֹרָה ث خوشبودار چیز.
קִיטוֹר م ۱-دُھواں. ۲-بخارات.
מִקְטֶרֶת ث خوشبودان.
מִקְטָר م خوشبودار چیز.
۲ **קטר** قَل ۱-باندھنا. ۲-چھت پاٹنی.
קֶטֶר م ۱-گانٹھ. ۲-جوڑ کا پٹھا. ۳-پیچیدہ بات.
קִיא ——— קוא.
קִיץ ——— ۱ קוץ.
קִיטוֹר ——— ۱ קטר.
קִים | קִים | קִיָּם | קִימָה ——— קום.
קִימוֹשׁ ——— קמש.
קין لوھے سے بنانا.
קַיִן م بھالا.
קִינָה ——— קון.
קַיִץ ——— ۱ קוץ.
קִיצוֹן ——— קצן.
קִיקָיוֹן م ارنڈی کا درخت. (ماخذ مشتبہ).
קִיקָלוֹן ——— ۲ קלה.
קִיר م ۱-دیوار. ۲-قلعہ.
קִיתָרֹס اور קַתְרוֹס م بربط. (ماخذ یونانی).
קַל ——— קלל.
קֹל | קֹל ——— קול.
۱ **קלה** قَل-بھوننا.

קָלִי یا קָלִיא م اناج کے بُھنے ہوئے دانے.

١ קְלִיָּה م سوزش.

٢ **קלה** قَل-ہلکا ہونا.

نِقْلَہ-حقیر سمجھا جانا.

ہِقْلِیل-حقیر جاننا.

٢ נִקְלֶה حقیر.

קָלוֹן م ١-حقارت. ٢-شرم انگیز فعل. ٣-اندام نہانی.

קִיקָלוֹן م یا تو קִלְקָלוֹן کی عوض یعنے نہایت حقارت یا קִיא اور קָלוֹן سے مرکب یعنے حقارت کی قے.

קלה ١-بُھوننا. ٢-اُبالنا.

קַלַּחַת ت ہانڈی.

קלט قَل ١-سمٹنا. ٢-سمیٹنا.

קָלוּט ناٹا-ٹھِنگنا.

מִקְלָט پناہگاہ.

קָלִי | קָלִיא ——— ١ קלה.

קלל قَل ١-ہلکا ہونا. ٢-گھٹ جانا. ٣-حقیر ہونا. ٤-تیزرو ہونا.

نِقَل ١-ہلکا ہونا. ٢-آسان ہونا. ٣-ناچیز ہونا. ٤-حقیر سمجھا جانا. ٥-تیزرو ہونا.

پِعیل-لعنت کرنی.

پُعل-ملعون ہونا.

ہِفْعِیل ١-ہلکا کرنا. ٢-حقیر جاننا. ٣-حقیر کردینا.

پلپیل ١-ہلانا. ٢-تیز کرنا.

ہِتْپَلْپِیل-آپس میں ہلنا.

קָלוּי مجلّٰی (کیونکہ جلا دینے سے چیز ہلکی ہو جاتی ہے)

١ קַל ١-ہلکا. ٢-تیزرو.

٢ קַל تیزی سے.

נְקַלָּה ت ہلکاپن.

קְלָלָה ت لعنت.

קְלֹקֵל ناچیز.

קלס پِعیل-ٹھٹھا کرنا.

ہِتْپَعِیل-ٹھٹھا کرنا.

קֶלֶס م اور קַלָּסָה ت ٹھٹھے بازی.

١ **קלע** قَل اور پِعیل-گوپیا پھرانا.

קֶלַע م ١-گوپیا. ٢-پردہ (شاید گوپئے کی صورت کے سبب).

קַלָּע م گوپیا پھرانے والا.

٢ **קלע** قَل-لکڑی پتھر وغیرہ کھودنا.

מִקְלַעַת ت کندہ کاری.

קְלֹקֵל ——— קלל.

קלש چھیدنا.

קִלְּשׁוֹן م جیلی (گھاس پھوس اُٹھانے کا اوزار).

קָמָה ——— קום.

קִמּוֹשׂ ——— קמשׂ.

קמח پیسنا.

קֶמַח ت آٹا.

קמט قَل-ہاتھ سے پکڑنا.

پُعل-ہاتھ سے پکڑا جانا.

קמל قَل-کُمھلا جانا.

קמץ قل-هاتھ سے پکڑنا.

קֹמֶץ م ١-مٹھي. ٢-مٹھي بھر.

קמשׂ چھيدنا.

קִמּוֹשׂ اور קִימוֹשׂ اور קִמָּשׂוֹן م ايک قسم کا خاردار پودا.

קֵן ——— קנן.

١ קנא اور ٢ קנה پِعِيل ١-غيرتمند ہونا. ٢-غيرتمند کرنا. ٣-کسي سے حسد کرنا.

ہِفْعِيل-غيرت پيدا کرني.

קַנָּא اور קַנּוֹא غيّور.

קִנְאָה ث ١-غيرت. ٢-حسد. ٣-حسد کا باعث.

١ קנה اور ٢ קנא قل ١-حاصل کرنا. ٢-کسي چيز پر قابض ہونا. ٣-خصوصاً خريدنا.

نِفْعَل-خريدا جانا.

ہِفْعِيل ١-کسي چيز پر قابض کر دينا. ٢-کسي کا مقبوض کر دينا.

קִנְיָן م ١-حصول. ٢-مال.

מִקְנֶה م ١-مواشي (کيونکہ بني اسرائيل کا يہي خاص مال تھا). ٢-خريداري.

מִקְנָה ث ١-حصول. ٢-خريداري. ٣-قيمت.

קָנֶה م ١-نَے. ٢-خصوصاً ايک خوشبودار قسم کي نَے. ٣-ڈنٹھل. ٤-خريب. ٥-ترازو کي ڈنڈي. ٦-شمعدان کي شاخ. (ماخذ مشتبہ).

קַנּוֹא ——— ١ קנא.

קִנְיָן ——— ١ קנה.

קִנָּמוֹן م دارچيني. (ماخذ مشتبہ).

١ קנן بنانا.

קֵן م ١-آشيانہ. ٢-کوٹھري.

٢ קנן پِعِيل اور پُعَل-اپنے لئے گھونسلا بنانا.

קִנְצֵי م پھندا. (ماخذ عربي قنص).

קסם قل-شگون کرنا.

קֶסֶם م ١-شگون. ٢-شگون کي مزدوري.

מִקְסָם م شگون.

קסס پوعيل-کاٹ ڈالنا.

קֶסֶת ——— קשׁה.

קַעֲקַע ——— קוע.

קער گہرا ہونا.

קְעָרָה ث ايک قسم کا باسن.

קפא قل ١-سمٹنا. ٢-سمٹکر بيٹھنا. ٣-جم جانا.

نِفْعَل-سمٹ جانا.

ہِفْعِيل-جمانا.

קִפָּאוֹן م يخ.

קפד قل-سمٹنا.

پِعِيل ١-سميٹنا. ٢-لپيٹنا.

קְפָדָה م ہلاکت.

קִפֹּד م خارپشت (جنگلي چوہا).

קפז سمٹنا.

קִפּוֹז م ايک قسم کا سانپ (قفازہ) جو سمٹکر لپکتا ہے.

קפץ قل ١-سميٹنا. ٢-بند کرنا.

نِفْعَل-سميٹا جانا.

پِعِيل-کودنا (کيونکہ سمٹکر کودتے ہيں).

קֵץ ——— קצץ.

קצב قل ۱-کاٹ ڈالنا. ۲-کترنا.

קֶצֶב م ۱-شکل (کیونکہ اُس کے سبب غیر چیزوں سے انقطاع ہوتا ہے). ۲-سرا.

קצה قل ۱-کاٹنا. ۲-ہلاک کرنا. ۳-فیصلہ کرنا. ۴-تمام کرنا.

פִּעֵל-کاٹ ڈالنا.

הִפְעִיל-کھُرچ کر نکالنا.

קָצָה ث ۱-حد. ۲-کُل (کیونکہ جو حد کے اندر ہوتا ہے وہي کُل ہوتا ہے).

קָצֶה م ۱-حد. ۲-آخر. ۳-کُل.

קֵצֶה م آخر.

קֶצֶו م اور קְצָוָה ث حد.

קָצִין م ۱-قاضي. ۲-سپہسالار.

קְצָת ث ۱-آخر. ۲-کُل.

מִקְצָת ۱-آخر کو. ۲-بعض.

קצח کاٹ ڈالنا.

קֶצַח م ایک قسم کا اناج.

קְצִיעָה ——— קצע.

קָצִיר ——— קצר.

קצע قل ۱-کاٹکر نکالنا: ۲-چھیلنا.

הִפְעִיל-کھُرچ کر نکالنا.

פֻּעַל-کاٹکر نکالا جانا.

קְצִיעָה ث ایک قسم کا تج جسکي چھال چھیلي جاتي ہے.

מִקְצוֹעָה ث کُدال.

מִקְצוֹעַ م اور מִקְצֹעָה ث کونا.

קצף قل ۱-توڑنا. ۲-ٹوٹ پڑنا. ۳-بہت غصہ ہونا.

הִפְעִיל-غصہ دلانا.

קֶצֶף م ۱-تنکا. ۲-بڑا غصہ.

קְצָפָה ث شکستگي.

קצץ قل-کاٹ ڈالنا.

פִּעֵל-کاٹ ڈالنا.

הֻפְעַל-کاٹ ڈالا جانا.

קֵץ م ۱-حد. ۲-آخر. ۳-مقصد.

קִיצוֹן (קֵצֶו کي عوض) جو حد پر ہو.

קצר قل ۱-کاٹنا. ۲-خصوصاً فصل کاٹني. ۳-کٹنا. ۴-چھوٹا ہونا (یعني لمبا نہ ہونا).

פִּעֵל-چھوٹا کرنا.

הִפְעִיל ۱-فصل کاٹني. ۲-چھوٹا کرنا.

קָצֵר چھوٹا (یعني لمبا نہیں).

קֹצֶר م چھُٹاپا.

קָצִיר م ۱-فصل. ۲-کٹا ہوا کھیت. ۳-فصل کاٹنےوالا. ۴-شاخ.

קְצָת ——— קצה.

קַר | קֹר ——— קרר.

קרא قل ۱-چلانا. ۲-پکارنا. ۳-بُلانا. ۴-نام رکھنا. ۵-کہنا. ۶-پڑھنا.

נִפְעַל ۱-بُلایا جانا. ۲-کہلانا. ۳-نام رکھا جانا. ۴-پڑھا جانا.

פֻּעַל ۱-بُلایا جانا. ۲-کہلانا.

קֹרֵא یا קוֹרֵא م تیتر.

קָרִיא بُلایا ہوا.

קְרִיאָה ث منادی.

מִקְרָא م ۱-بُلاوا. ۲-جماعت. ۳-عیدگاہ. ۴-وزن پڑھنا.

۲ קרא اور קרה قَل ۱-ملاقات کرنی. ۲-ملنا. ۳-اتفاق ہونا.

נִפְעַל ۱-ملاقات کرنی. ۲-اتفاق سے ہونا.

הִפְעִיל ۱-اتفاق کرانا. ۲-وقوع میں لانا. ۳-چننا.

פִּעֵל-چھت پاٹنی (گویا شہتیر ایک دوسرے سے ملانے).

לִקְרַאת ۱-کی طرف. ۲-کے سامنے.

קָרֶה م اتفاق.

קוֹרָה ث ۱-شہتیر. ۲-چھت.

קוּרִים م (جمع) مکڑی کا جالا.

קְרִי م ۱-ملاقات. ۲-مقابلہ.

קֶרֶת اور קִרְיָה ث شہر.

מִקְרֶה م اتفاق.

מְקָרֶה م چھت.

קרב قَل-نزدیک آنا.

נִפְעַל-نزدیک آنا.

פִּעֵל ۱-نزدیک لانا. ۲-نزدیک کرنا. ۳-بہت نزدیک ہونا.

הִפְעִיל ۱-نزدیک لانا. ۲-نزدیک کرنا. ۳-پیش کرنا. ۴-ایک جگہ سے ہٹانا (کیونکہ اُس چال میں دوسری جگہ کے نزدیک کرتے ہیں) ۵-نزدیک آنا. ۶-نزدیک ہونا.

קָרֵב نزدیک آنے والا.

קְרָב م لڑائی.

קֶרֶב م ۱-بیچ. ۲-انتڑیاں. ۳-دل.

קִרְבָה ث نزدیکی.

קָרְבָּן م قربانی.

קָרוֹב قریب.

מִקָּרוֹב ۱-تھوڑے عرصہ تک. ۲-تھوڑے عرصہ کے بعد.

קַרְדֹּם م کُلھاڑی. (ماخذ مشتبہ).

קרה | קָרָה —— ۲ קרא.

קָרָה —— קרר.

קָרוֹב —— קרב.

קרח قَل ۱-چکنا کرنا. ۲-مونڈنا.

נִפְעַל-مونڈا جانا.

הִפְעִיל-مونڈنا.

הָפְעַל-مونڈا جانا.

קֵרֵחַ جسکے سر کے پیچھے کے بال گرے ہوئے ہوں.

קָרְחָה ث ۱-چندلاپن (چندیا کے بال گرے ہوئے ہونا). ۲-سر کے پیچھے کے بال گرے ہوئے ہونا.

קָרַחַת ث ۱-چندلاپن. ۲-کپڑے کے اُلٹے رُخ رُوئیں کے اُڑ جانے کا داغ.

קֶרַח م ۱-برف (چکنائی کے سبب). ۲-بلور.

קֶרַח م اُولے.

קְרִי | קְרִיָה —— ۲ קרא.

קָרִיא | קְרִיאָה —— ۱ קרא.

קרם قَل ۱-منڈھنا. ۲-منڈھا جانا.

קרן ث ١-سینگ. ٢-کرن. ٣-چوٹي.
קרן قل-اپنے سے کرنیں نکالني.
הִפְעִיל-اپنے سے سینگ نکالنے.

קרס قل-جھکنا.
קרס م آنکڑا.
קרסל م ٹخنا.

קרע قل ١-پھاڑنا. ٢-کاٹ ڈالنا. ٣-کاٹکر نکالنا. ٤-لعن‌طعن کرني.
קרע م چیتھڑا.

קרץ قل ١-پھاڑنا. ٢-دانت سے کاٹنا. ٣-مٹکانا.
پُعل-توڑا جانا.
קרץ م ٹکڑا ! (אכל קרצים چغلي کھاني).
קרץ م هلاکت.
קרקע م ١-گھر کي زمین. ٢-تہہ. (ماخذ مشتبہ).

קרר ٹھنڈا هونا.
קר ١-ٹھنڈا. ٢-مطمئن.
קר م اور קרה ث ٹھنڈ.
מקרה ث هوادار هونا.

קרש کاٹنا.
קרש م ١-تختہ. ٢-خصوصاً جهاز کا.
קרת ——— קרה.

קשה گول کرنا.
קשה اور קשוה اور קשות ث پیالہ.
קשקשת ث چھلکا.

קשט بانٹنا.

קשיטה ث سونے چاندي کا ایک خاص وزن جو سکہ کے کام میں آتا تها.
קש ——— קשש.
קשא ——— ١ קשה.

קשב قل اور הִפְעִיל ١-کان لگاکر سننا. ٢-غور سے سننا.
קשב اور קשב ١-کان لگاکر سننے‌والا. ٢-غور سے سننے‌والا.
קשב م غور.

١ קשה قل ١-سخت هونا. ٢-مشکل هونا.
נִפְעַל-سختي اٹھاني.
פִּעֵל-سخت درد اٹھانا.
הִפְעִיל ١-سخت کرنا. ٢-مشکل کرنا. ٣-مشکل سے کوئي کام کرنا.
קשה ١-سخت. ٢-قائم. ٣-ضدّي. ٤-اُداس. ٥-زبردست. ٦-مشکل.
קשי م سختي.
קשא م ککڑي (کیونکہ ذرا سخت هوتي ہے).
١ מקשה ککڑي کا کھیت.

٢ קשה گول کرنا.
מקשה م اور ٢ מקשה ث خراد کے کام کي چیز.

קשח قل-سخت هونا.
הִפְעִיל ١-سخت کرنا. ٢-سختي سے پیش آنا.

קשט بانٹنا.
קשט اور קשט اور קשטא م ١-انصاف. ٢-حق.
קשי ——— ١ קשה.

קשר قل ١-باندھنا. ٢-سازش کرني.

نِفعَل ۱-باندھا جانا. ۲-تیار ہو جانا.
پِعیل ۱-باندھنا. ۲-باندھ لینا.
ہِتپَعیل-سازش کرنی.
קֶשֶׁר م سازش.
קִשֻּׁרִים م عورت کی ایک قسم کی پیٹی.
קָשׁוּר اور מְקֻשָּׁר مضبوط.

קשש قَل-جمع کرنا.
پوعیل-جمع کرنا.
ہِتپوعیل-اپنے دل کے خیالات وغیرہ کو جمع کرنا.
קַשׁ م اناج کے کٹے ہوئے سوکھے ڈنٹھل (بچالی).
קֶשֶׁת | קַשְׁתּ —— קוש.
קַתְרוֹס —— קִיתָרוֹס.

ר

ראה قَل ۱-دیکھنا. ۲-جینا. ۳-(בְּ کے ساتھ) دیکھ لینا. ۴-حقارت سے دیکھنا. ۵-کسی کی طرف توجہ کرنی. ۶-کسی کی خبر لینی. ۷-مہیا کرنا. ۸-چن لینا. ۹-ملاقات کرنی. ۱۰-کسی بات کا لحاظ کرنا. ۱۱-تجربہ کرنا.
نِفعَل ۱-دیکھا جانا. ۲-دکھائی دینا. ۳-بندوبست کیا جانا.
پُعَل-دیکھا جانا.
ہِفعِیل ۱-دکھانا. ۲-تجربہ کرانا.
ہُفعَل-کسی کو دکھایا جانا.

ہِتپَعیل-ایک دوسرے کو دیکھنا.
רָאָה ث ایک قسم کا دُور تک دیکھنے والا شکاری پرند.
רֹאֶה م ۱-دیکھنے والا. ۲-خصوصاً رویاؤں کا دیکھنے والا. ۳-رویا.
רְאוּת اور רְאִית ث نظر.
רְאִי م آئینہ.
רֳאִי م ۱-نظر. ۲-انگشت نما.
רֹאִי (רְאִי کی عوض) م صورت.
מַרְאֶה م ۱-نظر. ۲-وہ چیز جس پر نظر پڑے. ۳-صورت.
מַרְאָה ث ۱-رویا. ۲-آئینہ.
אֶרְאֵל (אֲרִיאֵל کے عوض اور یہ רָאָה کی عوض) دیکھو.
רְאֵם —— ראם.
רְאִישׁוֹן —— ראש.

ראם بلند ہونا.
רְאֵם یا רְאֵים اور רֵים یا רֵם م جنگلی بھینسا.
רָאמ —— רום.
רָאשׁ | ۲ רָאשׁ —— רוש.

ראש اور רִישׁ (جمع רָאשִׁים) (ر ۱ רָאשׁ) م ۱-سر. ۲-سردار. ۳-سرا. ۴-چوٹی. ۵-عمدہ حصہ. ۶-اعلیٰ مقام. ۷-مجموعہ. ۸-کُل. ۹-غول. ۱۰-ابتدا. ۱۱-آغا. ۱۲-پوست کا درخت.
רֵאשִׁית ث ابتدا.
רֹאשָׁה ث چوٹی.
רִאשׁוֹן اور רִאישׁוֹן اور רִישׁוֹן اور רִאשֹׁנִי پہلا.
רִאשֹׁנָה پہلے.

רֵאשִׁית يا רֵשִׁית ث ١-ابتدا. ٢-پهلا زمانه. ٣-پهلا حال. ٤-كسي كا جو حصه پهلے هاتهه لگے. ٥-خصوصاً زمين كے حاصلات ميں سے. ٦-كسي چيز كا عمده تر حصه.

١ מְרַאֲשׁוֹת اور מְרַאֲשֹׁת ث (جمع) سرهانا.

٢ מְרַאֲשׁוֹת سرهانے.

רַב | רַבּ —— רבב.

רָב —— ריב.

١ **רבב** قل ١-بهت هو جانا. ٢-بهت هونا. ٣-تير چهوڑنا (شايد اسواسطے كه بهت سے تير ايک هي وقت چهوڑے جاتے هيں).

רֹב م ١-كثرت. ٢-بڑائي.

רַב ١-بهت. ٢-بس. ٣-بڑا. ٤-سردار. ٥-تير.

רַבָּה ١-بهت. ٢-بس.

١ רַבְרַב بڑا.

٢ רַבְרַב اور רַבְרְבָן م سردار.

רְבָבָה ث دس هزار كا مجموعه.

٢ רבב دس هزار هو جانا.

רִבּוֹ يا רִבּוֹא يا רִבֹּא ث دس هزار كا مجموعه.

רְבִיבִים م (جمع) مينهه (بوندوں كي كثرت كے سبب).

רבד قل ١-بچهانا. ٢-باندهنا.

רָבִיד م طوق.

מַרְבַד م بچهونا.

רבה قل ١-بهت هو جانا. ٢-بهت هونا. ٣-بڑا هو جانا. ٤-بڑا هونا.

פִּעֵל ١-بڑهانا. ٢-پالنا.

הִפְעִיל ١-كوئي كام بهت كرنا. ٢-بڑهانا. ٣-بهت ٹههرانا. ٤-بهت ركهنا.

הַרְבֵּה اور הַרְבּוֹת كثرت سے.

רְבִי ث بڑائي.

אַרְבֶּה م ٹڈي (كيونكه كثرت سے هوتي هے).

מַרְבָּה ث بهرپوري.

מַרְבֶּה م ١-كثرت. ٢-روز افزوني.

מַרְבִּית ث ١-كثرت. ٢-بڑائي. ٣-اكثر. ٤-اولاد. ٥-سود.

תַּרְבּוּת ث اولاد.

תַּרְבִּית ث سود.

רִבּוֹ | רְבִיבִים —— רבב.

רִבּוֹ —— רבה.

רָבִיד —— רבד.

רְבִיעִי | רְבִיעִי —— רבע.

רבך قل-تر هونا.

١ **רבע** قل ١-ليٹ جانا. ٢-همبستر هونا.

הִפְעִיל-نر كو ماده پر چهوڑنا.

٢ רֶבַע م ليٹنا.

רֶבַע اور **אַרְבַּע** ث (م אַרְבָּעָה) بصيغه واحد. چار.

بصيغه تثنيه. چهارچند.

بصيغه جمع. چاليس.

٢ רֶבַע م ١-چوتها حصه. ٢-چاروں سمتوں ميں سے ايک.

רֹבַע م چوتها حصه.

רִבֵּעַ م پوتے یا نواسے کی اولاد میں سے ایک۔
רְבִיעִי اور רְבִיעִית چوتھا۔
۲ רבע قَل اور پُعَل-مربع ہونا۔

רבץ قَل ۱-چارپایوں کی طرح بیٹھنا۔ ۲-شیر کی طرح کمین میں بیٹھنا۔ ۳-قرار پانا۔ ۴-برقرار رہنا۔
ہِفعیل ۱-بٹھانا (چارپایوں کو)۔ ۲-دیوار میں پتھر لگانا۔
רֵבֶץ م ۱-چارپایوں کے بیٹھنے کا مقام۔ ۲-آرام گاہ۔
מַרְבֵּץ م چارپایوں کے بیٹھنے کا مقام۔

רבק باندھنا۔
מַרְבֵּק م اصطبل۔
רְבָבָה | רִבְקָן ——— רבב۔

רגב ڈھیر کرنا۔
רֶגֶב م ڈھیلا۔

רגז قَل ۱-ہلنا۔ ۲-کانپنا۔ ۳-غصہ ہونا۔ ۴-گھبرانا۔
ہِفعیل ۱-کنپانا۔ ۲-غصہ دلانا۔ ۳-گھبرا دینا۔
ہِتپَعیل-جوش و خروش سے کام کرنا۔
רֹגֶז م ۱-گھبراہٹ۔ ۲-غصہ۔ ۳-گڑگڑاہٹ۔ ۴-جوش و خروش۔
רֹגֶז م غصہ۔
רַגָּז کانپنے والا۔
רָגְזָה ث تھرتھراہٹ۔
אַרְגָּז م ایک صندوق جو گاڑی کے ایک طرف لٹک کر ہلتا ہے۔

רֶגֶל اور רגל ث ۱-پانو۔ ۲-نقشِ قدم۔ ۳-روانی۔ ۴-دفعہ۔
רַגְלַי پیچھے۔

רגל قَل ۱-چلنا۔ ۲-گھومتے پھرنا۔ ۳-چغلی کھانی۔ ۴-کپڑے دھونے (کیونکہ دھوبی پانو سے روندکر دھوتے تھے)۔
پِعیل ۱-گھومتے پھرنا۔ ۲-چغلی کھانی۔ ۳-جاسوسی کرنی۔
تِفعیل-ہاتھ پکڑ کر چلانا۔
רֹגֵל م دھوبی۔
רַגְלִי م پیادہ سپاہی۔
۱ מַרְגְּלוֹת ث (جمع) پائنتی۔
۲ מַרְגְּלוֹת پائنتیوں۔

۱ רגם قَل ۱-ڈھیر کرنا۔ ۲-خصوصاً پتھرونکو۔ ۳-پتھر مارنا۔ ۴-سنگسار کرنا۔
רִגְמָה ث ۱-پتھروں کا ڈھیر۔ ۲-دیوار۔
מַרְגֵּמָה ث پتھروں کا ڈھیر۔
۲ רגם تِفعیل ۱-پتھر پھینکنا۔ ۲-خصوصاً پار پھینکنا۔ ۳-ترجمہ کرنا۔
تُفعَل-ترجمہ کیا جانا۔

רגן قَل اور نِفعَل-گڑگڑانا۔

רגע قَل ۱-ڈرانا۔ ۲-دھمکا کر چپ چاپ کر دینا۔ ۳-ڈر جانا۔ ۴-سست جانا۔ ۵-بند ہو جانا۔ ۶-کانپنا۔
نِفعَل-چپ چاپ ہو جانا۔
ہِفعیل ۱-چپ چاپ کر دینا۔ ۲-آرام دینا۔ ۳-آرام سے رہنا۔ ۴-آنکھیں مٹکانی۔
רֶגַע چپ چاپ۔

מַרְגּוֹעַ م اور מַרְגֵּעָה ث آرامگاہ.
۱ רֶגַע م ۱-آنکھوں کا مٹکانا. ۲-لمحہ.
۲ רֶגַע ناگہاں.
לִרְגָעִים ۱-ہردم. ۲-ناگہاں.

רגש قَل-غُل مچانا.
ہِفْعِیل-شورغل کے ساتھ اکٹھے دوڑنا.
רֶגֶשׁ م רִגְשָׁה ث بھیڑ.

רדד قَل-پٹک دینا.
ہِفْعِیل ۱-پھیلانا. ۲-منڈھنا.
רְדִיד م ایک قسم کا ڈھیلا اور مہین کپڑا.

רדה قَل ۱-روندنا. ۲-غالب ہونا. ۳-حکومت کرني. ۴-قبضہ میں لانا.
پِعِیل-کچل ڈالنا.
ہِفْعِیل-قابض کرنا.
רְדִיד —— רדד.

רדם قَل-خرّاٹے لینا. [پڑنا.
نِفْعَل ۱-بھاري نیند میں سونا. ۲-حیران ہوکر گر
תַּרְדֵּמָה ث بھاري نیند.

רדף قَل ۱-کسي کا پیچھا کرنا. ۲-رگیدنا. ۳-بھگانا.
نِفْعَل ۱-رگیدا جانا. ۲-بھگایا جانا.
پِعِیل ۱-کسي کي پیروي کرني. ۲-رگیدنا.
پُعَل-پراگندہ ہونا.
ہِفْعِیل-رگیدنا.
ہُفْعَل-رگیدا جانا.
מֻרְדָּף رگیدا ہوا.

רהב قَل ۱-ہمت باندھني. ۲-سختي کرني. ۳-زور ڈالنا.
ہِفْعِیل ۱-ہمت بندھاني. ۲-زور ڈالنا.
רַהַב م ۱-غرور. ۲-مصر کا ایک نام اُسکے غرور کے سبب.
רָהָב مغرور.
רֹהַב م فخر کا باعث.

רהט بہنا.
רַהַט م ۱-نالي. ۲-کاکُل.
רָהִיט م خاتم بندي کي چھت (گویا اُس میں نالیاں سي پڑي ہوتي ہیں).

רהם بھیڑ لگاني.
רָהָם م ۱-بھیڑ. ۲-کثرت.
אַבְרָהָם کثرت کا باپ.
רוֹ —— ראה.

רוד قَل ۱-آوارہ پھرنا. ۲-ڈھونڈنا.
ہِفْعِیل ۱-آوارہ پھرنا. ۲-جُوا ہلانا (بیل کا).
מָרוּד م ۱-آوارہ پھرایا ہوا آدمي. ۲-آوارہ پھرائے ہوئے کا حال.

רוה قَل-پیٹ بھر کر پینا.
پِعِیل ۱-پیٹ بالکل بھر کر پینا. ۲-پلاکر بالکل سیر کرنا.
ہِفْعِیل-سیراب کرنا.
רָוֶה سیراب.
רְוָיָה ث سیرابي.
רִי م سیرابي.

רוח قَل ۱-دم لینا. ۲-ہوادار ہونا. ۳-آرام ہونا.

پُعل-ہوادار ہونا.
ہفعیل ۱-سونگھنا. ۲-سمجھ لینا. ۳-خوش ہونا.
רֶוַח م ۱-فاصلہ. ۲-چھٹکارا.
רְוָחָה ث ۱-سانس لینا. ۲-دم لینے کا وقت.
רוּחַ ث ۱-دم. ۲-جان. ۳-روح. ۴-غصہ. ۵-ہوا.
۶-آسمان کی ایک طرف. ۷-بطالت.
רַחַת ث پھٹکنے کا پنکھا.
רֵיחַ م بُو.
רום قل ۱-بلند ہونا. ۲-اُٹھنا. ۳-پیدا ہونا.
پعلیل ۱-بلند کرنا. ۲-پالنا. ۳-بڑھانا. ۴-بتانا.
۵-بلندی پر رکھنا. ۶-کسیکی تعظیم کرنی.
پُعلل ۱-بلند کیا جانا. ۲-اپنے تئیں بلند کرنا.
ہفعیل ۱-بلند کرنا. ۲-کھڑا کرنا. ۳-اُٹھانا.
۴-اُٹھا لے جانا. ۵-چڑھانا. ۶-بخش دینا.
ہُفعَل-اُٹھا دیا جانا.
ہِتپَعلیل-اپنے تئیں بلند کرنا.
רוּם اور רוֹם م بلندی.
רוֹמָה بلند نظری سے.
רוֹמֵם م اور רוֹמֵמָה ث تعظیم.
רוֹמֵמוּת ث بلند ہونا.
רָם یا רָאם ۱-بلند. ۲-مشکل.
רָמָה ث بلند مقام.
רָמוּת ث ڈھیر.
מָרוֹם م ۱-بلندی. ۲-بلند مقام. ۳-بلند نظری.
۴-حق تعالیٰ. ۵-اشراف لوگ.

תְּרוּמָה اور תְּרוּמִיָּה ث ۱-ہدیہ. ۲-خصوصاً قربانی.
۳-خصوصاً ایک قسم کی قربانی جو اَوْر چیزوں
میں سے اُٹھاکر گذرانی جاتی تھی.
רוע نِفعَل ۱-شور مچانا. ۲-بُرا ہونا. ۳-دُکھ اُٹھانا.
ہفعیل ۱-بلند آواز سے چلّانا. ۲-ترئی بجانا.
۳-خصوصاً برانگیختہ کرنیوالی آواز سے ترئی [بجانا.
پُعلل-بلند آواز سے چلّایا جانا.
ہِتپَعلیل-خوشی سے للکارنا.
¹ רֵעַ م شور.
תְּרוּעָה ث ۱-خوش آوازی. ۲-للکارنا. ۳-ترئی کی
آواز. ۴-خصوصاً ترئی کی برانگیختہ
کرنےوالی آواز.
רוף قل-پیس ڈالنا.
پُعلل-زور سے ہلایا جانا.
רִיפוֹת ث (جمع) اناج کے کُچلے ہوئے دانے.
תְּרוּפָה ث ۱-سفوف. ۲-کوئی دوا.
¹ **רוץ** قل-دوڑنا.
پعلیل-دوڑنا.
ہفعیل ۱-دوڑانا. ۲-جلدی لانا.
רָץ م ۱-ڈاک کا ہرکارہ. ۲-پیادہ.
מֵרוֹץ م دوڑ.
¹ מְרוּצָה ث دوڑ.
² **רוץ** قل ۱-توڑنا. ۲-کسی پر ظلم کرنا.
نِفعَل ۱-توڑا جانا. ۲-مظلوم ہونا.
² מְרוּצָה ث ظلم.

רוק قَل ۱-اُنڈیلا جانا۔ ۲-خالي هو جانا۔
هِفْعِيل ۱-اُنڈیل دینا۔ ۲-بیبچ دینا۔ ۳-کهینچ کر نکالنا۔ ۴-خالي کر دینا۔
هُفْعَل-اُنڈیلا جانا۔
۱ רֵיק ۱-خالي۔ ۲-باطل۔
۲ רִיק م ۱-خلا۔ ۲-بُطلان۔
۳ רֵיק اور רֵיקָם بےفائدہ۔
רֵיק یا רֵק ۱-خالي۔ ۲-باطل۔ ۳-مُفلس۔ ۴-ناقص۔
רֵיקָם ۱-خالي هاتھ۔ ۲-بےفائدہ۔ ۳-بےسبب۔
ריר قَل-بہنا۔
רִיר م تھوک۔
רוֹשׁ ——— ראשׁ۔
רושׁ قَل-مُفلس هونا۔
هِتْپَعلیل-اپنے تئیں مُفلس کر دینا۔
רָשׁ یا רָאשׁ مُفلس۔
רֵישׁ اور רִישׁ اور ۲ רֵאשׁ م مُفلسي۔
רָז م راز۔ (ماخذ فارسي)۔
רזה قَل ۱-پتلا کر دینا۔ ۲-دُبلا کر دینا۔
نِفْعَل-دُبلا هو جانا۔
רָזֶה ۱-پتلا۔ ۲-دُبلا۔
۱ רָזוֹן م ۱-پتلاپن۔ ۲-دُبلاپا۔ ۳-تپِ دق۔
רָזִי م هلاکت۔
۲ רָזוֹן ——— רזן۔
רזח بلند آواز سے چلّانا۔
מִרְזַח م بڑي چلاهٹ۔

רזם قَل-پلک جھپکانا۔
רזן قَل ۱-وزني هونا۔ ۲-شریف هونا۔
רֹזֵן اور ۲ רָזוֹן م سردار۔
רחב قَل-کُشادہ هونا۔
نِفْعَل-کُشادہ هونا۔
هِفْعِيل ۱-چوڑا کرنا۔ ۲-کُشادہ کرنا۔ ۳-جگہہ دیني۔ ۴-رهائي دیني۔ ۵-پسارنا۔ ۶-کُشادہ هونا۔
רָחָב ۱-چوڑا۔ ۲-کُشادہ۔ ۳-پُهولا هوا۔
רַחַב م کُشادہ جگہہ۔
רֹחַב م چوڑان۔
רְחֹב یا רְחוֹב م اور ث ۱-کُشادہ جگہہ۔ ۲-خصوصاً شہر کے دروازہ کے سامنے کُشادہ جگہہ۔ ۳-سڑک۔
מֶרְחָב م ۱-کُشادگي۔ ۲-آزادي۔
רחה پیسنا۔
רֵחַיִם م بصیغہ تثنیہ۔ چکّي۔
רַחוּם ——— רחם۔
רָחוֹק ——— רחק۔
רהט بہنا۔
רָהִיט م خاتم بندي کي چھت (کیونکہ اُس میں نالیاں سي پڑي هوتي هیں)۔
רָחִיק ——— רחק۔
רָחֵל ث بھیڑ۔
רחם قَل ۱-پیار کرنا۔ ۲-خصوصاً اِس طرح پیار کرنا جس طرح اپنے بچہ کو کرتے هیں۔
پِعیل-رحم کرنا۔

پُعل-مرحوم ہونا.

רָחָם م ایک قسم کا پرند جو اپنے بچوں کو بہت پیار کرتا ہے.

רַחַם م ١-رِحم. ٢-عورت.

רַחֲמָה ث عورت.

רֶחֶם م رِحم. ٢-رَحم.

רַחֲמִים (ر רַחֲמָה) م (جمع) ١-انتڑیاں. ٢-بڑا پیار.

רַחוּם رَحمٰن.

רַחֲמָנִי رحم‌دل.

רחף قل-تھرتھرانا.

پِعیل-مادہ پرند کا اپنے بچوں کو پروں سے پیٹ کے تلے لینا.

רחץ قل ١-دھونا. ٢-اپنا بدن دھو لینا.

پُعل-دھویا جانا.

ہِتپَعیل ١-اپنا بدن دھو لینا. ٢-بھروسا کرنا یعنی اوروں سے ہاتھ دھوکر ایک ہی شخص سے کام رکھنا.

רַחְצָה ث ١-شوئیدگی. ٢-دھونے کی جگہ.

רחק قل ١-دُور ہو جانا. ٢-دُور ہونا.

نِفعَل-دُور کیا جانا.

پِعیل-دُور کر دینا.

ہِفعیل ١-دُور کر دینا. ٢-کوئی کام دُور جگہ میں کرنا. ٣-دُور ہو جانا.

רָחֵק دُور ہونے والا.

١ רָחוֹק اور רָחִיק دُور.

٢ רָחוֹק م ١-دُور جگہ. ٢-قدیم زمانہ. ٣-زیادہ.

מֵרָחוֹק دُور جگہ میں.

מֶרְחָק م دُور جگہ.

רחש قل-اُبلنا.

מַרְחֶשֶׁת ث دیگ.

רַחַת ——— רוח.

רטב قل-گیلا ہونا.

רָטֹב تروتازہ.

רטפש پُعلل-پنپنا.

רטט تھرتھرانا.

רֶטֶט م دہشت.

רטש پِعیل-پٹک دینا.

پُعل-پٹک دیا جانا.

רִי ——— רוה.

ריב قل ١-جھگڑنا. ٢-لڑنا. ٣-مُباحثہ کرنا. ٤-مقدمہ کرنا.

ہِفعیل-مقدمہ کرنا.

רִיב یا רִב م ١-جھگڑا. ٢-مقدمہ.

יָרִיב م مقدمہ میں مخالف.

יָרֵב م ١-مدعی. ٢-مُنتقم.

מְרִיבָה ث جھگڑا.

רֵיחַ ——— רוח.

רֵים ——— ראם.

רֵיעַ ——— רעה.

רִיפוֹת ——— רוף.

רִיק | רֵיק | רֵיקָם ——— רוק.

רִיר ——— רור.

רִישׁ | רֵישׁ ——— רוש.

רִאשׁוֹן —— ראשׁ.

רַךְ | רַךְ —— רכך.

רכב قَل-سوار ہوکر جانا.

הִרְכִּיב ۱-سوار کرکے چلانا. ۲-گاڑي پر چڑھانا. ۳-کسي چيز پر چڑھانا. ۴-گاڑي ميں جوتنا.

רֶכֶב م ۱-سواروں کا دستہ. ۲-سواري کے جانوروں کا غول. ۳-گاڑي. ۴-چکّي کا اوپر کا پاٹ.

רַכָּב م ۱-سوار. ۲-گاڑيبان.

רִכְבָּה ث سواري.

רְכוּב م گاڑي.

מֶרְכָּב م اور מֶרְכָּבָה ث ۱-گاڑي. ۲-گاڑي کي گدّي.

אַרְכֻּבָּה ث گھٹنا.

רְכוּשׁ —— ۱ רכשׁ.

רָכִיל —— רכל.

רכך قَل ۱-نرم ہونا. ۲-نازپرورده ہونا. ۳-مُلائم ہونا.

נִפְעַל ۱-نرم ہو جانا. ۲-بُزدل ہو جانا.

פֻּעַל-نرم کيا جانا.

הִפְעִיל-نرم کر دينا.

רַךְ ۱-نرم. ۲-نازک. ۳-مُلائم.

רֹךְ م نرمي.

מֹרֶךְ م ۱-نرمي. ۲-بُزدلي.

רכל قَل ۱-گھومتے پھرنا. ۲-سوداگري کرني.

רְכֻלָּה ث سوداگري.

רָכִיל م چُغلي.

מַרְכֹּלֶת ث تجارت‌گاه.

רכס قَل-باندھنا.

רֶכֶס م ناہموار جگہ (گويا بندھي ہوئي-کُھلي نہيں).

רֹכֶס م سازش.

۱ **רכשׁ** قَل-حاصل کرنا.

רְכֻשׁ يا רְכוּשׁ م مال.

۲ **רכשׁ** تيزرو ہونا.

רֶכֶשׁ م ايک قسم کا عمده گھوڑا.

רָם —— רום.

רֵם —— ראם.

רמה اور רמא قَل ۱-پھينکنا. ۲-چھوڑنا (تير وغيره کا). ۳-رکھنا. ۴-مقرر کرنا.

פִּעֵל ۱-فريب دينا (گويا گرا دينا). ۲-حوالہ کرنا.

הִתְפַּעֵל-پھينک ديا جانا.

۱ רְמִיָּה ث ۱-سُستي (گويا ہاتھ پيرچھوڑ دينا). ۲-فريب.

۲ רְמִיָּה سُستي سے.

מִרְמָה ث فريب.

תַּרְמָה اور תַּרְמִית ث فريب.

רָמָה —— רום.

רִמָּה —— ۲ רמם.

רִמּוֹן م انار. (ماخذ مشتبہ).

רָמוּת —— רום.

רמח تير وغيره چھوڑنا.

רֹמַח م بھالا.

רְמִיָּה —— רמה.

רמך کسي کي کمر پتلي ہوني.

רִמָּה ث کیڑي.

¹ **רמם** قَل-بلند هونا.

نِفْعَل-اُٹھ جانا.

² **רמם** سڑنا.

רִמָּה ث ۱-جو کیڑا سڑاند سے پیدا هوتا ہے. ۲-ایسے کیڑوں کا مجموعہ.

רמס قَل ۱-روندنا. ۲-کُچل ڈالنا.

نِفْعَل-کُچلا جانا.

מִרְמָס م کُچلي هوئي چیز.

רמש قَل ۱-رینگنا. ۲-چلنا.

רֶמֶשׂ م ۱-رینگنے والا جانور. ۲-ایسے جانوروں کا مجموعہ. ۳-سب قسموں کے جانور.

רֹן | רִנָּה —— רנן.

רנה قَل-کھڑکھڑانا.

רנן قَل ۱-سائیں سائیں کرنا. ۲-خوش آوازي کرني. ۳-افسوس سے چلّانا.

پِعِیل ۱-خوشي سے چلّانا. ۲-بلند آواز سے کسي کي تعریف کرني.

پُعَل-خوشي سے چلّایا جانا.

هِفْعِیل ۱-خوشي سے چہوانا. ۲-خوشي سے چلّانا.

هِتْپوعیل-خوشي سے چلّانا.

רְנָנָה ث ۱-خوش آوازي. ۲-شترمرغ.

רִנָּה ث ۱-خوشي کي بلند آواز. ۲-افسوس کي بلند آواز.

רֹן م خوشي کي بلند آواز.

רְסִיס —— ¹ רסס.

רסן باندھنا.

רֶסֶן م ۱-لگام. ۲-راس. ۳-سواري کے جانوروں کا جبڑا.

¹ **רסס** قَل-بھگونا.

רָסִיס م اُوس کي ایک بُوند.

² **רסס** توڑنا.

רְסִיסִים م (جمع) ویرانہ.

רֵעַ | רֵעַ —— רעה.

¹ רֵעַ —— רוע.

² רֵעַ —— רעה.

רעב قَل ۱-بُھوکا هونا. ۲-قحط میں مُبتلا هونا.

هِفْعِیل ۱-بُھوکا کرنا. ۲-بُھوکا رهنے دینا.

רָעָב م ۱-بُھوک. ۲-قحط.

רָעֵב بُھوکا.

רְעָבוֹן م قحط.

רעד قَل کانپنا.

רַעַד م اور רְעָדָה ث کنپکپي.

רעה قَل ۱-چوپاني کرني. ۲-رعایت کرني. ۳-کھلانا. ۴-چرنا. ۵-کہا جانا. ۶-کسي چیز یا شخص سے خوش رهنا. ۷-چاهنا.

پِعِیل-کسي سے دوستي رکھني.

هِفْعِیل-چوپاني کرني.

هِتْپَعِیل-صحبت رکھني.

רֵעֶה م رفیق.

רֵעָה ث سہیلي.

٢ רֵעַ يا רֵיעַ م ١-رفيق. ٢-همسایہ. ٣-همجنس.
٤-دوسرا. ٥-خواهش. ٦-خيال.
רֵעָה ث پیاري.
רְעִי م چراگاہ.
רֹעֶה اور ١ רֹעִי م چوپان.
٢ רֹעִי چوپان سے متعلق.
רְעוּת ث ١-همسائگي. ٢-دوسري. ٣-شوق. ٤-خواهش.
רַעְיוֹן م ١-شوق. ٢-خواهش. ٣-خيال.
מֵרֵעַ م دوست.
מִרְעֶה م ١-چراگاہ. ٢-چارا. ٣-کھانے کي جگہ.
מַרְעִית ث ١-چراگاہ. ٢-گلّہ.
רֵעָה —— רעע.
רֹעֶה —— רעע.

רעל هُفْعَل-کانپنا.
רַעַל م تھرتھراهٹ.
רְעָלָה ث نقاب (کیونکہ هوا میں تھرتھراتا ہے).
תַּרְעֵלָה ث ڈگمگاهٹ.

רעם قَل ١-شور کرنا. ٢-کانپنا.
هِفْعِيل ١-گرجنا. ٢-غصہ دلانا.
רַעַם م ١-شور غُل. ٢-گرج.
רַעְמָה ث ١-تھرتھراهٹ. ٢-أيال.

רען سرسبز هونا.
רַעֲנָן ١-سرسبز. ٢-اقبال مند.

רעע قَل ١-شور مچانا. ٢-توڑنا. ٣-ٹوٹنا. ٤-بُرا هونا.
٥-أُداس هونا.

پِعِيل-توڑ ڈالنا.
هِفْعِيل ١-بُرا کر دینا. ٢-بُرائي کرني. ٣-نقصان [پہنچانا.
هِتْپُوعِيل-ٹوٹ جانا.
١ רַע ١-بُرا. ٢-مُضر. ٣-أُداس.
٢ רַע م بدي.
רֹעַ م ١-بدي. ٢-بدحالي. ٣-بدصورتي. ٤-أداسي.
רָעָה ث ١-بُرائي. ٢-بدي. ٣-بلا.
רֹעָה ث شکستگي.

רעף قَل-ٹپکنا.
هِفْعِيل-ٹپکانا.

רעץ قَل ١-توڑ ڈالنا. ٢-کسي پر ظلم کرنا.

רעש قَل ١-کانپنا. ٢-جھڑجھڑانا.
نِفْعَل-کنپایا جانا.
هِفْعِيل ١-کنپانا. ٢-کُدانا.
רַעַשׁ م ١-کنپکپي. ٢-زلزلہ. ٣-شورغُل. ٤-هلایا جانا.

١ רפא اور ٢ רפה قَل ١-مرمت کرني. ٢-باندهنا (زخم
وغیرہ کا). ٣-تندرست کر دینا. ٤-بحال کرنا.
٥-بحالي هوني.
نِفْعَل ١-مرمت کي جاني. ٢-تندرست هو جانا.
٣-تندرستي هو جاني. ٤-بحال هو جانا.
پِعِيل ١-مرمت کرني. ٢-تندرست کر دینا.
٣-بحال کرنا. ٤-تندرست کرانا.
هِتْپَعِيل-اپنے تئیں تندرست کرانا.
רְפוּאָה ث دوا.
רִפְאוּת ث تندرستي.

١ מַרְפֵּא اور מַרְפֵּה م ١-تندرستي. ٢-تازگي. ٣-بحالي. [٤-علاج.

רָפָא ——— ١ רפה.

רפד قَل-بچھانا.

پِعِيل ١-بچھانا. ٢-سنبھالنا.

רְפִידָה ث-تيکن.

רִפְסֹדָה ث بيڑا (لکڑيوں کا).

١ רפה اور **٢ רפא** قَل ١-گرا دينا. ٢-گرنے دينا. ٣-ڈھيلا ہونا. ٤-ڈھکنا. ٥-بازآنا. ٦-سُست ہونا.

نِفْعَل-سُست ہونا.

پِعِيل ١-ڈھيلا کرنا. ٢-گرنے دينا.

ہِفْعِيل ١-گرنے دينا. ٢-باز آنا. ٣-چھوڑنا. ٤-رہنے دينا. ٥-جانے دينا.

ہِتْپَعِيل ١-سُست ہونا. ٢-بُزدل ہونا.

רָפֶה ١-سُست. ٢-کمزور.

רְפָא م مُردہ کي روح (کيونکہ وہ کمزور سمجھي جاتي تھي)

רִפְיוֹן م سُستي.

٢ מַרְפֵּא م حلم.

רְפִידָה ——— רפד.

רפס اور רפשׂ قَل ١-کچلنا. ٢-گدلانا.

نِفْعَل-گدلايا جانا.

ہِتْپَعِيل-اپنے بدن کو کچلوانا.

מִרְפָּשׂ م گدلا پاني.

רַפְסֹדָה ——— רפד.

רפף تور لينا.

רֶפֶת م ١-چرني. ٢-تھان (گھوڑے بيل کا).

רפק قَل-سنبھلنا.

רפשׂ ——— רפס.

רפשׁ روندنا.

רֶפֶשׁ م کيچڑ.

רֶפֶת ——— רפף.

רַץ ——— רצץ.

רֻץ ——— רוץ.

١ רצא قَل-دوڑنا.

רצד پِعِيل-حسد سے تاکنا.

רצה ٢ רצא قَل ١-راضي ہونا. ٢-رضامندي سے قبول کرنا.

نِفْعَل-رضامندي سے قبول کيا جانا.

پِعِيل-راضي کرنا.

ہِفْعِيل-کسي کا قرض ادا کرکے اُسے راضي کرنا.

ہِتْپَعِيل-اپنے سے راضي کرنا.

רָצוֹן م ١-رضامندي. ٢-رضامندي کے ساتھ مقبوليت. ٣-رضامندي کا باعث. ٤-مرضي. ٥-نعمت.

רצח قَل-مار ڈالنا.

نِفْعَل-مار ڈالا جانا.

پِعِيل ١-سرگرمي سے ہلاک کرنا. ٢-خوني ہونا.

רֶצַח م ١-تلوار کا زخم. ٢-لڑائي کے وقت کي للکار.

רצע قَل-چھيد ڈالنا.

מַרְצֵעַ م سُتالي.

רצף قَل ١-پتھر چُننا. ٢-پتھروں کا فرش بنانا.

רֶצֶף م چُولہے کا پتھر.

רִצְפָּה ث ١-چُولہے کا پتھر. ٢-پتھروں کا فرش.

מַרְצֶפֶת ث پتھروں کا فرش.

רצץ قل ١-توڑنا. ٢-کسي پر ظلم کرنا. ٣-توڑنا.
נִפְעַל-توڑا جانا.
פִּעֵל ١-توڑ ڈالنا. ٢-ظلم زبردستي کرني.
פֻּעַל-کسي پر ظلم کرنا.
הִפְעִיל-توڑ ڈالنا.
הִתְפּוֹעֵל-آپس میں سخت لڑائي کرني.

רַץ م ٹکڑا.
רַק —— ١ רקק.
רֹק —— רוק.
רַק —— ٢ רקק.

רקב قل-سڑنا.
רָקָב اور רִקָּבוֹן م سڑاند.

רקד قل اور פִּעֵל ١-اُچھلنا. ٢-ناچنا.
הִפְעִיל-نچانا.

רַקָּה —— ١ רקק.

רקח قل اور הִפְעִיל ١-کسي چيز میں مصالح ملانا. ٢-خصوصاً تيل میں.
פֻּעַל-مصالح سے بھرا جانا.
רֶקַח م مصالح.
רֹקַח م مصالح کا تيل.
רַקָּח م عطر فروش.
רִקֻּחִים م (جمع) مصالح کے تيل.
מֶרְקָח م خوشبودار پودے.
מִרְקַחַת ث ١-مصالح کا تيل. ٢-اُسکے بنانے کي ديگ.

מִרְקַחַת ث ١-مصالح کے تيل کا بنانا. ٢-مصالح کا تيل.
רְקִיעַ —— רקע.
רְקִיק —— ١ רקק.

רקם قل ١-رنگارنگ کرنا. ٢-خصوصاً رنگارنگ کپڑا بنانا.
פֻּעַל-رنگارنگ کپڑے کي طرح حکمت سے بنايا جانا.
רִקְמָה ث ١-رنگارنگ چيز. ٢-خصوصاً رنگارنگ کپڑا.

רקע قل ١-مارنا. ٢-کوٹکر پھيلانا. ٣-پھيلانا. ٤-کچل ڈالنا.
פִּעֵל ١-کوٹکر پھيلانا. ٢-مہين پتر سے منڈھنا.
פֻּעַל-کوٹکر پھيلايا جانا.
הִפְעִיל-پھيلانا.
רִקֻּעַ م مہين پتر.
רָקִיעַ م فضاے آسمان.

١ רקק قل-کوٹکر مہين کرنا.
רַק ١-پتلا. ٢-دُبلا. ٣-صرف. ٤-بيشک. ٥-ليکن.
רַקָּה ث ١-کنپٹي. ٢-گال.
רָקִיק م چپاتي.

٢ רקק تھوکنا.
רֹק م تھوک.

רָשׁ —— רוש.

רשה اجازت پاني.
רִשְׁיוֹן م اجازت.

רֵשִׁית —— ראש.

רשם قل-قلمبند کرنا.

רשע قل ١-شورغل مچانا. ٢-شرير ہونا. ٣-شرير ٹھہرنا.

הִפְעִיל ۱-شرير ٹهہرانا۔ ۲-کسي پر غالب آنا.
۳-شرارت کرني.

רָשָׁע ۱-شرير. ۲-قصوروار.

רֶשַׁע م اور רִשְׁעָה ث ۱-شرارت. ۲-شرارت کا کام.

מִרְשַׁעַת ث شرير عورت.

רשף جلنا.

רֶשֶׁף م ۱-شعلہ. ۲-بجلي. ۳-ايسي بيماري کي وبا جس ميں بدن جلتا هو.

רשש پوعيل-توڑ ڈالنا.

پُعل-توڑ ڈالا جانا.

רֶשֶׁת ——— ירש.

רַתּוּק ——— רתק.

רתח قَل-اُبلنا.

پِعيل-اُبالنا.

هِفْعِيل-اُبالنا.

پُعل-جوش کهانا.

רֶתַח م اُبال.

רתם قَل-جوتنا.

רֹתֶם م ايک قسم کا جنگلي پودا جو باندهنے کے کام آتا تها.

רתק قَل-باندهنا.

نِفْعَل-کهولا جانا.

רַתֻּקָה ث اور רַתּוּק م زنجير.

רתת ڈرنا.

רֶתֶת م ۱-دهشت. ۲-خداترسي.

ש

שאר اُبلنا.

שְׂאֹר م خمير.

שְׂאֵת ——— נשא.

שבך گونتهنا.

שְׂבָךְ م جالي.

שְׂבָכָה ث ۱-جال. ۲-جالي.

שַׂבְּכָא ——— סבכא.

שבע قَل ۱-سير هونا. ۲-سيراب هونا.

پِعيل اور هِفْعِيل-سير کرنا.

שָׂבָע م رزق کي فراواني.

שָׂבֵעַ سير.

שֹׂבַע م اور שָׂבְעָה اور שִׂבְעָה ث سيري.

שבר قَل-تاکنا.

پِعيل ۱-کسي کي راہ ديکهني. ۲-اُميد کرني.

שֵׂבֶר م اُميد.

שגא قَل ۱-بڑا هونا. ۲-بہت هونا.

هِفْعِيل ۱-بڑا کرنا. ۲-کسي کي تعظيم کرني.

שַׂגִּיא ۱-بڑا. ۲-بہت.

שגב قَل اور نِفْعَل ۱-بلند هونا. ۲-بلندي پر هونا.

پِعيل-بلندي پر رکهنا.

پُعل-بلندي پر رکها جانا.

هِفْعِيل-اپنے تئيں بلند کرنا.

משגב م ۱-بلندي. ۲-بلند جگہ.

שגה قل-بڑھنا.

هفعيل-بڑھانا.

שגיא ——— שגא.

שדד قل-ہموار ہونا.

پعيل-ہينگا پھيرنا (کھيت پر).

שדה ہموار ہونا.

שדה اور שדי م ۱-ميدان. ۲-خشکي. ۳-کھيت.
۴-ديہات. ۵-ملک.

שדר سلسلہوار رکھنا.

שדרה ث سلسلہ.

שה م اور ث ايک بھيڑ-يا بکري-يا مينڈھا-يا بکرا.

שהד شہادت ديني.

שהד م گواہ.

שהדותא ث گواہي.

שהר گول ہونا.

שהרן م ايک قسم کا زيور جو پورے چاند کے ہمشکل ہوتا تھا.

שובך ——— סבך.

۱ **שוג** پلپيل-کسي چيز کا احاطہ باندھنا.

۲ **שוג** قل-ہٹ جانا.

שוג م ہٹ جانا.

שוה قل-شور کرني.

שוט قل-گمراہ ہو جانا.

שט اور סט م گمراہي.

שוך قل ۱-احاطہ باندھنا. ۲-راستہ روکنا.

پعليل-گونتھنا (کيونکہ احاطے اکثر شاخيں گونتھکر بناتے ہيں).

שוך م اور שוכה ث شاخ.

מסוכה اور משוכה اور משכה ث کانٹوں کا احاطہ.

שום اور **שים** قل ۱-رکھنا. ۲-بنانا. ۳-پيدا کرنا.
۴-آراستہ کرنا. ۵-مقرر کرنا. ۶-قرار بخشنا.
۷-لگانا. ۸-منسوب کرنا. ۹-پيش کرنا.
۱۰-رکھ چھوڑنا. ۱۱-کرنا. ۱۲-دينا.
۱۳-جاري کرنا.

هفعيل ۱-لگانا. ۲-آراستہ کرنا.

هفعل-رکھا جانا.

תשומת ث امانت.

۱ **שור** قل ۱-لڑنا. ۲-حکومت کرني.

هفعيل-حاکم ٹھہرانا.

۲ **שור** قل-آرہ سے چيرنا.

۳ **שור** قل-ہٹ جانا.

שורה ——— שרה.

שורק ——— ۱ שרק.

שוש اور **שיש** قل-خوش ہونا.

משוש م ۱-خوشي. ۲-خوشي کا باعث.

ששון م خوشي.

שח ——— שיח.

שחה قل-تيرنا.

هفعيل-سيلاب سے بہا دينا.

שְׁחוּ م تیراؤ.
שְׁחוֹק ——— שחק.
שחט قَل-نچوڑنا.
שחק قَل ١-هنسنا. ٢-ناچنا.
پِعیل ١-ٹهٹها کرنا. ٢-کهیلنا. ٣-ناچنا.
هِفْعِیل-هنسی کرنی.
שְׂחֹק یا שְׂחוֹק م ١-هنسی. ٢-ٹهٹها.
מִשְׂחָק م ٹهٹهے کا باعث.
שׂט ——— שוט.
שטה قَل-گُمراہ هونا.
שטם قَل-دُشمنی رکهنی.
מַשְׂטֵמָה ث دُشمنی.
שטן قَل-دُشمنی رکهنی.
שָׂטָן م ١-دُشمن. ٢-مُدعی. ٣-شیطان.
שִׂטְנָה ث عرضی نالش.
שׂיא ——— נשא.
שיב قَل-سر سفید هونا.
שֵׂיב م اور שֵׂיבָה ث ١-سر سفیدی. ٢-بُڑهاپا.
שִׂיג ——— ٢ שוג.
שיד سفیدی پهیرنی.
שִׂיד سفیدی.
שיח قَل ١-اپنے میں سے نکالنا. ٢-بولنا. ٣-گانا.
٤-فریاد کرنی. ٥-غور کرنی.
پِعلیل-غور کرنی.
שִׂיחַ م ١-جهاڑی. ٢-کلام. ٣-فریاد. ٤-غور.

שִׂיחָה ث غور.
שֵׂחַ م خیال.
שִׂים ——— שום.
שִׂישׂ ——— שוש.
שַׂךְ ا שֹׂךְ ا שֻׂכָּה ——— שכך.
[1] **שכה** دیکهنا.
שֶׂכְוִי م عقل.
שְׂכִיָּה ث تصویر.
מַשְׂכִּית ث ١-تصویر. ٢-صورت. ٣-خیال.
[2] **שכה** کانٹنا.
שַׂכִּין م چُهری.
שָׂכִיר ا שְׂכִירָה ——— שכר.
שכך قَل ١-گونتهنا. ٢-ڈهانکنا.
שֵׂךְ م کانٹا.
שֹׂךְ م احاطه.
שֻׂכָּה ث کانٹا.
שכל قَل ١-تاکنا. ٢-هوشیاری سے کام کرنا.
پِعیل-هوشیاری سے رکهنا.
هِفْعِیل ١-تاکنا. ٢-دل لگاکر غور کرنی. ٣-هوشیاری
کی رفتار رکهنی. ٤-کامیاب هونا.
٥-هوشیار کرنا. ٦-کامیاب کرنا.
שֵׂכֶל اور שֶׂכֶל م ١-هوشیاری. ٢-عقل‌مندی. ٣-کامیابی.
שָׂכְלְתָנוּ ث عقل‌مندی.
שִׂכְלוּת ——— סכל.
שכר قَل ١-کسیکو مزدوری پر رکهنا. ٢-کسیکو رشوت [دینی.

נִפְעַל اور הִתְפַּעֵל-کسي کا مزدور بننا.

שָׂכָר م ۱-مزدوري. ۲-کرایه.

שֶׂכֶר م مزدوري.

שָׂכִיר م مزدور.

שְׂכִירָה ٹ کرایه.

מַשְׂכֹּרֶת ٹ مزدوري.

שלה موٹا هونا.

שְׂלָו اور שְׂלָיו م اور ٹ ۱-بٹیر. ۲-بٹیروں کا جهلڑ.

שַׂלְמָה ——— שִׂמְלָה.

שְׂמֹאל یا שְׂמֹאול م ۱-بائیں طرف. ۲-بایاں هاتھ. ۳-شمال.

שִׂמְאֵל یا שִׂמֵּל הִפְעִיל ۱-بائیں طرف مڑنا. ۲-بائیں هاتھ کو استعمال میں لانا.

שְׂמָאלִי یا שְׂמָלִי بائیں طرف والا.

שמח قل-خوش هونا.

پعیل اور هفعیل-خوش کرنا.

שָׂמֵחַ خوش.

שִׂמְחָה ٹ خوشي.

שְׂמִיכָה ——— סמך.

שמל اوڑهنا.

שִׂמְלָה اور שַׂלְמָה ۱-اوڑهنے کا کپڑا. ۲-پوشاک.

שְׂמָלִי ——— שְׂמֹאל.

שמם زهر دیکر هلاک کرنا.

שְׂמָמִית ٹ ایک قسم کي زهردار چهپکلي.

שנא قل-دشمني رکهني.

پعیل-دشمني رکهني.

نفعل-کسي سے دشمني رکهي جاني.

שִׂנְאָה ٹ دُشمني.

שָׂנוּא جس سے دُشمني هو.

שָׂעִיר | שְׂעִירָה ——— שער.

שְׂעִפָּה ——— סעף.

שער قل ۱-تهرتهرانا. ۲-آندهي چلني. ۳-آندهي سے اُڑا دینا.

نفعل-آندهي چلني.

پعیل-آندهي سے اُڑا دینا.

هتپعیل-آندهي کي طرح چلنا.

שַׂעַר م ۱-تهرتهراهٹ. ۲-آندهي.

שֵׂעָר اور שֵׂעֶר م ۱-بال. ۲-سارے سر کے بال.

שַׂעֲרָה ٹ بال.

שְׂעָרָה ٹ آندهي.

۱ שָׂעִיר جسکا بدن بالوں سے چهپا هوا هو.

۲ שָׂעִיר م ۱-بکرا. ۲-شاید ایک قسم کا بندر. ۳-(بصیغه جمع) بهوت.

שְׂעִירָה ٹ بکري.

שְׂעֹרָה ٹ جَو.

שָׂפָה ٹ ۱-هونٹ. ۲-زبان (یعنے بولي). ۳-کناره.

שָׂפָם م ڈاڑهي.

שפח قل-اُنڈیلنا.

پعیل-گنجا کرنا.

מִשְׂפָּח م خونریزي.

שפן قل-چهپا رکهنا.

١ **שׂפק** قَل ١-مارنا. ٢-بجانا (تالي کا).
هِفْعِيل-عہد باندھنا.
שֶׂפֶק م مار.
٢ **שׂפק** قَل-بہت ھونا.
שֵׂק ——— שׂקק.
שׂקד نِفْعَل-بندھنا.
שׂקק چھاننا.
שַׂק م ١-کنبل. ٢-ٹاٹ. ٣-بورا.
שׂקר پِعِيل-شوخ چشمي کرني.
שַׂר ——— שׂרר.
שׂרג قَل-گونتھنا.
پُعَل اور هِتْپَعِيل-بُنا جانا.
שָׂרִיג م پتلي شاخ.
١ **שׂרד** چھيدنا.
שֶׂרֶד م کسي قسم کا تيز ھتھيار.
٢ **שׂרד** خدمت کرني.
שְׂרָד م عبادت.
٣ **שׂרד** قَل-بھاگ نکلنا.
שָׂרִיד م بھاگ نکلا ھوا آدمي.
שׂרה قَل ١-سلسلہوار رکھنا. ٢-سپہسالاري کرني. ٣-لڑنا.
שָׂרָה ث ١-سلسلہ. ٢-سطر.
מִשְׂרָה ث حکومت.
מַשְׂרֵת ث کڑھائي.
שָׂרָה ——— שׂרר.
שָׂרוֹךְ ——— שׂרך.

שְׂרוּקִים ——— ١ שׂרק.
שׂרט قَل-کاٹنا.
نِفْعَل-زخمي ھونا.
שֶׂרֶט م اور שָׂרֶטֶת ث پچھنا.
שָׂרִיג ——— שׂרג.
שָׂרִיד ——— שׂרד.
שָׂרִיק ——— ١ שׂרק.
שׂרך پِعِيل-اُلجھانا.
שְׂרוֹךְ م شراک (جوتي کا بندھن).
שׂרע قَل-پھيلانا.
هِتْپَعِيل-اپنے تئيں پھيلانا.
שָׂרוּעַ زيادہ لمبا.
שַׂרְעַפָּה ——— סעף.
שׂרף قَل-جلنا.
نِفْعَل اور پُعَل-جلايا جانا.
שָׂרָף م ١-ايک قسم کا سانپ (زخم کے سوزش کے سبب).
٢-ايک قسم کا فرشتہ (شايد محبت الھي کے سوزش کے سبب).
שְׂרֵפָה اور מִשְׂרָפָה ث ١-جلنا. ٢-جلانا.
١ **שׂרק** قَل-گونتھنا.
שֹׂרֵק يا שׂוֹרֵק م اور שֹׂרֵקָה ث کشمش کا درخت.
שְׂרוּקִים م (جمع) کسي درخت کي پتلي شاخيں.
שָׂרִיק دُھنا ھوا.
٢ **שׂרק** لال سا ھونا.
שָׂרֹק لال سا.

שׂרר קַל-سرداري كرني۔

הִשְׂתָּרֵר-اپنے تئیں سردار بنانا.

שַׂר م ١-سردار. ٢-حاکم۔

שָׂרָה ت ١-شریف عورت. ٢-بادشاہ کی بی بی۔

שָׂשׂוֹן ——— שׂושׂ.

שֵׂת ——— נשׂא.

שׂתם קַל-روکنا.

שׂתר נִפְעַל-پھوٹ نکلنا.

שׁ

שֶׁ | שֶׁ | שַׁ ——— אֲשֶׁר.

שׁאב קַל-پانی کھینچنا.

מַשְׁאָב م نالی (جس میں پانی کھینچکر مواشی کو پلاتے [ہیں).

שׁאג קַל ١-گرجنا. ٢-زور سے چلّانا.

שְׁאָגָה ت ١-گرج. ٢-زور کی چلاہٹ.

١ **שׁאה** קַל اور נִפְעַל ١-شورغُل مچانا. ٢-ویران ہونا. (کیونکہ گھر وغیرہ جب گرتا ہے تو شورغُل ہوتا ہے).

הִפְעִיל-ویران کر دینا.

שָׁאוֹן م ١-شورغل. ٢-بہتے ہوئے پانیکی آواز.

שְׁאִיָּה ت ویرانی.

שֹׁאָה ت ویرانہ.

שֵׁאת ت ویرانی.

١ שֵׁת ت شورغل.

٢ **שׁאה** קַל-تاکنا.

הִשְׁתָּאֵה-غور سے تاکنا.

שְׁאָה ——— שׁוא.

שׁוֹאָה ——— ١ שׁאה.

שְׁאוֹל ——— שׁאל.

שָׁאוֹן ——— ١ שׁאה.

שׁאט نفرت کرنی۔

שְׁאָט م غرور۔

שְׁאִיָּה ——— ١ שׁאה.

שׁאל קַל ١-مانگنا. ٢-پوچھنا.

נִפְעַל-اجازت مانگنی۔

פִּעֵל ١-بھیک مانگنی۔ ٢-دریافت کرنا.

הִפְעִיל-مانگنے والے کو دینا.

שְׁאֵלָה اور שֵׁלָה ت ١-درخواست. ٢-مانگی ہوئی چیز. ٣-دریافت کی ہوئی بات. ٤-امر.

מִשְׁאָלָה ت درخواست.

שְׁאֹל یا שְׁאוֹל م عالم ارواح (شاید اسواسطے کہ وہ سب کو گویا مانگتا یعنی بُلاتا ہے).

שׁאן פִּלְעֵל-آرام سے رہنا.

١ שַׁאֲנָן اور שַׁלְאֲנָן ١-آرام سے رہنے والا. ٢-بےفکر.

٢ שַׁאֲנָן م غرور.

שׁאס קַל-لوٹنا.

שׁאף קַל ١-ہانپنا. ٢-جلدی کرنی۔ ٣-منہ پسارکر گویا کھانا یا پینا. ٤-کسیکا بہت خواہشمند ہونا.

١ **שׁאר** קַל-باقی رہنا.

נִפְעַל ١-باقی چھوڑا جانا. ٢-باقی رہنا.

הִפְעִיל ١-باقی رہنے دینا. ٢-باقی چھوڑنا.

שְׁאָר م اور שְׁאֵרִית اور שֵׁרִית ث بقیّہ۔

۲ **שאר** خمیری ہونا۔

מִשְׁאֶרֶת ث آٹا گوندھنے کا برتن۔

שְׁאֵר م ۱-گوشت۔ ۲-ددیال ننیال کے مرد۔ ۳-طعام۔

שַׁאֲרָה ث ددیال ننیال کی عورتیں۔

שְׁאֵת ——— ۱ שאה۔

۱ **שבב** جلانا۔

שָׁבִיב اور שְׁבִיב م شعلہ۔

۲ **שבב** توڑنا۔

שְׁבָב م ٹکڑا۔

שבה قَل-اسیر کرکے جلاوطن کرنا۔

נִפְעַל-اسیر ہوکر جلاوطن ہونا۔ [لوگ۔

שְׁבוּת اور שְׁבִית ث ۱-اسیر کی جلاوطنی۔ ۲-اسیر و جلاوطن

שְׁבִי م ۱-اسیر کی جلاوطنی۔ ۲-اسیر اور جلاوطن

لوگ۔ ۳-ایک اسیر اور جلاوطن۔

שְׁבִיָּה ث ایک اسیر اور جلاوطن عورت۔

שִׁבְיָה ث ۱-اسیر کی جلاوطنی۔ ۲-اسیر و جلاوطن لوگ۔

שְׁבוֹ م ایک قسم کا جواہر۔ (ماخذ مشتبہ)۔

שְׁבוּל ——— שבל۔

שָׁבוּעַ | שְׁבוּעָה ——— שָׁבַע۔

שְׁבוּת ——— שבה۔

שבח פִּעֵל ۱-تھمانا۔ ۲-کسی کی تعریف کرنی۔

۳-مبارک ٹھہرانا۔

הִפְעִיל-تھما دینا۔

הִתְפַּעֵל-فخر کرنا۔

שבט سنبھالنا۔

שֵׁבֶט یا שַׁרְבִיט م اور ث ۱-سونٹا۔ ۲-عصا۔ ۳-سبط (بنی اسرائیل کا-کیونکہ ہر ایک سبط کا سردار عصا لئے رہتا تھا)۔ ۴-ایک سبط کا ایک حصہ۔ ۵-جریب۔ ۶-جریب سے ماپا ہوا حصہ۔ ۷-برچھی۔

שְׁבִי | שִׁבְיָה ——— שבה۔

שָׁבִיב | שְׁבִיב ——— ۱ שבב۔

שְׁבִיל ——— שבל۔

שָׁבִיס ——— שבס۔

שְׁבִיעִי ——— שֶׁבַע۔

שְׁבִית ——— שבה۔

שבל قَل ۱-چلنا۔ ۲-بہنا۔ ۳-اُگنا۔

שְׁבִיל اور שְׁבוּל م رستہ۔

שֹׁבֶלֶת ث شاخ۔

שִׁבֹּלֶת اور סִבֹּלֶת ث ۱-اناج کی بال۔ ۲-ندی۔

שֹׁבֶל م نقاب۔

שַׁבְלוּל ——— בלל۔

שבס گونتھنا۔

שָׁבִיס م جالی۔ [۲-سات بار۔

שֶׁבַע ث (م שִׁבְעָה اور שִׁבְעָנָה) بصیغہ واحد۔ ۱-سات۔

بصیغہ تثنیہ۔ ہفت چند۔

بصیغہ جمع۔ ستّر۔

שבע قَل-قسم کھانی (کیونکہ سات پاک عدد سمجھا جاتا تھا اور شاید قسمیں سات قربانیوں کے ساتھ کھائی جاتی تھیں)۔

נִפְעַל ۱-قسم کهاني. ۲-خصوصاً فرمانبرداري کي قسم کهاني.
הִפְעִיל ۱-قسم کهلاني. ۲-بڑي تاکيد سے کهنا.
שְׁבוּעָה يا שְׁבֻעָה ث قسم.
שָׁבוּעַ م ۱-ستّا. ۲-خصوصاً هفته (دنوں کا).
שְׁבִיעִי ساتواں.

שבץ قل ۱-گونتهنا. ۳-اُلجهانا. ۲-جڑنا.
פִּעֵל-چکن‌دوزي کرني.
שָׁבָץ م سرگرداني.
מִשְׁבְּצוֹת ث ۱-زردوزي کپڑا. ۲-انگوٹهي ميں جواهر کا خانه.
תַּשְׁבֵּץ م چارخانه کا کپڑا.

שבק قل-چهوڑنا.
הִתְפַּעֵל-چهوڑا جانا.

۱ **שבר** قل ۱-توڑنا. ۲-موقوف کرنا. ۳-پهاڑنا. ۴-هلاک کرنا. ۵-باندهنا (حد کا).
נִפְעַל ۱-توڑا جانا. ۲-شکسته دل هونا. ۳-پهاڑا جانا. ۴-شکست کهاني. ۵-هلاک هونا.
פִּעֵל-توڑ ڈالنا.
הִפְעִיל-پهُڑوانا.
הָפְעַל-شکسته دل هونا.
שֶׁבֶר اور שֵׁבֶר م ۱-شکستگي. ۲-تعبير. ۳-هلاکت. ۴-هيبت. ۵-اناج (کيونکه پيسا جاتا هے).
۲ שבר قل ۱-اناج خريدنا. ۲-اناج بيچنا.
הִפְעִיל-اناج بيچنا.
שִׁבָּרוֹן م ۱-شکستگي. ۲-هلاکت.

מִשְׁבָּר م رِحم کا مُنهه.
מִשְׁבָּר م بڑي لهر (کيونکه ٹوٹکر پهين هو جاتي هے).

שבש הִתְפַּעֵל-گهبرا جانا.

שבת قل ۱-آرام کرنا. ۲-بازآنا. ۳-موقوف هونا. ۴-سبت کو ماننا.
נִפְעַל-موقوف هونا.
הִפְעִיל ۱-آرام دينا. ۲-باز رکهنا. ۳-رُکنا. ۴-موقوف کرنا. ۵-دفع کرنا.
۱ שֶׁבֶת ث ۱-باز آنا. ۲-سُستي. ۳-بيکاري.
שַׁבָּת م اور ث ۱-سبت (يعني ساتواں روز اور سال جس ميں بني اسرائيل کو آرام کرنے کا حکم تها). ۲-هفته (دنوں کا).
שַׁבָּתוֹן م ايک خاص پاک سبت.
מִשְׁבָּת م موقوفي يعني نيستي.
۲ שֶׁבֶת ——— ישב.

שגג قل ۱-گُمراه هونا. ۲-ناداني سے قصور کرنا. ۳-غفلت سے قصور کرنا.
שְׁגָגָה ث ۱-ناداني کا قصور. ۲-غفلت کا قصور.

שגה قل ۱-گُمراه هونا. ۲-بيخود هونا. ۳-ناداني سے قصور کرنا.
הִפְעִיל-گمراه کرنا.
מִשְׁגֶּה م غلطي.
שְׁגִיאָה ث ناداني کا قصور.
שִׁגָּיוֹן م ايسا گيت جس ميں مصنف دل کے جوش کے ساتهه بار بار ايک بات کو چهوڑ کر دوسري بات کا ذکر کرنے لگتا هے.

שגח הִפְעִיל ۱-نظر کرنا. ۲-جھانکنا.

שגל קַל-کسی عورت کے ساتھ ھمبستر ھونا.
נִפְעַל اور פֻּעַל-بےحُرمت ھو جانا (عورت کا).
שֵׁגָל ث بادشاہ کی بیوی.

שגע פֻּעַל اور הִתְפַּעֵל-دیوانہ ھونا.
שִׁגָּעוֹן م دیوانگی.

שגר نکال دینا.
שֶׁגֶר م جنین.

שַׁד ا ۱ שַׁד ——— שדה.
שֵׁד ——— שוד.
۲ שֹׁד ——— שדד.

שדד קַל ۱-قدرت رکھنی. ۲-ظلم زبردستی کرنی.
۳-ویران کرنا. ۴-لُوٹنا. ۵-مار ڈالنا.
נִפְעַל اور פֻּעַל-ویران کیا جانا.
פִּעֵל اور פּוֹעֵל-ظلم زبردستی کرنی.
הֻפְעַל-ظلم زبردستی اُٹھانی.
שַׁדַּי م قادرِ مُطلق.
שִׁדָּה ث بی بی.
۲ שֹׁד یا שׁוֹד م ۱-ظلم زبردستی. ۲-ویرانی.

שדה سینچنا.
שַׁד اور ۱ שֹׁד (اور דַּד) م پستان.
۱ שְׁדֵמָה ث کھیت. (ماخذ نامعلوم).

שדף קַל-ایسا جلانا جیسے بادِ سموم اناج کو جلاتی ہے.
שְׁדֵפָה یا ۲ שְׁדֵמָה ث اور שִׁדָּפוֹן م اناج کا بادِ سموم سے جل جانا.

שדר קַל-کوشش کرنی.
הִשְׁתַּדֵּל-بغاوت کرنی.
אֶשְׁתַּדּוּר م بغاوت.

שֹׁהַם م ایک قسم کا جواھر.

שַׁו ——— ۱ שוא.

۱ **שוא** ۱-شور غل کرنا. ۲-ویران ھونا. ۳-بُرا ھونا.
שׁוֹא م ھلاکت.
שׁוֹאָה یا שֹׁאָה ث ۱-طوفان. ۲-ویرانی. ۳-ویرانہ.
۴-ھلاکت.
מְשׁוֹאָה اور מְשׁוֹאָה یا מְשֹׁאָה ث ۱-ویرانی. ۲-ویرانہ.
תְּשֻׁאָה ث شور غل.
שָׁוְא اور שָׁו م ۱-بُرائی. ۲-بدی. ۳-جُھوٹ. ۴-بطالت

۲ שוא ——— שות.

שוב (ر תרב) קַל ۱-پھرنا. ۲-لَوٹنا. ۳-متوجہ ھونا.
۴-کسی کی طرف پھر متوجہ ھونا.
۵-کوئی کام پھر کرنا. ۶-بحال ھونا.
۷-موقوف ھونا. ۸-باطل ھونا.
פִּעֲלֵל ۱-پھیرنا. ۲-پھیر لانا. ۳-بحال کرنا. ۴-پھیر دینا.
פֻּעַל-بحال ھونا.
הִפְעִיל ۱-پھیرنا. ۲-پھیر لانا. ۳-ہٹانا.
۴-بحال کرنا. ۵-بدلا دینا. ۶-جواب دینا. ۷-منسوخ کرنا. ۸-بدلے کے طور پر دینا.
הֻפְעַל ۱-پھیر دیا جانا. ۲-بحال کیا جانا.

שׁוֹבָב اور שׁוֹבֵב م ہٹنے والا.

שׁוּבָה ت توبہ.

۲ שִׁיבָה ت ۱-توبہ. ۲-تائبوں کي جماعت.

מְשׁוּבָה ت ۱-برگشتگي. ۲-برگشتوں کي جماعت.

תְּשׁוּבָה ت ۱-لوٹ آنا. ۲-جواب.

שרג گمراہ ہونا.

מִשְׁגֶּה ت غلطي.

שׁוֹד ——— שׁדד.

שדד قل ۱-زورآور ہونا. ۲-ويران کرنا. ۳-حکومت [کرني.

שַׁד م ۱-مالک. ۲-شيطان.

שוה اور ۲ שׁוא قل ۱-ہموار ہونا. ۲-برابر ہونا. ۳-کوئي چيز کسي چيز کے برابر کر ديني. ۴-کسي چيز کے پورے دام ديني. ۵-کافي ہونا. ۶-مناسب ہونا. ۷-مانند ہونا.

פִּעֵל ۱-ہموار کرنا. ۲-چُپ چاپ کر دينا. ۳-رکھنا. ۴-ٹھہرانا. ۵-دينا.

הִפְעִיל-مشابہ ٹھہرانا.

נִתְפַּעֵל-آپس ميں مشابہت رکھني.

הִתְפַּעֵל-بنايا جانا.

שוח قل ۱-اُتر جانا. ۲-جُھک جانا.

הִפְעִיל-جُھک جانا.

שׁוּחָה اور שִׁיחָה ت گڑھا.

۱ שְׁחוּת ت ۱-گڑھا. ۲-قبر.

۱ **שוט** قل ۱-چابُک مارنا. ۲-کھيونا. ۳-اِدھر اُدھر دوڑنا. (کيونکہ دوڑنے ميں لوگ ہوا کو اپنے ہاتھوں سے مارتے ہيں)

פִּעְלֵל اور הִתְפַּעְלֵל-اِدھر اُدھر دوڑنا.

שׁוֹט م چابُک.

שׁוֹטֵט م چابُک.

שַׁיִט م ۱-چابُک. ۲-ڈانڈ (کشتي کي).

מָשׁוֹט اور מִשּׁוֹט م ڈانڈ (کشتي کي).

۲ **שוט** قل-ناچيز جاننا.

שול ڈھيلا ہونا.

שׁוּל م دامن.

שׁוֹלָל ——— שׁלל.

שׁוּם م لہسن. (ماخذ مشتبہ).

שוע قل ۱-کُشادہ ہونا. ۲-دولتمند ہونا. ۳-خطرہ سے چُھوٹنا.

פִּעֵל ۱-خطرہ سے چُھٹکارا مانگنا. ۲-فرياد کرني.

שׁוֹעַ م ۱-دولتمند آدمي. ۲-شريف آدمي. ۳-فرياد.

שֶׁוַע م ۱-دولت. ۲-فرياد.

שׁוּעַ م اور שַׁוְעָה ت فرياد.

תְּשׁוּעָה ت چُھٹکارا.

שׁוּעָל م ۱-گيدڑ. ۲-لومڑا. (ماخذ مشتبہ).

שׁוֹעֵר ——— ۱ שׁער.

שוף قل ۱-کسي پر لپکنا. ۲-دبانا.

שׁוֹפָר ——— שׁפר.

שוק قل ۱-دوڑنا. ۲-شوق کرنا.

הִפְעִיל-اُمنڈنا.

פִּעְלֵל-اُمڈانا.

שׁוֹק اور שֹׁק م ۱-ٹانگ. ۲-خصوصاً پنڈلي.

שׁוּק م سڑک.
תְּשׁוּקָה ث شوق.
1 **שׁור** زور آور ہونا.
שׁוֹר (ر תּוֹר) م ایک بیل یا گاے.
2 **שׁור** قل ۱-سفر کرنا. ۲-جانا. ۳-نگاہ کرني. ۴-جھانکنا.
۵-گھات میں لگنا.
1 שׁוּר م گھات میں بیٹھنے والا.
תְּשׁוּרָה ث نذر (کیونکہ نذر لیکر کسي کے پاس جاتے ہیں).
3 שׁוּר ——— שִׁיר.
4 **שׁור** سلسلہ وار رکھنا.
2 שׁוּר اور שׁוּרָה ث دیوار.
שׁושׁ سفید ہونا.
1 שֵׁשׁ م ۱-سفید سنگِ مرمر. ۲-سن کا ایک قسم کا بہت مہین سفید کپڑا.
שַׁיִשׁ م سفید سنگِ مرمر.
שׁוּשַׁן اور שׁוֹשָׁן م اور שׁוֹשַׁנָּה ث سوسن.
שׁוּת ——— שִׁית.
שׁזב پیعیل-چھڑانا.
שׁזף قل ۱-آنچ دیني. ۲-نگاہ کرني.
שׁזר قل-مروڑنا.
ہُفعل-مروڑا جانا.
שַׁח ——— שׁחח.
שׁחד قل-دینا.
שֹׁחַד م ۱-نذر. ۲-خصوصاً رشوت.

שׁחה قل ۱-جھکنا. ۲-نیچا ہونا.
ہفعیل-جھکانا.
ہِتپَعیل-سجدہ کرنا.
שְׁחוּת اور 1 שְׁחִיתָה ث گڑھا.
יֶשַׁח م پیٹ کا لگ جانا یا دھس جانا.
שְׁחוֹר ——— שׁחר.
שׁחח قل ۱-دب جانا. ۲-جھکنا. ۳-پست حال ہونا.
نِفعَل ۱-نیچا کیا جانا. ۲-مہین کیا جانا.
ہفعیل-نیچا کر دینا.
ہِتپوعیل-اُداس ہونا.
שַׁח اُداس.
שׁחט قل ۱-ذبح کرنا. ۲-قتل کرنا. ۳-سونے چاندي میں ادنیٰ دھات ملاني.
نِفعَل-ذبح کیا جانا.
שְׁחִיטָה ث ذبح کرنا.
שְׁחִין ——— שׁחן.
שָׁחִיס ——— סָחִישׁ.
שְׁחִיף ——— שׁחף.
1 שְׁחִיתָה ——— שׁחה.
שְׁחִית ا 2 שְׁחִיתָה ——— שׁחת.
1 **שׁחל** چھیلنا.
שְׁחֵלֶת ث ایک قسم کي خوشبودار سیپ.
2 **שׁחל** گرجنا.
שַׁחַל م شیر ببر.
שׁחן سوزاں ہونا.

שְׁחִין م پھوڑا.

שחף پتلا ہونا.

שַׁחֶפֶת ث تپِ دق.

שַׁחַף م ایک قسم کا دریائی پرندہ جو دُبلا رہتا ہے.

שָׁחִיף م تختہ.

שחץ بلند ہونا.

שַׁחַץ م غرور.

שחק قل ۱-پیس ڈالنا. ۲-گھس دینا

שַׁחַק م ۱-گرد. ۲-بادل. ۳-آسمان.

۱ **שחר** قل-کالا ہونا.

שָׁחֹר یا שָׁחוֹר کالا.

שְׁחוֹר م کالاپن.

שְׁחַרְחֹר ذرا کالا.

۲ **שחר** قل-پھوٹ نکلنا.

שַׁחַר م صبح.

۳ שחר قل اور پِعیل ۱-کوئی کام سویرے کرنا. ۲-خصوصاً سویرے ڈھونڈنا.

מִשְׁחָר م صبح.

שַׁחֲרוּת ث جوانی گویا عمر کی صبح.

۱ שְׁחִית ——— שוח.

שחת پِعیل ۱-خراب کرنا. ۲-برباد کرنا. ۳-بدی کرنی.

הִשְׁחִית ۱-خراب کرنا. ۲-ہلاک کرنا.

הָשְׁחַת-خراب کیا جانا.

נִשְׁחַת ۱-خراب ہو جانا. ۲-خصوصاً سڑ جانا.

۲ שַׁחַת ث ۱-خرابی. ۲-خصوصاً سڑاند.

שַׁחִית خراب.

שְׁחִיתָה ث خراب فعل.

מַשְׁחִית م ۱-ہلاکت. ۲-پھندا. ۳-گھاتیوں کی جماعت.

מַשְׁחֵת م ہلاکت.

מָשְׁחָת م خرابی.

מִשְׁחָת م بگڑی ہوئی چیز.

۱ שְׁחִית ——— שוח.

שִׁטָּה ث ایک قسم کا جنگلی درخت (عربی سنط).

שטח قل اور پِعیل-پھیلا دینا.

מִשְׁטָח م پھیلاؤ.

שׁוֹטֵט ——— ۱ שוט.

שטף قل ۱-پھوٹکر بہنا. ۲-بڑے زور سے بہنا. ۳-ڈبانا. ۴-بہا لے جانا. ۵-سیلاب کی سب کچھ بہا لے جانا. ۶-دھونا. ۷-زور سے دوڑنا.

נִשְׁטַף ۱-ڈبایا جانا. ۲-دھویا جانا.

שֻׁטַּף-دھویا جانا.

שֶׁטֶף اور שִׁטְפָה م سیلاب.

שטר قل-لکھنا.

שֹׁטֵר م ۱-کاتب. ۲-سردار. ۳-حاکم.

מִשְׁטָר م حکومت.

שְׁטַר م طرف.

שַׁי ——— שיא.

שיא لانا.

שַׁי م نذر.

۱ שִׁיבָה ——— ישב.

² שִׁיבָה ——— שׁוב.

שׁוה قَل-بُھول جانا.

שִׁיחָה ——— שׁוח.

שַׁיִט ——— שׁוט.

שִׁילֹה ——— ۱ שׁלה.

שִׁילֹל ——— שׁלל.

שׁין پیشاب کرنا.

שַׁיִן م پیشاب.

שׁיר اور ² **שׁור** قَل اور پولیل-گانا.

ھُفْعَل-گایا جانا.

שִׁיר م ۱-گیت. ۲-گیت گانا.

שִׁירָה ث الهامي گیت.

שַׁיִשׁ ——— שׁושׁ.

שׁית اور שׁות قَل ۱-رکھنا. ۲-آراستہ کرنا. ۳-خصوصاً فوج کو آراستہ کرنا. ۴-مقرر کرنا. ۵-لگانا. ۶-ٹھہرانا. ۷-شامل کرنا. ۸-منسوب کرنا. ۹-ڈالنا. ۱۰-کرنا. ۱۱-بنانا. ۱۲-طیار کرنا.

ھُفْعَل-رکھا جانا.

שִׁית م پوشاک،

שֵׁת م بُنیاد،

² שֵׁת ث سُرین،

שַׁיִת ——— שׁנו.

שׁכב قَل ۱-لیٹنا. ۲-سو جانا. ۳-آرام کرنا. ۴-بیمار ہونا. ۵-ہم بستر ہونا.

נִפְעַל اور פֻּעַל-بے حرمت کیا جانا (عورت کا).

הִפְעִיל ۱-لِٹانا. ۲-گرا دینا. ۳-اُنڈیلکر خالي کرنا.

הֻפְעַל-لِٹایا جانا.

מִשְׁכָּב اور מִשְׁכַּב م ۱-لیٹنا. ۲-ہم بستري. ۳-پلنگ. ۴-جنازہ.

שְׁכָבָה ث ۱-اُنڈیلنا. ۲-خصوصاً نطفہ کا چھوڑنا.

שְׁכֹבֶת ث نطفہ کا چھوڑنا.

שׁכה فاش کرنا.

אֶשֶׁךְ م خایہ (کیونکہ بلوغت کا حال ظاہر کرتا ہے).

שְׁכוֹל ا שַׁכֻּל ——— שׁכל.

שִׁכּוֹר ——— ۱ שׁכר.

¹ **שׁכח** قَل-بہول جانا.

נִפְעַל-فراموش کیا جانا.

פִּעֵל اور הִפְעִיל-بُھلوانا.

הִתְפַּעֵל-فراموش کیا جانا.

שָׁכֵחַ بھولنے والا.

² **שׁכח** قَل-پانا.

הִפְעִיל ۱-پانا. ۲-حاصل کرنا.

הִתְפַּעֵל-پایا جانا.

שׁכך قَل ۱-جُھکنا. ۲-گھٹ جانا. ۳-تھم جانا.

הִפְעִיל-تھما دینا.

שׁכל قَل-بے اولاد ہو جانا.

פִּעֵל ۱-کسي کي اولاد کو ہلاک کرنا. ۲-کسي عورت کا پیٹ گروا دینا. ۳-بنجر ہونا. ۴-اپنا پیٹ گروا دینا. ۵-بانجھ ہونا. ۶-بے بر ہونا.

הִפְעִיל-کسي کي اولاد کو هلاک کرنا.
שָׁכוּל م ۱-اُس کا حال جس کي اولاد هلاک هوئي هو. ۲-اُس کا حال جس کے دوست آشنا اُس سے جدا هوئے هوں.
שַׁכּוּל ۱-جس کي اولاد هلاک هوئي هو. ۲-بانجھ.
שִׁכֻּלִים م (جمع) اولاد کي هلاکت.
מְשַׁכֶּלֶת ث بنجرپن.
שְׁכֶם م ۱-دونو شانے. ۲-اُونچي زمين. ۳-زمين کا حصه.
שכם הִפְעִיל ۱-صبح سويرے اُٹھنا (کيونکه اهل قافله صبح سويرے اُٹھکر اُونٹ کے شانوں پر بوجھ لادتے هيں). ۲-کوئي کام صبح سويرے کرنا. ۳-کوئي کام دل لگاکر کرنا.
שכן قَل ۱-بيٹھ جانا. ۲-بيٹھا رهنا. ۳-سکونت کرني. ۴-سکونت رکھني. ۵-کسي کے ساتھ صحبت رکھني. ۶-بسايا جانا.
פִּעֵל اور הִפְעִיל-بسانا
שָׁכֵן م ۱-باشنده. ۲-پڑوسي.
שְׁכֵנָה ث پڑوسن.
שֶׁכֶן م مسکن.
מִשְׁכָּן اور מִשְׁכָּן م ۱-مسکن. ۲-خصوصاً خيمه.
۱ **שכר** قَل ۱-پيٹ بھرکر پينا. ۲-متوالا هونا.
פִּעֵל اور הִפְעִיל-متوالا کر دينا.
הִתְפַּעֵל-متوالے کي طرح کام کرنا.
שֵׁכָר م شراب (کسي قسم کي).
שִׁכָּרוֹן م متوالاپن.

שִׁכּוֹר يا שִׁכֹּר متوالا.
۲ **שכר** مزدوري پر رکھنا.
אֶשְׁכָּר م هديه.
שֶׁל ——— ۲ שלה.
שֶׁלִּי | שֶׁל ——— ۳ אֵל.
שֶׁלַּאֲנַן ——— שאן.
שלב قَل-متعلق کرنا.
פֻּעַל-متعلق کيا جانا.
שְׁלַבִּים م (جمع) چوکي کے ايسے کنارے جو چاروں کونوں پر ايک دوسرے سے ملے هوئے هوں.
שֶׁלֶג (ر תלג) م برف.
שלג הִפְעִיל-برف کي مانند سفيد هونا.
۱ **שלה** اور **שלו** قَل-آرام سے رهنا.
שָׁלֵו يا שְׁלֵיו اور שָׁלֵיו ۱-آرام سے رهنےوالا. ۲-بےفکر.
שֶׁלֶו م اور שַׁלְוָה اور שָׁלֵוָה ث آرام.
שֵׁלָה يا שְׁלָה م يا تو آرام يا آرام دينےوالا.
שְׁלִי م خاموشي.
۲ **שלה** נִפְעַל-گمراه هونا.
הִפְעִיל-گمراه کرنا.
שַׁל م غلطي.
שָׁלוּת اور שָׁלֻה اور שֵׁלָה ث قصور.
۳ **שלה** کھينچ نکالنا.
שִׁלְיָה ث آنول.
שַׁלְהֶבֶת ——— להב.
שָׁלֵו | שְׁלֵיו | שַׁלְוָה | שָׁלֵוָה ——— ۱ שלה.

שָׁלֹחַ ——— ۲ שלח.

שִׁלּוּחִים ——— שלח.

שָׁלֵם | שָׁלוֹם ——— שלם.

שָׁלוֹשׁ ——— שָׁלֹשׁ.

שָׁלִית ——— ۲ שלה.

שלח קַל ۱-بھیجنا. ۲-بھیجکر منگوانا. ۳-حکم بھیجنا. ۴-چھوڑنا. ۵-نکالنا. ۶-بڑھانا. ۷-ڈالنا.

נִפְעַל-بھیجا جانا.

פִּעֵל ۱-بھیجنا. ۲-مچانا (جھگڑا وغیرہ). ۳-چھوڑنا ۴-آزاد کرنا. ۵-اپني بیٹي وغیرہ کا نکاح کرانا. ۶-کچھ دور تک پہنچانا. ۷-حوالہ کرنا. ۸-ڈال دینا. ۹-بڑھانا. ۱۰-گرا دینا. ۱۱-نکال دینا. ۱۲-خصوصاً طلاق دینا.

פֻּעַל ۱-بھیجا جانا. ۲-چھوڑا جانا. ۳-رخصت دیجاني. ۴-نکال دیا جانا. ۵-ڈالا جانا.

הִפְעִיל-بھیجنا.

שֶׁלַח م ۱-تیر وغیرہ. ۲-کونپل.

שְׁלֻחָה ث کونپل.

שֻׁלְחָן م میز.

שִׁלּוּחִים م (جمع) ۱-جہیز. ۲-طلاق. ۳-طلاق نامہ.

מִשְׁלָח م ۱-جس جگہ کوئي چیز هانکي جاے. ۲-جس امر میں هاتھ ڈالا جاے.

מִשְׁלַח اور מִשְׁלוֹחַ م ۱-بھیجنا. ۲-جس چیز پر هاتھ ڈالا جاے.

מִשְׁלַחַת ث ۱-بھیجي هوئي فوج. ۲-رخصت.

שלט קַל ۱-سخت هونا. ۲-سلطنت کرني. ۳-غالب هونا.

הִפְעִיל ۱-سلطنت دیني. ۲-غالب کر دینا.

שֶׁלֶט م سپر (سختي کے سبب).

۱ שִׁלְטוֹן ۱-اختیار والا. ۲-غالب.

۲ שִׁלְטוֹן م حاکم.

שָׁלְטָן م سلطنت.

۱ שַׁלִּיט (ث שַׁלֶּטֶת) ۱-سخت. ۲-بےشرم. ۳-اختیار والا.

۲ שַׁלִּיט م ۱-حاکم. ۲-مزدور.

שְׁלִי ——— ۱ שלה.

שִׁלְיָה ——— ۳ שלה.

שָׁלֵיו | שְׁלֵיו ——— ۱ שלה.

שָׁלִים ——— שלט.

שָׁלִישׁ | שְׁלִישִׁי ——— שָׁלֹשׁ.

שלך הִפְעִיל ۱-پھینکنا. ۲-پھینک دینا. ۳-ڈالنا. ۴-چھیننا. ۵-گرا دینا.

הֻפְעַל ۱-پھینک دیا جانا. ۲-ڈال دیا جانا. ۳-گرا دیا جانا.

שָׁלָךְ م ایک قسم کا پرندہ جو اونچے سے اپنے تئیں پاني میں ڈال دیتا ہے.

שַׁלֶּכֶת ث گرا دینا.

שלל קַל ۱-کھینچ نکالنا. ۲-خصوصاً کسي کے بدن پر جو کچھ ہے وہ چھین لینا. ۳-لوٹنا.

הִשְׁתּוֹלֵל-لٹ جانا.

שָׁלָל م ۱-لوٹ. ۲-لٹیرا. ۳-نفع.

שׁוֹלָל اور שֵׁילָל ۱-ننگا. ۲-اسیر.

שלם قل ۱-صحیح سالم ہونا۔ ۲-تمام ہونا۔ ۳-صلح سے رہنا۔
پِعیل- ۱-صحیح سلامت رکھنا۔ ۲-تمام رکھنا۔
۳-ادا کرنا۔ ۴-پھیر دینا۔ ۵-بدلا دینا۔
پُعل ۱-ادا کیا جانا۔ ۲-بدلے کے طور پر دیا جانا۔
۳-بدلا پانا۔ ۴-مستحق ہونا۔
ہِفعِیل ۱-تمام کرنا۔ ۲-پورا کرنا۔ ۳-پھیر دینا۔
۴-صلح کرنی۔ ۵-صلح کرانی۔
שָׁלֵם ۱-صحیح سالم۔ ۲-پورا۔ ۳-تمام۔ ۴-صلح سے رہنے والا۔ ۵-بے ریا۔
שֶׁלֶם م ۱-سلامتی۔ ۲-ایک قسم کی قربانی جو سلامتی کے حصول کے لئے بھی چڑھائی جاتی تھی اور اُسکے حصول کے سبب شکر گذاری کے لئے بھی۔
שִׁלּוּם یا שִׁלֻּם اور שֶׁלֶם م اور שִׁלֻּמָה ث بدلا۔
۱ שָׁלוֹם ۱-صحیح سالم۔ ۲-تندرست۔ ۳-پورا۔
۲ שָׁלוֹם م (ر שְׁלָם) ۱-سلامتی۔ ۲-صلح۔ ۳-دوستی۔ ۴-دوست۔
שַׁלְמֹן م رشوت۔
שלף قل ۱-کھینچ کر نکالنا۔ ۲-نکالنا۔ ۳-اُکھیڑنا۔
שלש یا שָׁלוֹשׁ ث (ر תְּלָת) (م שְׁלֹשָׁה و תְּלָתָא اور תְּלָתָה)۔
بصیغہ واحد۔ ۱-تین۔ ۲-تین بار۔
بصیغہ جمع۔ ۱-تیس۔ ۲-تیسواں۔
שִׁלֵּשׁ پِعیل ۱-تین حصوں میں تقسیم کرنا۔ ۲-تیسری بار کرنا۔ ۳-تیسرے روز کرنا۔
מְשֻׁלָּשׁ ۱-سہ چند۔ ۲-سہ سالہ۔
שִׁלֵּשׁ م پوتا یا نواسا۔

שִׁלְשֹׁם یا שִׁלְשׁוֹם پرسوں (گذرا ہوا)۔
שָׁלִישׁ یا שָׁלִשׁ م ۱-تیسرا حصہ۔ ۲-خصوصاً אֵיפָה کا تیسرا حصہ۔ ۳-کوئی بڑا پیمانہ۔ ۴-ایک قسم کا باجا جس کی شکل مثلث ہوتی ہے۔ ۵-ایک شریف سپاہی جو ایسی گاڑیوں پر چڑھتا تھا جن پر تین سپاہی اکٹھے چڑھتے تھے۔ ۶-عمدہ بات۔
שְׁלִישִׁי اور תְּלִיתַי اور תַּלְתַּי تیسرا۔
תַּלְתָּ تیسرا درجہ۔
שָׁם (ر תַּם) وہاں۔
שָׁמָּה ۱-اُدھر۔ ۲-وہاں۔
שֵׁם (ر שֻׁם) م ۱-نام۔ ۲-نیک نامی۔
שמד ہِفعِیل-برباد کرنا۔
نِفعَل-برباد کیا جانا۔
שמה بلند ہونا۔
שָׁמַיִם (ر שְׁמַיִן) م آسمان۔
שָׁמָּה ——— שָׁם۔
שַׁמָּה ——— שמם۔
שְׁמוּעָה ——— שמע۔
שמט قل ۱-مارنا۔ ۲-خصوصاً لات مارنی۔ ۳-گرا دینا۔
۴-پڑا رہنے دینا (زمین کو)۔ ۵-چھوڑنا۔ ۶-باز آنا۔
نِفعَل-گرا دیا جانا۔
ہِفعِیل-چھوڑنا۔
שְׁמִטָּה ث ادائے قرض میں مُہلت دینی۔
שָׁמַיִם ——— שמה۔
שְׁמִינִי ——— שְׁמֹנֶה۔

שָׁמִיר ——— ۲ שָׁמַר۔

שמם قل ۱-خاموش ہونا۔ ۲-حیران ہونا۔ ۳-ویران ہونا۔ ۴-ویران کرنا۔ ۵-برباد ہونا۔

נִפְעַל ۱-حیران ہونا۔ ۲-ویران ہونا۔ ۳-برباد ہونا۔

פּוֹעֵל ۱-حیران ہونا۔ ۲-ویران کرنا۔

הִפְעִיל ۱-حیران کرنا۔ ۲-حیران ہونا۔ ۳-ویران کرنا۔

הֻפְעַל ۱-حیران ہونا۔ ۲-ویران ہونا۔

הִתְפַּעֵל ۱-پریشان ہونا۔ ۲-اپنے تئیں ہلاک کرنا۔

שָׁמֵם ویران۔

שְׁמָמָה اور שִׁמָמָה ث ۱-حیرانی۔ ۲-ویرانی۔ ۳-ویرانہ۔

שִׁמָּמוֹן م پریشانی۔

שַׁמָּה اور מְשַׁמָּה ث ۱-پریشانی۔ ۲-ویرانی۔

שמן قل-فربہ ہونا۔

הִשְׁמִין ۱-فربہ کردینا۔ ۲-سُن کردینا۔ ۳-فربہ ہوجانا۔

שָׁמֵן ۱-فربہ۔ ۲-موٹا۔ ۳-زرخیز۔ ۴-سُتھرا۔

שֶׁמֶן م ۱-چربی۔ ۲-زرخیزی۔ ۳-تیل۔ ۴-جلپائی۔ ۵-عطر۔ ۶-مسح۔

שְׁמַנִּים م (جمع) زرخیزی۔

אַשְׁמַנִּים م (جمع) تاریک مقامات (کیونکہ جس چیز پر چربی ملی جاتی ہے وہ تاریک ہو جاتی ہے)۔

מִשְׁמָן م ۱-فربہی۔ ۲-فربہ گوشت۔ ۳-زرخیزی۔ ۴-موٹا آدمی۔

שְׁמֹנָה ث (م שְׁמֹנֶה اور שְׁמֹנַת)
بصیغہ واحد۔ آٹھ۔
بصیغہ جمع۔ آسّی۔

שְׁמִינִי آٹھواں۔

שְׁמִינִית ث سب سے مدھم سُر (انگریزی Octave)۔

שמע قل ۱-سُننا۔ ۲-سُن لینا۔ ۳-ماننا۔ ۴-سمجھنا۔

נִפְעַל ۱-سُنا جانا۔ ۲-تابعدار ہو جانا۔

פִּעֵל اور הִפְעִיל ۱-سُنانا۔ ۲-بُلانا۔ ۳-خصوصاً بلند آواز سے گانا یا بجانا۔

הִתְפַּעֵל اپنے تئیں فرمانبردارانہ حاضر کرنا۔

שֵׁמַע م ۱-سُننا۔ ۲-افواہ۔ ۳-بلند آواز۔

שֹׁמַע م افواہ۔

שְׁמוּעָה یا שְׁמֻעָה ث ۱-خبر۔ ۲-تعلیم۔ ۳-افواہ۔

מִשְׁמָע م سنی سنائی بات۔

מִשְׁמַעַת ث ۱-باریابی (کیونکہ جو باریاب ہوتے ہیں اُنکی بات سنی جاتی ہے)۔ ۲-فرمانبردار لوگ۔

הַשְׁמָעוּת ث شُنوائی۔

שמץ جلدی کرنی۔

שֶׁמֶץ م دھیمی آواز (کیونکہ جلدی جاتی رہتی ہے)۔

שִׁמְצָה ث رسوائی (کیونکہ اُس کے اُٹھانے والے جلدی بھاگ جاتے ہیں)۔

۱ **שמר** قل ۱-کسی کی نگہبانی کرنی۔ ۲-محفوظ رکھنا۔ ۳-رکھ چھوڑنا۔ ۴-کسی کی طرف متوجہ رہنا۔ ۵-کسی کے لئے گھات میں بیٹھنا۔ ۶-مانگنا۔ ۷-خبردار ہونا۔ [رہنا۔

נִפְעַל ۱-محفوظ رکھا جانا۔ ۲-خبردار ہونا۔ ۳-باز [رہنا۔

פִּעֵל-کسی کی طرف متوجہ رہنا۔

הִתְפַּעֵל ۱-اپنے لئے مانگنا۔ ۲-اپنی نسبت خبردار

שֶׁמֶר م تلچھٹ (کیونکہ جس مے کی تلچھٹ نہیں نکالی جاتی اُس کا زور محفوظ رهتا ہے).
שְׁמָרִים م (جمع) ماننا.
שְׁמֻרָה ث ۱-نگہبانی. ۲-پاسبانوں کی جماعت.
שְׁמֻרָה ث پلک (کیونکہ آنکھوں کو محفوظ رکھتی ہے).
אַשְׁמֻרָה یا אַשְׁמוּרָה ث رات کا ایک پہر.
מִשְׁמָר ۱-نگہبانی. ۲-قید خانہ. ۳-پاسبان خانہ. ۴-پاسبانوں کی جماعت. ۵-محفوظ چیز. ۶-مانی هوئی بات. ۷-نگہبان.
מִשְׁמֶרֶת ث ۱-نگہبانی. ۲-پاسبان خانہ. ۳-پاسبانوں کی جماعت. ۴-حفاظت. ۵-ماننا. ۶-عُہدہ. ۷-مانی هوئی بات. ۸-رسم. ۹-طرفداری.

۲ **שמר** نُکیلا هونا.
שָׁמִיר م ۱-کانٹا. ۲-هیرا.

שמש پِعِیل-خدمت کرنی.

שֶׁמֶשׁ م اور ث ۱-آفتاب. ۲-فصیل (کیونکہ دهوپ میں چمکتی ہے).
שֵׁן ——— שנן.

שנא اور ۱ **שנה** قَل ۱-بدل جانا. ۲-جدا هونا. ۳-دوبارہ کرنا. ۴-دهرانا.
נִפְעַל-دوهرایا جانا.
פִּעֵל ۱-بدل دینا. ۲-ٹالنا. ۳-دوسری جگہ میں رکھنا.
פֻּעַל-بدلا جانا.

הִפְעִיל ۱-بدل دینا. ۲-ٹالنا.
הִתְפַּעֵל ۱-بدل جانا. ۲-اپنی پوشاک بدلنی.
שִׁנְאָן م بار بار کرنا.
שְׁנָא اور שָׁנָה اور שְׁנָה ث سال (کیونکہ اُس میں موسم بدلتے هیں).
שְׁנַיִם م (تثنیہ) (ث שְׁתַּיִם-שְׁנָתַיִם کے عوض) ۱-دو. ۲-دوبارہ.
בִּשְׁתַּיִם دو بارہ.
שֵׁנִי دوسرا.
שֵׁנִית دو بارہ.
מִשְׁנֶה م ۱-دوسرا درجہ. ۲-دوسرے درجہ کا. ۳-دوچند. ۴-نقل.
שֵׁנָא ——— יָשֵׁן.

שנב جاڑا هونا.
אֶשְׁנָב م جھروکا.

۱ שנה ——— שנא.

۲ **שנה** چمکنا.
שָׁנִי م بصیغہ واحد. قرمزی رنگ. بصیغہ جمع. قرمزی کپڑے.
שֵׁנָה ——— יָשֵׁן.
שָׁנָה / שְׁנָה ——— שנא.
שֶׁנְהַבִּים ——— שֵׁן.
שְׁנֵי / שֵׁנִית / שְׁנַיִם ——— שנא.
שָׁנִי ——— ۲ שנה.
שְׁנִינָה ——— שנן.

שנן قَل ۱-تیز کرنا. ۲-کوشش سے سکھانا.
הִתְפּוֹעֵל-چھد جانا.

שֵׁן م اور ث ۱-دانت. ۲-هاتهي دانت. ۳-پهاڑ کي نُکیلي چوٹي.

שֶׁנְהַבִּים م (جمع) هاتهي دانت. (הַבִּים-הָאֶבִים کے عوض ہے. اور אֶבִים سنسکرت इभ (هاتهي) سے ماخوذ ہے).

שְׁנִינָה ث دلدوز مثل.

שִׁית (שִׁנַּת کے عوض) ث ۱-کانٹا. ۲-کانٹوں کا مجموعہ.

שנס پِعیل-کمر باندهني.

שִׁנַּת ——— ישן.

שסה اور שׁשׂה قَل اور پوعیل-لُوٹنا.

שסס قَل-لُوٹنا.

نِفعَل-لُوٹا جانا.

מְשִׁסָּה اور מְשִׁיסָּה ث لُوٹ.

שסע قَل-چیرنا.

پِعیل ۱-چیرنا. ۲-پهاڑنا. ۳-ملامت کرني.

שֶׁסַע م شگاف.

שסף پِعیل-ٹکڑے ٹکڑے کرنا.

۱ **שעה** قَل-نگاہ کرني.

هِفعِیل-نگاہ پهیرني.

هِتپَعِیل ۱-چاروں طرف مدد کي اُمید پر نگاہ کرني.

۲-ایک دوسرے کي طرف نگاہ کرني.

שָׁעָה ث ۱-لمحہ (گویا ایک نگاہ کا عرصہ). ۲-گهڑي (وقت کا ایک حصہ).

۲ **שעה** قَل ۱-لیپنا. ۲-بند هونا.

מִשְׁעִי م تیل وغیرہ بدن کو مَلنا.

שעט کُچلنا.

שַׁעֲטָה ث کُچلنا.

שַׁעַטְנֵז م ایک قسم کا کپڑا جو اُون اور سن دونو سے بنتا ہے. (ماخذ نا معلوم.)

שעל کهوکهلا هونا.

שֹׁעַל م ۱-چُلّو. ۲-مٹّهي بهر.

מִשְׁעוֹל م تنگ رستہ.

שען نِفعَل ۱-ٹیکنا. ۲-بهروسا کرنا. ۳-لیٹنا.

מַשְׁעֵן اور מַשְׁעֵנָה م اور מַשְׁעֵנָה ث ٹیکن.

מִשְׁעֶנֶת ث سونٹا.

שעע قَل ۱-هاتھ پهیرنا. ۲-لیپنا. ۳-کچھ لگاکر بند کرنا (آنکهوں کو).

هِفعِیل-لیپنا.

پِلپِیل ۱-خوش کرنا. (گویا هاتھ پهیر کر پیار کرنا). ۲-خوش هونا.

پُلپَل-پیار کیا جانا.

هِتپَلپِیل-خوشي منانی.

שַׁעֲשֻׁעִים م (جمع) خوشي و خرّمي.

۱ **שער** ۱-چیرنا. ۲-کهولنا. ۳-فیصلہ کرنا. ۴-ماپنا.

שַׁעַר (و תְּרַע) م اور ث ۱-دروازہ. ۲-درگاہ. ۳-چند (مثلاً دو چند).

۲ שׁער دربانی کرني.

שׁוֹעֵר م دربان.

תָּרָע م دربان.

۳ **שער** نفرت کرني.

שְׁעָרוּר اور שַׁעֲרוּרִי نفرت انگیز.
שַׁעֲרוּרִיָּה ث نفرت انگیز چیز.
שֹׁעָר خراب.
שַׁעֲשֻׁעִים ——— שעע.

שפה קַל ۱-گھرچنا. ۲-صاف کرنا.
נִפְעַל اور פֻּעַל-صاف ہونا.
שְׁפוֹת ث پنیر (کیونکہ صاف کئے ہوئے دُود سے بنتا ہے).
שְׁפִי م ۱-صفائی، ۲-صاف ٹیلا (یعنی بِن درخت کا).
שְׁפוּט ——— שפט.

שפח پھیلنا.
מִשְׁפָּחָה ث ۱-گھرانا. ۲-خاندان. ۳-قوم. ۴-نوع.
שִׁפְחָה ث لونڈی (گویا گھرانے میں سے ایک).

שפט קַל ۱-انصاف کرنا. ۲-سزا کا فتویٰ دینا. ۳-کسی کا مقدمہ فیصل کرنا. ۴-حکومت کرنی.
נִפְעַל ۱-کسی کا انصاف کیا جانا. ۲-مقدمہ دائر کرنا.
פּוֹעֵל-انصاف کرنا.
שֹׁפֵט اور שׁוֹפֵט م ۱-مُنصف. ۲-حاکم.
שְׁפָט م عدالت.
שֶׁפֶט م سزا.
מִשְׁפָּט م ۱-انصاف. ۲-انصاف کرنا. ۳-عدالت گاہ. ۴-مقدمہ. ۵-فتویٰ. ۶-تقصیر. ۷-حق. ۸-قانون. ۹-رسم. ۱۰-طور.
שְׁפִי ——— שפה.
שְׁפִיפוֹן ——— שפף.
שְׁפִיר ——— ۱ שפר.

שפך קַל ۱-اُنڈیلنا. ۲-بہانا. ۳-مٹی کا ڈھیر لگانا.
נִפְעַל ۱-اُنڈیلا جانا. ۲-کثرت سے خرچ کیا جانا.
פֻּעַל-پھسل جانا.
הִתְפַּעֵל-بہایا جانا.
שֶׁפֶךְ م جس جگہ کچھ اُنڈیلا جاتا ہے.
שָׁפְכָה ث عضو تناسل.

שפל קַל ۱-نیچا ہونا. ۲-نیچا ہو جانا. ۳-دھیما ہونا. ۴-فروتن ہونا.
הִפְעִיל ۱-نیچا کرنا. ۲-کوئی کام نیچے کرنا. ۳-نیچا ہونا. ۴-گرا دینا.
שָׁפֵל اور שָׁפָל ۱-نیچا. ۲-کمینہ. ۳-فروتن.
שֵׁפֶל م اور שִׁפְלָה ث نیچائی.
שְׁפֵלָה ث ۱-نیچی زمین. ۲-خصوصاً یہودیہ کے کنارہ پر بحر روم کے پاس جو نیچی زمین ہے.
שִׁפְלוּת اُتارنا.

שפן چھپنا.
שָׁפָן م ایک قسم کا پہاڑی جانور جو مٹی میں کھود کر رہتا ہے.

שפע اُمنڈنا.
שֶׁפַע م اور שִׁפְעָה ث کثرت.

שפף رینگنا.
שְׁפִיפוֹן م ایک قسم کا سانپ.

۱ **שפר** קַל ۱-روشن ہونا. ۲-خوبصورت ہونا. ۳-پسند ہونا. ۴-خوش آواز ہونا.
שֶׁפֶר م خوش آوازی.

שִׁפְרָה ث خوبصورتی۔

שַׁפְרוּר اور שַׁפְרִיר م بادشاہ کے تخت کا سایبان۔

שְׁפַרְפָּרָא م پو پھٹنے کے وقت۔

שַׁפִּיר خوبصورت۔

שׁוֹפָר م ایک قسم کا نرسنگھا۔

² שפר ماپنا۔

אֶשְׁפָּר م مائعات کا ایک خاص پیمانہ۔

שפת قَل ۱-رکھنا۔ ۲-دینا۔

אַשְׁפֹּת م کوڑے کا ڈھیر۔

מִשְׁפְּתַיִם م (تثنیہ) ایک قسم کا بھیڑسالہ جس کے دو حصے ہوتے تھے۔

שְׁפַתַּיִם م (تثنیہ) ۱-ایک قسم کا بھیڑسالہ جس کے دو حصے ہوتے تھے۔ ۲-قربانی کے جانوروں کے بندھے رہنے کا مقام۔

שצף اُمنڈنا۔

שֶׁצֶף م سیلاب۔

שק ——— שוק.

¹ שקד قَل ۱-بیدار رہنا۔ ۲-نگہبانی کرنی۔ ۳-گھات میں بیٹھنا۔

שָׁקֵד م ۱-بادام کا درخت (کیونکہ وہ سب درختوں سے پہلے جاڑے کی گویا نیند سے جاگتا ہے)۔ ۲-بادام۔

² שקד پُعل-بادام کے پھول کی مانند بنایا جانا۔

שקה قَل-پینا۔

הִפְעִיל ۱-پلانا۔ ۲-سینچنا۔

נִפְעַל-سینچا جانا۔

פֻּעַל-تر کیا جانا۔

שִׁקּוּ م پینے کی چیز۔

שִׁקּוּי م ۱-پینے کی چیز۔ ۲-تری۔

שֹׁקֶת ث مواشی کے پینے کی نالی۔

מַשְׁקֶה م ۱-ساقی۔ ۲-پینے کی چیز۔ ۳-تر زمین۔

שִׁקּוּץ ——— שקץ.

שקט قَل ۱-آرام سے رہنا۔ ۲-سُست رہنا۔

הִפְעִיל ۱-آرام دینا۔ ۲-صلح کرنی۔ ۳-چُپ چاپ رہنا۔

שֶׁקֶט م آرام۔

שקל قَل ۱-تولنا۔ ۲-تولکر دینا۔ ۳-آزمانا۔

נִפְעַל ۱-تولا جانا۔ ۲-تولکر دیا جانا۔

שֶׁקֶל م سونے چاندی کا ایک خاص وزن۔

מִשְׁקָל ۱-تولنا۔ ۲-وزن۔

מִשְׁקוֹל م وزن۔

מִשְׁקֶלֶת اور מִשְׁקֹלֶת ث سوہول (شاقول)۔

שקם بیمار ہونا۔

שִׁקְמָה ث گولر کا درخت (کیونکہ اُس کا پھول بدہضمی کا باعث ہوتا ہے)۔

שקע قَل ۱-دب جانا۔ ۲-ڈوب جانا۔ ۳-تھم جانا۔

נִפְעַל-دبایا جانا۔

הִפְעִיל ۱-دبانا۔ ۲-گھٹانا۔

מִשְׁקָע م پانی کے ٹھہرنے کی جگہ۔

שְׁקַעֲרוּרֹת ث (جمع) دیوار میں دھسی ہوئی جگہیں۔

שקף قَل-پاٹنا.
נִפְעַל ۱-پاٹا جانا. ۲-اُبھرا ہوا رہنا. ۳-جھانکنا.
הִפְעִיל-جھانکنا.
שֶׁקֶף م چھت (سقف).
שְׁקֻף م پاٹا ہوا شہتیر.
מַשְׁקוֹף م چوکھٹ کي اوپر کي لکڑي.

שקץ قَل-مکروہ ہونا.
פִּעֵל ۱-مکروہ کرنا. ۲-نفرت کرني.
שֶׁקֶץ اور שִׁקֻּץ یا שִׁקּוּץ م مکروہ چیز.

שקק قَل ۱-اِدھر اُدھر دوڑنا. ۲-پیاس سے پریشان ہونا.
הִשְׁתַּקְשֵׁק-اِدھر اُدھر دوڑنا.
מַשָּׁק اِدھر اُدھر دوڑنا.

שקר قَل-جُھوٹ کہنا.
פִּעֵל ۱-جُھوٹ کہنا. ۲-جُھوٹا بننا.
۱ שֶׁקֶר م ۱-جُھوٹ. ۲-بطالت.
۲ שֶׁקֶר اور לַשֶּׁקֶר ۱-بے فائدہ. ۲-بے سبب.
שֹׁקֶת ——— שקה.

שֶׁ اور **אֲשֶׁר** اور שַׁ اور שֶׁ اور שְׁ ۱-جو. ۲-کہ. ۳-تاکہ. ۴-اِس لئے کہ. ۵-اگر. ۶-جب. ۷-جہاں. ۸-جیسا. ۹-تو.
בַּאֲשֶׁר ۱-جہاں. ۲-اِس لئے کہ.
כַּאֲשֶׁר اور כְּשֶׁ ۱-اِس کے موافق کہ. ۲-جیسا. ۳-اِس لئے کہ. ۴-گویا. ۵-جب. ۶-اگر.
מֵאֲשֶׁר ۱-جب سے. ۲-اِس لئے کہ.
שֹׁר ——— שרר.

שרא اور ۱ שרה قَل ۱-کھولنا. ۲-خصوصاً اپنا جانور کھولنا. ۳-اُترنا (کسي گھر میں). ۴-رہنا.
פִּעֵל ۱-کھولنا. ۲-شروع کرنا.
הִתְפַּעֵל-کھولا جانا.
שְׁרֵא اور שֵׁרוּת ث شروع.
מִשְׁרָה ث رس (کیونکہ میووں کو گویا کھولنے یا چیرنے سے نکلتا ہے).

שרב گرم ہونا.
שָׁרָב م ۱-صحرا کي ریت کي گرمي. ۲-سراب.
שַׁרְבִיט ——— שבט.
۱ שרה ——— שרא.

۲ **שרה** چمکنا.
שִׁרְיָה ث اور שִׁרְיָן اور שִׁרְיוֹן اور סִרְיֹן م بکتر.
שָׂרָה ——— ۲ שור.
שָׂרָה ——— שרר.
שְׁרוּקָה | שְׁרִיקָה ——— שרק.
שָׂרִיד | שְׂרִידוּת ——— שרד.
שֵׁרִית ——— ۱ שאר.

שרץ قَل ۱-رینگنا. ۲-رینگنے والے جانوروں سے بھر جانا. ۳-کسي کي آل اولاد کثرت سے بڑھني (کیونکہ خصوصاً رینگنے والے جانوروں کا یہہ حال ہوتا ہے).
שֶׁרֶץ م رینگنے والے جانوروں کا مجموعہ.

שרק قَل ۱-سیٹي بجاني. ۲-بانسلي بجاني.
שְׁרוּקָה اور שְׁרִיקָה ث ۱-بانسلي کي آواز. ۲-ٹھٹھے کي سیٹي.

שרקה ث تھتّے کي سيٹي۔

משרוקיתא ث ایک قسم کي بانسلي۔

שרר قَل ۱-مروڑنا۔ ۲-سخت کرنا۔ ۳-دبانا۔
۴-دُشمني کرني۔

שר اور שרר م ۱-نَس۔ ۲-ناف۔

۱ שריר سخت۔

۲ שריר م سخت نَس۔

שרירות ث ۱-سختي۔ ۲-ضد۔

שרה ث هاتھ کا زیور۔

שרשרה اور שרשה ث چھوٹي زنجیر۔

שרש م ۱-جڑ۔ ۲-تلوا۔ ۳-تَہ۔ ۴-اصل۔ ۵-جو کونپل جڑ سے پُھوٹتي ہے۔

שרש پِعیل-جڑ سے اُکھیڑنا۔
پُعل-جڑ سے اُکھیڑا جانا۔
پوعیل اور پوعل اور هِفعیل-جڑ پکڑني۔

שרשׁה ث ۱-جڑ سے اُکھیڑا جانا۔ ۲-جلاوطني۔

שרשה | שרשרה ——— שרר۔

שרת پِعیل-کسي کي خدمت کرني۔

ששה ——— שסה۔

۱ **שש** ث (م ששה) (ر ۳ שת اور שה)
بصیغہ واحد۔ چھ۔
بصیغہ جمع۔ ساٹھ۔

ששה پِعیل-کسي چیز کا چھٹا حصہ نکال کر دینا۔

ששי چھٹا۔

۲ שש ——— שיש۔

ששא پِعیل-کسي کي رهبري کرني۔

ששך م بابل کا ایک رکھا هوا نام جس کے معني مشتبہ هیں۔ (ماخذ نامعلوم)۔

ששר لال هونا۔

ששר م کسي قسم کا لال رنگ۔

שת ——— שית۔

۱ שת ——— שאה۔

۲ שת ——— שית۔

۳ שת ——— ۱ שש۔

שתא اور ۱ **שתה** قَل ۱-پینا۔ ۲-ضیافت میں شریک هونا۔
نِفعَل-پیا جانا۔

۱ שתי م مستي۔

שתיה ث کھانا پینا۔

משתה م ۱-پینا۔ ۲-پینے کي چیز۔ ۳-ضیافت۔

۲ **שתה** بُننا۔

۲ שתי م بانا۔

שתיל ——— שתל۔

שתים ——— ۱ שנה۔

שתל قَل-لگانا (درخت کو)۔

שתיל م لگایا هوا درخت۔

שתם قَل-کھولنا۔

שתן هِفعیل-پیشاب کرنا۔

שתק قَل-تھم جانا۔

שתת قَل-رکھنا۔

ת

תָּא ——— ۲ תוה.

۱ **תאב** قَل-آرزو رکھنی.

תַּאֲבָה ث آرزو.

۲ **תאב** پِعِیل-نفرت کرنی.

۱ **תאה** پِعِیل-حد باندھنی.

۲ **תאה** کسي سے جلد تر دوڑنا.

תְּאוֹ اور תּוֹא م ایک قسم کا هرن.

תַּאֲוָה ——— ۱ אוה.

תְּאֹם ——— תאם.

תַּאֲלָה ——— ۲ אול.

תאם قَل-دو هونا.

هِفْعِیل-توآم جَنّا.

תְּאֹם اور תְּאוֹם اور תוֹם م تَوْآم.

תְּאֻן ——— און.

תַּאֲנָה | תֹּאֲנָה ——— ۲ אנה.

תְּאֵנָה ث ۱-انجیر کا درخت. ۲-انجیر. (ماخذ نا معلوم).

תַּאֲנִיָּה ——— ۱ אנה.

תאר قَل-حد کے طور پر بندھنا.

پِعِیل-خاکا کھینچنا.

پُعل-کسي کي حد کے اندر ٹھہرنا.

תֹּאַר م ۱-شکل. ۲-خصوصاً خوبصورت شکل.

תְּאַשּׁוּר ——— אשר.

תֵּבָה ث ۱-صندوق. ۲-صندوق کي شکل کي کشتي. (ماخذ [نا معلوم).

תְּבוּאָה ——— בוא.

תְּבוּן | תְּבוּנָה ——— בין.

תְּבוּסָה ——— בוס.

תֵּבֵל ——— יבל.

תֶּבֶל ——— בלל.

תַּבְלִית ——— בלה.

תְּבַלֻּל ——— בלל.

תֶּבֶן بُھسّي (اناج کے درختوں کي).

מַתְבֵּן م بُھسّي کا ڈھیر.

תַּבְנִית ——— בנה.

תבר قَل-توڑنا.

תְּבִיר جلدي ٹوٹ جانےوالا.

תַּגְמוּל ——— ۱ גמל.

תִּגְרָה ——— גרה.

תִּדְהָר ——— דהר.

תְּדִירָא ——— דור.

תהה ویران هونا.

۱ תֹּהוּ م ۱-ویراني. ۲-ویرانه. ۳-هیچ.

۲ תֹּהוּ اور לְתֹהוּ بےفائده.

תְּהוֹם ——— הום.

תְּהִלָּה | תְּהִלָּה ——— הלל.

תַּהֲלוּכָה ——— הלך.

תַּהְפּוּכָה ——— הפך.

תָּו ——— ۱ תוה.

תּוֹא ——— ۲ תאה.

תוב ——— שוב.

תוּגָה ——— יגה.

תּוֹדָה ——— ידה.

۱ **תוה** پِعيل-خط کهينچنا.

هِفْعِيل ۱-حد باندهني. ۲-نشان لگانا.

תָּו م ۱-نشان (لگايا هوا). ۲-دستخط.

۲ **תוה** بُود و باش کرني.

תָּא م کوٹهري.

תוח قَل-پريشان هونا.

תּוֹחֶלֶת ——— יחל.

תוך تقسيم کرنا.

תָּוֶךְ (مضاف תּוֹךְ) م اوسط.

בְּתוֹךְ ۱-بيچ ميں. ۲-ميں. ۳-ميں سے.

תִּיכוֹן وسطي.

۲ תּוֹךְ ——— תכך.

תוֹכֵחָה | תוֹכַחַת ——— יכח.

תּוּכִּי ——— תֻּכִּי.

תּוֹלְדוֹת ——— ילד.

תּוֹלָל ——— ילל.

תּוֹלָע | תּוֹלֵעָה | תּוֹלַעַת ——— תלע.

תּוֹם ——— תאם.

תּוֹעֵבָה ——— תעב.

תּוֹעָה ——— תעה.

תּוֹעָפוֹת ——— יעף.

תוף تهوکنا.

۱ תֹּפֶת ث ۱-تهوک. ۲-تهتکارا آدمي.

תּוֹצָאָה ——— יצא.

תור قَل ۱-سفر کرنا. ۲-کسي مُلک کي جاسوسي کرني. ۳-کسي چيز کي تحقيقات کرني. ۴-گهومتے پهرنا.

هِفْعِيل ۱-کسي کي رهنمائي کرني. ۲-کسي مُلک کي جاسوسي کرني.

۱ תּוֹר م ۱-سلسله. ۲-مالا. ۳-باري.

יָתוּר م جو کچه کسي مُلک ميں ڈهونڈنے سے پايا جاے.

۲ **תּוֹר** يا תֹּר قُمري.

۳ תּוֹר ——— ירה.

۴ תּוֹר ——— ۲ שור.

תּוֹרָה ——— ירה.

תּוֹשָׁב ——— ישב.

תּוּשִׁיָּה ——— ישה.

תּוֹתָח ——— יתח.

תזז هِفْعِيل-کاٹ ڈالنا.

תַּזְנוּת ——— זנה.

תַּחְבֻּלוֹת | תַּחְבֻּלוֹת ——— חבל.

תְּחוֹת ——— תַּחַת.

תְּחִלָּה ——— חלל.

תַּחֲלוּא ——— חלא.

תַּחְמָס ——— חמס.

תְּחִנָּה | תַּחֲנוּן ——— חנן.

תַּחֲנִית ——— חנה.

תַּחְרָא ——— חרה.

תַּחַשׁ م ایک قسم کا بجو۔ (ماخذ مشتبہ).

۱ תַּחַת (ر תְּחוֹת) ث ۱-نیچے کا حصہ. ۲-جو جگہ کسي کے نیچے هو. ۳-کسي کي جگہ.

۲ תַּחַת ۱-نیچے. ۲-عوض. ۳-لئے.

תַּחְתּוֹן نیچےوالا.

תַּחְתִּי نیچےوالا.

תַּחְתִּיָּה ث نیچے کا حصہ.

תִּיכוֹן —— תוך.

תֵּימָן —— יָמִין.

תִּימָרָה —— תמר.

תִּירוֹשׁ | תִּירֹשׁ —— ירשׁ.

תַּיִשׁ م بکرا.

תֹּךְ —— תכך.

תכה پُعل-لیٹ جانا.

۱ תְּכוּנָה —— כון.

۲ תְּכוּנָה —— תכן.

תֻּכִּי اور תּוּכִּי م مور. (ماخذ سنسکرت).

תכך ۱-کاٹ ڈالنا. ۲-ظلم کرنا.

תֹּךְ یا תּוֹךְ م ظلم.

תְּכָכִים م (جمع) ظلم زبردستي.

תכל چھیلنا.

תְּכֵלֶת ث ۱-ایک قسم کي سیپ جس سے آسماني رنگ بنتا ہے. ۲-آسماني رنگ. ۳-آسماني رنگ کا کپڑا.

תִּכְלָה | תַּכְלִית —— ۲ כלה.

תְּכֵלֶת —— תכל.

תכן قل ۱-ہموار کرنا. ۲-تولنا. ۳-آزمانا.

נִפְעַל ۱-ہموار ہونا. ۲-درست ہونا.

פִּעֵל ۱-تولنا. ۲-ماپنا. ۳-کسي کے لئے قواعد ٹھہرانے. ۴-سنبھالنا.

פֻּעַל-تول کر دیا جانا.

תֹּכֶן م ۱-پیمایش. ۲-مقرري شمار.

תָּכְנִית ث ۱-ڈول. ۲-خوبصورتي.

۲ תְּכוּנָה ث ۱-ڈول. ۲-عمدہ عمدہ اسباب.

מַתְכֹּנֶת ث ۱-پیمایش. ۲-مقرري شمار. ۳-کسي شَے کے اجزاے ترکیبي کا تناسب. ۴-[illegible] حال.

תַּכְרִיךְ —— כרך.

תֵּל —— תלל.

תלא اور תלה قل ۱-ٹانگنا. ۲-لگانا.

נִפְעַל-ٹانگا جانا.

פִּעֵל-ٹانگنا.

תְּלִי م ترکش.

תְּלָאָה —— לאה.

תַּלְאוּבָה —— לאב.

תִּלְבֹּשֶׁת —— לבשׁ.

תֶּלֶג —— שֶׁלֶג.

תְּלוּנָה —— לון.

תְּלִי —— תלא.

תְּלִיתַי —— שָׁלֹשׁ.

תלל قل ۱-بلند کرنا. ۲-جھولنا.

תל م ١-ٹیلا۔ ٢-خصوصاً کھنڈروں کا ٹیلا۔

תלתלים م (جمع) کھجور کی ڈالیاں۔

תלם توڑنا۔

תלם م ریگھاری۔

תלמיד —— למד۔

١ **תלע** لمبا ہونا۔

תולע م اور תולעה اور תולעת ث ١-کیڑا۔ ٢-خصوصاً وہ کیڑا جس سے ارغوانی رنگ بنتا ہے۔ ٣-ارغوانی رنگ۔ ۴-ارغوانی لباس۔

٢ תלע پُعَل-ارغوانی لباس پہننا۔

תלפיה ث ایک مشتبہ لفظ جو غالباً תלה اور פה سے مرکب ہے اور اس کے معنی غالباً ایک ایسا سلح خانہ ہیں جس کی دیواروں کے باہر تلواریں ٹنگا کرتی ہوں۔

תלת תלת תלתא תלתין תלתי —— שלש۔

תלתלים —— תלל۔

١ תם ׀ תם ׀ תמה —— תמם۔

٢ תם —— שם۔

תמה قَل ١-متعجب ہونا۔ ٢-پریشان ہونا۔

ہِتْپَعِّیل-اپنے دل میں پریشان ہونا۔

תמה م معجزہ۔

תמהון م پریشانی۔

תמוז م ارامیوں کا ایک دیوتا۔ (ماخذ مشتبہ)۔

תמול —— מול۔

תמונה —— מין۔

תמורה —— מור۔

תמותה —— מות۔

١ תמיד م ١-بلا ناغہ ہونا۔ ٢-ہر روز کی قربانی۔ (ماخذ [مشتبہ)۔

٢ תמיד بلا ناغہ۔

תמים —— תמם۔

תמך قَل ١-تھام لینا۔ ٢-حاصل کرنا۔ ٣-پکڑے رہنا۔ ۴-سنبھالنا۔ ۵-متعلق ہونا۔

نِفْعَل-گرفتار ہونا۔

תמם قَل ١-تمام کرنا۔ ٢-تمام ہونا۔ ٣-خرچ ہونا۔ ۴-ہلاک ہونا۔ ۵-شمار کا پورا ہونا۔ ۶-سیدھا ہونا (دل میں)۔

نِفْعَل-ہلاک کیا جانا۔

ہِفْعِیل ١-کوئی کام بالکل کرنا۔ ٢-فیصلہ کرنا۔ ٣-کوئی کام چھوڑ دینا۔ ۴-کوئی کام چھڑوا دینا۔ ۵-پورا کرنا۔ ۶-پورا دینا۔ ۷-سیدھا کرنا۔ (چال چلن کو)۔

ہِتْپَعِّیل-اپنے تئیں سیدھا دکھانا۔

١ תמים ١-تمام۔ ٢-پورا۔ ٣-سارے کا سارا۔ ۴-صحیح سالم۔ ۵-بے عیب۔ ۶-سیدھا (دل میں)۔

٢ תמים م ١-سیدھا پن۔ ٢-سچائی۔

٣ תמים سیدھا پنے سے۔

١ תם سیدھا (دل میں)۔

٢ תם م سیدھا پن۔ [پن۔

תם م بصیغہ واحد۔ ١-سلامتی۔ ٢-پورا شمار۔ ٣-سیدھا بصیغہ جمع۔ سچائی۔

תמה ث سیدھا پن۔

תם م سلامتی۔

תמס —— מסס.

תמר سیدھا کھڑا ہونا۔

תמר اور תמר م کھجور کا درخت۔

תמרה ث بنایا ہوا کھجور کا درخت۔

תמרור م سیدھا ستون۔

תימרה ث ستون۔

תמרוק | תמריק —— מרק.

תמרור —— תמר.

תמרורים —— מרר.

¹ תן —— ¹ תנן.

² תן —— ² תנן.

¹ **תנה** قل ١-انعام دینا۔ ٢-مزدوری دینی۔

پعیل-کسی کی تعریف کرنی۔

ہفعیل-مزدوری پر رکھ لینا۔

אתנה ث اور אתנן اور אתנן م کسبی کی خرچی۔

² **תנה** دوبارہ کرنا۔

תנין دوسرا۔

תנינות پن۔

תנה —— ¹ תנן.

תנואה —— נוא.

תנובה —— נוב.

תנוך —— תנך.

תנומה —— נום.

תניפה —— נוף.

תנור —— נור.

תנחום | תנחומה —— נחם.

תנים | תנין —— ² תנן.

תנין | תנינות —— ² תנה.

תנך ختم ہونا۔

תנוך م سرا۔

¹ **תנן** ١-پھیلانا۔ ٢-تیزرو ہونا۔

¹ תני اور ² תנים م ١-ہر ایک قسم کا مگرمچھ۔ ٢-سانپ۔

¹ תן (جمع ¹ תנים یا ² תנין) م گیدڑ۔

תנה ث گیدڑی۔

² **תנן** کسی چیز سے دھواں نکلنا۔

² תן م تنور یا بھٹی۔

אתון (אתנין کے عوض) م اور ث بھٹی۔

תנשמת —— נשם.

תעב پعیل ١-نفرت کرنی۔ ٢-نفرت انگیز ہونا۔ ٣-مکروہ کر دینا۔

ہفعیل ١-مکروہ کر دینا۔ ٢-مکروہ افعال کرنے۔

نفعل-مکروہ ہونا۔

תועבה ث مکروہ چیز۔

תעה قل ١-گمراہ ہونا۔ ٢-ڈگمگانا۔

نفعل-گمراہ ہونا۔

ہفعیل ١-گمراہ کرنا۔ ٢-گمراہی کرنی۔

תועה ث ١-گمراہی۔ ٢-ہلاکت۔

תעודה —— עוד.

תַּעֲלָה —— עלה.
תַּעֲלֻלִים —— ۱ עלל.
תַּעֲלֻמָה —— ۱ עלם.
תַּעֲנוּג —— ענג.
תַּעֲנִית —— ۲ ענה.

תעע پلپیل-ٹھٹّھا کرنا.
ہِتْپَلپیل-ٹھٹّھا کرنا.
תַּעְתֻּעִים م (جمع) ٹھٹّھےبازی.

תַּעֲצֻמָה —— עצם.
תַּעַר —— ערה.
תַּעֲרֻבָה —— ۱ ערב.
תַּעְתֻּעִים —— תעע.
תֹּף —— תפף.
תִּפְאָרָה | תִּפְאֶרֶת —— ۱ פאר.
תַּפּוּחַ —— נפח.
תְּפוֹצָה —— פוץ.
תֻּפִין —— אפה.

תפל ۱-تھوکنا. ۲-تھوک نکالنا. ۳-چمٹانا.
۱ תָּפֵל ۱-بےمزہ. ۲-بےاصل.
۲ תָּפֵל م آسترکاری کا چونا.
תִּפְלָה ث ۱-بےمزگی. ۲-حماقت. ۳-کُفر.
תְּפִלָּה —— פלל.
תִּפְלֶצֶת —— פלץ.

תפף قَل-مارنا.
پوعیل-چھاتی پیٹنی.

תֹּף م دف.

תפר قَل-سینا.
پِعیل-سینا.

תפש قَل ۱-پکڑنا. ۲-بیجا لینا (خدا کے نام کو). ۳-پکڑے رهنا. ۴-کام میں لانا (گویا هاتھ میں لینا. ۵-منڈهنا.
نِفْعَل-پکڑا جانا.
پِعیل-پکڑنا.

۱ תֹּפֶת —— תוף.
۲ תֹּפֶת اور תָּפְתֶּה زنده یا مُرده آدمیوں کے جلا دینے کا ایک مقام. (ماخذ فارسی تافتن)
תִּפְתָּיֵא م (جمع) مُفتی لوگ. (ماخذ ارامی).
תִּקְוָה —— קוה.
תְּקוּמָה | תְּקוֹמֵם —— קום.
תְּקוּפָה —— קוף.
תַּקִּיף —— תקף.

תקל قَل-تولنا.
תָּקִיל تولا هوا.

תקן قَل-سیدها هونا.
پِعیل ۱-سیدها کرنا. ۲-درستی سے بیان کرنا.
پُعَّل-بحال کیا جانا.

תקע قَل ۱-مارنا. ۲-گاڑنا. ۳-لگانا. ۴-داخل کرنا. ۵-پھینک دینا. ۶-بجانا. ۷-پھونکنا (باجے کو).
نِفْعَل ۱-اپنا هاتھ دوسرے کے هاتھ پر مارنا (ضمانت کے لئے). ۲-بجایا جانا. ۳-پھونکا جانا (باجے کا).

תְּקִיעַ م تُرئي كي آواز.

תקף قَل ۱-كسي پر غالب آنا. ۲-كسي پر چڑهنا. ۳-ضدي هونا.

پِعيل-قرار بخشنا.

תֹּקֶף اور תְּקֹף م زور.

תַּקִּיף ۱-زورآور. ۲-سخت.

תֹּר ——— ۲ תור.

תַּרְבּוּת | תַּרְבִּית ——— רבה.

תַּרְדֵּמָה ——— רדם.

תְּרוּמָה | תְּרוּמִיָּה ——— רום.

תְּרוּעָה ——— רוע.

תְּרוּפָה ——— רוף.

תרז سخت هونا.

תִּרְזָה ث ايک قسم کا درخت.

תְּרֵין م (ث תַּרְתֵּין) دو.

תְּרֻמָה | תַּרְמִית ——— רמה.

תֹּרֶן م ۱-مستول. ۲-نيزه. (ماخذ مشتبه).

תְּרַע | תְּרָע ——— ۱ שער.

תַּרְעֵלָה ——— רעל.

תרף آرام سے رهنا.

תְּרָפִים م (جمع) گهر گهر کے بُت.

תִּרְשָׁתָא م فارسي عملداري ميں ايک عهده کا نام. (ماخذ فارسي ترش).

תְּשׂוּמֶת ——— שים.

תְּשֻׁאָה ——— שוא.

תַּשְׁבֵּץ ——— שבץ.

תְּשׁוּבָה ——— שוב.

תְּשׁוּעָה ——— שוע.

תְּשׁוּקָה ——— שוק.

תְּשׁוּרָה ——— ۲ שור.

תְּשַׁע ث (م תִּשְׁעָה).

بصيغهٔ واحد. ۱-نو. ۲-نواں.

بصيغهٔ جمع. نوّے.

תְּשִׁיעִי نواں.

تمام شد.